

VALTIOLLINEN POLIISI

S a l a i n e n .

Helsingissä,

Lokakuun 28 p:nä 1939

Valtiollisen poliisin tiedoituksia No 1.

AV

Kuluneiden viikkojen aikana on voitu havaita, että ihmiset ovat alkaneet epäillä vakoilusta toinen toisiaan. Ilmiäntöjä on tehty runsaasti ja on niiden tutkiminen antanut tavattomasti työtä. Monet on heti voitu havaita nykyisen epäilymanian aiheuttamiksi ja suuri osa niistäkin, jotka ovat aluksi tuntuneet aiheellisilta, on tarkistettaessa ja tutkittaessa todettu perättömiksi. Vain muutamat ilmiannot ovat antaneet aiheutta todelliseen ja vakavaan tarkkailuun.

Helsingissä on kommunistien keskuudessa viime aikoina keskusteltu nykyisestä taloudellisesta tilanteesta ja koetettu vaikuttaa siihen suuntaan, että kertausharjoituksiin kutsuttujen reserviläisten vaimot kirjoittaisivat miehilleen kärsivänsä elintarvepulaa ja kutsuisivat miehiään kotiin perhettä huoltamaan. Siten koetetaan herättää levotonta mielialaa reserviläisissä. Yleensä kommunistit muutenkin selittävät, että elämme mitä kireimmän pulakauden kynnyksellä.

Muuan komaunistikiho on kertoillut, että Tukholman neuvottelutilaisuus oli viimeinen ele, jonka Neuvostoliitto voi tulkita ja todistaa yhtäpitäväksi niiden tarkoituksien kanssa, jotka yhdessä Rooseveltin politiikan kanssa sotivat taajojen työtätekevien piirien etuja ja rauhanpyrkimyksiä vastaan. Tarkoituksena on säilyttää Neuvostoliitolle vihamielisten aineiden ja näitä suojaavien puskurivaltojen olemassaolo. Neuvostoliitto ei tule vähääkään perääntymään ja tilanne tulee johtamaan sotaan. Tämä on kuitenkin ainoa tämänsuuntainen mielipideilmaisu.

Tampereelta kommunistipiireistä saatujen tietojen mukaan ei siellä pidetä Neuvostoliiton hyökkäystä Suomeen todennäköisenä, vaikkei minkäänlaista sopimusta saataisikaan aikaan.

Luokkatietoisimmat kommunistit ovat yleensä huolestuneita sosialidemokraattisten sanomalehtien ja järjestöjen puolustustahtoisien kannanoton johdosta.

Ouluun on saapunut kolmisenkymmentä Suomen juutalaista, jotka asuvat parhaissa hotelleissa, ovat hienosti pukeutuneet ja muutenkin elävät ylellisesti. Tämä on herättänyt pahaa verta paikallisessa väestössä ja keskustellaan siitä, eikö näihin voitaisi soveltaa työvelvollisuuslakia. Oulussa ei ole ennestään juutalaisia ja siksi sinne siirtyneet ovat kaikkien tarkkailtavina.

Sudeettialueilta Suomeen saapuneista pakolaisista muutamat hankkiutuvat Englannin ja Ranskan armeijojen palvelukseen. On huuhiltu, että eräät lähetystöt harjoittaisivat miesten värväystä sinne, muttei asiassa ole todettu olevan perää. Viisumeja kyllä annettaisiin, mutta lähtijöitten olisi itse kustannettava matkansa. Pakolaiset ovat yhteydessä Ruotsissa oleviin pakolaisiin ja yhteislähtöä suunniteltaneen.

Epäilyttävät evakuoidut on Jyväskylästä saatu siirtymään toisille paikkakunnille. Jyväskylässä sotilasalueilla liikkuvien henkilöiden kuulusteluissa ei ole todettu mitään raskauttavia seikkoja.

Rauhanliiton jäsenten on todettu harjoittaneen kiihoitusta Munsalan pitäjässä armeijan hevosottoja ja sk-järjestöä vastaan. Tutkimus asiassa toimitetaan.

Turussa on 24.10.39 pidätetty henkilö, joka on nyttemmin myöntänyt värväytyneensä Venäjällä vakoilijaksi, mutta kieltää Suomessa vakoilutoimintaa harjoittaneensa.

Ahvenanmaalla valtakunnallinen mieliala on jatkuvasti nousemassa ja puolustus- sekä väestönsuojelutahtoa alkaa ilmetä entistä runsaammin.

Terijoella on paikallisesta väestöstä evakuoitu 93 % ja ulkomaalaisista 95 %. Nyttemmin on kuitenkin jo 50 - 60 henkilöä palannut takaisin kotipaikkakunnalleen. Mieliala yleensä maassa on evakuoitujen keskuudessa hyvä. Odotetaan vain lupaa päästä

palaamaan. Muutamilta seuduilta Pohjanmaalla on osa lähtenyt o-malla kustannuksellaan takaisin.

Kannaksella on tapahtunut kaksi epäilyttävää kuuntelulaitteiden liitosta puhelinverkostoon. Toinen on todettu sotilaiden tekemäksi, mutta toinen lienee jonkun urkkijan.

Helsingin lähistöllä Mellunkylässä on myöskin havaittu muuan mies puhelinpylväässä, mutta pääsi hän toverinsa kanssa polkupyörillä pakenemaan. On todettu, että johtojen jakorasian kansi oli ollut irti, mutta oli mies pannut sen kuitenkin paikoilleen.

Suomeen saapuvan makuuvaunun hoitaja on Dibunyn asemalla Venäjällä havainnut 18 pienikokoista hyökkäysvaunua, muttei ollut saanut selkoa niiden kulkusuunnasta. Radanvarressa Venäjällä ei ole havaittavissa sotaväkeä.

IKL- piireissä Viipurissa on vallalla käsitys, että kansakokonaisuus on nyt toteutunut, vaikkeivat heidän miehensä ole sitä toteuttaneet. Yleensä voidaan todeta, että sosialidemokraatit ovat yhtä maanpuolustushenkisiä kuin porvarillisiin puolueisiin lukeutuvatkin.

Viipurissa ollaan sitä mieltä, että suojeluskunnista pitäisi muodostaa nyt heti, kun tilanne on selvinnyt, armeijan reservi, johon kaikki puoluekannasta huolimatta tulisivat kuulumaan. Eri mieltä ovat jotkut vanhat kokoomuslaiset, jotka eivät tahdo uskoa sosialistien kääntymiseen. Myöskin varsinaisen suojeluskuntaväen piirissä on lausuttu epäilyksiä, koska suojeluskuntain vapaaehtoisuus tällöin lakkaisi ja siitäkin saattaisi olla haittansa.

Sivistyneiden venäläisten piireissä, etupäässä entisten venäläisten upseerien keskuudessa on vallalla, käsitys, ettei Suomen upseeristo pysty johtamaan mahdollista sotaa Neuvostoliittoa vastaan ja Suomi tulisi sortumaan lyhyemmässä ajassa kuin Puola; Neuvostoliitto ei kuitenkaan ryhtyne avoimeen sotaan, vaan jatkaa hermosotaa, jolloin Suomi taloudellisesti romahtaa.

Sivistymättömien venäläisten käsitys on, ettei heillä ole syytä pelätä Neuvostoliittoa, koska "köyhä ei pelkää tulipaloa".

Venäläisessä nuorisossa on havaittavissa suoranaista stalini-lais-natsionalistista henkeä.

Venäläiset ovat harrastaneet politiikkaa kuitenkin vain omassa keskuudessaan.

Viipurin osaston piirissä on useilla paikkakunnilla, joihin on sijoitettu joukko-osastoja, paljon venäläistä asutusta ja valvonta on vaikeata. Nykyisen tilanteen selvittyä olisikin ulkomaisten sijoittamisessa ehdottomasti saatava muutos aikaan.

Jakelu:

Tasavallan Presidentti.
Valtioneuvoston jäsenet.
Sotaväen päällikkö.
YE:n päällikkö.
U.M:n kansliapäällikkö.
U.M:n poliittisen osaston päällikkö.
Maisteri Inkilä.
Pl.M:n sanomatoimiston päällikkö.
Valtioneuvoston tiedotuskeskus.

Helsingissä,

Lokakuun 30 p:nä 1939

N:o 7603
(osastot) Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 2.
AV

Mieliala on maassa edelleen parin viimeksikuluneen päivän aikana rauhoittunut. Luotetaan siihen, että hallitus tekee parhaansa edullisen ratkaisun aikaansaamiseksi ja usko tilanteen rauhalliseen selviämiseen lisääytyy. Kuitenkin yleisesti toivotaan enemmän tietoja neuvottelujen kulusta ja kohteista, muttei hallituksen toimenpiteisiin tässäkään suhteessa enää kohdisteta kovinkaan paljon arvostelua.

Maanpuolustustahto on yhä vain lisääntynyt:

Kuopion seuduilla jaetaan reserviläisten perheille avokäytisestä avustusta ja osallistuvat siihen myöskin vähävaraiset samoin kuin ennen pahoina kommunisteinakin tunnetut henkilöt.

Oulun seuduilla ovat reserviläisten omaiset hyvin tyytyväisiä heihin kohdistuneeseen huoltotoimintaan. Esimerkkinä mainitaan, että perheet, joilla on 4-5 lasta, saavat avustusta enemmän kuin mitä reservissä olevan miehen normaali ansiot olivat.

Kommunistit ovat innolla mukana Kuopiossa väestösuojelutöissä.

Työläispiireissäkkin muutamia yksityisiä puolustusnihilistejä lukuunottamatta ollaan sitä mieltä, ettei ole suostuttava mihinkään alueluovutuksiin. Jos aluevaihtoihin suostuttaisiin, olisi siitä seurauksena, että Neuvostoliitto jonkin ajan kuluessa voisi vaatia omansa takaisin.

Reserviläisten omaisten keskuudessa on tyytymättömyyttä kenttäpostin hitauteen.

Ulkoministeri Erkon Kansallisteatterissa pitämä puhe on kaikkialla otettu tilannetta selventävänä tyydytyksellä vastaan.

Syystyöt saataneen Kuopion seuduilla suoritetuiksi, sillä avuliaisuus ja yhteistoiminta ovat kaikkialla vallitsevia. Useat kunnat ovat myös tarmolla tarttuneet asiaan.

Kahvinkulutuksen säännöstelyä pidetään ankarampana kuin samaa toimenpidettä sokeriin nähden.

Ymmärretään tulevan työttömyyttä ja puutetta, mutta niiden torjumiseksi odotetaan luottamuksella hallituksen toimenpiteitä. Samoin uskotaan verojen nousevan, mutta nyt luvataan mielellään nekin maksaa kunhan vain rauha saadaan säilymään.

Reserviläiset ovat Kuopion seuduilla tyytyväisiä ruokaan, oloihin ja sunnuntailomiin, jolloin pääsevät pistäytymään kotonaan. Yleistä tyytyväisyyttä herättävät yleisradion toimenpiteet.

Koivistolta on ilmoitettu siellä harjoitettavan kiihoitusta ja levitettävän salaista kirjallisuutta. Tutkittaessa on todettu huhun saaneen alkunsa siitä, että paikkakunnalla asuu henkilö, joka 6 vuotta sitten tuomittiin edellä mainituista teoista.

Tiedoituksessa N:o 1 mainitun sk-järjestön asian yhteydessä on Viipurissa myöskin ollut toiselta puolen puhetta, että ammattijärjestön on täydelleen irtaannuttava sosialidemokraattisesta puolueesta.

Vaikkakin Ahvenanmaalla on yhteisisänmaallinen mieliala vahvistunut, on siellä esiintynyt pienempiä separatistisia ilmauksia, jotka lienevät johtuneet olettamuksista, että Neuvostoliitto on tehnyt Ahvenanmaahan nähden muitakin kuin linnoittamattomuutta koskevia vaatimuksia. Joillekin ahvenanmaalaisille on Ruotsista, todennäköisesti Ahvenanmaankomitealta, saapunut lentokirjasia, jotka sisältävät separatistista propagandaa. Asiaa tutkitaan.

Jepualla paikallinen suojeluskunta on pidättänyt kaksi valokuvaajaa, jotka olivat valokuvanneet sotilaallisesti tärkeitä paikkoja. Vaasalaisissa kommunistipiireissä ollaan tietoisia Toivo Antikaisen säilyttämisestä Vaasan lääninvankilassa.

Sunnuntain vastaisena yönä syttyi Tampereella palamaan osuusliike Tuotannon leipomo, jossa jo monen vuorokauden ajan on kuumeisella kiireellä valmistettu sotilastilauksia. Palossa turmeltui leivinuuni ja suuri määrä valmista leipää.

Ensiksi arveltiin kysymyksessä olevan sabotaashiteon, mitä otaksumaa vahvisti se, ettei k.o. yönä leipomo ollut käynnissä ja vahdit oli poistettu sekä että palossa turmeltui vain sotilastarkoituksiin valmistettu leipämäärä. Lopuksi on kuitenkin palon syyksi osoittautunut itsesytytys, sillä uuni oli yhtämittaisen lämmityksen johdosta päässyt liiaksi kuumentamaan. Ellei vahteja olisi poistettu, olisi palo ehkä saatu estetyksi tai ainakin vahingot olisivat jääneet vähäisemmiksi.

Helsingin saksalainen siirtokunta -Die Deutsche Kolonie- on lahjoittanut Suomen Punaiselle Ristille 10.000 mk. Aikomuksena oli ollut lahjoittaa 50-60.000 mk 4-5 Helsingin ympäristön pikkuskulle ja lotille, mutta syrjästä tulleesta painostuksesta olikin tehty yllämainittu lahjoitus Punaiselle Ristille. Eräissä saksalaisissa on herättänyt pettymystä, kun he eivät voineet vapaasti lahjoituksestaan päättää. Kysymyksessä lienee Saksan lähetystön kielto lahjoittaa varoja Saksan ja Neuvostoliiton ystävyysyistä Suomen sk:lle.

Moskovasta ja Leningradista eräs äskettäin Suomeen saapunut henkilö on kertonut elintarviketilanteen siellä olevan hyvin sekasortoisen. Liikkeitten edustalla näkee paljon väkeä ja varsinkin leipäjonot ovat tavattoman pitkiä. Esimerkkinä kertoja mainitsee, että hän hotelli Astorian edustalla mittasi 180 askelta pitkän jonon. 25.10. kadulla oli mies myymässä kahdesta sillitynnyristä sillejä, myyden 2-3 kpl kullekin ostajalle, ja tähänkin oli kerääntynyt väkeä noin 100 metrin jono.

Viime päivinä on Leningradissa ilmestynyt miliiseille kaasunaamarit, joita he kantavat mukanaan kaduilla.

28.10 Nevan rantakadulla, jolla ei ole sanottavasti liikennettä, on suoritettu reservin harjoituksia. Suurin osa miehistä on ollut siviilipukimissa, mutta oli myös sotilaspukeisia ollut joukossa. Mahdollisen evakuoinnin johdosta kertoja oli udellut, eikö evakuointia suoriteta, kun on elintarvepula. Hänelle oli selitetty, että ilmiö on ohimenevä, joten mihinkään evakuointiin ei ole aihetta. Kertoja on sitä mieltä, ettei Venäjä tule aloittamaan hyökkäystä joka alalla vallitsevan sekasortoisen tilanteen takia.

Ruotsista on Neuvostoliiton Tukholman lähetystö tehnyt selkoa Suomen ulkopoliittisesta suhtautumisesta, mainiten m.m., miten Suomen sanomalehdistö rinnastaa nykytilanteen vuoteen 1899 ja miten se samalla vetoaa maailman sivistyneistöön, kuten 40 vuotta sitten.

Ruotsista on lähetetty eräille henkilöille Suomeen Tukholmassa 10 p:nä lokakuuta 1939 päivättyä häväistyslehtistä "Nordisk Vakt", joka raivoaa Suomen "lättänenäisiä ja vino-silmäisiä mongooleja" vastaan. Lehtisessä kysytään, ansaitseeko Suomen kansa sen vapauden, jonka suomea ja ruotsia puhuvat ryhmät yhteisesti taistelivat itselleen 20 vuotta sitten, ja tullaan siihen tulokseen, että vastaus "vississä merkityksessä" on kieltävä, koska "Suomea puhuva ryhmä ei ole mitään oppinut eikä mitään unohtanut". Suomenkielisten pyrkimyksenä muka on ruotsalaisuuden poiskitkeminen kaikin keinoin - vilpillä, petoksella ja pakolla. Edelleen ihmetellään, miten osa ruotsinkielisiä on voinut omaksua "tuon kuljeskelevan paimentolaiskansan kielen". Yhtä hyvin voisivat valtakunnan ruotsalaiset omaksua lappalaisten kielen.

Lentolehtien kirjoittaja tulee siihen tulokseen, että "tuo vihattava vaino ja maan mongolisointi on rikos eurooppalaista sivistystä vastaan", ja samoin on Ruotsin vallanpitäjiin "suomalaisuuden kurttiisi katalaa petosta kummallakin puolella asuvaa kansanheimoamme kohtaan". Suomalaiset "tjuhunt-sit" ja luopiot ovat kääntäneet Euroopalle selkänsä ja va-

linneet Aasian. Pasifistisen ja marksistisen huolettomuuden vuoksi ruotsalaiset ovat nyt kykenemättömiä torjumaan uhkaavaa kohtaloa. Ruotsin ulkoasiain "tärkeilijät" saavat nyt kuitenkin "kevytmielisestä tyhmyydestään", kun sallivat Ahvenanmaan aseman muuttamisen.

Lopuksi lausutaan toivomus, että myrsky lakkaisi, ennenkuin Isonvihan hyökylaineet murtavat viimeisetkin padot, jotka "ruotsalainen ajatus ja voima" on nostattanut toiselle puolelle Pohjanlahtea. Ehkäpä silloin ainakin osa Suomen-ruotsalaisista, jotka ovat mongolisoituneet, tulee järkiinsä. Paljon riippuu kuitenkin siitä moraalisesta tuesta, jonka Ruotsin opinioni voi antaa Suomen ruotsalaisuudelle.

Sanomalehdistö;

"Die Welt" (N:o 6, 18/10-39) Julkaisee tanskalaisen kommunistikirjailijan Martin Andersen Nexön kirjoituksen "Suomi, N-liitto ja Skandinavian maat". Kirjoittaja ihmettelee, miksi kaikilla" Skandinavian. kielillä lauletaan Suomen laulua, kun N-liitto tekee Suomelle kohteliaan esityksen yhteisten asiain järjestämiseksi. Tukholman "Social-Demokraten" puhuu tässä yhteydessä vieläpä "kohtalonyhteisyydestä". Totuus kuitenkin on - sanoo Nexön - että nykypäivän Suomi on "metsäparoonien ja korkeiden silkkihattujen maa" melkein enemmän kuin mikään muu maa. Totuus Suomen puolueettomuudesta on, että se on antanut vapaat kädet Saksan natsismille ja esiintynyt uskomattoman ylimielisesti ja uhmaavasti N-liittoa vastaan. Ja tuo enemmän kuin puolifascistinen maa on nyt Skandinavian taholta asetettu rajavartioksi itää vastaan, esiintyen niin uhmaavasti, että siitä voisi olla kohtalokkaat seuraukset, jos kysymyksessä olisi jokin muu suurvalta kuin N-liitto.

Mutta meidän on kieltäydyttävä kaikesta kohtalonyhteisyydestä tuon maan (Suomen) kanssa. Meillä on suuri myötätunto Suomen kansaan, mutta sen herrasluokan kanssa emme halua olla yhteistyössä. Jokaisen tanskalaisen täytyy iloita Itämeren tapahtumista. Meillä on täysi syy toivottaa N-liit-

to tervetulleeksi Itämerelle ja iloita siitä, että se tuo raitista ilmaa viralliseen suomalaiseen basillipesään. Meillä on paljon todisteita siitä, ettei Suomen kansan suuri enemmistö käsitä kysymystä samalla tavalla. Tämän enemmistön kanssa meillä on kohtalonyhteisyys, mutta ei silkkihattujen kanssa.

"Ny Dag" (N:o 244, 21/10-39) julkaisee uhkauksilla höystetyn kirjoituksen Ruotsin sanomalehdistön Suomen-kirjeenvaihtajista, joiden se väittää ruokkivan lukijakuntaansa Suomen taantumuksen propagandalla ja iloitsevan "ohranan" tiedotuksesta, että sen on onnistunut pidättää muutamia kommunisteja jotka "ovat laulaneet vallankumouksellisia lauluja", lauloivatko he ehkä Suomen lain kieltämää "Internationalea", kysyy lehti? - Kirjoituksensa lopussa "Ny Dag" kehoittaa muistamaan, että Suomen työläisetkin ovat olemassa ja ettei heidän kuohuva vihansa vuoden 1918 työläismurhaajia ja Suomen kuritus-huonehallituksia vastaan ole lieventynyt. Se seisoo yhä paikallaan ja tekee tehtävänsä ohranasta ja porvarillisista sanomalehtimiehistä huolimatta. Lehti viittaa bolshevikkipuolueeseen ja lausuu: "Jos Suomen porvaristo menee liian pitkälle provokation tiellä, saa se pian jälleen tehdä tuttavuutta Suomen työläisten kanssa."

Huhuja:

Suomen lääkärit keksineet suurta tuhoa tuottavan bakteerin, johon vastamyrry vain Suomessa tiedossa.

Saksassa pidätetyt laivat ovat palanneet Suomeen aselasteissa.

Ruotsi on lähettänyt Suomeen 60 milj. kruunun arvosta parhainta asemateriaaliaan.

Venäläinen lentokone lennellyt Kuopion seuduilla. Huhun alkulähde on tiedossa ja tutkii vp:n Kuopion osasto asian.

Stalin vaatii, että suojeluskunnat on hajoituttava.
(Tampere)

Tampereella, Kuopiossa y.m. on liikkeellä senkaltaisia arveluja, ettei Venäjä aio hyökätä, vaan pakottaa Suomen puolustusasemaan, mikä päivittäin tulee maksamaan huomattavia summia ja siten horjuuttaa valtion, yksityisten henkilöiden ja teollisuuslaitosten taloutta ja tämän johdosta puolustus- tahto ja -kyky heikentyvät ja Suomi tulee suostumaan mihin vaatimuksiin tahansa.

Jakelu entinen.

Salainen.

Helsingissä

Marraskuun 1 p:nä 1939

N:o _____ Valtiollisen poliisin tiedoituksia 3.

AV

Siitä alkaen, kun tuli tieto Suomen ja Neuvostoliiton välisten neuvotteluiden aloittamisesta, on IKL:n toiminta täydelleen pysähtynyt. Piirit ja paikallisyhdistykset sekä -osastot eivät sen jälkeen ole olleet missään yhteydessä keskustustoimiston kanssa, joka on suurissa taloudellisissa vaikeuksissa. Muuan järjestön johtohenkilö onkin lausunut, että vaikka kriisistä onnellisesti selvittäisiin, on järjestön toiminnan uudelleen aloittaminen hyvin kyseenalaista taloudellisten vaikeuksien takia.

Yleensä järjestön jäsenet ovat antaneet ilomielin täyden tunnustuksen nykyisen hallituksen toimenpiteille. Aikaisempi myötätunto Saksaa kohtaan on miltei tykkänään kadonnut.

IKL:n sanomalehdistö kärsii myös kovaa rahapulaa ja tuottaa senkin toiminnan jatkaminen vaikeuksia. Ajan Suunta esim. on jo luopunut julkaisemasta maanantainumeroaan, ilmestyen siis vain kuusi kertaa viikossa.

Mahdollisen sodan syttymisen varalta toimeenpani Saksan lähetystö tiedustelun Saksaan tapahtuvaan vapaaehtoiseen evakointiin halukkaista saksalaisista. Saatujen tietojen mukaan lähtisi Suomesta noin 200 - 300 Saksan alamaista, muttei ai-noatakaan saksalaista Suomen kansalaista.

Saksan Helsingissä olevien sotilasasiamiesten ja heidän apulaistensa toiminta on viime aikoina ollut hyvin aktiivista. Tietoja hankitaan sotilaallisista y.m. puolustusmahdollisuuksiamme koskevista asioista. On havaittu m.m., että he

entistä innokkaammin pyrkivät seurustelemaan henkilöiden kanssa, voi/
joiden edellyttää tietävän tällaisia asioita.

Neuvostoliiton lähetystön kanssa ovat Saksan sotilasasiamiehet y.m. Saksan lähetystön virkailijat ystävällisissä suhteissa ja vaihdettaneen tällöin Suomeakin koskevia tietoja.

Valtiollinen poliisi on tutkimuksissaan todennut m.m. erään Saksan alamaisen, Suomessa liikematkoilla olleen miehen henkilön tapaamiltaan eri henkilöiltä yrittäneen hankkia tietoja Suomen puolustusvoimista, joukkojen sijoituksesta y.m.s. muutamilta reservin kertausharjoituksiin kutsutuilta henkilöiltä sekä junassa tapaamiltaan nais- ja sotilashenkilöiltä. Asiassa laaditut kuulustelupöytäkirjat on 01.10. lähetetty Uudenmaan lääninhallitukselle sen enempiä toimenpiteitä varten, jotka tarkoittavat henkilön maasta poistamista ja hänen Suomeen paluunsa kieltämistä määrääjäksi.

Kannaksen rannikkoseuduilta on viime päivinä tehty runsaasti ilmoituksia sotilasvakoilun kasvamisesta. Paikalliset sk:t ovat myöskin ryhtyneet valvomaan tätä toimintaa.

Ahvenanmaalla on viime päivinä esiintynyt edelleen separatistisia pyrkimyksiä, vaikkakin isänmaallinen mieliala on jossakin määrin voimistunut. Vanha käsitys, että kaikki puolustautuminen on turhaa, esiintyy yhä määrätyllä taholla. Huhujen leviäminen on huomattavasti vähentynyt. Degerbyssä virkamiesten ja vastuunalaisemmissa asemissa olevien henkilöiden mieliala on erittäin hyvä. Föglössä on vahvistettuun merivartiointiin Ahvenanmaalla suhtauduttu välinpitämättömästi. Mitään kauhua tai pelkoa, että mannermaalta tulisi sotaväkeä, ei esiinny. Sundblom vaikuttaa nyt aktiivisesti väestönsuojelun hyväksi keräämällä rahaa. Punaiselle Ristille lienee saatu vapaaehtoisella keräyksellä kootuksi noin 80.000 mk. Kuitenkin on asetettu usein ehdoksi, ettei rahoja saa käyttää Punaisen Ristin toiminnan hyväksi muualla kuin Ahvenanmaalla.

Ahvenanmaalle lähetetyt lentokirjaset, joista on mainittu tiedoituksessa N:o 2, sivu 2, eivät ole saapuneet Ahvenanmaan-komitealta, vaan tiettävästi Ruotsin kansallissosialisteilta. Niissä kehoitetaan ahvenanmaalaisia varovaisuuteen m.m. väestönsuojelu- ja Punaisen Ristin toimintaan nähden, koska tässä voi piillä jotain muutakin.

Ruotsissa uskotaan eräissä piireissä Ruotsin hallituksen painostavan Suomen hallitusta, ettei Suomi tekisi mitään myönnytyksiä Neuvostoliitolle. Ahvenanmaan asioiden järjestelyä pidetään Suomen ja Ruotsin yhteisenä asiana. Toisaalta kuitenkin pelätään, että Saksa mahdollisesti julistaa sodan Ruotsia vastaan, kun Ruotsi voimakkaasti tukee Suomea.

Eräs virolainen on kirjoittanut Suomessa oleville tuttavilleen m.m., että Viroon saapuneet neuvostojoukot eivät kestä arvostelua. Niillä ei ole mitään iskuvoimaa: motorisoidujen osastojen moottorit ovat rikki joka askeleella ja yleinen mielipide on, että virolaiset olisivat voineet ryhtyä vastarintaan ja venäläiset olisi lyöty.

Venäläiset käyttäytyvät korrektisti eivätkä sekaannu Viron sisäisiin asioihin. Ihmettelevät vain kovasti virolaisten varakkuutta ja heidän hyvinvointiaan. ----- Saksassa on havaittavissa vastavirtausta venäläisten kanssa tehdyn sopimuksen jälkeen.

Suomenlahden pohjukassa on viime päivinä havaittu venäläisten sotalaivojen liikehtineen tavallista runsaammin. Niinpä 29.10. klo 11 lähti 23 laivaa samanaikaisesti ulos merelle. Nämä olivat etupäässä pieniä torpeedoveneitä ja oli niiden joukossa myöskin kaksi lastissa ollutta kauppalaivaa. Viime öinä on valoista päättäen useita venäläisiä laivoja ollut liikkeellä ja viime yönä ankkuroi kuusi sotalaivaa merellä 3 km:n päässä Yhinmäestä länteen.

Viime kuun viimeisinä päivinä on Helsinkiin saapunut e-

räille henkilöille tilaamatta Moskovassa postitettu Venäläisen sanomalehden "Isvestijan" 28.10, numero. Lehdessä ei ole mitään erikoista Suomea koskevaa kirjoitusta, mutta siitä päätäten, että osoitelaput on monistettu kirjoituskoneella, lienee tarkoituksena lähettää lehteä myöhemminkin. Eri paikoista saatujen tietojen mukaan on "Isvestijalla" Helsingissä vain lähes 30 tilaajaa ja niistäkin suurin osa sanomalehtien toimituksia.

Valtiollinen poliisi on laatinut luettelon niistä Suomen kansalaisista, jotka kuluneen lokakuun 1 - 24 päivinä ovat virallista tietä lähteneet maasta, lukuunottamatta Rajajoen kautta Neuvostoliittoon matkustaneita. Ruotsiin on täten todennäköisesti "pakolaisina" lähtenyt yhteensä 2.054 henkeä, joista miehiä 343, naisia 1.130 ja lapsia 581. Näistä on kuitenkin palannut takaisin yhteensä 233 henkeä, joista miehiä 67, naisia 151 ja lapsia 15.

Eräaseen pääkaupungin sanomalehteen on 29.10.39 lähetetty julkaisemisen toivossa "reservipoikien" allekirjoittama kirjoitus, jossa mainitaan m.m., ettei Suomen työväki taistele sortajansa, hallituksen, puolesta. Neuvostoliitto on antanut maan Suomen kansalle ja on velvollinen valvomaan, että sitä, käytetään oikein. Suomen kansa ei näe vihollista idässä, vaan pelastajansa. Suomen kansa on valmis sisältäpäin tukemaan pelastajaansa, koska Suomi on itse aloittanut rauhan rikkomisen lähettämällä rajalle kaikkia rauhattomuutta rakastavia maantonkijoita.

Vasemmistopiireissä Helsingissä puhutaan, että Virossa pitäisi kommunistien yrittää vallankumousta marraskuun 7 päivänä eli Venäjän bolshevikikumouksen vuosipäivänä. Vaasassa ovat kommunistit edelleen vaiteliaita ja odottavalla kannalla, mutta kuitenkin ihailevat Viron työväestön sananvallan ja muutakin vapautta sekä Viron nykyisiä oloja, joiden on sanottu olevan sellaiset, että on enää vain lyhyt askel vallankumoukseen.

Useammalla vasemmistotaholla on aikaisemmin yleisesti puheenaolleen Svinhufvudin ja Mannerheimin Saksan matkan yhteydessä kerrottu, että kokoomuspuolue on nyt katsonut sopivan hetken tulleen syrjäyttää hallitus, joka kuitenkin on tietoinen kokoomuspuolueen taholta uhkaavasta vaarasta ja lähinnä tämän vuoksi, eikä ulkonaisen vaaran takia, toimeenpannut maassa yleisen liikekannallepanon.

Toimittaja Yrjö Räisäsen (Sasu Punanen) erosta on kuultu, että se tulisi aiheuttamaan suuria muutoksia sosialidemokratistisessa puolueessa. Ne tapahtuvat kuitenkin vasta sitten, kun nykyinen poliittinen tilanne on ensin rauhoittunut.

Vehmaan piirin nimismiehen kuulusteltavana on henkilö, joka todistettavasti oli kehoittanut reserviläisiä olemaan menemättä kertausharjoituksiin. Tapaus on kuitenkin irrallinen eikä missään yhteydessä kommunistitoiminnan kanssa.

Savonlinnassa on kuultu salaista sähkötystä. Asiaa tutkitaan.

Toissapäivänä annettiin Hartoisissa rajalla ja eilen aamulla lähempänä Rautua ilmavaroitusta.

Tampereella on tänään ja eilen pohdittu Molotovin puhetta ja ollaan hämmästyneitä, että hän on julkisesti ilmaissut Venäjän vaatimukset, vaikka neuvottelut ovat vielä kesken. Arvellaan kysymyksessä olevan epäsuoran sodanjulistuksen ja odotetaan, että neuvottelut heti katkaistaan. Kaikki muut kysymykset ovat nyt taka-alalla.

Kalevassa (Oulu) on tämän aamun numerossa kolmen palstan otsikko, jossa mainitaan, että neuvottelut katkeavat; ulkoasiainministeriö tiedoittaa klo 3 yöllä, että Suomi on keskeyttänyt neuvottelut ja valtuuskunta kutsuttu takaisin. Mitään selittävää tekstiä ei ole.

Kahvinsäännöstely on tullut yllätyksenä ja sitä on arvosteltu ankarasti. Kun sitten saatiin tietää, että kahvia tullaan saamaan vapaassa kaupassa, vaikkakin siitä joudutaan maksamaan huomattava vero, on tyytymättömyys monissa piireis-

sä haihtunut ja vero valtiolle suoritettaneen mielihyvin.

Viipurissa on sivistyneen väestön keskuudessa mieliala säilynyt yhtä rauhallisena kuin aikaisemminkin, mutta pessimismiäkin alkanut esiintyä. M.m. on parilta taholta kuultu eräiden henkilöiden levittävän varsinkin työväestön keskuuteen käsitystä, että nykyiseen kärjistyneeseen tilanteeseen ei syy ole niinkään paljon hallituksessa eikä varsinkaan Neuvostoliitossa, vaan on syy meidän armeijamme korkeimman sotilasjohdon. Tällaista käsitystä on havaittu varsinkin henkilöissä, jotka entuudestaan on tunnettu mielipiteiltään kommunisteiksi.

Maltillisissa vasemmistopiireissä (edelleen Viipuri) ei nyt ole havaittu arvosteluhaltua, vaan päinvastoin kaikkialta niistä piireistä kuuluu vain rauhallisuutta ja päättäväistä maanpuolustustahtoa. Ulkomaalaisten keskuudessa, t.s. venäläisten, mieliala sekä mielipiteet suunnilleen samanlaiset kuin mitä tiedoituksessa N:o 1 mainittu. Yhä useammalta taholta on kuitenkin saatu tietoja, että venäläinen varaton aines ei suinkaan pelkää mitään, vaan päinvastoin toivoo olojen muuttumista. Tiedossa on tapauksia, että eräät suomalaiset ovat ryhtyneet näitä mielipiteitä kannattamaan.

Reserviläisten keskuudessa (Viipuri) on mieliala hyvä, mutta poikkeuksiakin on.

Eräs Helsingin lähistölle reservin kertausharjoituksista palannut henkilö on kertonut, että harjoitusjoukossa vallitsee tyytymättömyyttä huonon ruuan takia. Kurin ylläpitämiseksi on upseerien heiluttava ase kädessä. Tämän henkilön kuulustelemiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin.

Baltian laivastoasiantuntija kapteeni Nikolai v. Rendenkampff, joka tsaarivallan aikana oli useiden tärkeiden laivastoasemien komentaja ja on tunnettu Suomen- Pohjan- ja Riianlahden puolustuksen parhaana asiantuntijana, on antamassaan haastattelussa kosketellut niiden Baltian rannikolla olevien tukikohtien strategista merkitystä, jotka tukikohdat joutuivat Neuvostoliitolle Eestin ja Latvian kanssa tehtyjen

sopimusten perusteella.

"Sodan alussa ainoastaan neljä kohtaa oli linnoitettu: Kronstadt, Suomenlinna, joka turvasi Helsingin väylän, Dünamunde lähellä Riikaa ja Libau.- - - Suomenlahtea puolustettiin kolmen perättäisen puolustusjärjestelyn avulla. Etulinjat kulkiivat Dagön ja Hankoniemen välillä Suomen rannikolla. Keskuskohta oli Helsingin ja Tallinnan välillä, linjat sulkiivat molempien rannikoiden saaret ja lahdet. Näistä saarista oli Nargen tärkein. Se turvasi Tallinnan laivastosatamaa ja sen komentajana olin minä maailmansodan aikana. Se oli linnoitettu 6 ja 8 tuuman tykein ja sinne piti saataman 14 tuumankin tykkejä, koska sen asema oli keskeinen. Suomenlahden takimmainen linja oli Kotkan ja Narvan välillä. Niiden takana oli Kronstadt. Puolustuksesta huolehtivat rannikkolinnakkeet ja miinaverkosto yhdessä. Maantieteelliset seikat olivat niin edullisia ja linnakkeet siten rakennettuja» että niiden ohi ei voitu tunkeutua ennenkuin Venäjän armeija oli romahtanut."

"Minkä arvon annatte Suursaarelle, Lavansaarelle, Tyttärsaarelle ja Seiskarille?"

"Minä tunnen nämä saaret henkilökohtaisesti," jatkaa v. Rendenkampf, "En yhdy siihen käsitykseen, että näillä olisi mitään suurta strategista merkitystä. He eivät sovelu linnoitettaviksi ja laivat eivät voi käydä niissä helposti. Paljon suurempi merkitys Suomenlahden turvallisuutta silmälläpitäen on rannikon ja useiden saariryhmien linnoittamisella."

"Mitenkä tsaarin laivasto suhtautui Ahvenanmaan saarien linnoittamiseen?"

"Voin antaa tsaarinaikuisten laivastoasiantuntijain käsityksen lisäksi vielä viimein tsaarin mielipiteen tästä asiasta. V. 1907 tsaari seurasi torpeedoveneiden harjoituksia Suomen rannikolla. Jälkeenpäin hän tuli Bogranitschny-nimisen hävittäjän kannelle, jossa istuin hänen vieressään upseeri-

messissä. Tsaari ilmoitti vakaana käsityksensä, että Ahvenanmaan kansainvälinen hallinto aikojen kuluessa oli välttämättä tarkistettava. Tämä tapahtuikin v. 1914 maailmansodan alussa, jolloin Venäjä linnoitti Ahvenanmaan saaret. Ahvenanmaan saarten strateginen merkitys liittyy läheisesti koko Suomen rannikkosaarten puolustusjärjestelmään, Olisi sentähden vaikeata erottaa Ahvenanmaan saarten puolueettomuus- tai linnoittamispulmaa Suomen hallitsemiskysymyksestä."

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 26/10-39:

"Lehtikirjailuja Helsingistä". - Nimim. "Psaltaren" kirjoittaa tällä otsakkeella ivallisesti ruotsalaisten sanomalehtimiesten Helsingin-tiedoituksista. He muka yrittävät epätoivoisesti puristaa esiin jotakin uutta tyhjästä, kirjoitellen kilometrittäin suomalaisten hermoista. Itse asiassa käyvät Suomen hallitus ja sotilasviranomaiset hermosotaa omaa kansaansa vastaan. Sanomalehtimiesparat kulkevat ulkoministeriön ja kapakkain väliä tai yhteisautoissa evakuointipaikkoihin ja rajaseutupaikkoihin, joissa valkokaartilaisupseerit selvitävät heille mitä on kirjoitettava. Mutta kukaan heistä ei ole saanut käsiinsä suomalaista työläistä, joka pittoreskien juttujen asemasta voisi kertoa heille sydämensä aivoituksia - siis totuuden Suomen hallituksesta, joka on kaiken turhan hälyn aiheuttanut. Lähetetyt sanomalehtimiehet kirjailevat kokoon tyhjää löpötystä, mutta suomalaiset tuntevat sisimmässään, että kaikki on vain manööveriä hallituksen taholta. Martin Andersen Nexö on osuvasti kuvannut tilanteen selittämällä, että Suomen hallitseva luokka on niin vakuutunut suuren venäläisen karhun hyväntahtoisuudesta, että luulee voivansa edelleenkin nykiä sitä korvista.

"Ny Dag" 28/10-39:

"Opetamme valkokaartilaisille, mitä on evakuointi". - Näin otsikoidussa "haastattelussa" kertoo lehti erään Sörnäisissä asuvan työläisnaisen, jonka mies on armeijassa,

kokemuksia olostaan evakuoituna sisarensa luona maalla. Viikon oleskelu maalla kuvataan "hirveämmäksi kuin mikään pommitus": m.m. nainen kaksine lapsineen oli kuolla nälkään ja viluun. Kylmässä vinttikamarissa lisäksi sairastui toinen lapsista ja on nyt ollut useita päiviä kuolemansairaana. Enempää vaimo ei sanonut kestäneensä, vaan palasi takaisin kaupunkiin, jossa taas asunnon omistaja sekä kaikenlaiset "ilmasuojelijat" häntä haukkuvat. Hän oli puhunut heille suunsa puhtaaksi ja uhkaa sanoa vielä pahempia asioita "herroille hallituksessa ja armeijanjohtossa", jotka ovat panneet käyntiin tämän mielettömyyden. "Saa sitten nähdä eikö herrojen sotahulluus päätty". - Senjälkeen haastateltu - hän selittää kuuluvanaa Sos.dem. työläisliittoon - kiroo Miina Silanpään, Anni Huotarin ja Martta Salmelan y.m. "johtavat tantit" naisjärjestössä, jotka "juoksevat lottien ja fascistien asioilla". Hän uhkaa heidän vielä "sodan" päätyttyä saavan vastata "joukoille". - Haastattelijan kysymykseen, eikö maassa ole rauhallista, nainen vastaa: "Kyllä, yhtä rauhallista kuin haudassa. Valmiina ovat jo koiran haudat ja sora-kuopat niinkuin v. 1918". Maassa vallitsee hirveä terrori, vangitsemisia toimitetaan alituisen. Hän kehoittaa kuuntelemaan työläisnaisten puheita Sörnäisten maito- ja leipäkaupoissa. Satoja naisia on palannut kaupunkiin, eivätkä lähde maalle muuten kuin vankikyydillä. Kaikki ovat sitä mieltä, ettei N-liitto mitenkään uhkaa Suomea. Toiset toivovat pantavaksi suitset fascistiherrojen suuhun: "Silloin me evakuoisimme nuo herrat Konnunsuolle ja Tammisaareen", päättää haastateltu värikkään kuvauksensa.

Jakelu: Sama kuin N:o 1.

Salainen.

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,

Marraskuun 3 p:nä 1939

N:o _____

AV.5

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 4.

Molotovin ilmoitettua Neuvostoliiton vaatimukset Suomeen nähden on mieliala yleensä vain terästynyt ja maanpuolustus-tahto on yhä vain voimistunut. Aluksi oli muutamilla paikkakunnilla havaittavissa alakuloisuutta, mutta, kuten monelta taholta ilmoitetaan, ulkoministeri Erkon puhe sekä sanomalehtien kirjoitukset ovat reipastuttaneet kansan.

Vaasan seuduilla ovat kommunistitkin rohkaistuneet ja Molotovin puhe sai heidät jälleen puhetuulelle. Keskusteluissa ovat kommunistit varsin avomielisesti selittäneet, ettei selkkauksesta selvitä sovinnollisilla neuvotteluilla vaan että Neuvostoliiton sotajoukot tekevät selvää Suomen lahtareista seitsemässä päivässä. Lisäksi on julistettu, että valtiollisessa poliisissa "kävijöitä" on pidettävä tästä lähtien sankareina ja että toimintaa Neuvostoliiton hyväksi on edelleen jatkettava.

Viipurin seuduilla eivät kommunistit ole esitelleet mielipiteitään muuta kuin omassa keskuudessaan. He ovat varoittaneet tällöin toisiaan m.m. pidättäytymään kaikesta julkisesta vastaanhangoittelusta, varsinkin sosialidemokraattien keskuudessa, koska se voisi koitua "terveydelle" vaaralliseksi.

Muuan äskettäin pidätettynä ollut rautateiden konepajalla Viipurissa toimessa oleva kommunisti on itsetyytyväisenä kehuskellut, että saipa vedettyä ohranaa taas nenästä, kun

VP/KD N:o 968/1885. 1939.

oli olevinaan isänmaallinen.

Yleisenä mielipiteenä voitaneen sanoa, että saarista voitaneen vielä keskustella, muttei mantereesta anneta tuumaakaan. Ovatpa eräät työläisvaimot sanoneet olevansa valmiit lähtemään miestensä mukana rintamallekin. (Kuopio). Kansa on yleensä hallituksen takana ja luottaa edelleen siihen, että se tekee parhaansa.

Ahvenanmaallakin ollaan yleisesti sitä mieltä, ettei Neuvostoliiton vaatimuksiin ole suostuttava.

Kannaksen asujaimistossa on havaittavissa jonkinlaista katkeroitumista. Sieltä kotoisin olevien reserviläisten ja asukkaiden mielipiteenä on, että jos he joutuvat muuttamaan pois kotikonnultaan, niin he siirtyvät mieluummin Ameriikkaan, koska myöhemmin voitaisiin uudelleen joutua siirtymään.

Ulkosaarelaisten keskuudesta on kuultu m.m. erään saarelaisen mielipiteenä, että eipä väliä, vaikka saari menisi-kin. Kyllä sieltä mielellään muuttaisi, kun vain järjestyisi olinpaikka muualle. Muuan toinen on ollut samaa mieltä, mutta lisännyt, ettei ilman tappelua ole annettava palaakaan saarista.

Joitakin irrallisia vastustushengen ilmauksiakin on ollut. On sanottu, että linnoitustöillä Kannaksella vain ärsytettiin Neuvostoliittoa. Toivotaan venäläisten tulevan kuritettamaan lahtareita. Muutamat Kuopion esikaupunkien reserviläisten kommunistiset vaimot surkuttelevat miestensä huonoja oloja ja syyttävät "valkoista hallitusjärjestelmää". Yleensä kuitenkin ovat nämä tällaiset mielipideilmaisut kokonaisuuteen nähden mitättömiä. P.o.piirit vain elättelevät vastustusmielilaansa liioittelemalla puutteita ja epämukavuuksia sekä reservi- että siviilioloissa. Mitään kannatusta he eivät näytä saavan.

Yleensä on ruvettu yhä enemmän syyttämään Saksaa kaikesta siitä, mihin Suomi nyt on joutunut.

Terijoella on havaittavissa nyt tungosta varsinkin ta-

varaliikenteessä. Ihmisiä on palannut kotiseuduilleen siirtääkseen pois omaisuuttaan. Yleensä ruvetaan kauppoja sulkemaan ja esim. osuusliikkeessä on rauta- ja vaateosasto lopettamaisillaan myynnin. Tampereella on myös havaittavissa os-
tolakkoa.

Oulusta on pankeista kerrottu, että sotalainaa on merkitty tyydyttävästi ja ottavat siihen osaa kaikki kansanluokat.

Tukholmasta eilen Turkuun saapuneen Brynhild- vuorolaivan henkilökunta on ihmetellyt Turun satamavirkailijain rauhallisuutta lausuen, että Tukholmassa oli edellisenä päivänä puhuttu "rajarauhan" Suomen ja Neuvostoliiton välillä rikkoutuneen.

Jo aikaisemmin on mainittu, miten viranomaisten työs-
kentelyä häiritsevät suuresti monet edesvastuuttomat henkilöt. Niinpä Tampereella on viimeisen vuorokauden kuluessa tehty ilmiantoja vakoilijoista niin paljon kuin puhelimesta suinkin on voitu ottaa vastaan. Ilmoitukset ovat kuitenkin säännöllisesti osoittautuneet perättömiksi. Samaa valitetaan m.m. Joensuusta ja Terijoelta. Viimemainitulla paikkakunnalla tutkitaan erästä Inon ja Terijoen välisellä rannikolla ilmen-
nyttä valomerkkien antamista koskevaa juttua.

Suojärven Salmijärvellä on 26.10 pidätetty salatein valtakuntaan saapuneena kolme Neuvostoliiton kansalaista. Pidätettyjä säilytetään Joensuussa.

Valtiollisen poliisin eri osastot ovat viime päivinä kuulustelleet henkilöitä m.m. näiden epäillyttävien matkojen ja yleistä turvallisuutta vaarantavien puheiden johdosta.

Eräillä valtiollisen poliisin osastoilla on selvitet-
tävänä vakoilujuttuja.

Muuan äsken Saksasta tullut liikemies on jutellut, että lähtiessään Saksasta oli siellä alkanut ilmetä tyytymättömyyttä Saksan nykyistä Itämeren-politiikkaa vastaan.

Oppositio kohdistuu Ribbentropiin, muttei Führeriin.

Kolmisen viikkoa sitten olivat muutamat kommunistit Helsingissä selittäneet eräälle henkilölle, että tämän olisi viisainta varata ruokaa ainakin viikoksi, sillä se voi loppua kaupoista. Kommunistit selittivät ruokaa kyllä sitten-taas saatavan, kun Neuvostoliiton sotilaat ovat valloittaneet Suomen ja saaneet oman järjestyksensä maassa voimaan. Nyt ovat nämä kommunistit kovin hermostuneita, kun sotilaita ei ole kuulunutkaan. Suomen kansan yksimielinen päättäväisyys puolustaa itsenäisyyttään on tuottanut suuren pettymyksen tšekäläisille kommunisteille. Suomen itsenäisyyden aikanahan Neuvostoliiton asiamiehet ovat toimeksiantajilleen tiedoittaneet, että Suomen kansasta ainakin 50 % on Neuvostoliitolle myöntämielistä. Nyt on kuitenkin todellisuus osoittanut heitä olevan merkittävän vähän.

Ihmettelyä on eräällä seudulla herättänyt, että kaikissa paperi- ja kirjakaupoissa on saatavissa ilmavalokuvia m. m. tärkeistä strategisistakin paikoista sekä huomattavista teollisuuskeskuksista. P.o. paikkakunnalla on erään ulkomaa-laisen henkilön havaittu, ostavan niitä runsaasti, mistä vain on niitä saanut.

Väestönsuojeluharjoituksia pidetään jatkuvasti kaikkialla. Tampereella herättää yleistä tyytymättömyyttä, että kaupunki on melkein pimeänä kaikki illat. Toivotaan, että tämä pimeänsä alkaisi iltaisin myöhemmin, esim. klo 22 aikaan. Joensuu on ollut pimeänä melkein koko lokakuun ja on yhä edelleen.

Vuoksenlaaksossa työväenjärjestöt harrastavat innolla reserviläishuoltoa. Lappeenrannan ja Lauritsalan puolella oli aikaisemmin tyytymättömyyttä reserviläisten omaisten huoltoon nähden, mutta nyt ovat kaikki teollisuuslaitokset siellä yhtä lukuunottamatta järjestäneet oma-alotteisesti huomattavan laajan avustustoiminnan, joten sekin asia on korjautunut.

Rääkkylässä on Salmin ja sen rajakyläen pakkoevakuoitu-

ja ihmisiä n. 600. Yleinen tyytyväisyys vallitsee heidän keskuudessaan. - Muutamin paikoin ovat evakuidut lähteneet takaisin koteihinsa perustellen lähtöään sillä, että majoituspaikoissa peritään kohtuuttomia hintoja. Ei ole varoja pakolaisena elämiseen.

Turkuun on edelleen saapunut Ruotsista muutamia "pakolaisperheitä".

Tiedoituksessa N:o 2 mainitun huhun lentokoneiden liikumisesta Kuopion seuduilla on pannut liikkeelle muuan valvontahenkilöstöön kuuluva reserviläinen.

Ruotsin komm. puolueen keskuskomitea ja keskuskontrollikomitea kokoontuivat 29.10.39 käsittelemään sodan johdosta muuttunutta tilannetta ja työväenluokalle siitä johtuvia tehtäviä. Knut Sevander piti alustuksen sodan imperialistisesta luonteesta ja työväestön asenteesta siihen. Eräs kaikkein ensimmäisiä tehtäviä hänen mielestään on niiden propagandasujien hälventäminen, joilla sodan luonne yritetään peittää. Työväenluokan päätehtäväksi hän katsoi mahdollisimman pikaisen vallankumouksellisen lopun aikaansaamisen sodalle. Se vaara, että Itämeri jotuisi sotänäyttämöksi, on N-liiton politiikan kautta huomattavasti vähentynyt. Puhuja kehoitti kuitenkin Ruotsin työväestöä huomioimaan tämän vaaran ja nousemaan tehokkaasti sitä vastustamaan, sillä Ruotsin suurfinanssi ja eräät sos.dem. johtajat pyrkivät luomaan Englannin imperialismi johdolla pohjoismaisen blokin, jonka kärki on tähdätty N-liittoa vastaan. Taantumus yrittää puheellaan kommunistien "maanpetoksesta" salata sitä tosiasiaa, että komm. puolue on ainoa voima, joka käy todellista taistelua maan syöksemistä vastaan sotaan. Ruotsin demokratia on komprometoinut itsensä kutsuessaan kokoon ylimääräiset valtiopäivät, jotka kuitenkin eivät ole saaneet käsitellä tärkeimpiä poliittisia kysymyksiä. Sos.dem. johtajien eristämispolitiikka on epäonnistunut, ja siitä syystä he huutavat poliisitoimenpiteitä kommunisteja vastaan. Kuitenkin on selvää, ettei puolueen toimintaa saada

lakkautetuksi niillä, sillä kiristystoimenpiteet ovat uhkana koko työväenliikettä ja demokratiaa vastaan yleensä.

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 31.10.39:

Se kiihoituskampanja, jota paraillaan käydään Ruotsissa kommunisteja vastaan, on täysin asiallisia perusteita vailla. Lyhty kädessä on tutkittu komm. valtiopäiväedustajain ja puolueen muiden toimitsijain kirjoituksia ja puheita sekä puolueen julistuksia, mutta vähäisintäkään ei ole löydetty, mikä asettaisi puolueen toiminnan ristiriitaan Ruotsin työläisten edun kanssa. Puolueemme on näet ainoa, joka pyrkii tekemään lopun kapitalistisesta riistosta. Kiihoittajat yrittävät "argumenttihadässään" esittää kommunistit "vieraan valan agenteiksi". Mutta kaikki tuo on vain tarkoitettu hämentämään niitä, jotka vielä eivät huomaa, että kapitalismi joutuu perikatoon ja sosialismi voittaa. Porvarillis-sos. demokrattisen kommunismin-vastaisen kiihoituksen todellisena syynä on se, että puolueemme on ainoa ja johtava vallankumouksellinen puolue. Koska N-liitossa on pantu toimeen "historiallisesti korkeampi yhteiskuntareformi", joka tähtää koko ihmiskollektiivin yhteiseen onneen, niin se määrää myös suhtautumisemme N-liittoon. Neuvostokansat eivät tarvitse apuamme taistellessaan sisäistä vihollistaan vastaan, mutta kylläkin taistellessaan ympäröivien kapitalistimaiden hallitsevien luokkien taholta uhkaavaa vaaraa vastaan. Tämän ymmärtääkseen luokkatietoinen työläinen ei tarvitse mitään "Moskovan käskyjä". Me harjoitamme agitatiota ja propagandaa sosialismin puolesta, ja siinä onnistumme parhaiten valaisemalla sen maan oloja, jossa sosialismi jo on toteutettu. Mutta me haluamme myös tietää, miten kapitalismi on kukistettava ja sosialismi pystytettävä omassa maassamme. Sitä varten tutkimme N-liiton komm. puolueen historiaa ja muuta marxistis-leninistä kirjallisuutta. Emme voi istua kädet ristissä ottamassa sosialistisen maan armeijan marssimista maahamme

ja neuvostoinsinöörien tuloa rakentamaan meille sosialismin. Se on oma tehtävämme, johon meidän on valmistauduttava. Meitä yritetään solvaista "Moskovan käskyillä", mutta siitä emme välitä, vaan taistelemme työväenluokan asian puolesta.

"Arbetarbladet" 1.11.39:

Venäläisten esitysten julkisuuteen tulo merkitsee neuvottelutilanteen kärjistymistä, mutta kuitenkin voidaan tuskin väittää, että olisi syntynyt uusi tilanne; korkeintaan on sovittelumarginaali kaventunut. Tyydytyksellä voidaan merkitä Venäjän näyttävän tarjota asiallista hyvitystä vaatimistaan raja-alueista. Horjuva formulointi tuntuu niinikään jättävän kysymyksen jostakin tai joistakin Suomenlahden saarista (Suursaari ?) venäläisten ehdottomien tavoitteiden ulkopuolelle. Edelleen on pantava merkille, että Venäjä nyt näyttää olevan valmistautunut luopumaan periaatteellisesti vastustamasta Ahvenanmaan linnoittamista. - Venäjän vaatimuksiin sisältyy kuitenkin sellaistaikin, joka ei sopeudu meidän maamme intresseihin ja turvallisuusvaatimuksiin. Laivastoaseman vaatiminen meidän rannikoltamme on nähdäksemme asiallisen keskustelun mahdollisuuksien ulkopuolella. Ja venäläisten asettama ehto, että Suomi vain yksinään tai vaihtoehtoisesti yhdessä Ruotsin ja Venäjän kanssa saisi oikeuden linnoittaa Ahvenanmaan, on ilmeisesti yritys eristää meidät puolueettomuuspoliittisesta yhteistyöstä Ruotsin kanssa. Venäjä siis vaatii enemmän kuin mihin sen turvallisuus näyttää antavan aiheita ja joka tapauksessa enemmän kuin mikä sopeutuu meidän maamme riippumattomuuteen ja turvallisuuteen.

"Arbetarbladet" 1.11.39:

Otsakkeella "Tragediasta tulee farssi" luonnehtii lehti kommunistien suhtautumista N-liiton politiikkaan. Viisasteluilalla, puolitotuuksilla, täysvalheilla ja teeskennellyn passifismin sekasotkulla kommunistit yrittävät salata hämminkiään sen tosiasian edessä, että eilispäivän arkkihollisista -

N-liitosta ja 3:nnesta valtakunnasta - nyt on tullut hyvät ystävät. Taistelusta natsismia vastaan on luovuttu ja hyökätään länsivaltain ja sosialidemokratian natsisminvastaista sotapolitiikkaa vastaan. Mutta kaikki tuo on turhaa vaivaa. Jokainen rehellinen työmies käsittää, että taistelu natsismia vastaan on tulevaisuuden vapaan työväenluokan syntymisen välttämätön edellytys. N-liiton ulkopolitiikan määrää ensikädessä huoli omasta turvallisuudesta. Sosialidemokratian, joka osalltetaan on vastuunalainen noninterventio-politiikasta Espanjassa, jonka tarkoituksena oli Espanjan sodan paikallistuttaminen, on noudatettava Venäjän politiikkaa arvostellessaan ainakin vissiä pidättäväisyyttä. N-liitto taas on lokalisoanut Puolan sodan ja länsirintaman. Ei ole johdonmukaista korrektia tuomita muita siitä, missä itsekin on rikkonut. Mutta kommunistista propagandaa harjoitetaan nykyisin aivankuin kysymyksessä olisi syvällinen ja kestävä yhteistyö N-liiton ja Saksan kesken. Tätä mahdollisuutta näyttään pelättävän kansainvälisellä kommunistitaholla, ja siitä johtuu tuo teeskennelty pasifismi. Kommunistit ovat menettäneet kaiken itsenäisyytensä ja muuttuneet Kremlin nöyriksi palvelijoiksi, olkootpa sen manööverit miten huimaavia tahansa. Kommunistisen liikkeen viimeiset hajanaiset jäännökset esittävät tuota surullista näytelmää. Kaikki tulevaisuudenusko ja rehellinen luomistahto on siinä näytelty osansa loppuun. Kommunismi oli maailmansodan tuote: sen vallankumouksellinen päätös oli suuren maailmanhädän aito lapsi. Nyt tunnutaan hämmingin vallassa aiottavan toistaa Zimmerwald-politiikkaa, huolimatta entisyyden ja nykyisyyden ratkaisevasta erilaisuudesta: työväenliikkeen silloinen katkera tragedia uhataan nyt esittää tragikoomillisena ilveilynä.

Jakelu: sama kuin N:o 1.

Helsingissä.

Marraskuun 6 p:nä 1939

N:o _____

AV45

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 5.

Pääministeriä 5.11. radiopuhe on yleiseltä sävyltään saanut täyden tunnustuksen kaikkien maanpuolustustahtoisten piirien keskuudessa. Vain puheen ne osat, joista on luettu varsinaista kannasta koskevia myönnytyksiä, ovat sk-piireissä ja tietenkin vars. kannakselaisissa herättäneet arvostelua, ovatpa eräät sk-laiset puhuneet, että sitäkö varten hekin ovat sk-työtä jo 20 vuotta yrittäneet ahertaa, että hallitus arkuudessaan luovuttaa osia heille rakkaammasta osasta maata, Kannaksesta, ja että jos niin käy, ei kivääri koskaan enää tämän jälkeen tule heidän selkäänsä painamaan. - Muutamissa n.s. paremmissa piireissä ollaan kuitenkin päinvastaistakin mieltä, nim., että kaikkiin Neuvostoliiton vaatimuksiin olisi myönnyttävä, koska Suomi muuten sortuu kokonaan.

Kannaksella on rajaseutuväestön keskuudessa mieliala sen jälkeen, kun saatiin tietää Neuvostoliiton vaatimukset, suuresti masentunut. On esitetty ajatuksia, ettei mitään aluetta luovuteta taistelutta ja jos hallitus niin tekee, toivotaan sotilasjohdon puuttuvan asiaan.

Ahvenanmaalla ovat mielipiteet yhä Suomen puolella. Maarianhaminassa ollaan sitä mieltä, ettei Neuvostoliitolle saa antaa periksi. Onpa eräs rouva maininnut häpeävänsä tunnustaa kuuluvansa Suomeen, jos Neuvostoliitto saa, mitä pyytää. Muutamat vanhemmat ihmiset kuitenkin, he, jotka ajattelevat vain itseään, luulevat saavansa elää omissa nurkissaan rauhassa, jos Suomi vain suostuu vaatimuksiin.

liitä se oikeastaan nyt merkitsee, jos ne pienet saaret annetaan ja osa Karjalaa, kun saadaan sama ja ehkä enemmän takaisin toisesta paikasta"

Tampereen seuduilla on tehty runsaasti valituksia reserviläisten perheiden huonosta huollosta. Varsinkin moititaan, että se on hidasta ja menettely on monimutkaista. On kuultu vaimojen, joilla on pieniä lapsia, lausuvan, että he mieluummin kuolevat nälkään kuin rupeavat kaikenlaisia kaavakkeita täyttämään ja hankkimaan joukko-osastoista virallisia todistuksia miehensä reserviharjoituksissa olosta. Ihmetellään sitäkin, kuinka eivät esim. miehen joukko-osastosta lähettämät kirjeet kelpaa todistuksiksi, vaan on hankittava virallinen todistus, jonka saaminen kestää usein viikon tai pari ja perhe sillä aikaa kärsii suorastaan nälkää. Varsinkin kuuluvat monet perheet, joilla ei ole säästöjä, joutuneen sääliittävään tilaan, kun reserviharjoituksiin viedyn huoltajan palkkaa ei tule. Sellaisissa olosuhteissa on vaikeata saada säilymään isänmaallinen mieliala. Päinvastoin henkilöt hyvin helposti joutuvat alttiiksi puolustusvastaiselle kiihoitukselle ja katkeruudelle.

Reserviläisten keskuudessa (Vaasa) on tyytymättömyyttä ruuan johdosta. - Muutamat reserviläiset ovat palaamatta lomiltaan, koska, kuten he ovat selittäneet, on turha tappella ryssä vastaan, se kun ottaa Suomen vastaanpanosta huolimatta.

Eräässä Turussa olevassa reservipatteristossa, johon etupäässä on sijoitettu Tampereen esikaupunkien levotonta ainesta, kuuluu kuri olevan niin huono, ettei tiukallakaan komennolla tahdota saada aikaan järjestystä.

Se yksimielisyys ja jyrkkä asenne maan asian puolesta, jonka sosialidemokraattinen puolue, SAK ja sosialidemokratittinen naisliike ja niihin kuuluvat joukot ovat omaksuneet, on lyönyt kommunistiset johtomiehet ainakin Viipurin puolella täydelliseen tyrmistyneeseen mielentilaan.

Sanotaan suoraan - luotettavasta lähteestä saatujen tietojen mukaan - , ettei kommunisteilla ole mitään mahdollisuuksia esiintymiseen missään muodossa. Parasta olla hiljaa, koska muutama kymmen kommunistia ei kuitenkaan mitään mahda, kun melkein koko työväenliikkeen on vallannut tuollainen kummekuttava isänmaallisuus. Kaikkien on vaiettava kommunismista ja vasemmistoliikkeestä tällä hetkellä". Muutamat tunnetut "tekijät" ovat selittäneet, että hallituksen fascistiset otteet ovat saaneet työväestön hyväksymisen osakseen; päivälehtien ja pikkuparannusten avulla on työväestö hypnotisoitu ja vedetty täydellisesti sosialifascismin tielle.

Tampereen seuduilla kommunistit ovat edelleen odotavalla kannalla. Sos.demokraattisten lehtien kannanoton vuoksi he ovat ihmeissään, mutteivät uskalla esittää muitten työläisten suhtautumisesta eriävää asennettaan.

Vaasan seuduilla on pääministerin sunnuntainen puhe vahvistanut kommunistien uskoa, ettei selkkauksesta selvitä rauhallisoin keinoin.

Porin kommunistien keskuudessa on syntynyt "tilintekoa" siitä, että kolme johtavaa SKP:n miestä oli arkuudesta eli "rintamakarkureina" nykyisen tilanteen synnyttyä paennut maaseudulle. Muuan karkureista on selittänyt puolueen johdolta tulleen määräyksen, jonka mukaan ne, jotka haluavat, saavat poistua paikkakunnalta. Mitään sellaista määräystä ei kuitenkaan toisten kommunistien tietämän mukaan ole annettu. Eräs toinen taas on selittänyt miesten olleen järjestämässä asuntoa mahdollisesti "ylhäältä" tuleville henkilöille, s.o. SKP:n salatoimitsijoille,

Joidenkin vasemmistososialistien keskuudessa on nykyinen tilanne ja sen aiheuttamat kustannukset herättäneet paheksumista. Verotus nousee nyt niin suureksi, ettei sitä kukaan nykyisen verotusjärjestelmän vallitessa jaksa maksaa. Hallituksen olisi hetimiten muutettava verotuslakeja ja saatava aikaan sellainen uudistus, että keskiluokka ja .työväestö saisi verohelpotusta. Jos hallitus sen tekee, tulee

se saamaan puolelleen keskiluokankin.

Ennen evakuoitujen lähtöä Salmista Rääkkylään oli heidän keskuudessaan harjoitettu kiihoitusta m.m. mainitsemalla, että he joutuvat asumaan metsissä havumajoissa. Rääkkylässä on nyt 860 pakkoevakuoitua, ja kävi kenraali Jalander seurueineen heitä tarkastamassa eilen. Viime viikolla oli harvataustilaisuuksia pitämässä paikkakunnalla kreikkalaiskatolinen pappi.

Valtiollisen poliisin Terijoen osastolle on jälleen tehty ilmoituksia useista luvattomista liitoksista puhelinjohtoihin. Samoin on ilmoitettu annetun valomerkkejä Virkkilän kylästä Oravanniemeen päin. Jo syyskuussa toimitettiin saman asian johdosta valtiollisen poliisin ja YE:n toimesta tutkimuksia ja nyt on valomerkkejä havaittu annetun viimeksi 28.10. Valvontaa jatketaan edelleen.

Ilomantsissa on havaittu t.k. 4 päivän vastaisena yönä Verkkosäyneen kohdalla jäljistä päätellen mieshenkilön menneen yli rajan. Epäilykset ovat kohdistuneet määrätylle taholle ja lienee kyseessä vakoilija.

Viipurissa oleskelevilta ukrainalaisilta on saatujen tietojen mukaan kaikki yhteydet ulkomaille poikki muuten, paitsi että saavat ukrainalaisia sanomalehtiä edelleen Ranskasta ja Amerikasta.

Moskovan "Pravdan" ja "Isvestijan" 3.11. Suomea uhkaavilla kirjoituksilla oli provosoiva tarkoitus aiheuttaa niiden johdosta Suomessa arvostelua ja käyttää sanomalehdistömme kirjoituksia samoin kuin muitakin julkilausumia neuvostohallituksen tarkoituksien hyväksi. Moskovan alettua Molotovin puheen jälkeen propagandahyökkäyksensä Suomea vastaan pidetään tällä hetkellä esim. senluontoisia kirjoituksia kuin "Ajan Suunnan" 4.11. julkaisema artikkeli vähemmän harkittuna. Sanomalehdistömme kirjoituksista menevät selostukset nopeasti Moskovaan ja vähänkin vahvempisanaiset julkilausumat aiheuttavat vääristeltä propagandaa maamme vastaan.

Neuvostohallitus koettaa Suomessa olevien tiedonantajiansa kautta vakuuttautua maassamme muka vallitsevasta tyytymättömyydestä ja neuvostoystävällisestä mielialasta. Moskovaan menee tietoja , että Suomen sanomalehdistö tekee voitavansa salatakseen kansan ja varsinkin työväestön todellisen mielialan, joka on ankarasti arvostelevalla kannalla johtavien piirien neuvostovastaiseen politiikkaan nähden, sekä että sanomalehdistössämme on viime aikana paisutettu kansan uhrautuvaista isänmaallista mielialaa, vaikka väestö itse asiassa on tilanteeseen tyytymätön. Esimerkiksi kelpaa sellainenkin seikka kuin John Nurminen Oy:n palveluksessa olevien merimiesten ryhtyminen lakkoon, kun työehtosopimusta ei suosituttu allekirjoittamaan. Eräänä päteväenä tietolähteenä Suomessa vallitsevasta oppositiokannasta on Moskovalla "Suomen Pienviljelijä" - lehti, jonka kirjoituksiin näyttää Moskovassa turvauduttavan siinä määrin, että lehden on katsottava täällä hetkellä saavan paljon pahaa aikaan.

Neuvostoliitosta nyt saapuneet matkustajat eivät ole matkallaan havainneet mitään poikkeuksellisia toimenpiteitä ja arvelevat, ettei Neuvostoliiton tarkoituksena ole hyökätä Suomeen.

Levashovon asemalla on nähty n. 50 kuormahevosta kulkeudessa asemalta pohjoista maantietä. Kuormat käsittivät heiniä, laatikoita y.m.s. Samalla asemalla oli n. 30 heiniä sisältävää avovaunua.

Muuan äskettäin Suomeen saapunut USA:n kansalainen on Neuvostoliiton oloista kertonut m.m. seuraavaa:

Kertojan mies oli Moskovon lähellä Stalinin autotehtaalla metallityöläisenä saaden pohjapalkkaa 450 ruplaa kuukaudessa, mutta urakkatyössä ansaitsi n. 650 ruplaa. Tehtaan puolesta oli käytettävissä asuntona huone, josta maksettiin, sähkö ja vesi ynnä lämpö mukaanluettuina, 35 - 40 ruplaa vuokraa kuukaudessa. - Elämiseen kului koko palkka, eikä se riittänytkään, minkä takia oli myytävä vähitellen kaikki

liikenevät vaatteet. Uusia vaatteita ei voitu ostaa. Esim. kertojalla oli yllään Amerikasta tuotu turkki, jota on Venäjällä paikkailtu. Turkit Moskovassa maksavat 2000 - 10.000 ruplaa, mutta hyvistä turkiksista tehtyjä turkkeja ei ole, koska parhaat turkikset viedään ulkomaille. - Vaatetusmyymälät ovat yhä tyhjiä.

Vuodesta 1938 on elintarviketilanne Moskovon tienoilla hieman muuttunut, huonontunut. Nyt esim. heti perunasadon korjaamisen jälkeen täytyi perunoita jonottaa kilometrin pituisessa jonossa ja muita tuotteita ei kaupoissa ole juuri mitään. Jos jaksaa jonottaa, niin voi saada kerrallaan 1/2 kiloa voita 16 - 20 rupl. kilo, ja 2 kiloa palasokeria 4 rupl. 20 kp. kilo, lehmänlihaa 7-9 rupl. kilo. Tehneiden "suljetuista myymälöistä" saavat työläiset tavaroita, mutta esim. Stalinin autotehtaalla ei sellaista myymälää ollut.

Torilla myyvät sekä kolhosilaiset että yksityiskauppiat sian- ja lampaanlihaa, mutta hinta on kallis. - Puhuttava mainitsi huonon paahdetun kahvin maksavan 54 ruplaa kilo.

Ulkomaalaisten työmiesten asema on jatkuvasti huonontunut; pari vuotta sitten suljettiin kaikki ulkomaalaiset klubit ja paljon heitä vangittiin, m.m. suomalaisia. Vangituista ei ole senjälkeen mitään kuulunut. Joitakin suomalaisia on jäänyt vielä asumaan siihen taloon, jossa ker-toja asui miehensä kanssa.

Ylipäänsä kaikki ulkomaalaiset tahtoisivat päästä pois Neuvostoliitosta, mutta kun ovat menettäneet ent. kansalaisuutensa eivät saa maastapoistumislupaa eikä vapautusta neuvostokansalaisuudesta, ellei vaimo ole saanut säilytetyksi vierasta kansalaisuuttaan. Kertoja on USA:n kansalainen ja yli kahden vuoden ajan hän yritti saada miehelleen, myös ent. USA:n kansalainen, vapautusta neuvostokansalaisuudesta, kunnes vihdoinkin onnistui.

Sitkeyttä puuttuu useimmilta muilta ulkomaalaisilta, m.m. eräältä vangitun saksalaisen insinöörin vaimolta, joka pari vuotta turhaan yritti saada itselleen matkalupaa Moskovasta ulkomaille Pariisiin sisarensa luo - ja lopulta toivottomana luopui enemmistä yrityksistä peläten joutuvansa vangituksi. - Vuoden kuluessa on 20 henkilöä vapautunut neuvostokansalaisuudesta, niistä 4 samanaikaisesti kuin kertojan mies.

Viime aikoina on hiukan vähemmän vangittu ihmisiä, varsinkin kun korkeimmassa neuvostossa on selitetty joukko- vangitsemiset vahingollisiksi.

Neuvosto-Karjalan oloista kertoja tiesi sieltä kirjoittaneiden kuvauksien mukaan, että olot ovat kurjat ja ettei ulkomaalaisella passilla päästetä ketään Karjalaan. Suomalaisia on sinne vielä jäänyt sadottain, mutta pois hekin tahtoisivat päästä Neuvostoliitosta.

Venäläisten työpalkat ovat vain 1/3 - 1/2 ulkomaalaisten palkoista (siis n. 200 ruplaa), - ja elintaso tietenkin varsin alhainen.

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 1.11.39:

Ruotsin komm.puolueen keskuskomitea teki 30.10.39 imperialistista sotaa ja työväenluokan tehtäviä koskevan päätöslauselman, jonka sisältö on seuraavanlainen:

Englannin-Ranskan ja Saksan sota on imperialistista ryövärisotaa. Englannin imperialismi lähti sotaan varmistaakseen valtasemasensa maailmassa. Saksan imperialismi ryhtyi sotaan laajentaakseen valta-asemaansa. Voittajavaltojen sanelema Versaillesin rauha on aiheuttanut uuden, murskaavan sodan, ja sotaakäyvät vallat yrittävät salata todelliset tarkoituksensa. Erityisen vilpillistä on Englannin ja Ranskan porvariston puhe "demokraattisen järjestyksen" ja kansojen riippumattomuuden varmistamisesta. - Kansainvälinen tilanne on siten joutunut ratkaisevan muutoksen alaiseksi. Siitä syystä työläisten on suunnattava pyrkimyksensä sotahallitusten kukistamiseen ja sodan perussyyn - kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän - poistamiseen.

Tämän jälkeen päätöslauselmassa puhutaan laajalti Ruotsin porvariston ja sosialidemokratian politiikasta, joiden sodanvalmisteluillaan, hyödyntämisellä, Englannin politiikan suosimisellaan, Suomen taantumuksen rohkaisemisellaan kommunistivainollaan, Neuvostoliiton rauhanpolitiikan vastustamisellaan j.n.e, lausutaan tehneen itsensä myötäsylliseksi sotaan.

Lopuksi luetellaan Ruotsin työväenluokan nykyhetken poliittiset tehtävät. Työläisten täytyy taistella suurfinanssia hyödyttävää "profiittineutraliteettia" vastaan, estää Ruotsin ulkopoliittikan liittäminen minkään sotaakäyvän valtion

politiikkaan, vaatia yhteistoimintaa Neuvostoliiton kanssa ja taistella varustautumista vastaan. Ruotsin työläisten ei sovi tukea hallituksensa nykyistä politiikkaa, joka on soveltamattomassa ristiriidassa työväenluokan ja pienviljelijäin elinintressien kanssa. Puolueen tulee luoda työläisten yhteys ja liitto talonpoikain kanssa nykyistä politiikkaa vastaan, joka tahtoo asettaa kommunistit lakien ulkopuolelle ja on uhkana koko työväenliikkeelle ja vähäväkisten vapauksille ja oikeuksille.

"Ny Dag 2.11.39:

Ruotsin valtiopäivillä käsiteltiin 1.11.39 hallituksen esitystä laivastomäärärahojen korottamisesta. Päätökseksi tuli suoranaisten määrärahojen korottaminen 15 miljoonasta 22 miljoonaan kruunuun. Toisessa kamarissa kommunistit Hilding Högbergin johdolla vaativat esityksen hylkäämistä. Puhemies keskeytti Högbergin asiassa käyttämän pitemmän puheenvuoron, jossa m.m. hyökättiin hallituksen Ahvenanmaan-politiikkaa vastaan. - - -

Lehden kirjeenvaihtaja kuvaa Helsingissä vallitsevaa mielialaa ja tunnelmaa m.m. seuraavasti:

Paperisuikaleet (ikkunoissa) - siitä pääsin selville kiertäessäni eilen parissa Helsingin esikaupungissa - kuvaavat kenties parhaiten suomalaisten tapaa arvostella tilannetta. Varakkaiden asumissa kortteleissa on paperi suikaleita miltei jokaisessa ikkunassa, venäläiskauhu ja kuvitelmat venäläisten hyökkäyksestä ovat täällä silmäänpiistäviä. Työläiskortteleissa on hyvin vähän "paperoituja" ikkunoita - useimmista taloista ei voi keksiä ainoatakaan paperisuikaletta, toisissa taas oli 5-6 ikkunaa 40-50:stä paperoituja. Niissä suhtaudutaan ilmeisesti asiaan rauhallisesti ja luotetaan horjumattomasti suureen itäiseen naapuriin".- Sen jälkeen tiedoittaja selittää, ettei kansantalossa tai sos.dem.puolueen rakennuksessa näkynyt ainoatakaan pommisuikaletta". Hän tekee tästä sen johtopäätöksen, että sillä taholla ymmärretään, ettei rauhallisilla neuvotteluilla mitenkään loukata Suomen puoluetto- muutta tai riippumattomuutta. Mutta tästä huolimatta (sos. dem.) lehtien otsikointi ja johtoartikkelit kulkevat "pomme suikaleitten" merkeissä. "Helsinki voi nukkua rauhassa", päättää tiedoittaja (Sven Landin) kuvauksensa.

Jakelu sama kuin N:o 1.

Helsingissä

Marraskuun 8 p:nä 1939.

AV45

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 6.

Turun työväentalolla on kommunistien keskuudessa ikään-
kuin pienellä nautinnolla kerrottu juttuja reserviläisten ja
heidän päällystönsä välisistä yhteenotoista. Sen mukaan ei
kansan yksimielisyys olisikaan niin hyvä kuin miksi sanoma-
lehdet ovat sen selitelleet. Molotovin puheen johdosta ol-
laan sitä mieltä, että Suomen olisi suostuttava Neuvostoliit-
ton vaatimukseen, sillä raskaampia ehtoja odotettiin, olivat-
pa muutamat niitä toivoneetkin. Samoissa piireissä on myös-
kin keskusteltu paljon nykyisistä poikkeuslaeista ja selite-
tään hallituksen menneen Kivimäen-linjalle. Epäillään vapa-
udutaanko niistä sittenkään, kun tilanne on selvinnyt. Työ-
päivän pidentämisasialla koetetaan saada - tahtoen tai tahto-
mattako - joukot tyytymättömiksi.

Vaikkakin kommunistit tällä hetkellä yleensä varovat
puheitaan odotellen tilanteen kehittymistä ja sen suomia
mahdollisuuksia, ei hiljaisuus kuitenkaan kaikkiin nähden
merkitse kauan kasvatetun aatteen karisemista. Erittäinkin
itsepäiset, logiikattomat naiskommunistit ovat ilmeisesti vai-
keita tapauksia, mistä pieni esimerkki. Eräältä tunnetulta
luokkatietoiseita tainionkoskelaiselta naiskommunistilta tiedus-
teli hänen tuttavansa, oliko hän lukenut ruotsalaisen Sil-
lénin kirjoituksia. Puhuteltu vastasi lukeneensa niitä usein
ja huomautti, että ne ovat hyviä kirjoituksia. Kysyjä luki
sitten naiselle Sillénin viimeisen julkilausuman, anateeman
kominternille ja tiedusteli, mitä nainen siihen sanoo. "Tie-
täähän nämä kätyrit, senkin luikurit", vastasi nainen äs-

ken ihailemastaan Ruotsin kommunistijohtajasta.

Tampereella on skp:läisten keskuudessa miehestä mieheen kiertänyt kehoitus valmistautua pakenemaan, jos tilanne alkaisi edelleen kärjistyä. Tahdotaan välttää joutumasta valtiollisen poliisin pidättämiksi. Nyt onkin todettu jo joitentenkin hankkineen itselleen kompassin, karttoja, uusia, jalkineita, villapuseroita y.m.s. Edelleen kuitenkin samoissa piireissä ollaan sitä mieltä, ettei Neuvostoliitto ryhdy sotaan, vaan vain pelottelee saadakseen Suomelta edes joitain myönnytyksiä. Kommunistien, ei-skp-läisten, keskuudessa on sellainenkin mielipide vallalla, ettei venäläisiä haluta missään tapauksessa maahan, sillä silloin tulisi kaikkien suomalaisten elämästä täällä loppu. Skp-läisten keskuudessa vastustetaan jyrkästi puolustuslainan merkitsemistä ja koetetaan estää työväenjärjestöjäkin sellaista tekemästä. Sen sijaan kehoitetaan avustamaan reserviläisten omaisia ja toivotaan näistä sitten myöhemmin saatavan SKP:n kannattajia.

Vaasassa ovat kommunistit nyt pidättyvällä ja odottavalla kannalla. Osa työläisistä ja ruotsinkielisestä väestöstä toivoo hartaasti, että Neuvostoliiton vaatimuksiin suostuttaisiin ja siten poistettaisiin sodan uhka, ja elämä pääsisi jälleen tasaantumaan. Etelä-Pohjanmaan väestön taipumaton mielipide on, ettei tuumaakaan luovuteta mannermaasta, vaan joka metristä taistellaan.

Työväen Näyttämön kannatusyhdistys oli aikonut järjestää Helsingissä "Kirjan" talolle Venäjän bolshevikivallankumouksen muistojuhlan, mutta aikeesta oli luovuttava, kun ei saatu ohjelmansuorittajia. Useat vasemmistolaisiksi tunnetut henkilöt, joita pyydettiin puhujiksi, kieltäytyivät nykyisen tilanteen takia. Sitäpaitsi useat kannatusyhdistyksen jäsenet ovat joko reserviharjoituksissa taikka paossa.

OTK:n margariinitehtaalla on työläisten mieliala viime aikoina muuttunut hyvin maanpuolustusvastaiseksi. M.m. rahojenkeräyslistaan on ainoastaan kaksi henkilöä tuntipalkkalaisista merkinnyt nimensä ja ovat nämä nyttemmin joutu-

neet muitten työläisten painostuksen alaisiksi. Heitä on m. m. moitittu lahtareitten kätyreiksi. Tehtaalla lienee jokin henkilö, joka lietsoo tällaista mielialaa, sillä se on syntynyt aivan lyhyehkön ajan kuluessa.

Joensuun esikaupungeissa on havaittu eräiden kommunistipiirien kuuntelevan Neuvostoliiton suomenkielisiä radiolähetystiä sekä niiden perusteella harjoittavan suullista kiihoitusta ja arvostelua hallituksen uutispalvelua vastaan. Toivomuksena esitetäänkin, että eräiden henkilöiden koneet olisi saatava takavarikoiduksi tai sitten sinetöidyksi niin, että niillä voi kuulla ainoastaan Joensuun aseman lähetyksiä.

Suomessa olevat venäläiset, joiden tiedetään valoisin toivein (Viipuri) suhtautuneen viimeaikaisiin tapahtumiin, ovat nyt ymmällä ja ihmeissään lausuneet, etteivät olisi uskoneet Neuvostoliiton olevan niin heikon, että sen oli pakko jo neuvotteluissa kärsiä tappio.

Kannakselta y.m. reserviläisten kotiinsa lähettämistä kirjeistä on alkanut ilmetä väsynyt mieliala. Kerrotaan sen olevan jo useissa paikoin hyvin yleistä ja johtuvan siitä, että yksiä ja samoja miehiä, sotilaita ja päällystöä, pidetään samoilla paikoilla eikä järjestetä vaihtelua virkistyslomia y.m.s. myöntämällä. Ihmetellään, miksei lähetetä tuoreita joukkoja etulinjoille siellä jo pitkän aikaa olleitten tilalle.

Rakennustyönantajain Liiton sanomalehdistön kautta julkisuuteen antama tieto rakennusteollisuuden tyrehtymisestä ja reserviläisiä tällä alalla odottavasta työttömyydestä on kateroittanut reserviläisten mieliä ja huolestuttanut heidän omaisiaan.

Viime viikon loppupuolelta lähtien on useille turkulaisille saapunut jo aikaisemmin mainittuja, Ruotsissa postitettuja "Nordisk Vakt" ja "Sverige - Finland" lehtisiä. M.m. on kaksi poliisikomisariota niitä saanut. Nyt, kun kirjekuorimalli on tiedossa, on voitu ruveta lehtisiä postista

takavarikoimaan, mikäli niitä edelleen lähetetään.

"Isvestija"-lehteä on edelleen lähetetty useille helsinkiläisille. Sitä on saapunut päivittäin noin kuutisenkymmentä kappaletta, mutta kun tilaajia on n. kolmisenkymmentä, niin saman verran lähetettäneen tilaamatta. Nimiluetteloista ilmenee, että lehteä on lähetetty pääasiallisesti asianajotoimistoihin, lääkäreille, urheiluliikkeille ja filmiyhtiöille. Osoitteet on luultavasti otettu puhelinluettelosta.

Eilen iltapäivällä rupesi Terijoella ja Kaivolassa liikkumaan huhuja, että Suomi tulee luovuttamaan Neuvostoliitolle Kannasta Vammelsuusta aina Lipolaan, jossa Kaivolankohdalla Raivolankjoki tulee rajaksi. Vähän myöhemmin liikkui taas huhuja, joiden mukaan luovutus koskisi linjan Ino - Lipola eteläpuolta ja että Suomi muka jo olisi siitä sopinut. Kerrottiin Neuvostoliiton vaatineen rajaa aina Humaljoelle saakka lännessä. Nämä huhut ovat masentaneet asujaimiston mielialaa. Kuulee sanottavan, etteivät kannakselaiset lähde kotikonnultaan ilman tappelua eivätkä luovuta Kannasta Neuvostoliitolle, varsinkaan nyt, kun kuuluvat itsenäiseen Suomeen. Eihän sitä luovutettu Venäjälle silloinkaan, kun olttiin Venäjän alaisia. On kuultu siviilihenkilöiden sanovan, ettei auta muu kuin mennä rajalle ja alkaa ampuu "sinne-päin", niin kyllä sitten kaikki yhtyvät leikkiin. Kannakselta kotoisin olevat reserviläiset ovat kuulleet, että rajalla olevat joukot, jotka melkein kokonaan on muodostettu kannakselaisista, siirrettäisiin Sisä-Suomeen lepäämään ja tilalle tuotaisiin Sisä-Suomesta joukkoja. Tämän johdosta miehet sanovat, etteivät he tappelematta lähde.

Valtiollisen poliisin a.o. osastopäällikön tiedoituksen mukaan ei hän usko mielialan olleen niin kiihtyneen kuin edellä on selostettu, vaan otaksuu rajansiirtohuhujen tulleen niin yllätyksellisesti, että masennus on aikaansaanut tilapäisiä ajattelemattomia mielenpurkauksia. Huhut lähtivät liikkeelle heti eilen aamupäivällä, kun maaherran

puheilla olleet nimismiehet ja kunnanviranomaiset olivat palanneet paikkakunnilleen.

Edelläolevien huhujen johdosta ovat paikalliset asukkaat yhä enenevässä määrässä ruvenneet siirtämään omaisuuttaan muualle.

Erästä Turkuun sijoitetusta ruotsinkielisestä reservirykmentistä on karannut 56 reserviläistä. Näistä on kuitenkin suurin osa. oma-alotteisesti ilmoittautunut palvelukseen käytyään kotiseudullaan asioitaan järjestämässä.

Eräs rajavartiokersantti Kannaksella on kuunnelleensa radiota 5.11. klo 15.45 aaltopituudella 490 - 500 kuulluf suomenkielisen lähetyksen:

"Halloo, musta, halloo, musta, 468110052 - 515 - 496643-51546 - 514431699 - 553427693 - 55785657 -"

Tämä toistettiin. Numerosarjojen välillä pidettiin helposti havaittava tauko.

Ilkivallalta näyttää seuraava tapaus;

6.11. sammuiivat iltapäivällä n. klo 17 sähkövalot Raivolassa ja vähän sen jälkeen myöskin Terijoella ja lähiseudulla. Tutkimuksissa todettiin lähellä Vammelsuuta parissa paikassa heitetyn rautalangan voimavirtajohdön yli. Jäljistä päätellen oli teot tehnyt sama henkilö. Kauempana oli katkaistu piikkilankaeste pihdeillä. Katkaisupinta oli samanlainen kuin e.m. rautalangoissa. Tutkimuksia jatketaan.

Suojärven pitäjän Hautavaaran kohdalla ovat venäläiset järjestäneet sotilasosastojen siirtoja. Eräs tykki m.m. on asetettu siten, että se, luultavasti tarkoituksellisesti, näkyy Suomen puolelle. Venäjän puolella tehdään samoilla paikoilla yötä päivää linnoitustöitä.

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 3.11.39:

Sven Landin on lähettänyt Helsingistä monipalstaisen provokatio-kirjoituksen, jonka lehti julkaisee otsakkeella "Kun imperialistien kenraalit tarkastivat Kannaksen". Kirjoituksessa luodaan katsaus Suomen viimeaikaiseen ulkopoliittikkaan, jonka väitetään pyrkineen lähestymään vuoroin toista, vuoroin toista suurvaltaryhmitystä, mutta enimmäkseen olleen luonteeltaan venäläisvastaista. Holsti tosin teki

yrityksen parantaakseen Suomen ja Venäjän suhteita, mutta Erkon tultua ulkoministeriksi ne ovat jälleen huonontuneet. Hän on samoin kuin Sandler tehnyt Ahvenanmaan linnoittamisesta itselleen ja hallitukselleen prestiishi-kysymyksen. Neuvostoliiton viitattua etuihinsa Itämerellä Erko kesäkuun alussa eduskunnassa pitämässään puheessa antoi ymmärtää, että Suomen tähän asti Neuvostoliitolle osoittama huomio on itse asiassa ollut "rasittavaa ja ehkäpä vastenmielistä". Epäsuorasti asetettiin siinä kyseenalaiseksi Neuvostoliiton rehellisyys Suomeen nähden. Päivää ennen Erkon puhetta oli puolustusmin. Niukkanen matkustanut Tukholmaan, ja hänen sieltä palattuaan alkoi hyvin vilkas diplomaattinen ja sotilallinen toiminta. Koko Kannas Viipurista Rajajoelle linnoitettiin. N.s. garantia-uhkaa vastaan ryhdyttiin etsimään tukeaa kaikilta tahoilta. Mannerheim ja Malmberg vierailivat Lontoossa ja engl. kenraali Kirke sekä saksal. kenraali Halder kutsuttiin Suomeen, jossa he m.m. tarkastivat Kannaksen linnoitukset. Varsinkin edellinen yritti painokkaasti kehoittaa Suomea torjumaan Neuvostoliiton takeet. Suomen lehdistö korosti kenr. Halderin käynnin aikaansaamaa sydämelistää "atmosfääriä". Elokuun lopulla sitten järjestettiin Kannaksella Suomen suurimmat manööverit, joilta pauke kuului sekä Viipuriin että Pietariin. Helsingissä siihen aikaan vierailleille ruotsalaisille esitettiin maljoja "yhteisen taistelun kunniaksi venäläisiä vastaan". - Tähän kaikkeen suuri itäinen naapuri vastasi ystävällisellä kutsulla maatalousmin. Heikkiselle saapua vierailemaan Moskovan maatalousnäytelyyn, jossa hän sai erinomaisen vastaanoton. Mutta virallinen Suomi tunsii tämän vierailun takia itsensä vaivautuneeksi.

"Ny Dag" 4.11. 39:

Lehti hyökkää kiivaasti Ruotsin porvarillista lehdistöä vastaan, joka on lausunut paheksumisensa "Ny Dagin" Molotovin puhetta koskeneen kirjoittelun johdosta. Muuan lehti (NDA) on vaatinut sellaista "kirjallista myrkkyykaasua" vastaan poikkeuslakeja ja eräs toinen (DN) on selittänyt "Ny Dagin" väärinkäyttävän Ruotsin kansalaisoikeuksia. Tähän vastaa viimeksin:

"Ne, jotka väärinkäyttävät Ruotsin kansalaisuutta, ovat juuri nuo paatuneet sota-aktivistit, jotka Englannin yllätyksestä kiihoittavat Suomen taantumusta myöntymättömyyteen ja härkäpäisyyteen ehkäistäkseen ystävällisen sopimuksen. He edustavat joka suhteessa Englannin imperialismiin etuja Pohjolassa. He tahtovat sotkea Ruotsin ja Suomen sotaan parin Suomenlahden kallioluodon vuoksi. Se on rikos sekä Ruotsin että Suomen kansoja vastaan".

"Ny Dag" 4.4.39.

"Finsk delegation avvisad i Berlin.

Ville ha hjälp för krig mot Sovjetunionen.

- Från vår korrespondent. -

Köpenhamn, fredag.

Envisa rykten här vet berättat att en finsk delegation nyligen besökt Berlin för att inför Hitler framlägga sina beklaganden och be om hjälp för ett krig mot Sovjetunionen. Delegationen lär ha bestått av följande mycket bekanta politiska personligheter: Bankdirektör Norrmén, chefen för statspolisens Reikki och förre statsministern professor Kivimäki.

Delegationen fick inte träffa Hitler. De hänvisades till Gestapochefen Himmler, inför vilken de framlade sina önskemål. Svaret blev emellertid ett kort men klart nej.

Ovanstående meddelande förefaller inte osannolikt. Åtminstone två av de uppräknade, Reikki och Kivimäki har gjort sig bekanta i finsk politik för sin nazistvänlighet.

Resultatet av deras resa är också mycket betecknande för vilka kretsar som ligger bakom krigspropagandan mot Sovjetunionen i Skandinavien.

Nu återstår blott att klara ut huruvida den finska regeringen står bakom delegationen. Om inte, har den varit informerad om dess resa och resans syften?"

"Ny Dag" 6.11.39:

Lehti painattaa lihavin kirjakkein etusivullaan tiedoituksen, että siihen suomalaiseen lähetystöön, joka turhaan pyrki Hitlerin puheille pyytääkseen häneltä apua sodassa Neuvostoliittoa vastaan, kuului myöskin sotilashenkilöitä. - Kööpenhaminasta saamansa tiedon mukaan lehti ilmoittaa lähetystöön kolmen siviilihenkilön lisäksi (Kivimäki, Norrmén ja Riekki) kuuluneen everstit Melander ja Nordman. Lähetystö sai tavata gestapopäällikkö Himmlerin, mutta sai häneltä selvän epäyksen pyyntöönsä, minkä m.m. vahvistaa suomalaisella taholla noudatettu äänettömyys. Lehti uudistaa kysymyksensä: onko lähetystö matkustanut Suomen hallituksen tietten?

Jakelu sama kuin N:o 1

Helsingissä,

Marraskuun 10 p:nä 1939.

AV45

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 7.

Mieliala kaikissa kansalaispiireissä on edelleen rauhallinen ja odotetaan vain Moskovian neuvottelujen kehittymistä ja lopullista tulosta. Yleensä kaikki porvarilliset ja sosialidemokraattiset piirit ilmaisevat kannattavansa hallitusta sen pyrkiessä Suomelle suotuisaan ratkaisuun. Paikallisesti on valistumattomamman työväestön piireissä vastustusta havaittavissa, m.m. Turussa Crichton-Vulcanin palveluksessa olevan henkilökunnan keskuudessa arvostellaan hallituksen poikkeuslakeja ja pidetään niitä alkavan taantumuksen ennusmerkkeinä. Vaasan seuduilla kommunistipiireissä selitetään nykyisen tilanteen herättäneen tyytymättömyyttä sekä sotaväen että siviiliväestön keskuudessa. Uskotaan sen ennen pitkää puhkeavan ilmi kapinoiden muodossa. Oikeita tietoja tilanteesta antavat vain "Soihtu" ja "Tulenkantajat" lehdet, joita kommunisteja kehoitetaan lukemaan ja levittämään. - Vähäistä huolestumista ovat muutamilla paikkakunnilla herättäneet huhut, joiden mukaan valtion pankkitilit olisi jo nyt käytetty loppuun ja varoja on sijoitettu siten, ettei niitä saada liikkeeseen.

7.11. piti Helsingin muuraustyöntekijäin ammattiosasto kuukausikokouksensa ja oli siinä käsiteltävänä m.m. toimikunnan ehdotus 10.000 markan myöntämisestä hädänalaisten reserviläisperheiden avustamiseen. Ehdotus perusteltiin sillä, että osastoon kuuluvien reserviläisten vaimot olivat käyneet tiedustelemassa avustusta, koska kunnan tai valtion elimet eivät ole sellaista antaneet, vaikka anomukset oli jo jä-

tetty jopa jo n. kuukausi sitten. Avustussumma myönnettiin yhden neljäsosan vastustaessa, mutta arvelujen mukaan toimikunta tulee saamaan myöhemmin menettelystään muistutuksen.

Kokous oli räikein, mitä osastossa sitten vuoden 1930 on pidetty. Mielenkiintoista on seurata siinä käytettyjä puheenvuoroja. Niinpä muuan henkilö selitti tällaisen avustustoiminnan tukevan sotilaallisia tarkoituksia - joskin vain välillisesti. Eräs toinen totesi, että kyseessä on lahtarikaartin tarkoituksien toteuttaminen ja että toimikunta oli lähtenyt AKS:n kanssa yhteistyöhön. Jos osaston varoja kerran tällaiseen myönnetään, merkitsee se samaa kuin jos varat myönnettäisiin ohranalle. Puhuja esitti mielipiteen, että tällaisen ajatuksen isän täytyy olla ohranan kätyri ja kuulua niihin sapelinkalistajiin eli AKS:n vasalleihin, jotka ovat koko tilanteen provosoineet. Edelleen huomautettiin Crichton-Vulcanin lakon likvidoidun varojen puutteesta, mutta kuitenkin on nyt varoja lahtarikaartiin ja sitä tukevan hallituksen toimenpiteitten rahoittamiseksi. "Koska olemme taastusti jo tämän vuoden aikana inflatiossa, olisi syytä, että SAK, SMJ y.m. ryhtyisivät sellaisiin toimenpiteisiin, etteivät työläisten varat joutuisi tuuliajolle eivätkä jäisi rahaministerin maanpuolustusblokkiin, jonka lempilapset saavat tiettyjä nimityksiä ja paikkoja ammattiyhdistysliikkeessä. Koko toimikunta on ruvennut sotahullujen kätyriksi. Tällaiseen tulevat jäsenet kyllä aikanaan antamaan selvän vastauksen." Asian käsittelyn yhteydessä puhuttiin vielä m.m. Espanjan kansalaissodasta, Tammisaarella olleista, käytiin läpi hallitus, keskeytettiin puheenvuoroja, huudettiin, naurettiin ja meluttiin.

IKL:n toiminta lamaantuu edelleen. Viime kuussa lakkasivat ilmestymästä sen äänenkannattajat "Työn Suunta" (Tampere) ja "Satakunta" (Pori) ja nyt tämän kuun alussa "Lakeus" (Seinäjoke).

Eilisen ja tämän päivän tiedot osoittavat, miten kovaksi saksalaisviha maassa on kasvanut. Yleisesti puhutaan Münchenin attentaatista enemmän kuin oman maan tapahtumista ja Moskovon neuvotteluista. Tapausta arvostellaan osaksi ilmauksena Saksan rikkinäisyydestä ja Hitleriä kohtaan tunteista vastenmielisyydestä.

Viipurilaisissa kauppiaspiireissä on herättänyt levottomutta huhu, jonka mukaan saksalaisia laivoja ei enää tule Viipuriin eikä muihin Itä-Suomen satamiin vaan vastedes ainoastaan Pohjanlahden satamiin. Tällä hetkellä Viipurissa on ainoastaan kaksi saksalaista laivaa, muitten maitten ei yhtään.

Saksalaisten laivain päällystön on todettu Kotkassa kiinnittäneen erikoista huomiota satamaan saapuvien tavaravaunujen osoitelappuihin. Ne on yleensä asetettu mahdollisimman näkyvälle paikalle ja on niissä selitetty lastin laatu ja määrä, mihin laivaan lastataan, minne lasti lopullisesti osoitettu, kuka on lähettäjä ja milloin laivattava, eli t.s. kaikki ne tiedot, jotka kaappaajille ovat tarpeen. Ihmetellään, etteivät ne, joita asia koskee, välitä suojata omaisuuttaan ja toimiaan.

Venäläiset jatkavat Suojärven Hautavaaran kohdalla yötä päivää linnoitustöitään. Heidän käyttäytymisensä tarkoituksena ilmeisesti on peloitella, mistä osoituksena mainittakoon, että Suomen puolelle on näkyvissä m.m. neljä tykkiä ja neljä konekivääriä.

Matkalla Leningradiin 8.11. on huomattu Dibunyn asemalla 20 tavaravaunua vetureineen, suuntana Leningrad. Juunaan lastattiin parhaillaan kuormastoa. Samalla asemalla oli myöskin 10 vaunua käsittävä sairasjuna, jonka suunta oli samoin Leningradiin. Edelleen on havaittu Valkeasaaren ja Dibunyn välillä neljän hevosen vetämiä ilmatorjuntatykkejä miehistöineen. Niitä kuljetettiin Dibunyn päin.

Aivan viime päivinä on valtiollinen poliisi todennut tapauksia, jotka, vaikkakin tutkimukset ovat kesken, antavat aiheen toivomukseen, että yleisradion välityksellä tai muuten sopivalla tavalla yleisölle tiedoitettaisiin äskettäin voimaan tulleen rikoslain 12 luvun muuttamisesta. 7 §:n 3 mom. mukaan sellainen henkilö, jonka todetaan esim. valokuvaamalla keräävän salassa pidettäviä asioita ilman 1 ja 2 mom. mainittua tarkoitustakin, voidaan saattaa syytteeseen. Sama asia olisi virkateitse saatettava kaikkien reserviläisten tietoon.

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 8.11.39

Suomea, Suomen hallitusta ja varsinkin sen ulkopoliittikan hoitoa häpäisevästä kirjoittelustaan tunnettu "Ny Dagin" Suomen-kirjeenvaihtaja Sven Landin syyttää "Smålands Folkbladin" kirjeenvaihtajaa Erik Ståhliä siitä, että tämä olisi selittänyt Landin esittäneen "Ny Dagin" ulkoasiainministeriön informointiosastossa sos.dem. lehtenä. Landin sanoo lehtensä olleen ulkoasiainministeriölle niin tutun, että siellä jopa pantiin kyseenalaiseksi, voisiko se ollenkaan olla edustettuna herra Erkon "tyhjämpäiväisessä" sanomalehtimieskonferenssissa viime perjantai-iltana. Tämän johdosta Landin saa aiheen huomauttaa Ståhlille ja "monille muille hänen kaltaisilleen", että heidän olisi ollut "jätettävä juorut ja kannunvalannat Kämpissä ja sensijaan perehdyttävä siihen, mitä Suomessa todella tapahtuu pinnan alla, jottei heidän olisi tarvinnut hairahtua tämänlaiseseen journalistiikkaan".

Jakelu sama kuin N:o 1.

Helsingissä,

Marraskuun 13 p:nä 1939.

AV45

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 8.

Vaikkakin yleinen mieliala niin siviiliväestön kuin reserviläisten keskuudessa voidaan edelleen määritellä rohkeaksi ja luottavaiseksi, näyttää kuitenkin joissakin piireissä olevan todettavissa muutoksen alkua: "kuollut" tilenne on aiheuttanut välinpitämättömyyttä ja herpaantumista. Selvinä todisteina tästä ovat m.m. alati lisääntyvä evakuoitujen kotiinpaluu, melko välinpitämätön suhtautuminen tärkeimpiin tiedoituksiin ja uutisiin j.n.e. Toisaalta näyttää odotus aiheuttaneen jonkinlaista hermostuneisuuttakin, mikä on todettavissa lausumista sellaisista kuin "tulkoon ratkaisu millainen hyvänsä, kunhan se vain tulisi pian" tai "mitä kannattaa neuvotella, ei siitä kuitenkaan tule sen valmiimpaa." Sodanpelkoa tai puolustusnihilismia ei sentään yleensä ole havaittavissa. Monet mieshenkilöt, joita ei vielä ole kutsuttu reservin kertausharjoituksiin, odottavat sitä ja valittavat "keljuttaa kävellä, kun kaverit on jo kutsuttu".

Samalla, kun odotusaika on luonut pohjan mielialan muutoksille, on se myös tuonut ilmoille laajempaa mielipiteiden vaihtoa - arvostelua. Paikallisissa keskusteluissa ei kuitenkaan tässä suhteessa ole ilmennyt vahingollisia piirteitä. Esim. reserviläisten heikkoon vaatetukseen kohdistuvissa moitteissa ymmärretään asiantilan todelliset syyt ja moitteet on katsottavakin enemmän huolenpidoksi kuin arvosteluksi.

Useilta eri tahoilta saapuu edelleen tietoja, että reserviläiset ovat pitkistyneet rajalla oloonsa ja katkeroituneet siitä, ettei toimiteta kovasti toivottua vaihtoa ra-

jalla ja sisämaassa olevien reserviläisten kesken. Edelleen he ovat jutelleet tuttavilleen ja omaisilleen avoimesti rajaseututapahtumista.

Jyväskylän seuduilla ovat yleisesti jännitystä ja pelontunnetta lisänneet liikkeellä olevat huhut, joiden mukaan olisi onnistuttu saamaan tieto, että Neuvostoliiton ilmahyökkäys suunnitelmien mukaan Jyväskylä olisi Viipurin jälkeen toiseksi tärkein ilmahyökkäyskohde.

Maan Turvan maanpuolustusjuhlia järjestettiin Varsinais-Suomessa kaikkiaan 51. Yleisömenestys ei tunnu vastanneen odotuksia, mutta lienee yleisön vähyyteen vaikuttanut kaikkialla vallinnut huono sää. Turun työväentalossa järjestetyssä tilaisuudessa oli väkeä melkein täysi huone, pääasiassa työväestöä.

Viipurin osaston piirissä teollisuuslaitokset yleensä tekevät parhaansa auttaakseen reservissä olevia työntekijöitään ja heidän perheitään. Ainoana poikkeuksena on edelleen Joutsenossa Hackman & C:o, joka ei tähän mennessä ole tehnyt vähääkään asian hyväksi. Tämän teollisuuslaitoksen johtaja, Ruotsin alamainen, on selittänyt, ettei heillä ole varoja mihinkään avustustoimenpiteisiin, ja etteivät he myöskään katso olevan sellaiseen aihettakaan, koska asia ei kuulu heille vaan kunnalle. Tämä suhtautuminen on herättänyt asianomaisissa työntekijöissä ja muissakin lähiseutujen asukkaissa erikoisen suurta tyytymättömyyttä ja katkeruutta. Mainittakoon, että työnantajaliitto on jo kääntynyt k.o. teollisuuslaitoksen puoleen asian järjestämiseksi mutta tuloksetta.

- Tänään iltapäivällä oli Hackman & C:ön johtaja Nilsson hermostuneena soittanut valtiollisen poliisin edustajalle ja pyytänyt, ettei edellämainittua asiaa saatettaisi valtiovallan tietoon. Hän oli maininnut kutsuneensa reserviläisten omaiset saapuville ilmoittaakseen heille, että avustusta tullaan teollisuuslaitoksen taholta myöntämään. - Siis ainoastaan pelko, että valtiovalta saa asiasta tiedon, pakottaa p.o. toimenpiteeseen.

Turussa piti Turun ja esikaupunkien viikkokokouksessa muutama päivä sitten muuan työmies "pakinan" tuoden m.m. esille niitä ajatuksia, joita vasemmistonuorten mielissä nyt liikkuu. Niiden mukaan Neuvostoliiton Suomelle esittämät vaatimukset ovat täysin oikeutettuja. Pakinassa kuvattiin Suomen puolueettomuutta m.m., siten, että Suomella ei länsirajallaan ole linnoituksia eikä paljon miehiäkään vartioimassa "puolueettomuuttamme ja riippumattomuuttamme", mutta itäisellä rajalla sitävastoin on lujat linnoitukset ja miehiä runsaasti. Oletetaan nyt esim. että jos "jotkut tai jokin" valtio yrittää hyökätä Neuvostoliittoa vastaan, niin se ei tee tietystikään yritystään Latvian, Liettuan tai Viron kautta, koska Neuvostoliitolla on näiden valtioiden kanssa avunantosopimus. Mutta Suomi on "puolueeton" maa ja sen kautta voidaan koettaa. Me emme silloin voi mitään, koska länsirajamme on linnoittamaton. Puna-armeija tällöin tietysti hyökkää maahamme lyödäkseen vihollisen. Mutta "puolueettoman" Suomen armeija pystyy itärajan linnoitusten turvin pysäyttämään puna-armeijan siksi ajaksi, että vieraat valtiot (valtio) saavat sotajoukkonsa myöskin itärajallemme. Ja näin olemme säilyttäneet "puolueettomuuttamme" urhoollisesti. - - - Tällaisena aikana luokkataistelu on häviämässä. Työläiset pannaan tekemään 10 tunnin työpäiviä y.m. Suuret herrat ovat sitävastoin piilossa ulkomailla ja mikäli eivät vielä ole, niin ovat valmiit menemään. - Esitys sai 60-henkiseltä kuulijakunnaltaan runsaasti suosionosoituksia.

Vasemmistonuorten piireissä Turussa ollaan yleensä sitä mieltä, että maanpuolustusasia pilataan sillä liiallisella suunsoitolla, mitä sen puolesta pidetään. Se näyttää saavan joukot epäilemään, ettei asia olekaan niin luonnollinen ja itsestään selvä, koska sitä täytyy pitää yllä keinotekoisen propagandan avulla. Edelleen arvellaan nykyistä aikaa hyväksi käyttäen oltavan siirtymässä mustinpaan taantumukseen, valmistelemalla sitä "poikkeuslaeilla". Näihin lakeihin nähden ei vielä ole otettu mitään "virallista" kantaa, mutta hetken

kysymys lienee, milloin ryhdytään tekemään vastapropagandaa.

Vaasan seuduilla on kommunistien piirissä käynnissä eräänlainen kannan tarkistus Neuvostoliittoon nähden. Äkkijyrkät elävät edelleenkin Neuvostoliiton lumoissa ja pitävät sitä esikuvallisena kommunismin toteuttajana kun taas maltillisemmat selittävät Neuvostoliiton poikenneen nyt leninismin tieltä ja suunnan kulkunsa ihannetonta valtiososialismia kohden. Viimemainitutkaan eivät kuitenkaan ole menettäneet uskoaan kommunistiseen aatteeseen eivätkä kadottaneet myötätuntoaan Neuvostoliittoa kohtaan.

Neuvottelujen pitkittyminen on vahvistanut kommunistien käsitystä, että Neuvostoliitto tulee pysymään vaatimuksissaan ja ajamaan ne läpi sekä että Suometa aseellisessa kamppailussa tulisi käymään samoin kuin Puolan, koska pohjoismaat ja Yhdysvallat eivät olisi halukkaita antamaan eivätkä ehtisikään antaa todellista tukea.

Kommunistipiireissä (Vaasa) ollaan tietoisia eräiden sotatarviketehtaiden siirrosta ja niiden uusista sijaitsemispaikoista.

Näyttää siltä, että Neuvostoliiton radioasemien suomenkielisellä propagandalla on jonkin verran vaikutusta jyrkimpiin ja arvostelukyvottomimpiin aineksiin. Kuuntelu on joka tapauksessa lisääntymässä. Siten tulleita "tietoja" kuulee usein kerrottavan vakavassa äänensävyssä, josta huomaa asianomaisen uskovan kaiken sen, mitä on kuullut. Eräissä henkilöissä ilmenee vaikutus siten, että he ovat ryhtyneet tältä pohjalta vertailemaan asioita ja arvostelemaan maan oloja - ja tähän tuon propagandan tarkoitus onkin.

Pielisjärven saloseuduilla on havaittu irrallisia kiihoitustapauksia, joihin ovat syyllistyneet entiset punakaartilaiset. Asiat on tutkittu ja tulee osa henkilöistä asetettaviksi syytteeseen, Outokummussa on pari kommunistia pitänyt kiihoittavia puheita työläisille työmaalla.

Viime perjantaina määräsi oikeusministeriö tasavallan suojelulain nojalla annetun asetuksen perusteella takavarikoitavaksi "Soihtu"-lehden viimeisen numeron. Lehteä on m.m. Helsingissä takavarikoitu yli 100 kpl. ja Turussa 20 kpl.

Kaksi sk-sotamiestä saapui 12.11. klo 7-8 välillä aamulla Viipurin komendanttiviraston käytössä olevalla autolla SA N:o 6262 Kivennavan kunnantoimistoon. He keräsivät adressia hallitukselle ja kielsivät k.o. paikassa läsnä olleita kolmea kunnan toimihenkilöä puhumasta asiasta kenellekään. Sk-sotamiehet lähtivät klo 8 jälkeen Vuottaan suuntaan Kivennavan-Raudun maantietä. Adressin sisällöstä ei ole vielä mitään tietoa,

11.11. tiedoitettiin Koivistolta valtiollisen poliisin Terijoen osastolle, että klo 12.25 lensi kolme 2-moottorista venäläistä lentokonetta Koiviston yli n. 250 metrin korkeudessa. Lentokoneet poistuivat Koivisto-Terijoen radan suuntaan ja ylittivät rajan Muurilan kohdalla. Niitä ammuttiin konekivääreillä ja kivääreillä mutta tuloksetta,

Seuraavana päivänä klo 12.30 aikaan huomattiin jälleen kaksi venäläistä lentokonetta Koiviston salmen yläpuolella n. 350-400 m. korkeudessa kulkien ne Härkölän-Eistilän kautta Saarenpäähän, jonne päin hävisivät näkyvistä.

12.11. annettiin Kannaksella maarajalla useilla paikoilla ilmavaroituksia ja erinäisillä kohdilla myöskin ilmahälyytyksiä.

Rautatiekirjakaupan Terijoen myymälään on postitse saapunut tilaamatta kolme kappaletta 7.11. ja samoin kolme kappaletta 10.11. päivän "Pravda"-lehteä. Myymälänhoitajan ilmoituksen mukaan oli joku sotilashenkilö aikaisemmin tiedustellut mainittua lehteä. Miehen henkilöllisyyttä tutkitaan.

Levashovon asemalla Venäjällä on havaittu avovaunuja käsittävä tavarajuna. Yhdessä vaunussa oli ollut kaksi kpl. pienikokoista hyökkäysvaunua ja maassa sen vieressä samoin

kaksi kpl.

Ulkomaalaisten piirissä (Viipuri) ei oleskelulupien peruuttaminen ole aiheuttanut mitään pelkoa tai hämminkiä. Yleensä selitetään Suomen viranomaisten ryhtyneen toimenpiteeseen siitä syystä, että viranomaiset eivät tällä hetkellä ole selvillä ulkomaalaisten oleskelupaikoista, vaan väestönsiirtojen yhteydessä rajaseuduilla nämä asiat ovat menneet sekaisin. Toimenpiteen tarkoituksena siis arvellaan olevan yksinomaan saada selville kunkin ulkomaalaisen oleskelupaikka.

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 10.11.39.

SKP:n keskuskomitean julistus. - Perustamisestaan asti SKP on vaatinut Suomelta ystävällisiä suhteita suureen itäiseen naapuriin. Mutta Suomen porvaristo ja sen työkalu, hallitus, ovat vastanneet siihen kiihoituksella ja provokatioilla, ja ohrana on vanginnut tuhansittain puolueemme jäseniä ja sympatisoijia, jotka on tuomittu hirvittäviin kuritus- huonerangaistuksiin, muka maan- ja valtiopetoksesta. Suomen taantumusporvaristo on yhä jatkanut sotaprovokatiotaan, jotka milloin Saksa, milloin Englanti ja Ranska tai muut Neuvostoliiton viholliset ovat inspiroineet ja maksaneet. Suomesta ovat pahimmat neuvostoviholliset ja rikolliset saaneet turvapaikan. Suomi on järjestänyt lukemattomia neuvostovastaisia mitä rikollisimpia tekoja. Suomen maaperää, vieläpä sen säännöllisiä sotavoimiakin on käytetty välineinä Neuvostoliittoa vastaan tapahtuneissa hyökkäyksissä. Sama tarkoitus on ollut myös lukemattomilla rajaselkkauksilla, IKL:n ja AKS:n Suur-Suomi-provokatiolla sekä porvarillisen ja sös.dem. lehdistön hillittömällä kiihoituksella Neuvostoliittoa vastaan. Ulkoministeri Erkon törkeillä ja vastuuttomilla puheilla hallituksen nimessä on ollut sama tarkoitus aivan viime päiviin saakka.

Tällainen vastuuton politiikka ja rikollinen meno ei voinut jatkua loppumattomiin. Neuvostoliitto halusi turvata maansa ja ehdotti Suomen hallitukselle neuvotteluja molempien maitten välisten suhteitten parantamiseksi. Tähän ystävälliseen esitykseen Suomen porvaristo ja hallitus vastasivat rikollisilla provokatioilla. Sekä kotona että ulkomailla pantiin käyntiin ennenkuulumaton neuvostovastainen propaganda sekä ryhdyttiin kaupunkien evakuointiin ja muihin vastuuttomiin toimenpiteisiin, ennenkuin neuvottelut edes oli aloitettu. Hallitus vetoaa alituisesti puolueettomuuspolitiikkaansa, mutta yrittää samalla kaikin tavoin sotkea maan imperialistien suurvaltojen sotaseikkailuun, antaen kaikenlaisten sotaprovokaattorien liikkua vapaasti maassa.

Suomen taantumus koki epämiellyttävän yllätyksen, kun Molotov julkaisi Neuvostoliiton vaatimukset, tehden siten lopun Suomen hallituksen hämärästä pelistä. Nyt näkee Suomen kansa ja koko maailma, ettei Neuvostoliitto ole vaatinut mitään Suomen suvereniteettia loukkaavaa, vaikka ne samat piirit, jotka terrorivuosina olivat valmiit myymään Suomen perustuslailliset oikeudet tsaarille tai Saksalle, niin väittävät. Suomen työläiset, jotka v. 1918 taistelivat saksalaisia maahantunkeutujia vastaan, ovat nytkin valmiit taistelemaan Suomen ja sen kansan vapauden puolesta, jos sitä todella uhataan. Tälläkin hetkellä Suomen taantumusporvaristo,

joka yrittää syöstä maan sotaan Neuvostoliittoa vastaan, on Suomelle suurimpana vaarana. Mutta me taistelemme päättävästi noita sotaprovokaattoreita vastaan, jotka, samalla kun he valmistelevat sotaa Neuvostoliittoa vastaan, aikovat suunnata hirvittävän iskun oman maan työväestöön.

Viime viikkoina on annettu kymmenittäin uusia taantumuslakeja ja -asetuksia. Koko työväestö aiotaan muuttaa rangaistusvangeiksi, aivan samoin kuin v. 1930 "kansannousun" avulla.

Sos.dem.puolue lehdistöineen on muodostanut "yhteisrintaman" lapualais-fascistisen ja taantumuksellisen oikeistolehdistön kanssa. SAK:n johto ei ole edes yrittänytkaan suojata työläisiä ja heidän työehtojaan, jotka huononevat päivä päivältä. Se on päinvastoin yrittänyt muuttaa ammatilliset järjestöt ohranan alaosastoiksi, kehoittamalla jäseniä ryhtymään ohranan agenteiksi. Näin sydämellistä on yhteistyö sos.dem. johtajain ja lapualaisten murhaajain ja murhapolttajain kesken.

Mutta me työläiset emme koskaan ryhdy yhteistyöhön gangsterien ja rosvojen kanssa. Suurporvaristo ja sen sos.dem. kätyrit ovat aloittaneet vaarallisen pelin. Mitta alkaa olla jo kukkuroillaan, ja työväestö on ryhtyvä vaatimaan tilille niitä, jotka ovat aiheuttaneet kymmenille tuhansille reserviläisille ja heidän perheilleen suunnattomia kärsimyksiä mobilisoinnillaan ja evakuoinnillaan. Nyt valmisteltu "vapausota" ei tule päättymään samoin kuin v.1918.

Koko työtätekevän kansan nimessä vaadimme seuraavaa:

1. Neuvostoliittoa vastaan suunnattu sotaprovokatio on lopetettava, evakuoidut ja mobilisoidut on palautettava kotiin ja aineelliset vahingot korvattava.

2. Neuvottelujen Neuvostoliiton kanssa on tapahduttava vakavassa ja rehellisessä hengessä ilman sabotaashia ja provokatiota, ja sopimus on saatava aikaan mahdollisimman nopeasti.

3. Takeet on annettava siitä, ettei täten aikaansaatuja sopimusta jälleen saateta vaaraan. Siitä syystä täytyy neuvostovastaisen provokation pääkeskukset IKL, AKS ja muut samanlaiset järjestöt lakkauttaa, niiden johtajat vangita ja Erkon vaikutus Suomen ulkopoliittikkaan lopettaa.

4. Poikkeuslait on peruutettava "silmänräpäyksessä" ja työläisten saatava korvaus heille aiheutetuista tappioista.

5. Kaikki nyt ja aikaisemmin poliittisista syistä tuomitut on vapautettava.

"Die Welt" (N:o 8, 2.11.39.) tiedoittaa:

Saksan ja Itävallan kommunistipuolueitten keskuskomiteat toteavat, että n.s. "Deutsche Freiheitssender", jonka salaiset radiolähetykset sodan puhjettua ovat lakanneet, on Ranskan hallituksen lähetysasema. Tämän aseman Ranskan hallitus, väärinkäyttämällä sen nimeä, pani jälleen toimimaan johtaakseen harhaan ja pettääkseen Saksan ja Itävallan kansoja ja käyttääkseen sitä imperialistisia sotasuunnitelmiaan palvelemaan.

Jakelu sama kuin N:o 1.

Helsingissä,

marraskuun 15 p:nä 1939.

LV46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia No 9.

Moskovan neuvottelujen keskeytyminen, tai katkeaminen, kuten useilla tahoilla arvellaan, ei ole aiheuttanut pettymystä, vaan päinvastoin, siihen ollaan yleensä tyytyväisiä. Niinpä Turussa IKL:n kahvilassa ryhdyttiin heti, kun radiossa oli asiaa tiedoitettu, soittamaan gramofoonilla marssilevyjä. Kuvaavana seikkana mainittakoon, että kun soitettiin Horst Wessel-levy, yleisö ryhtyi osoittamaan paheksumistaan.

Muuan Turun SKP:n johtavimpia miehiä on maininnut olevan ajan luopua kansanrintamataktiikasta, koska työväestö ei ole saanut siinä ylivaltaa, vaan on kansanrintama tehnyt kompromissin mustimman oikeistolaisen taantumuksen kanssa. Työväestön ei kannata kuitenkaan nykyisin julkisesti asettua vastustamaan, vaan on odotettava tilanteen kehittymistä. Edelleen on mies kertonut, että elleivät sosialidemokraatit olisi taipuneet porvarien tahtoon, olisi toimeenpantu sotilasvallankaappaus. "Mobilisation" ensi päivinä olisi ollut hyvät mahdollisuudet työväen aseelliseen vallankumoukseen, sillä joukkojen mieliala olisi silloin ollut sille altis. Nyt se sitävastoin on vaikeammin organisoitavissa. "Soihtu"-lehti on tuonut esiin oikean kannan, vaikka sen on pitänyt sanoa asiansa peitetysti. - Edellä olevaa kantaa kehitettäneen yleisemmäksikin SKP:n miesten piirissä, vaikka se esitettäneenkin hyvin varovaisesti.

Porin seudulla potevat kommunistit kovaa "ohrananpelkoa" ja pelkkä valtiollisen poliisin miehen näkeminen saa heidät päättelämään, että heitä varjostetaan. Kommunistit eivät ole halukkaita mihinkään aktiiviseen toimintaan, arvelevat vain Suomen suosituksen Neuvostoliiton vaatimuksiin, joten sotaa ei synny. Mitään VP/KD No 1008/1891.1939.

ohjeita ei "ylempää" ole annettu. Yleensä on suurin osa Porin teollisuuslaitosten työväestöstä hallituksen takana ja varoillaan tukenut maanpuolustustyötä. Kuitenkin on sellaisiakin, jotka ajattelevat "mitä sillä väliä kuka täällä on".

Vaasassa kommunistipiireissä uskotaan neuvottelujen katkeamisesta johtuvan, että Neuvostoliitto antaa nyt aseiden puhua ja hyökkää Suomeen. Hallituksen toimenpiteitä "Soihtu"-lehteä vastaan pidetään merkinä hallituksen taipumuksesta diktatuurisiin otteisiin. "Kansan yksimielisyydestä on silloin hyvä puhua, kun esitetään kansan todellinen mielipide tilanteesta pääsemästä julkisuuteen."

Vasemmistotyöläisten keskuudessa (Tampere) - ei siis kommunistien eikä skp-läisten - on puolustustahto, joka on tähän asti ollut melko vahva, alkanut näyttää laskemisen merkkejä ja toivotaankin jo, että hallitus suostuisi Neuvostoliiton vaatimuksiin. Arvelaan Neuvostoliiton haluavan laivastotukikohtia todella itsepuolustusta varten, sillä pidetään varmana, että sopimuksen ja Saksan välillä ehkä jo piankin rikkoutuu ja silloin Saksa meritse hyökkää Neuvostoliittoa vastaan. Jos Saksa valtaa Hollannin, silloin Neuvostoliitto ilman muuta ottaa Suomelta sen minkä se haluaa. - Samanaikaisesti on kuitenkin sekä porvarillisista että työläispiireistä kuultu arveluja, ettei Neuvostoliitto kykene Suomeen hyökkäämään, koska sen armeijalla on ala-arvoiset aseet ja sisäisten olojen johdosta armeija niin epäluotettava, ettei sitä uskalleta laskea sotaan.

Evakuoituja palaa kaikkialta takaisin kotiseuduilleen. Valtiollisen poliisin eri osastojen ilmoitusten mukaan on tämä yhä vain lisääntymässä ja kun asemilla ei vapaalippuja leimata, matkustavat henkilöt omalla kustannuksellaan. Neuvottelujen keskeytyminen ei ole matkustushalua tyrehtyttänyt. Niinpä Terijoen ja Kivennavan pitäjiin Kannaksella on palannut jo paljon naisia ja lapsiakin. Evakuoidut eivät yleensä ole moittineet oloaan vieraililla paikkakunnilla, mutta ymmärrettävistä syistä ovat osittainen toimettomuus ja koti-ikävä suurimpana syynä paluuseen.

Reserviläisten keskuudessa on edelleen havaittavissa monilla paikkakunnilla väsymystä. Niinpä Kannaksella on Terijoen osastolle saapuneitten ilmoitusten mukaan siitä johtunut myöskin kurrin höltymistä, mikä ilmenee m.m. omavaltaisina lomina ja kunnianteon laiminlyönteinä. Maaseudulla voi nähdä reserviläisten kuljeskelevan kädet taskuissa, takinnapit auki j.n.e. Asevelvoliset ja sk-laiset ovat kuitenkin poikkeuksena eikä heidän käytöstään vastaan liene paljonkaan muistuttamista, muutamia yksityistapauksia lukuunottamatta.

Väestön mieliala on rajaseudulla rauhoittumassa vaikkakin edelleen paljon huhutaan rajan siirrosta Kannaksella, jolloin muutamia osia siitä tultaisiin luovuttamaan Neuvostoliitolle.

Joensuun seuduilla eivät eräät Neuvostoliiton kansalaiset ole noudattaneet annettuja määräyksiä, jonka vuoksi heitä on varoitettu. Yleensä kuitenkin ulkomaalaiset suhtautuvat lojaalisesti hallituksen toimenpiteisiin.

14.11. annettiin Kannaksella Hartoisissa klo 11,35 ilmavaritus ja Tapparissa - Laatokan ja rajan yhtymäkohdassa - klo 15,52 ilmahälytys.

"Pakolaisia" palaa edelleen takaisin Ruotsista. Niinpä tänään aamulla tuli heitä Turkuun noin 30 henkeä.

Ulkoasiainministeri Erkosta kirjoittaa "Ny Dag"in Helsingin kirjeenvaihtaja mainiten m.m., että Suomen "yhdenmukaistetusta" lehdistöstä vain harvat sanomalehdet, niiden joukossa "Suomen Pienviljelijä" ovat tehneet itsensä tunnetuiksi "terävästi arvos telemalla Suomen ulkopoliittista johtoa ja vaatimalla surullisenkuuluisan ulkoministeri Erkon eroa". "S.P." selittää jokaisen "karjakon" käsittävän, että mies, jonka ulkopoliitikka on johtanut sellaiseen fiascoon kuin Erkon rauhanrintaman sabotointi, olisi ollut velvoitettu eroamaan jo aikoja sitten". Edelleen kirjeenvaihtaja lausuu S.P:ssä kirjoittavan m.m. "Suomen Sosialide-

mokraatin" entisen kronikoitsijan Yrjö Räisäsen (tarkoittanee nimimerkki Demokraattia, joka kuitenkin on kieltänyt olevansa Sasu P.). Selvitettyään, miten muissa maissa, m.m. Neuvostoliitossa, vaihdetaan ulkoasiainjohtoja maan edun sitä vaatiessa, mainitsee kirjeenvaihtaja Räisäsen lausuvan, ettei ulkopoliittinen epäonnistuminen Suomessa näytä estävän sitä, että sama mies yrittää kerran toisensa jälestä uudelleen. Räisänen ei muka "esitä mitään vaatimusta", mutta sanoo olevan toivottavaa, että sittenkuin Erkon Ahvenanmaan-politiikkakin on joutunut vastatuuleen, hän miehekkäästi ottaisi harkittavakseen, eikö ulkoministerin vaihto olisi maalle onnellisinta. Jollei hän tätä tekisi, olisi Räisäsen mielestä viisainta, että ulkoministeri itse matkustaisi Moskovaan. Samaa selittää kirjeenvaihtaja paljon suuremman "opinionin", kuin mikä voi tulla julkisuuteen tämän hetken Suomessa, vaativan.

Vaalikamppailuvalmisteluista Neuvosto-Karjalassa on neuvostolehdistä jatkuvasti tiedonantoja vanhaan tunnettuun tyyliin. Niinpä Moskovon "Pravda" 4/11 1939 (№ 306) julkaisi Neuvostoliiton Korkeimman neuvoston jäsenen, Neuvosto-Karjalan hallituksen puheenjohtajan P. Soljakovin haastattelun perusteella toista palstaa pitkän pakinan, jossa aluksi laajasanaisesti mutta ylimalkaisesti esitetään "tietoja" Karjalan kehityksestä neuvostovalloituksen aikana, kuten tuotannon lisääntymisestä - vuoteen 1913 verraten - 12 kertaaisesti, kylvöalan laajenemisesta 125 %:lla, melkein yleisen lukutaidon (95,8 %) saavuttamisesta y.m. Senjälkeen on joltakin epämääräisiä viittauksia Neuvosto-Karjalan mitä "rikkaimmista perspektiiveistä", puutavarateollisuudesta, paperiteollisuuden laajenemisesta, vuorikaivoksista, lukuisain vesivoimalaitosten suunnitteluista y.m.

Ja sitten on seuraavanlainen "vuodatus"»

"Tuhkaksi ovat häipyneet Karjalan kansan katalat kavaltaajat - suursuomalaiset porvarillis-kansalliskiihkoiset vakoilijat ja tuholaiset, jotka suorittivat inhoittavaa tointansa. Porvarilliset natsionalistit väkisin tyrkyttivät suomenkieltä ja kaikin tavoin sortivat kotoista karjalankieltä."

Edelleen mainitaan vaalikamppailusta, että Neuvosto-Karjalassa on 3.962 "vaalipiiriä" ja 631 vaalipaikkaa (utshastok) sekä yli 10.000 vaaliagitaattoria, joista melkoinen osa metsätyöpaikoilla.

Tietystikin kirjoituksessa kehoitetaan lisäämään työtehoa, muodostamaan 4-8 hengen iskuprikaateja 15.000 m³:n määräisen puutavaraaurakan toteuttamiseksi syys-talvikautena iskuprikaattia kohden, vetämään naiset mukaan metsätöihin y.m.

Lopuksi mainitaan Molotovin puheen, jonka hän piti Korkeimman neuvoston V:llä ylimääräisellä istuntokaudella, samoin kuin Länsi-Ukrainan ja Länsi-Valko-Venäjän Neuvostoliittoon yhdistämistä koskevien historiallisten päätösten herättäneen Neuvosto-Karjalassa, kuten koko valtakunnassa, mitä suurinta innostusta.

Levashovon asemalla Neuvostoliitossa on havaittu tavarajuna, jonka vaunuissa on ollut heiniä, jauhosäkkejä y.m. joukkojen muonitustavaraa. Sotilaat tyhjensivät parhaillaan junaa.

Sanomalehdistö:

"Die Welt" № 8, 2/11 -39:

Jo kaksi kuukautta riehunut imperialistien sota on aikaansaanut perinpohjaisen muutoksen kansainvälisessä tilanteessa ja samalla myös saattanut kansainvälisen proletariaatin ja vallankumouksellisen komm. puolueen sen välttämättömyyden eteen, että niiden täytyy asettaa etualalle uudet tehtävät ja kulkea uusia teitä. Sanalla sanoen; kaikki kysymykset on asetettava uudella tavalla.

Tämä sota on ryöstö- ja valloitus sotaa. Versailles'in järjestelmä on luhistunut. Imperialistiset rosvot ovat joutuneet ahdinkoon ja tahtovat hyödyn- ja vallantavoittelussaan syöstä kansat sodan kuiluun. Tämän sodan imperialistinen luonne määrää proletariaatin asennoitumisen siihen ehdottoman kielteiseksi. "Demokratia" on heittänyt pois naamionsa ja esiintyy nyt sodansyöttäjän, s.o. suurpääoman, raa'an diktatuurin puolesta. Nyt on proletariaatin noustava taisteluun imperialistista sotaa ja kaikkia sen syitä sekä niitä voimia vastaan, jotka sodan ovat saaneet puhkeamaan.

Sosialidemokraatit ovat häpeämättömästi juosseet sotaprovokaattorien leiriin. Johtaakseen joukkoja harhaan he kaunistelevat sodan todellisia tarkoituksia, solvaavat Neuvostoliittoa ja huutavat äänensä käheiksi vaatiessaan riistettyjen luokkien vallankumouksellisen puolueen lakkauttamista sekä ilmiantavat kommunisteja, jättääkseen heidät vallanpitäjien armoille. Sos.dem. taantumuksellisten johtajain paljastaminen ja eristäminen joukoista - siinä on tämän hetken tehtävä.

Pienporvarillis-"demokraattisten" puolueiden johdot parveilevat myös nyt sodankiihkoisten piirien ympärillä, jättävät joukkonsa suurpääoman riistettäväksi ja antavat apuaan sodansyöttä-

jille. Sellaisten johtojen kanssa ei voida muodostaa mitään kan-
sanrintamaa, vaan ne on leimattava polttomerkillä pettureina.

Mutta kommunistipuolueiden, vallankumouksellisten työläisten,
ei tule antaa eristää itseään kaupungin ja maaseudun työtäteke-
vistä joukoista. Ne on johdettava taisteluun elämän kallistumis-
ta, verojen ja maksujen nousua sekä sota- ja varustelukustan-
nuksien siirtämistä vastaan työtätekevien hartioille. Kommunisti-
puolueiden on taottava työläisten, talonpoikain ja kaupungin työ-
tätekevien vallankumouksellinen blokki ja johdettava heidät tais-
teluun sotaa, tykkikuninkaita ja "profiittimetsästäjiä" vastaan.

Nämä uuden tilanteen asettamat tehtävät vaativat komm. puo-
lueiden lujittamista ja terästämistä, ne vaativat opportunisti-
sen myrskyn poistamista riveistä, sos. dem. jäännösten voittamis-
ta riveihin, marksimin-leninisin sekä Neuvostoliiton bolshevis-
tisen puolueen historian syvennettyä tutkimista ja opetuksien
konkreettista käyttämistä eri tilanteissa. Maksimaalinen aktiivi-
suus, joukkojen kaikinpuolinen mobilisointi, harhailevien ja pe-
tettyjen kärsivällinen ja sitkeä opettaminen, petturien, porva-
riston kätyrien ja arkojen antautujien säälimätön paljastus
siinä tilanteen ehdottomasti vaativat tehtävät.

(Nimimerkki F.L.)

"Ny Dag" № 260, 9/11 -39:

Tukholman kommunistit juhlivat Neuvostoliiton 22-vuotispäi-
vää Auditoriumissa 8/11-39. Kommunistisen työläiskommuunin puheen-
johtaja Gunnar Öhman tervehti huoneen täyttävää juhlayleisöä pu-
heella, jossa hän lausui toivomuksen, että tämä toinen impe-
rialistinen suursota olisi päättävä kapitalismin tuhoamisen ja
saattava sosialismin voittoon koko maailmassa. Set Persson pi-
ti juhlapuheen, jonka johtolauseena oli "Neuvostoliiton kanssa
socialismin ja rauhan puolesta". Puheet keskeytettiin usein kai-
kuvien suosionosoituksin. Yksimielisesti hyväksyttiin vastalauseet
Ranskan taantumusta ja sosialidemokratian eristämispolitiikkaa
vastaan. Yleisärvostelunaan kokouksen menosta lehti lausuu, että
Tukholman radikaalisten työläisten suhtautumisesta sos. dem. johta-
jain harjoittamaan "kiihoituskampanjaan" ei voitu erehtyä puhu-
jain saamia voimakkaita suosionosoituksia kuunnellessa. Kokoukses-
sa kerättiin kolehti, joka tuotti 646 kruunua - mihin tarkoi-
tukseen, sitä ei ilmoiteta. Muina ohjelmanumeroina oli neuvos-
tolaisia elokuva- ja musiikkiesityksiä.

"Ny Dag" 13.11.39:

"Valkosuomalaiseksi härkäpäisyydeksi" nimittää "Ny Dag" Suo-
men kantaa venäläis-suomalaisissa neuvotteluissa, ja väittää Ruot-
sin ja Suomen neuvostovastaisten propagandakeskusten huutavan maa-
ilmalle, että Suomi olisi tehnyt uusia suuria myönnytyksiä, vaika
Tass on selvästi selittänyt, etteivät suomalaiset ole teh-
neet "mitään sellaisia". Samaan aikaan toteaa Tass, että Suo-
men Kannaksella mobilisoimat joukot ovat lisääntyneet 2 ä 3
divisioonasta 7:ään. On ilmeistä, lausuu lehti, että Erkko-pii-
rit ja niiden yllyttäjät haluavat täten provosoida neuvottelu-
jen "katkeamisen, mikä on rikos Suomen kansaa vastaan. Suomi
vetoaa tällöin ensi kädessä Ruotsiin. Eräistä seikoista voi to-
sin päätellä Suomen tehneen joitakin pienempiä myönnytyksiä, jot-
ka koskevat Suursaarta ja "ehkä myös kapeana kaistaletta Kan-
naksella". Sitävastoin Neuvostoliitto on myöntänyt hyvin suuria
tasoituksia alkuperäisiin esityksiinsä. Mutta Suomen hallitus tee-
kee härkäpäistä vastarintaa, varsinkin kysymyksessä laivastotuki-
kohdan vuokraamisesta Suomenlahden suulta, minkä neuvostovastai-
set propagandakeskukset yrittävät selittää merkityksettömäksi Pie-
tarin puolustamiselle. "Ny Dag" yrittää todistella asian päin-
vastoin hyvin tärkeäksi, viitaten maailmansodan tapauksiin Suo-
menlahdella, puhuen laajasanaisesti "provokatoorisesta" mobili-
soinnista ja evakuoinnista ja väittäen Suomen saaneen aikaan

sotilassopimuksen Ruotsin kanssa. Todisteeksi viimeainitusta leh-
ti vetoaa Ranskan radion tiedoitukseen asiasta sekä siihen, et-
tä Ruotsin valtiopäivillä ei keskustella hallituksen ulkopoli-
tiikasta. Lehti vaatii lopuksi Ruotsin hallitukselta selvitystä,
onko todella olemassa salainen ruotsalais-suomalainen sotilassopi-
mus ja onko Ruotsissa "stimuloitu" Suomen taantumuksen härkä-
paisyyttä sotilaallisilla lupauksilla.

Jakelu sama kuin № 1.

Helsingissä,

Marraskuun 17 p:nä 1939

AV46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 10.

Yhä enemmän näyttää kaikkialla vahvistuvan käsitys tilanteen selviämisestä rauhallisesti. Valtiollisen poliisin eri osastojen ilmoitusten mukaan kansa ei hyväksy alueluovutuksia. Hermostuneisuus alkaa hävitä ja ihmiset, jotka vielä ovat paikkakunnillaan, ryhtyvät vähitellen, mahdollisuuksien mukaan, rauhanaikaisiin puuhiinsa. Niinpä esim, liike-elämä on monin paikoin elpynyt, ei osteta yksinomaan välttämättömiä elintarpeita, vaan jo muutakin. Yleensä arvellaan, ettei Neuvostoliitto aio väkivaltaisoin keinoin hankkia Suomelta niitä alueita, joita se on ilmoittanut tarvitsevana. Neuvostoliitto toivoo kansainvälisen tilanteen kehittyvän sellaiseksi, ettei mikään muu valtio voi taloudellisesti tukea Suomea, ja että maa joutuu vähitellen yleiseen taloudelliseen ahdinkoon, jolloin se on vastustus- ja puolustuskyvyttömänä pakotettu suostumaan Neuvostoliiton vaatimuksiin. Neuvostoliitto haluaa ylläpitää jatkuvaa jännitystä ja saada siten valtion menot nousemaan huomattaviin summiin. Tämän johdosta ihmiset useilla paikkakunnilla arvelevatkin, että on tarpeetonta pitää nykyisen suuruista joukkoa aseissa ja siksi olisi viisainta laskea reserviläisiä mahdollisimman paljon kotiin.

Viipurin kommunistien keskuudessa on viime päivinä ollut keskeisenä puheenaiheena "Soihdun" takavarikko. Kommunistien kanta käy selville seuraavasta sikäläisen johtohenkilön juttelusta: "Sos.dem. johdon petturuus, joka esiintyy ennen kaikkea siinä, että se on ryhtynyt kannattamaan porvariston

sotahankkeita, on kantanut hedelmää ja työväki on mennyt päätä pahkaa tähän ansaan. Työväki olisi kuitenkin nähnyt asioiden todellisen laidan selvemmin, jos "Soihdun" numero 17-18 olisi ilmestynyt kuukautta aikaisemmin. Sanottu numero ei sentään ilmestynyt niin myöhään, etteikö siitä olisi ollut jotain hyötyäkin, sillä sen ansiosta hallitukseen ja sos.dem. johtoon kohdistuva arvostelu tulee viriämään ja terävoitumään, Takavarikkotoimenpide sai aikaan sen, että p.o. numero on nyt kysyttyä tavaraa, jota lainataan kädestä käteen. Hallitus teki taktillisen virheen antaessaan sanomalehtien julkaista takavarikkouutisen, sillä se herätti työväestössä erikoista mielenkiintoa "Soihtua" ja varsinkin sen takavarikoitua numeroa kohtaan. Ulkopoliittisestikin takavarikko oli taktillinen virhe. Juuri, kun lyödään rumpua puolustustahtoisesta kansassa ja sen puolustustahtoisesta työväestöstä, hyökätään takavarikolla työväestön kimppuun. Tämä ei suinkaan tue hallituksen ulkomaille levittämiä väitteitä työväen puolustustahtoisuudesta, vaan päinvastoin hallitus teki näin karhunpalveluksen itselleen."

Selvitellessään käsityksiään kommunistien tämän hetken tehtävistä sama johtohenkilö on sanonut, että tällä hetkellä ei vielä ole oikea aika ryhtyä tehostettuun toimintaan, vaan on edelleen odotettava neuvottelujen kehittymistä ja valoisampia aikoja, koska viranomaiset nyt ilmeisesti tarttuisivat ankarammin asioihin.

SKP:n toimintamuodoista on eräs puolueen helsinkiläinen johtohenkilö kertonut m.m. seuraavaa:

Reservin kertausharjoituksissa olevien miesten vaimoille tullaan selvittämään, että viivytykset avustusten jakamisessa johtuvat varojen puutteesta. Edelleen selvitetään työttömyyskysymystä. Työskentely joukkojen keskuudessa aloitetaan heti ja kokouksiin toivotaan runsasta osanottoa, jotta sitten, kun tannerilaiset joskus yrittävät ajaa englantilais-amerikkalaisen suuntauksen Suomessakin lävitse ja siinä tarkoituksessa saada kokouksissa aikaan Neuvostoliiton vastaisia jul-

kilausumia, tällainen voitaisiin estää. Vielä tullaan selvittämään hallituksen osuutta englantilais-ranskalais-ameriikkalais-skandinaavisen sotapropagandan levittäjänä ja ylläpitäjänä. Tämän avulla edistetään rauhaa ja myöskin saataneen viranomaiset sekaantumaan asioihin. Koska sisäpoliittiset seikat tulevat näiden asioiden yhteydessä saamaan muitakin muotoja kuin jokapäiväistä sotapropagandaa, tulee mahdollisista vangitsemisista olemaan kommunismille vain hyötyä.

Nykytilanteessa ei Neuvostoliitto tule tekemään muuta kuin sille ehdottomasti edullisen sopimuksen ja jo ensi kesänä "Suomi tulee olemaan polvillaan". Suomen talouselämä on silloin aivan rappiolla ja sotapropagandan lumoissa oleva vähävarainen kansanosa on siitä jo vapautunut. Ruotsillakin on tällöin kylliksi tekemistä omissa asioissaan. Neuvostoliitto ei tule antamaan Suomelle tilaisuutta reservien vapauttamiseen, päinvastoin, se pitää huolen siitä, että sotilas- ja hallitusviranomaistemme on pysyttävä valppaina. Pahimmassa tapauksessa on Neuvostoliitolla jo ennen ensi kesääkin riittävästi keinoja käytettävänä pakottaakseen Suomen sellaiseen sopimukseen, joka takaa sen väestölle vapauden ja elämisenmahdollisuuden imperialististen suurvaltojen etupiirin ulkopuolella.

Edelleen on johtohenkilö sitä mieltä, että akateemiset sosialidemokraatit on syrjäytettävä, mikäli he pyrkivät nykyhetkellä lähentelemään työläisiä, taikka sitten on heidän aikomansa puheet saatava ennakkosensuuriin, ellei heitä voida kokonaan hylätä huvi- y.m. tilaisuuksia järjestetäessä.

Kommunistien keskuudessa (Vaasa) on parhaillaan suunnitteilla salaisen toiminnan tehostaminen. Toistaiseksi nämä suunnitelmat kuitenkin ovat vasta keskusteluasteella. -- Toiminnan aloittamista perustellaan sillä, että Neuvostoliitto tulee syyttämään SKP:tta saamattomuudesta, jos se kädet ristissä odottaa tilanteen kehittymistä ryhtymättä mihinkään toimenpiteisiin. Keskustelujen tuloksista ei vielä ole tar-

kampia tietoja eikä vehkeilyistä ole ulospäin näkynyt muuta merkkiä, kuin että kommunistien ja sosialidemokraattien välit ovat entisestään kiristyneet ensiksi mainittujen ryhdyttyä moittimaan sosialidemokraatteja liian isänmaallisiksi.

Eräs kommunisti on Jyväskylän puolella levittänyt selkeää tietoa, että halukkailla kommunisteilla olisi tilaisuus päästä salaa Neuvostoliittoon maksamalla kuljetusmaksua 800 mk. henkeä kohden. Asianomaista kommunistia tullaan asian johdosta kuulustelemaan.

Valtiollisen poliisin eri osastoille on jo pidemmän ajan kuluessa tehty ilmoituksia siitä, kuinka eri uskonnollisten lahkosten saarnamiehet puheillaan tekevät ilmeistä haittaa maanpuolustustyölle. Esimerkkinä mainittakoon tässä eräs oppikoulun lehtori, joka lisäksi on sotilasarvoltaan reserviluutnantti. Mies, joka perheineen on asustanut sotapakolaisena Ruokolahden Salosaassa, on saattanut paikkakunnan asukkaat levottomiksi, mainitessaan m.m., että hän on tykistössä palvellut upseeri ja tietää, ettei Suomi voi puolustautua kuin korkeintaan 2-3 kuukautta. Raamattuun vedoten mies oli koettanut todistella, että Suomi sekä koko maailma joutuu pian kahden pedon (kai Stalin ja Hitler) valtaan, mitä valtaa kestää 42 kuukautta. Raamatun sana ei siis menisi toteen, jos uskotaan Suomen pystyvän pedon valtaa vastustamaan. - - - - Joensuun seuduilla on eräiden raamatuntutkijain matkasaarnaajien esiintyminen jo pidemmän ajan kuluessa herättänyt yleistä paheksuntaa. Tämänlaatuiseen toimintaan ollaan pakotettuja kiinnittämään entistä suurempaa huomiota.

Alajärvellä on muuan lomalla oleva reserviläinen kerhoillut, että hänen ollessaan erään toverinsa kanssa rajalla vartiossa oli Neuvostoliiton puolelta heitetty tulitikkulaatikko, missä oli painona kivi ja sisällä lisäksi paperilappunen, johon oli kirjoitettu: "Hyökätkää vain tänne. Tällä puolella on kurjat olot, Yhdymme teihin." - Muulta

taholta on kuultu neuvostovenäläisten sotilaiden tulleen yli rajan, m.m. kerran olisi tullut tykistön tulenjohtue. Suurempia joukkojakin lienee tarjoutunut saapumaan salaa Suomeen.

Eräiden luotettavien ja huomattavassa asemassa olevien ulkomaalaisten henkilöiden saavuttua Terijoelle olivat he kertoneet m.m., että Suomi voi aivan levollisesti suhtautua Neuvostoliiton vaatimuksiin, sillä Neuvostoliitto ei missään tapauksessa tahdo tänne hyökätä, koska kertojien, jotka ovat olleet Neuvostoliitossa pidemmän aikaa, tekemien havaintojen mukaan maassa on siksi sekavat sisäiset olot, että sellainen toimenpide kuin sotaan ryhtyminen olisi sen varma luhistuminen. Edelleen kertovat henkilöt, etteivät venäläiset ole suorittaneet mitään erikoisia sodan varalta valmistautumisia Leningradin ympäristössä eikä Moskovassa. Myöskään ei ole havaittu mitään joukko-osastojen kuljetuksia rajaseuduille vaan on siellä kaikki joksinkin rauhallista. Mielipiteenään he lausuvat, ettei Neuvostoliiton aikomuksena ole lähitulevaisuudessa ryhtyä sotaan minkään maan kanssa. - Muidenkaan valtiollisen poliisin saamien tietojen mukaan ei Valkeasaaren ja Leningradin välillä ole ollut erikoisia sotajoukkojen eikä sotamateriaalin kuljetuksia. - Tilanteen "rauhoitumismerkkinä" voitaneen pitää sitäkin seikkaa, että 16.11. kuultiin pitkästä aikaa ensi kerran venäläisten sotalaivojen tykkien jyskettä Suomenlahden perukassa.

Muutamat Helsingin saksalaiset, Suomen kansalaiset, ovat ilmoittaneet aikovansa erota Deutsche Koloniasta. Heidän tarkoituksenaan lienee perustaa uusi yhdistys, johon tulisi kuulumaan ainoastaan saksalaisia. /Suomen kansalaisia Asiasta lienee tiedoitettu myöskin tšekäläiselle Saksan lähetystölle.

Saksassa koetetaan tarkoin välttää päästävästä julkisuuteen mitään tietoja ulkosaksalaisten keskuudessa vallitsevista erimielisyyksistä ja kansallissosialistien politiikkaan kohdistuvista arvosteluista. Saksan lähetystö Helsingissä koettanee myöskin painostaa tšekäläisiä saksalaisia. Viimemainittu-

jen keskuudessa onkin hyvinkin kirpeästi arvosteltu Saksan nykyistä Itämeren politiikkaa, puhuttu, että Hitler ei ymmärrä bolshevikien mentaliteettia ja että hän on laskenut väärin sekä että hänen Itämeren politiikkansa kostaa itsensä myöhemmin.

Useat ennen kiivaina nazeina tunnetut tšekäläiset saksalaiset, jotka viimeiseen saakka ovat uskoneet, ettei Saksa salli Neuvostoliiton ryhtyä Suomea ahdistelemaan, ovat nyt syvästi pettyneet. Eräät heistä ovat liittyneet suojeluskuntaan ja mahdollisen sodan puhjettua aikoisivat liittyä armeijaan "tätä urhoollista maata puolustamaan". Saksasta on heidän tietoonsa tullut, että siellä alkaa levitä tyytymättömyyttä ja että itse Göring'kin olisi erikoisen tyytymätön Saksan Itämeren politiikkaan.

Kun viime kuulla Saksan lähetystö ryhtyi järjestelmään tšekäläisten saksalaisten evakuointia Saksaan - aluksi ilmoitettiin evakuointi pakolliseksi, mutta muutettiin sitten vapaaehtoiseksi - ilmeni, että paljon Saksan kansalaisiakin kieltäytyi lähtemästä Saksaan, eräät heistä ryhtyivät hakeutumaan Suomen kansalaisiksi saadakseen jäädä tänne, ja muutamat sanoivat, etteivät lähde Suomesta ennenkuin väkisin viedään. Saksalaisten Suomi-ystävien ohessa on täällä kuitenkin paljon sellaisia saksalaisia, vanhoja Suomen kansalaisiakin, jotka pelkuruudesta ovat pyrkineet Saksaan ja puhuneet, että Neuvostoliitto ottaa pian Suomen, koska Suomi menettelee niin tyhmästi, ettei alistu tämän suurvallan vaatimuksiin, vaikkei sillä ole mitään puolustautumisen mahdollisuuksia. Ovatpa eräät tällaiset, jotka nekin esiintyneet kiivaina nazeina, puhuneet bolshevikeista ystävinään.

Vaikkei saksalaisia kohtaan vielä täällä olekaan erikoisempaa vihamielisyyttä osoitettu, uskovat monet heistä olevansa nyt muuttuneiden olosuhteiden takia vihattuja ja tuntevat olonsa täällä aivankuin vihollismaassa. Sitä osoittaa sekin, että esim. junissa ovat saksalaiset keskustel-

leet saksankielellä kuiskutellen, koettaen välttää suomalaisia huomaamasta, että he ovat saksalaisia.

Ruotsin komm. puolueen keskuskomitea kehoittaa vahvista-
maan puolueen taistelukassaa, viitaten keskuskomitean viime
täysistunnossa tehtyyn päätökseen, jolla puolue velvoitettiin
keräyksellä hankkimaan 30.000 kruunua. Keskuskomitea huoma-
uttaa, ettei puolue milloinkaan ennen ole ollut taantumuk-
sen taholta sellaisen rumputulen alaisena kuin nyt, koska
porvaristo ja sen ystävät ovat tietoisia siitä, että voi-
makas komm. puolue muodostaa vakavan esteen taantumuksen
kansalle vihamielisille pyrkimyksille. Siitä syystä on vält-
tämättä kaikin tavoin valmistauduttava tulossaoleviin anka-
rampiin taisteluihin ja hankittava puolueelle taisteluvarus-
teet, jotka tekevät sen kyllin vahvaksi ottamaan vastaan
jokaisen hyökkäyksen. Sanomalehtiä, kirjallisuutta ja len-
tolehtisiä on julkaistava jättiläispainoksina ja puhujien
tulee risteillä maassa joka suunnalla. Mutta se vaatii
rahaa. Keskuskomitea viittaa Dimitrovin äskettäin antamaan
kehoitukseen, jossa m.m. sanottiin: "Valistaa, valistaa ja
jälleen valistaa joukkoja asiain todellisesta laidasta -
siinä ennen kaikkea nykyhetken tärkein edellytys joukkojen
mobilisoimiseksi taisteluun imperialistista sotaa ja kapi-
talistista taantumusta vastaan."

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 15.11.39:

Lehti paheksuu sitä, että Suomen viranomaiset ovat
takavarikoineet "Soihdun" viimeisen numeron siitä syystä,
että lehti on "arvioinut tilannetta Suomessa työväenluo-
kan näkökulmasta". "Ny Dag" pitää luultavana, että "Soihtu"
uusien valtuuslakien perusteella tulee lakkautettavaksi
määräämättömäksi ajaksi, vaikka se "ylipäänsä ei ole kir-
joittanut mitään lakien vastaista", vaan ainoastaan "toden-
nut tilannetta koskevia tosiasioita". Edelleen "Ny Dag" lau-
suu, että "Soihtu" on useimmin syytetty lehti Suomessa ja
sen toimittaja, joka juuri on päässyt kärsimästä vankeus-
rangaistusta, tulee ilmeisesti jälleen asetettavaksi lukko-
jen ja telkien taakse".

Jakelu sama kuin N:o 1.

Helsingissä,

Marraskuun 20 p:nä 1939

AV46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 11.

Viime viikon merkittävimmät tapaukset, neuvottelujen keskeytyminen Ja valtuuskunnan kotiinpaluu, eivät ole huomattavimmin vaikuttaneet enempää siviiliväestön kuin reserviläisten mielialaankaan. Kaikissa piireissä alkaa vakiintua käsitys, että nykyinen poikkeustilanne tulee jatkumaan vielä pitkän aikaa ja yhä yleisemmin aletaan varautua siitä kestäämään. Kaikista viralliselta taholta annetuista selityksistä huolimatta neuvottelut käsitetään todella katkenneiksi eikä keskeytyneiksi. Nyt pohditaan sitten, mitä tekee Neuvostoliitto? Melkein poikkeuksetta arvellaan, ettei se ainakaan lähiaikoina Suomeen hyökkää. Toisaalta ei kuitenkaan usko maamme puolustuskykyyn näytä horjuvan.

Yksityisseikkoihin nähden voidaan tilanteen näin pitkeytyessä tehdä entistä moninaisempia huomioita. Reserviläisten keskuudessa näyttää tuottavan suurta tyydytystä kenttäpostin entistä paljon nopeampi ja täsmällisempi toiminta» Järjestettyjen iltama- ja huvitilaisuuksien merkitys näyttää olevan siksi suuri, että sellaisia toimenpiteitä olisi tehostettava viralliseltakin taholta. Varjopuolena mainittakoon, että juopottelun on havaittu monellaseudulla reserviläisten keskuudessa lisääntyneen. Samoin esitetään yhä enemmän toivomuksia, että reserviläisille myönnettäisiin runsaammin lomaa kotiasioittensa järjestämistä varten taikka sitten siirrettäisiin heitä kotiseudulleen, missä he voisivat järjestää yksityisasioitaan palveluksensa ohella.

Kommunistit (Vaasa) ovat mielissään neuvottelujen keskeytymisen johdosta ja nykyisen tilanteen jatkumisesta, koska kaikki muka menee heidän laskelmiensa mukaisesti. Kommunistit arvelevat tilanteen johtavan aseelliseen kamp-pailuun tai sodanuhkan alaisen tilanteen pitkittymiseen, jo-ka on omiaan lisäämään tyytymättömyyttä ja siten omiaan muokkaamaan ja valmistamaan maaperää kumouksellista toimintaa varten.

Ruotsinkielisen väestön keskuudessa (Vaasa) neuvotte-lujen keskeytyminen on lisännyt sodanpelkoa ja sen vuoksi pohditaan keinoja rauhallisen tilanteen palauttamiseksi. Niinpä eräät yksilöt ovat keskeisissä puheissaan esittä-neet tällaiseksi keinoksi m.m. lakkoa, jonka reserviläiset tekisivät palaamalla komennuspaikoiltaan takaisin kotiinsa. Tämän johdosta on suoritettu tutkimus, jossa asianomaiset ovat selittäneet sellaista keskenään jutelleensa tyhmyydes-sään ja ajattelemattomasti tarkoittamatta aikomustaan tote-uttaa.

Muuan pastori on valtiolliselle poliisille kerto-nut, että jouduttuaan pappina liikkumaan paljon Lahden esi-kaupunkien työväestön piireissä, hän on tullut havaitse-maan niissä nykyisin lietsottavan oppositiohenkeä hallitus-ta vastaan. Lahden tienoilla on paljon uskonlahkoja ja juuri näistä kristillisistä ihmisistä on viime aikoina tul-lut epäisänmaallisia. Tällainen henki tuntuu olevan yhä vain leviämässä. Perhe- y.m. juhlissa keskustellaan nykytilanteen opetuksista ja tällöin esitetään, että Neuvostoliiton vaa-timuksiin olisi suostuttava ja hallitusta olisi siihen painostettava m.m. erikoisella adressilla. Suomen ja Skan-dinavian maiden olisi liityttävä Neuvostoliittoon ja sen johdolla muodostettava Euroopan Yhdysvallat (!). Maan puo-lustukseen lahjoitettuja varoja ei olisi lehdissä mainitta-va, sillä juuri näin lietsotaan sotaa Neuvostoliittoa vas-taan, ja sota olisi Suomen tuho, - Kertojan havaintoihin vaikuttanee uskonnollinen suvaitsemattomuus.

Ahvenanmaalla on isänmaallinen mieliala yhä enemmän vakiintumassa. Siellä aiotaan nyt ryhtyä toimintaan varojen keräämiseksi avustustarkoituksiin reserviläisten omaisille ja evakuoiduille rajaseudun asukkaille. Hankkeen takana on m.m. tunnettuja "Ahvenanmaan-politiikan" edustajia-kin. m.m. Sundblom. - Puolustuslainaa on Ahvenanmaalla merkitty 3 milj. markkaa.

Crichton-Vulcanin työväestön piirissä Turussa on herättänyt tyytymättömyyttä, ettei työläisillä ole 10 tunnin työpäivän takia tilaisuutta esim. käydä tekemässä tarpeellisia ostoksiaan. Tehtaan johto ei ole tarkoitukseen myöntänyt erikoislupia asianomaisen työläisen palkanvähennystäkään vastaan.

Samasta 10 tunnin työn palkasta ei osalla työväestöä Tampereella ole vielä tietoa, vaan arvelee se palkankorotuksen tulevan liikelaitoksen kassaan ja siten sen hyödyksi.

Viime päivinä on havaittu syntyneen riitaisuuksia muutamissa teollisuuslaitoksissa kommunististen ja muiden työläisten välillä. Niinpä on m.m. ^{Hellmanin} Konepajalla Helsingissä suojeluskuntaan kuuluvia työmiehiä kohtaan käyttäydytty sopimattomasti. Turussa on eräässä kutomossa ollut kovia väittelyjä naisten kesken. Kommunistiset työntekijät ovat syyttäneet nykyisestä tilanteesta yksinomaan porvaristoa, joka vuosikausia hännättyään neuvostoliittoa, on nyt saanut Neuvostoliiton suhtautumaan Suomeen vihamielisesti. Toismieliset työntekijät ovat kuitenkin arvostelleet kommunistien taitoa ja ahkeruutta huomauttaen, etteivät viimeainitut, jos menisivät kokeilemaan, tulisi Neuvostoliitossa niinkään hyvin toimeen kuin Suomessa.

Helsingissä ovat työntekijät OTK:n neulomossa kuuleman mukaan tyytymättömiä. Siellä on sellaisille henkilöille, jotka eivät aikaisemmin ole tehneet p.o. työtä, annettu tehtäväksi tuulipuseroitten valmistaminen. OTK:n ja työläisten välillä on sopimus, että jos jotakin uutta työtä annetaan, jollaista henkilö ei aikaisemmin ole tehnyt,

on varattava vähintään viikko oppiaikaa. Seurauksena onkin ollut huomattava viikkopalknn aleneminen. Kun työntekijät olivat esittäneet valituksensa, oli OTK:n palveluksesta erotettu useita henkilöitä, joista monet olivat olleet liikkeen palveluksessa jo pidemmän ajan.

Kommunisteille on annettu m.m. seuraavia toimintaohjeita:

Mikäli syntyy keskustelua nykytilanteesta, on selostettava täällä harjoitettavan englantilais-skandinaavista sanomalehtipropagandaa. Perusteluksi kelpaa esim. se seikka, että sanotuilla mailla on maassamme suuria pääomasijoituksia. Sen lisäksi voidaan käyttää niitä selityksiä, jotka esiintyvät "Soihdun" nimimerkki "Asiamiehen" kirjoituksissa. (Takavarikoidussa numerossa). Mikäli keskustelu siirtyy sisäpolitiikan alalle, on siinäkin koetettava perustella asioita kansainvälisestä tilanteesta johtuvina. Erikoisesti on huomautettava, ettei Ruotsilla olisi minkäänlaista mielenkiintoa Suomen nykyistä asemaa kohtaan, elleivät juuri ruotsalaiset omistaisi tehdaslaitoksia maassamme.

Kotimainen propaganda Suomen sekoittamiseksi sotaan käydään pääasiassa ruotsalaisen pääoman vasallien - Suomen ruotsinkielisen väestönosan välityksellä, jota organisoi yhdistynyt englantilais-ruotsalainen suurpääoma ja näiden imperialistiset valtaryhmytykset. On tehtävä suomalaisille selväksi, että maassamme on ruotsia äidinkielenään pitävä ja Ruotsin valtion etuja ajava sekä siviili- että sotilasvirkamiehistö. Kansa on saatava vähitellen vaatimaan vähemmistöjen siirtämistä kansallisille alueilleen, jolla toimenpiteellä turvattaisiin Suomen itsenäisyys. Suomen ruotsalaisille on pyrittävä esittämään tämä Suomen työväestön yleisenä käsityksenä. Katkera mieliala vain ei ole pääsyt voimakkaana esiin ja on pysynyt siedettävissä rajoissa ainoastaan nykyisten sotatila- y.m. poikkeusasetusten ansioista. Edelleen on otettava keskusteluissa osiin m.m. virastokurjuus sekä yleensä kaikki ne seikat, jotka tässä suhteessa ovat jokaisen selvästi havaittavissa ja näin ollen

ovat omiaan lisäämään antipatiaa ruotsalaisiamme kohteen. On tarpeetonta tehdä poikkeusta edes ruotsia puhuviin työläisiin nähden, vaan on näihin nähden harjoitettava n.s. "takana puhumista": esitettävä heidät kieroina etuilijoina sekä yleensä epäluotettavina henkilöinä, joihin työläiset eivät keskinäisissä asioissaan voi luottaa.

Baltianmaiden väestösiirrot on kuvattava kansainvälisiä riitoja vähentävänä toimenpiteenä ja huomautettava, ettei siirtyneissä ole työläisiä, vaan loiseläjiä. Omana käsityksenä on esitettävä, että juuri nämä ovat niitä vastaiskuja Hitlerille ja hanen politiikalleen, jotka Neuvostoliitto on aikaansaanut estääkseen uusien sotien syntymisen. He ovat Neuvostoliiton puhtaasti diplomaattisia toimenpiteitä, joilla se pyrkii rajoittamaan sota-aluetta ja antaa monilla Englannin imperiumin ikeessä olleille kansoille tilaisuuden vapautumiseen. Nyt alkanut sota johtaa sitäpaitsi fascismin tuhoon.

Oman maan taloudellisista mahdollisuuksista keskusteltaessa on viitattava välillisiin veroihin sekä siihen, että reserviläisten perheet annetuista lausunnoista huolimatta ovat hädänalaisessa tilassa, johon valtiovallan taholta ei ole pyritty eikä kyetty saamaan parannusta aikaan. Jos kuulee tuttujen reserviläisten lausuntoja mielialoista, on niistä ryhdyttävä keskusteluihin.

Edellä mainituista asioista on pyrittävä juttelemaan ruokaloissa, partureissa, saunoissa y.m.s. paikoissa. Myöskään ei saa aliarvioida keskustelua naisten ja nuorison kanssa, milloin tällaiseen on tilaisuus.

Imatralla on pohdittu erikoisen rintamamiesjoukon perustamista maanpuolustuksen tehostamiseksi. Eräillä tahoilla kuitenkin pelätään tällaisen joukon muodostamisella revittävän auki vanhoja haavoja ja hajoitettavan sitä yhteinäisyyttä kansassa, mikä viime viikkoina on ollut todettavissa.

Viipurin osasto on todennut, että säännöstelyalaista polttoainetta autoliikennöitsijät saavat enemmän kuin

mitä säännöstelymääräyksissä edellytetään. Esimerkkinä mainittakoon, että m.m. Lappeenrannassa on todettu vuokra-autoilijoiden tekävän viinanhakumatkoja Mikkeliin y.m., eikä säännöstelty polttoainemäärä tähän riitä. Yleisenä huomiona voidaankin sanoa, että polttoainejakelun tarkkailu on heikosti järjestetty.

17.11. klo 12.30 toimitettiin Koivistolla ilmahälytys. Siellä ei kuitenkaan mitään lentokonetta nähty, mutta Tiurinsaaren Saarenpään suunnalta kuultiin konekivääri- ja kivääriammuntaa.

17.11. klo 14.48 ilmaantui yksi venäläinen lentokone Inon rannikolle lentäen n. 50-100 metrin korkeudessa. Samalla kun kone lenteli mantereen yllä annettiin sille vilkkumerkkejä merellä n. 10 kilometrin päässä olevasta "Revolutsia"-taistelulaivasta. Vammeljoen partion avattua lentokonetta kohden konekivääri- ja kivääritulen se katosi takaisin merelle.

Outokummussa on tutkittu syytteeseen asettamista varten tapaus, jolloin on todettu erään henkilön harjoittaneen rikollista kiihoitusta.

Ilomantsin rajaseudulla on havaittu viime viikolla liikuskelleen erään vakoiluasiamiehen, jonka kiinnittämiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin.

Venäläistä "Isvestija"-lehteä on tilaamatta lähetetty m.m. Jyväskylään, jossa eräs työnjohtaja on saanut sen "Nyland"-lehden sisään käärittyinä.

Mielipiteiden Suomessa yleensä kaikissa piireissä nyt muodostuttua Saksalle vihamielisiksi on tätä koetettu korjata m.m. siten, että Saksasta on lähetetty sinne liikesuhteissa oleville liikemiehille pyytämättä propagandalehtisiä. Aikaisemminhan niitä yleensä lähetettiin vain pyynnössä. Viimeksi on ainakin Vaasan seuduille viime viikolla lähetetty v.Ribbentropin 24.10.39 pitämä "die Danziger Rede". Lehtisessä on leima "J.H.Gempt, Lengerich i.w." - Saatujen tietojen mukaan eivät liikemiehet tietävästi ole näitä

julkaisuja ja lehtisiä levitelleet eivätkä selostaneet niiden sisältöä muille henkilöille, jotenka propagandan nykyinen ilmenemismuoto ei vastanne tarkoitustaan.

Helsingissä on muuan henkilö saanut jonkin aikaa tilaamatta "Frankfurter Zeitungia". Tietoa ei ole vielä siitä, lähetetäänkö saksalaisia sanomalehtiä maahamme ilmaiseksi laajemmassakin mittakaavassa.

T.k. 14.päivänä lähti Helsingistä Neuvostoliiton tšekäläisen lähetystön auto matkalle Viipuriin. Siinä oli kuljettajan lisäksi lähetystösihteeri ja muuan lähetystön virkailija. Auto saapui Viipuriin klo 16 ja lähti seuraavana päivänä klo 7 aamulla Imatralle, Imatralta se palasi Lappeenrannan, Taavetin, Haminan ja Kouvolan kautta takaisin Helsinkiin saman päivän iltana.

Lappeenrannan sot.piiri oli hyvin poistanut sot-lastienviitat alueeltaan, mutta Luumäellä tuli autoa vastaan kolme kuormastokolonnaa ja oli maantien varrella paikoillaan yli 20 sotilastienviittaa, jotka osoittivat komppanioiden majapaikkoja, varastoja, korjauspaikkoja, esikuntia y.m. Tienviittojen kohdalla venäläiset ajoivat hiljaa ja merkitsivät muistiin kaikki. Taavetissa joutui auto vielä sivuuttamaan tykistöosaston kuormastoinen. Pitäisi löytyä keinoja näin julkean toiminnan estämiseksi.

Nyt tehdyn havainnon nojalla esitetään ~ toivomuksena, että sivuteiden risteysiin pantaisiin vain viitta, esim. "SA", ja sivutielle jonkin matkan päähän yksikön varsinainen tienviitta. Siten eivät kaikki valtatietä kulkevat henkilöt voi nähdä, mitä joukko-osastoja y.m. kuhunkin paikkaan on sijoitettu.

Eräs Neuvostoliitosta virallista tietä tullut suomalaisen kertoo huomioistaan Neuvosto-Karjalassa ja Leningradissa m.m. seuraavaa:

Elintarpeita on nykyisin hyvin vaikea saada vapaasta kaupasta. Ovatpa eräät lajit hävinneet markkinoilta kokonaan. Esimerkkinä mainittakoon, ettei esim. sokeria ole saatu lainkaan puoleen vuoteen. Kontupohjassa ja Lenin-

gradissa saa sokeria, mutta maksaa hieno sokeri 3 rupl. 80 kop, naula ja palasokeri 4 rupl. 60 kop. Ruisleipä maksaa nykyään 1 rupl. 5 kop. ja vehnäleipä 3 rupl. Kontupohjassa on maidon saanti vaikeata eikä lihaakaan ole kaupoissa. Kontupohjassa kiertelevistä huhuista mainittakoon, että muuan lokakuun puolivälissä Leningradissa käynyt henkilö on kertonut Neuvostoliiton aikovan piakkoin hyökätä Suomeen. Kertojan nyt tullessa junalla Kontupohjasta Petroskoihin hän näki sotilasjoukkoja kuljetettavan rautateitse pohjoiseen - viimeksi 13.11. - Kontupohjassa ei sodan enteitä ole havaittavissa, kun sitävastoin Petroskoissa oli ihmisiä pitkät jonot rautatien lippumyymälöiden edustalla. Kerrotaanpa eräiden henkilöiden jonottaneen lippuaan 2-3 vuorokauttakin. Kun kertoja oli mennyt ostamaan lippuaan niin eräs NKVD:n mies oli tarkastanut kertojan passin ja huomattuaan hänen olevan matkalla Suomeen, oli maininnut, että "turhaan sinne lähdet, kohtahan Suomi joutuu Neuvostoliitolle". Juna, jossa kertoja tuli, oli aivan täynnä matkustajia ja oli heillä paljon matkatavaroita mukanaan. Päämääränä lienee ollut Pietari tai oli matka sitten yhä kauemmas etelään.

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 16.10.1939:

"Suomen sosialidemokratian hajaantumisen alku". - Näin otsikoi lehden Suomen-kirjeenvaihtaja tiedoituksensa, jossa selitetään voidun todeta suuria erimielisyyksiä Suomen sosialidemokratian keskuudessa, vaikka puolueen johto on ulospäin yrittänyt näyttää yksimieliseltä. Nykytilanteen vuoksi johto on katsonut olevansa pakotettu ryhtymään "organisatorisiin toimenpiteisiin", joista huomattavimpana kirjeenvaihtaja mainitsee ulkoasiainvaliokunnan jäsenen Yrjö Räisäsen ulosheiton S.S:n toimituksesta. Mutta - jatkaa kirjeenvaihtaja - tuon taisteluhaluisen sanomalehtimiehen suuta ei ole onnistuttu tukkimaan, vaan hän on ruvennut työskentelemään "S.Pienviljelijässä" nimimerkillä "Demokraatti" (k.o. nimim. on, kuten tunnettua, kieltänyt olevansa Y. Räisänen. - V.p.), missä "mikään vieras käsi ei voi pistää lusikkaansa minun vellikuppiini", kuten kirjeenvaihtaja sanoo Y.R:n itsensä lausuneen. Hän selostaa sitten "Demokraatin" kirjoituksia, koska sanoo nimimerkin olevan työläisjoukkojen mielialojen tulkki, ja lausuu johtopäätelmänään: "Voidaan olla varmoja siitä, että "S.Pienviljelijän" lukijakunta Sasu Punasen työskennellessä siinä tulee nopeasti kasvamaan. Puhutaanpa myöskin, että Sasun pannaanjulistus ja muut samantapaiset toimenpiteet sos.dem. puolueessa saattavat johtaa vakaviin seurauksiin puolueessa".

"Ny Dag" 16.10.1939:

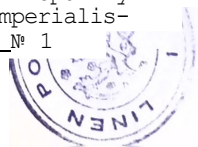
"Maanpettureita on etsittävä oikeiston puolelta", kirjoittaa lehti senjohdosta, että tri Ivar Öhman ("Nya Dagligt Allehandassa") ja Z.Höglund ("Social-Demokratenissa") ovat vaatineet komm. puolueen lakkauttamista maanpetoksellisena. "Ny Dag" selittää, että maanpettureita ovat juuri ne herrat, jotka ajavat sellaista politiikkaa, että Ruotsi joutuu vaaraan tulla vedetyksi imperialistiseen sotaan, ja jotka antamalla tukensa Suomen valkokaartilaispiireille yrittävät ehkäistä ystävällisen sopimuksen syntymistä Suomen ja Neuvostoliiton välillä. Espanjan francolaisten ja Suomen valkokaartilaisien sota oman maansa työläisiä vastaan ovat lehden mielestä puhuvia esimerkkejä tästä, ja Ruotsin oikeisto on aina lämpimästi puolustanut tuollaisia maanpetoksellisia aineksia.

"Die Welt" 6.11. 1939:

Kominternin pääsihteeri G.Dimitrov selvittää työväenluokan tehtäviä nykyisen sodan vallitessa. Hän selittää sodan olevan suoranaista jatkoa v. 1914 puhjenneelle maailmansodalle ja siinä pyrittävän uudelleen jakamaan maailman herruus. Niinhyvin sotaakäyvien kuin myös "puolueettomien" maiden asenne siihen osoittaa hänen mielestään täysin selvästi, että sodasta ovat vastuunalaisia kaikkien kapitalistimaiden porvaristot ja ensi kädessä sotaakäyvien valtojen hallitsevat luokat. Nyt jo voidaan huomata, että juuri "demokraattisen" Englannin ja Ranskan imperialistit, esiintyvät sodan jatkamisen ja laajentamisen innokkaimpina kannattajina. Euroopan työväenluokan ainoana oikeana asenteena on armahtamaton taistelu tuota imperialistista ryöstösotaa vastaan, taistelu sen lopettamiseksi.

Toisen internationalen ja eri maiden sosialidemokratiaa johtavat piirit ovat avoimesti ryhtyneet tukemaan tuota rikollista sotaa. Kansanjoukkojen ja noiden imperialismin lakeijojen välillä on verisen sodan kuilu. Siitä syystä eivät kommunistit voi ryhtyä heidän kanssaan yhteisrintamaan. Aikaisemmalla kaudella pyrkivät kommunistit luomaan kansanrintaman yhdistämällä itseensä sosialidemokraatit ja pikkuporvariston demokraattiset ja radikaaliset puolueet. Mutta kun viimeainitut nyt ovat avoimesti siirtyneet imperialistien leiriin, ei tällaisesta sopimuksesta nyt kerta kaikkiaan voi olla puhetta, vaan on heidän johtajansa, samoin kuin sos.demokraattien, leimattava imperialistien kätyreiksi. Sellaisissa siirtomaiden asemassa ja riippuvaisuussuhteessa olevissa maissa, kuten esim. Kiina, on entinen taktiikka vielä käyttökelpoinen, mutta muihin maihin se ei enää sovellu.

Nykytilanne asettaa työväenluokalle uudet tehtävät, jotka on suoritettava uudella tavalla. Työväenluokka yksin suurten talonpoikaisjoukkojen kaupunkien työtätekevien kanssa, kärki- ja hyökkäysjoukkona kommunistipuolueet, kykenee tekemään päättävää vastarintaa porvaristolle ja imperialismille, päättämään sen alottoman rikollisen ja verisen sodan sekä poistamaan sodan syyt. Jotta kommunistit voisivat toteuttaa kunniakkaan tehtävänsä, on suuria joukkoja ryhdyttävä kiireesti "valistamaan, valistamaan ja vielä kerran valistamaan" suurten johtajien Leninin ja Stalinin hengessä. Vakava tilanne vaatii, etteivät kommunistit nöyry pahimpienkaan repressalioiden ja vainojen edessä, vaan antavat äänensä kuulua rohkeasti joukkojen edessä. Mutta heidän ei sovi kiiruhtaa tapausten edelle. Kommunistipuolueet on nopeasti asetettava sodan vaatimuksia vastaavalle kannalle, puhdistettava rivit petollisista ja antautumismielialaa levittävistä aineksista ja toteutettava rautainen bolshevistinen kuri. Tuli on varsinkin kohdistettava siihen opportunistiin, joka vetoaa "isänmaanpuolustukseen" ja legendaan sodan antifascistisesta luonteesta. Siivittäköön kommunistisia puolueita ja työväenluokkaa venäläisten bolshevikkien sankarillinen esikuva, jotka turvasivat sosialismin voiton maapallon kuudennelle osalle. Työväenluokka on kusuttu omalla tavallaan ja omaksi hyödykseen tekemään lopun nykyisestä sodasta sekä luomaan edellytykset kaikkien imperialististen sotien perussyiden poistamiselle. - - Jakelu = № 1

Helsingissä,

Marraskuun 22 p:nä 1939.

AV46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 12.

Tampereella on kuultu parin SKP:n johtohenkilön selittävän m.m., että asiat menevät nyt omalla painollaan hyvään suuntaan, sillä mitä kauemmin reserviläiset saavat olla rajalla, kärsiä siellä vilua ja nälkää samaan aikaan kun perheet kotona kärsivät puutetta, sitä varmemmin hallitus tulee pakotetuksi suostumaan Neuvostoliiton vaatimuksiin. Reserviläisille, jotka käyvät kotona lomalla ja joitten kanssa joudutaan kosketuksiin, on selitettävä, ettei mitään sotaa Suomen ja Neuvostoliiton välillä synny, vaan hallitus on pakotettu tekemään rauhan. Kun reserviläisten mielialaa täten ja tähän suuntaan on muokattu, aiheuttaisi se, jos sota kuitenkin syttyisi, heissä kapinahenkeä ja valmistaisi kommunismin tuloa.

Samalla kommunistitaholla väitetään, että reserviläisten ja reservin kertausharjoituksissa olevien suojeluskuntalaisten suhde olisi hyvin kireä ja monet reserviläiset olisivat kieltäytyneet yhteistoiminnasta suojeluskuntalaisten kanssa. Asianlaita lienee kuitenkin niin, että tällaista on puhunut jokin reservin kertausharjoituksissa oleva kiihkeä kommunisti ja nyt sitä määrättyssä tarkoituksessa koetetaan yleistää ja siten rikkoa kansan yksimielisyyttä.

On olemassa nimittäin päinvastaisiakin tietoja. Suojeluskuntalaiset, jotka olivat lähteneet rintamalle hyvissä varusteissa, ovat siellä lahjoittaneet vaatetta niiden puutteessa oleville reserviläisille. Tällaiset tapaukset ovat olleet omiaan luomaan mitä parhaimman suhteen suojeluskuntalaisten ja muiden reserviläisten kesken.

Vaasan kommunistit ovat viime päivinä ahkerasti keskus-

telleet omissa piireissään erittäinkin "Soihdun" takavarikosta, suojelupidätyksistä, hallituksen suhtautumisesta Neuvostoliittoon ja sosialidemokraattien suhtautumisesta nykytilanteeseen, Tämän kaiken johdosta kommunistit ovat ryhtyneet puuhiin saadakseen ammattiosastojen yhteisen kokouksen Vaasaan pohtimaan päivän kysymyksiä ja nykyistä tilannetta.

Viipurin kommunistit eivät ole viime päivinä antaneet mitään merkkejä olemassaolostaan, vaan kirjaimellisesti näyttävät noudattavan aikaisemmin mainittua erään "johtajistaan" antamaa ohjetta: toistaiseksi oltava hiljaa. M.m. on havaittu, että n.s. suojapidätyksien yhteydessä kuulustelluista Viipurin kommunisteista ei ainoatakaan ole ollut edes läsnä osastojen kokouksissa, joissa näitten henkilöitten toiminta jo parin vuoden aikana Viipurissa on ollut parhaiten nähtävissä.

Kotkassa on SKP:n toiminta myös sanottujen pidätyksien jälkeen ollut lamassa. Päästyään vapaiksi sikäläiset tekijät ovat tyytyväisinä todenneet, ettei heidän joukossaan ole ainoatakaan provokaattoria, koska "ohrana" ei tiennyt SKP:n toiminnasta siellä mitään asiallista. Sitä ihmetellään, kuka mahdollistaa toimittaa "ohranalle" tarkkoja tietoja julkisista tilaisuuksista ja on siinä suhteessa päätetty tehostaa valvontaa.

Toimintaohjeena Kotkan SKP:n kaikille elimille mainitaan: On ryhdyttävä eräisiin uudelleen järjestelyihin, mutta ei pidetä kiirettä, vaan annetaan kaiken toiminnon olla vähän aikaa seisauksissa jotta "ohrana" ei pääse kiinni; tämä siitä syystä, että "ohranan" nyt suorittamat pidätykset kävivät niin läheltä puoluetta.

Eräs kertausharjoituksista lomalle päässyt sos.dem. sanomalehtimies on kuvaillut reserviläisten keskuudessa omalla sijoituspaikallaan vallitsevia mielialoja y.m.s. seuraavasti:

"Mieliala reserviläisten keskuudessa on ollut tyydyttävä senjälkeen, kun kenttäposti alkoi todellekin toimia. Muutamat korjausta kaipaavat seikat sentään sietävät mainintaa. Niinpä ihmettelyä *an* herättänyt ettei lottia, jotka rintaman takana kuulema ovat toimineet kiitettävästi, ole näkynyt ollenkaan siellä rintamalla, vaan ovat miehet saanet suorittaa naistenkin

tehtävät.

Radion välityksellä tapahtuvaan propagandaan olivat kaikki alkuaikoina ihastuneina, mutta sen viikoste toiseen jatkuessa samanlaisena se on muodostunut yksitoikkoiseksi ja siihen ovat sen vuoksi kaikki lopullisesti kyllästyneet. Radion kuunteleminen on muodostunut jonkinlaiseksi pakolliseksi velvollisuudeksi, joka on ikävä senkin vuoksi, että propagandan tarkoitus on liian selvästi havaittavissa. Reserviläisten omaiset ehkä vieläkin kuuntelevat mielellään esim. reportaaseja reservikeskuksista, mutta itse reserviläiset huomaavat niissä näyttämölleasetuksen, joka ei täysin vastaa todellisuutta. Tämä kyllästyminen johtuu osittain siitäkin, että "sotaa" nähdään tarpeeksi aivan läheltä, kaivataan jotain päinvastaista henkistä ravintoa, mieluummin keveitä revyitä siviilialalta. Sama seikka on havaittavissa kirjallisuuden harrastamisessakin. Sotaa käsitteleviä teoksia kartetaan ja kaikkein mieluummin luetaan kevyitä jännitys- y. m. s. kirjoja. Yleensä on todettu, että reserviläiset vapaa-aikoinaan eivät ole ollenkaan alttiita vastaanottamaan minkäänlaista propagandaa ja kaikkein vähiten sellaista, jonka tarkoitus on liian selvä. Jos sitä pumpataan miehistöön jatkuvasti ja aina samojen kaavojen mukaisesti, voi sillä olla aivan päinvastainen tulos kuin on tarkoitettu. Sanalla sanottuna: radio-propaganda monipuolisemmaksi."

Täköläisten saksalaisten mielialojen vaihtelevaisuudesta kerrottakoon, että eräät sellaisetkin saksalaiset, jotka puoli-toistakymmentä vuotta ovat olleet Suomen kansalaisia ja joissa aikaisemmin ei ole ollut havaittavissa minkäänlaista nazismin ihailua, ovat nyt muuttaneet mieltään sen johdosta, että heidän liiketoimintansa Suomessa on alkanut mennä huonosti, M.m. on heidän kuultu juttelevan, että Suomen mahdollisuudet puolustautua Neuvostoliittoa vastaan ovat hyvin pienet, jonka vuoksi vaatimuksiin olisi pitänyt suostua. Neuvostoliiton vaatimuksia pitävät he varsin luonnollisina ja selittävät, että Neuvostoliitto Saksan liittolaisena koettaa estää Englantia pääsemästä Suomenlahdelle. Eräskin saksalainen on sitä mieltä, että Suomessa pitäisi tapahtua hallituksen vaihdos, ulkoministeri Erkko

on hoitanut huonosti ja taitamattomasti Suomen ulkopolitiikkaa ja samalle koko hallitus hoitanut huonosti asiansa, josta johd-
tuen hän on maininnut m.m. Saksan kylmyyden Suomea kohteen
aiheutuneen. Erkkö on englantilaismielinen ja Englannin määrät-
tävissä. P.O. henkilön mielestä Hitler ei ole tähän saakka
tehnyt ainoatakaan virhettä, vaan toiminut Saksan etujen mukai-
sesti.

Muuan äskettäin Saksasta tullut liikemies on kertonut
siellä alkavan ilmetä suurta tyytymättömyyttä varsinkin teolli-
suudenharjoittajain, liikemiesten ja entisten sotilaiden keskuu-
dessa. Liittoa Neuvostolllton kanssa pidetään suurena virheenä,
jota Saksa saa vielä katua. Siviiliväestö on tyytymätön kort-
tijärjestelmään. Esim. vaatetuskorttien tultua käytäntöön olivat
perheenemännät lapsellisuudessaan ilmoittaneet kaikki liinavaate-
y.m. varastonsa, jotka sitten on takavarikoitu ja jätetty vain
pienet korttien edellyttämät määrät. Kertoja on edelleen arvel-
lut, ettei Saksan kansa jaksa kauankaan kestää nykyistä olo-
tilaa.

Saksasta on viime aikoina tullut Suomeen postitse ti-
laamatta erinäisille henkilöille kirjekuorissa, joissa lähettä-
jän nimenä on "Nordische Gesellschaft, Reichskontor Lübeck", 1-
sompca "Der Norden"- nimistä Ja plsempää "Pressedienst Nord"-
mistä propagandalehteä. "Der Norden"-lehden marraskuun numerossa
on kirjoitus "Ein finnischer General bei den Deutschen Truppen",
jossa selostetaan kenraalimajuri K.W. Walleniuksen aikaisempia
sotakirjeenvaihtaja-kertomuksia "Uudessa Suomessa". Kirjoitus on
varustettu Walleniuksen valokuvalla.

"Pressedienst Nord:ssa" 8.11. 39 kirjoittaa Wallenius ot-
sakkeella "Die finnische Frage - finnisch gesehen" artikkelin,
jonka lehti julkaisee liitteenä huomauttamalla, ettei se vielä
päättymättömien venäläis-suomalaisten neuvottelujen johdosta voi
määrätä omaa kantaansa asiassa, mutta toivoo neuvottelujen
johtavan molempia kansoja tyydyttävään rauhalliseen ratkaisuun.
Kirjoitus sisältää lyhyesti seuraavaa:

"Suomalaiset ovat maskuliinista kansaa", lausui minulle
Saksan armeijan päällikkö matkallaan Suomeen halki 11 vuotta

sitten. Me Suomessa emme usko aaveisiin, emme edes bolshevismin ja maailmanvallankumouksen aaveeseen. Me rajalle elävät tunnemme vaaran todellisen määrän, ja siitä syystä olemme valmiit tarvittaessa ase kädessäkin suojelemaan Suomen puolueettomuutta, kuten valtakunnanpresidentti Tukholmassa lausui, mutta luonnollisesti yritämme parhaamme mukaan ehkäistä aseellista konfliktia.

Helsinki tekee sotaosan vaikutuksen (seuraa kuvaus meillä ryhdytyistä varotoimenpiteistä). Joka päivä virtaa suuria rahasummia puolustusministeriölle ja muille viranomaisille. Laivasto on lahjoittanut kihlasormuksensakin, työläiset ovat suostuneet vapaaehtoisesti 12- tuntiseen työpäivään ja sotilaat lypsävät lehmiä idässä. Täällä ei ole kysymyksessä mikään näennäismanööveri: luokka-, puolue- ja kielirajat ovat poissa.

Me emme ole mitään puolalaisia. Suomi muodostaa Pohjo-lan kulttuurin itävallin. Puolustustahtomme perusmotiivina ei ole niinkään paljon taistelu kommunismia vastaan, vaan ikuinen vuosisatojen pituinen ristiriita kansojemme välillä, valtio- ja kansaperiaatteenä käsitettynä. On ollut samantekevää, onko kysymyksessä kulloinkin ollut bolshevismin, tsarismin tai tataarilaisuuden Venäjä.

Suomi on aina noudattanut ankaraa puolueettomuuspolitiikkaa, joka on viime 20- vuotena vähän muuttunut. Kulttuuri ja talous muodostavat perustan, politiikka on vain väline. Vanhat ja läheiset suhteet Suomella on ollut germaaniseen kulttuuriyhteisöön, ensi sijassa Ruotsiin, toisessa kädessä Saksaan. Vientimme on suuntautunut suurimmaksi osaksi Englantiin, mikä ei jääne ilman merkitystä. Jos Saksan olisi onnistunut varmistaa itselleen Suomen ulkomaankauppa, ei tämä tosiasia varmaankaan olisi jäänyt ilman seurauksia.

Irrallinen lähestymisemme reunavaltioihin kansallisista ja kansatieteellisistä syistä on jäänyt toteutumatta, koska siitä ei ole ollut taloudellisia tuloksia ja varsinkin kun kaksi Baltian valtiota jo aikaisin ryhtyi läheiseen yhteistyöhön Puolan kanssa, mihin Suomi helposti ymmärrettävillä perusteilla on mukautunut varovasti. Amerikka on kaukana ja muihin maihin Suomella on vähäpätöiset kulttuuri- ja taloudelliset suhteet.

Jää siis järeille vain läheinen ja luonnollinen orientoituminen Skandinaavinaan, varsinkin Englannin ja Saksan neuvottelujen jälkeen Moskovassa. Mistä niissä keskusteltiin, sen tiedämme vain kulkupuheista, mutta päätellen Venäjän vanhastaan tunnetuista vaatimuksista Itämereen ja Atlanttiin olisivat Suomi, Ruotsi ja Norja saaneet maksaa kauppahinnan.

Oli tuon asian laita miten tahansa, Pohjolalle jäi jäljelle vain yksi tehtävä; vahvan Pohjolan puolueettomuusblokin luominen.

Pohjoismaiden yhteenkuuluvaisuus on Suomen-kysymyksen johdosta ensi kertaa koko Pohjolassa tullut reaalisesti selviöksi, Kaksitoista vuotta sitten seisoin kenraali Hammarsköldin kanssa ainoalla Suomen ja Venäjän välisellä räjäyttämättömällä siialla. Silloin tuo ruotsalainen yleisesikuntapäällikkö lausui vain kaksi sanaa: "Meidän rajamme".

Maailma onsaanut nähdä, että noihin sanoihin sisältyvä ajatus on kantanut hedelmän. Täällä Suomessa tunnemme nyt hyvin selvästi itsemme rajavartioksi.

Pari päivää sitten palasi Suomen armeijan päällikkö itärajan tarkastusmatkalta. Hänen arvostelunsa kuului: "Mitä lähempänä rajaa, sitä lujempi usko ja tahto". Saman lausuu toisin sanoen valtiollisen poliisin päällikkö: "Meidän on hiukan pidätettävä poikia, heillä on aina liian kiire."

Venäläisiä ei ole koskaan asunut pohjoismaissa. Päinvastoin asuivat suomalaiset ennen vanhaan Venäjällä. Pohjolan valtiot eivät myöskään ole Venäjän kaupan läpikulkumaita ja yhtä vähän ne ovat venäläisyyden läpikulkumaita.

Mutta Venäjän laajentumistahto on tosiasia, joka Pohjolan on otettava huomioon. Siinä suhteessa me olemme matemaattikkoja, lyhyt Venäjän historia on aina osoittanut sen kaksi ekspansiosuuntaa: Narvikin ja Dardanellien suunnat. Viime viikot ovat näyttäneet, että Neuvostoliitolla on sama ekspansio-tahto kuin tsaarien Venäjällä, Tämä liittää Suomen, Ruotsin ja Norjan yhteen lujemmin kuin koskaan. Saksalaiselta näkökannalta varmaankaan ei ole ilman merkitystä, että Venäjän hyökkäys aiheuttaisi koko Pohjolan käsittävän selkkauksen. Huomattava myös on, että maailman yleinen mielipide on viime päivinä osoitta-

nut Suomen-kysymyksen merkityksen yleismaailmalliseksi.

Samassa lehdessä on lisäksi saksalaissyntyisen prof. Georg Schneevoigt'n "Sydsvenska Dagbladet Snällpostenin" edustajalle (tri H. Schiller) antama haastattelu kotimatkastaan USA:sta norjalaisella hl. "Stavangerfjordilla". Siinä Schneevoigt kertoo saamiaan vaikutelmia englantilaisesta merisaarosta, ihmetellen sitä epämiellyttävää ja rettelöivää ankaruutta", jolla englantilaiset kohtelevat puolueettomia laivoja ja matkustajia. Kirkwallin satamassa astui laivaan upseeri, joka takavarikoi kaikki valokuvauskoneet ja revolverit, ja matkustajilta katkaistiin kaikki yhteys ulkomaailmaan. Haastateltu menetti eräänä päivänä kärsivällisyytensä ja lausui englantilaiselle upseerille tyytymättömyytensä: miksi kohdeltiin puolueettomia matkustajia sotavankeina? Upseeri selitti tällöin, etteivät matkustajat suinkaan ole hänen vankajaan vaan vieraitaan ja että eristäminen johtui siitä, etteivät saksalaiset saisi tietää laivan pidättämisestä ja Kirkwalliin viennistä. Englantilainen oli tuskin lopettanut selityksensä, josta prof. Schneevoigt kiitti häntä happamesti, kun erään norjalaisen radiovastaanottimesta alkoi kuulua: "DNB ilmoittaa: englantilaiset pidättivät "Stavangerfjordin" sillä ja sillä leveysasteella ja veivät Kirkwalliin. Laivassa 119 matkustajaa". Koko ruokasali purskahti nauramaan, eikä englantilainen upseerikaan voinut pidättää hymyään.

Eilen aamupäivällä saapui junalla Rajajoelle Neuvostoliiton tšekäläisen lähetystön I sihteerin Judanoff. Luovuttaessaan passinsa rajavartiosotamiehelle leimattavaksi, ei Judanoff ollut huomauttanut, että hän aikoi jäädä Rajajoelle. Valtiollisen poliisin passintarkastajan tiedusteluun, eikö Judanoff aio matkustaa rajan yli, oli Judanoff vastannut kieltävästi. Edelleen oli hän ilmoittanut palaavansa junalla parin tunnin kuluttua takaisin, mutta oli kuitenkin jo tulomatkalla makuuvaununhoitajalta kysellyt, onko Rajajoella jotain hotellia, missä voisi oleskella. (Judanoff oli tietoinen, että juna Viipuriin lähtee vasta illalla.) Tiedusteluun, oliko Judanoff jotain saattamassa tai vastaanottamassa, oli hän vain vastannut aikovansa palata takaisin. Asemalla hän oli kysellyt, voisiko hän lähteä ja-

loittelemaan ympäristöön. Tähän oli huomautettu, että kun hänellä ei ollut rajaseutupassia, voisi siitä aiheutua ikävyvyyksiä. Kaikesta huolimatta oli Judanoff kuitenkin klo 15 tienoissa lähtenyt aseman odotushuoneesta kävelemään rataa pitkin Ollilan suuntaan. Noin 100 metrin päässä oli tullut vastaan muuan vartiomies, joka palautti hänet takaisin asemalle. Pariin otteeseen päivän kuluessa sukeutui Judanoffin ja passintarkastajan välillä keskustelu, jonka yhteydessä Judanoff ihmetteli kovasti ihmisten rauhallisuutta huomauttaen, ettei voinut havaita mitään eroa viimekesäisen ja nykyisen olotilan välillä.

Lähdettyään illalla paluumatkalle Helsinkiin asettui Judanoff päivällä tilaamaansa I luokan hyttiin. josta kuitenkin sittemmin siirtyi Neuvostoliitosta tulleet dipl.kuriirien vauuosastoon.- Tänään aamulla saapuivat Judanoff ja kaksi kuriiria Helsinkiin.

Lähetystösihteerin matkalla ei ollut mitään näkyvää syytä ja tuntuu se siksi oudolta, Rajajoella ei hän päässyt kosketuksiin keidenkään asiaankuulumattomien henkilöiden kanssa, ja oli hän koko ajan tarkan valvonnan alaisena.

Turun rautatienkonepajalla on tarkkailtu mielialoja työväestön keskuudessa ja on tällöin voitu todeta m.m., että tilanne on hyvä. Isänmaallinen mieliala on voimakas. Miehet suhtautuvat innostuneesti väestönsuojelu- ja muihin samankaltaisiin tehtäviin. Konepajan 245 työmiehestä ainoastaan 10-15 on sellaista, jotka puheissaan ovat osoittautuneet epäluotettaviksi ja jotka koettavat kylvää tyytymättömyyttä ja antautumismielialaa. Toistaiseksi he eivät kuitenkaan kaikesta päättäen ole saaneet mitään aikaan, vaan päinvastoin, toista mieltä olevat työmiehet uskaltavat heidän kanssaan väittelyihin. Monien työläisten valtakunnallinen mieliala on kuitenkin vielä niin heikko, että se vastuksien sattuessa voi ruveta horjumaan, ja silloin p.o. henkilöt voivat saada itselleen laajempaakin kannatusta.

On todettu ainakin muutamien teollisuuslaitosten Tamperella teettäneen ilman ylityökorvausta sunnuntaityötä, vaikkei ole tehty armeijan vaan tehtaan yksityisiä töitä. Eräässä suu-

ressa tehtaassa tämä on herättänyt työläisten keskuudessa paljon pahaa verta, ja lopuksi olivat työläiset kerta kaikkiaan kieltäytyneet enää alistumasta sellaiseen. Tällöin oli tehdas suostunut takakäteen maksamaan siten työläisiltä anastamansa oikeutetun korvauksen. - P.o. työnantajain menettely on omiaan aiheuttamaan maalle suurempaa vahinkoa kuin saatetaan arvatakaan, sillä sellaisesta saavat tyytymättömyys ja puolustusvastainen henki yllykettä.

Maan Turvan toimesta on suojeluskuntain yliesikuntaan ilmoitettu toivottomuuspropagandan Kuopion seuduilla useilla paikakunnilla alkaneen, mutta on ilmoitus osoittautunut hätiköidyksi on se perustunut muutamien keskustelujen harkitsemattomaan liioitteluun.

Vaasan muurarien ammattiosasto on 21.11. pitämässään kokouksessa päättänyt myöntää varoistaan avustusta reservin kertausharjoituksissa olevien osastojen jäsenten vaimoille 150 mk ja kullekin lapselle 50 mk kuukaudessa. Lisäksi päätettiin merkitä puolustuslainaa 10.000 mk.

Porin ammatillinen paikallisjärjestö on kokouksessaan päättänyt antaa reserviläisten omaisten avustamiseksi 2.000 mk. Kaksi SKP:n miestä ehdotti, että mainitulla summalla avustettaisiin vain järjestyneitten reserviläisten omaisia, mutta tämä ehdotus hylättiin.

Sanomalehdistö:

"Die Welt" 8.11.39:

Radikaalinen kirjailija Theodore Dreiser vastaa amerikkalaisessa "Common Sense"-nimisessä aikakauslehdessä hänelle asetettuun kysymykseen: Onko mahdollista, että nykyinen sota Euroopassa merkitsee sivistyksen loppua, kuten meistä tällä hetkellä tuntuu Amerikassa Ja Euroopassa? Vastaus kuuluu pääpiirteissään seuraavasti:

En usko Euroopassa puhjenneen myrskyn lakaisevan pois sivistystä maanpinnalta. Tosin on sanalla "sivilisatio" minun korvissani väärän rahan tuntu. Sillä on hyvin monenkarvainen merkitys, riippuen siitä, kenen suulla sana lausutaan. Monet oppineet ovat sitä mieltä, ettei meillä ole muuta neuvoa kuin joko muovautua henkisesti uudelleen tai lakata olemasta kokonaan. Minä henkilökohtaisesti epäilen kuitenkin, tuleeko näin käymään. Viidennestä kolmanteentoista vuosisataan asti Euroopan länsiosissa vallitsi pimeä aikakausi. Mutta Kiinassa kukoisti samaan aikaan ihmeellinen sivistys (Konfusius), joka säilyi aina

viime aikoihin asti. Sitä aikaisemmin saavutti filosofia Intiassa (Brahma, Buddha) niin korkean tason, että Euroopan nykyisfilosofia on saanut riittä vahvoja vaikutuksia. Egyptin korkea sivistys oli vieläkin vanhempaa juurta, ja sieltä se sitten siirtyi Kreikan ja Rooman kautta Eurooppaan. Mutta senjälkeen tuli pimeä keskiaika, jonka Italian renesanssi vuorostaan poisti. Uusi elämä virkosi eloon Ranskassa, Englannissa, Saksassa, Hollannissa ja Amerikassa, Senjälkeen saavuimme koneitten aikaan, tieteitten aikakauteen - nykypäivän Eurooppaan, Ranskan ja Amerikan vallankumouksiin - sekä Venäjän suureen vallankumoukseen, joka minun vakuumukseni mukaan on kykenevä poistamaan maailmasta vuosien 1914-18 kauhut.

Te sanotte: "Brutaali", "radikaali", "punainen". Kuten haluatte. Meidän länsimainen maailmamme on taipuvainen antamaan ruokkia itseään pelkällä propagandalla, kuten pimeä keskiaika. Neuvostolehtien lukeminen sivuaa suorastaan rikosta! Yksikään amerikkalainen lehti ei uskalla julkaista ainoatakaan totuuden riviä siitä jättimäisestä työstä, jota paraillaan suoritetaan Neuvostoliitossa. Ei sanaakaan siitä, että Venäjällä on luotu uusi maailma, että siellä on kaikkialla poikkeuksetta työtä ja kaikki elävät ihmisarvoisissa olosuhteissa. Mitään ei kirjoiteta niistä suunnattomista uudistuksista ja saavutuksista, joihin siellä on päästy miltei kaikilla inhimillisen kulttuurin aloilla.

Vasta nyt te kuulette mitä levottomimmin tuntein Englannin amiraliteetin päälliköltä Winston Churchillilta, että Neuvostoliitto on maailman mahtavin valtio. Mutta kukaan ei selitä, miten se on voinut käydä päinsä. Jos siellä vallitsisi kaaos, miten siellä on voitu kehittää, ruokkia ja ylläpitää useita miljoonia miehiä käsittävä armeija? Tarvittiin vain pieni osa tästä armeijasta ajamaan sotilaskansana arvosettuihin japanilaisiin sellainen kauhu, että he paniikin valtaamina pyysivät rauhaa. Ja miten on selitettävissä, että Englanti ja Ranska lähettivät valtuuskuntansa Moskovaan apua pyytämään? Itse Churchillin on myönnettävä olleensa väärässä v. 1928 minun palatessani Moskovasta, kun hän selitti kaiken Venäjällä päättyvän katastroofiin 7 vuoden kuluessa. Nyt hän nimittää Venäjää maailman ensimmäiseksi sotilasmahdiksi.

Kysyessänne minulta, joutuuko n.s. sivistys perikatoon, on minun tiedettävä, mitä tällä sanalla tarkoitatte. Ehkäpä noita pelottavia sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteita, joiden todistajana olen ollut Euroopassa ja Amerikassa? Tai n.s. "barbaariaa", joka teidän käsityksenne mukaan vallitsee Venäjällä? Jos tarkoitatte ensiksimmäinittuja, on minun myönnettävä, että "sivistys" todennäköisesti häviää, länsi-Euroopan "sivilisatio" ja Amerikan ahnaasti rosvoava kapitalistinen järjestelmä, joka liittyy läheisesti muiden maiden kapitalismiin, häviävät.

Saksalla oli tarpeeksi aihetta taistella itselleen paikka auringon alla. Versailliesin rauhan jälkeen se ei voinut saada oikeutta Kansainliitossa, koska Englannin ja Ranskan vaikutus siellä oli ylivoimainen. Ja kuitenkin ei ole epäilystäkään, ettei Saksen kansa ole mikään tyhmyrien ja hullujen kansa, Se vaatii itselleen paikan auringon alla, ja Englannin tavoin se on ymmärtänyt, että sen on taisteltava se itselleen.

Hallitsevien luokkien työntäminen syrjään Englannissa, Ranskassa ja Amerikassa tuottaisi kaikille hyötyä. Minä huomaan aamuruskoa vain Idässä, Sivistys ei joudu perikatoon, se kehittyy vain uuteen muotoon,

"Ny Dag" 17.11.39:

Lehti julkaisee pilakuvalle varustetun tiedoituksen, joka on otsikoitu "Uusi suomalainen kiihoituskampanja Neuvostoliittoa vastaan" ja jossa selitetään kaikista virallisista vakuutuksista huolimatta maassa olevan huomattavia voimia, jotka aivan avoimesti provosoivat sotaa Neuvostoliittoa vastaan. Tällaisia "voimia" ovat m.m. Akat.Karjala-Seura ja eräät sotilaalliset piirit. Lausuntojen sellaista kuin: "Suomen armeija ei tarvitse oikeastaan mitään muuta kuin kiväärin ja 20 patruunaa sotilasta kohti - sillä kyllä selviämme", ilmoitetaan olevan tyyppillisiä fascisteille. Lehden tiedoittaja lisää, että kaikkia lapualaisten Neuvostoliitosta käyttämiä lausetapoja ei edes voi painattaa. Kuohuttavinta hänen sanojensa mukaan on, että vieranomaiset sallivat tällaisen kiihoituksen puuttumatta siihen, kun taas sanomalehti, joka "lausuu toivomuksen neuvottelujen

rauhallisesta ja molempia puolia tyydyttävästä ratkaisusta", aivan yksinkertaisesti takavarikoidaan.

Suomen yleisradion tiedoittaja ilmoittaa joka päivä lähettävän "isänmaallista" ohjelmaa, joka itse asiassa on tähdätty Neuvostoliittoa vastaan. Varsinkin keskiviikkoinen ohjelma oli hänen mielestään Neuvostoliittoa ärsyttävä, siinä kun ylistettiin Suomen kansaa, joka on "noussut yhtenä miehenä puolustamaan vapauttaan idän uhkaa vastaan", ja tulee "pitämään kiinni historiallisista traditioistaan" j.n.e, Ja koko ohjelma luettiin täydellisessä "ekstaasissa" - suunnilleen kolmannelta valtakunnasta tunnettuun tyyliin.

"Ny Dag" 17.11.39:

Lehden Suomen-kirjeenvaihtaja Sven Landin (lienee jo pälännyt Ruotsiin) jatkaa maammevastaista kirjoitteluaan. Otsakkeella "Suomi kulkemassa taloudellista rappiotilaa kohti" julkaisee pitkän sepustuksen, jossa väittää Suomen "mobilisointiraivon" uhkaavan saattaa maan talouden täydelliseen perikatoon. Miltei koko vienti on lakannut ja vain lisätty neuvostokauppa voi enää pelastaa tilanteen. Suurin osa maan viennistä on kulkenut Juutinrauman ja Pohjanmeren kautta, mutta se tie on nyt kokonaan tukossa. Tämä on pakottanut valtion vähentämään menotarviotaan kaikilla aloilla, lukuunottamatta sotalaistosta, joka nyt alkaa niellä suorastaan huimaavia summia. Mainitaan, että Suomessa on aseissa yli 300.000 miestä, joiden ylläpito vaatii päivittäin 50 milj. markkaa, ja Suomen kansa saa maksaa kaiken. Vaikutukset ovat jo olleet suoraan "katastrofaaliset", inflatio irvistää uhkaavana kummituksena. Elinkustannukset ja verot nousevat yhä, mutta siitä huolimatta työväestön kaikki palkkaliikkeet on lopetettu. Kun armeija demobilisoidaan, pelätään lisäksi vielä suunnatonta työttömyyttä. Nykyisinkin on jo olemassa 653.000 palkkannauttijaa, jotka ansaitsevat alle 775 kruunua vuodessa. Matala elintaso aiheuttaa sen, että kansan ylistetystä yksimielisyydestä tulee äkkiloppu,

Kaiken tämän johdosta kirjoittaja selittää työläisten keskuudessa kyseltävän rauhattomasti: miten voisimme pelastua Suomen yhteiskuntaa uhkaavasta kurjuudesta? Jos sotaa jatkuu, ei Suomi voi ylläpitää markkinoitaan Englannissa, USA:ssa, Ranskassa ja Italiassa. Vienti Saksaan ei merkitse paljon, joskin Suomi viime aikoina on sitä lisännyt. Suomen kauppa Saksan kanssa on ollut ensinnäkin vahvasti passiivista (v. 1937 tuonti 19.3 % vienti 13,9 %), samoin Skandinavian kauppa (16 ja 10 %). Kaikista ponnistuksistaan huolimatta Suomi ei voi mainittavasti laajentaa kauppasuhteitaan näihin maihin.

Jäljelle jää vain yksi ainoa Itämeren-valtio, Neuvostoliitto, johon Suomen kauppasuhteet nykyisin ovat minimaaliset (v. 1938 vain 1 - 2 % Suomen koko ulkomaankaupasta). Ja kuitenkin näyttelivät Venäjän markkinat entisaikaan samaa osaa Suomen vientikaupassa kuin Englanti viimeisinä 20 vuotena. Suomi voisi ilmeisesti hyötyä suunnattomasti kauppasopimuksesta Venäjän kanssa, sillä se toimisi jalostettujen puutuotteiden, paperimassan, paperin, rakennustarpeiden, faneerin, huonekalujen ja maataloustuotteiden suuravustajana. Suomen korkealuokkaiset konepaja- ja laivaveistämötuotteet voisivat myöskin löytää menekkiä sosialismin maassa, kauttakulkuliikenteestä puhumattakaan. Valkeanmeren kanavan ja Muurmännin radan käyttö olisi Suomelle, paljon halvempaa ja käytännöllisempää kuin alkaavievan, kalliin ja tuottamattoman Petsamon rautatien rakentaminen.

Näitä Suomen vientiteollisia ja elinkeinopoliittisia näkökohtia vastustaa kuitenkin Suomen eräiden piirien nurjuus Neuvostoliittoa kohtaan, ja heidän takanaan taas ovat imperialistiset suurvaltaedut. Eräissä Euroopan valtakesuksissa pelätään, ettei Suomea kauemmin voitaisi käyttää vehkeilytarkoituksiin Neuvostoliittoa vastaan, vaan että taloudellinen kukoistus aikaansaisi parannuksen noiden kahden naapurin suhteissa.

Suomen hallitus on näissä kysymyksissä kuin aasi kahden heinätukan välissä. Kun pari päivää sitten pyysin haastattelua Suomen sos.demokraattiselta kauppaministeriltä, vastattiin ulkoministeriön sanomalehtitoimistosta, että siellä "uskottiin saatavan takaisin entiset Venäjän-markkinat.., mutta ... mitään

lausuntoa ei haluttu antaa". Neuvostohallituksen taholta sitä-vastoin on selvästi julistettu, että se on valmis järjestä-mään taloudelliset suhteet molempien eduksi. Suomi on nyt tienhaarassa: joko ulkomaankauppa sodan johdosta kutistuu tai sitten pyritään vilpittömiin, ennakkoluulottomiin suhteisiin Neuvostoliiton kanssa ja saadaan siltä taholta korvaus menete-tyistä markkinoista. Tässä ei ole kysymys pienen kapitalisti-joukon hyödyistä vaan tuhansien Suomen työläisten eduista.

Toinen taloudellisella rappioutilalla Suomea uhkaava te-kiä on mobilisointi. On täysin mieletöntä, että noin pioni kansa pitää lähes 1/2 milj. miestä liikekannalla. Se tuo mu-kanaan varman inflation. Suomen vastuuntuntoiset talousmiehet ja poliitikot ovat aivan varmoja , että maan on demobilisoi-tava ja luovuttava militarismista. Työväenluokan vasemmisto tie-tää jo, että työväestön on pakko puuttua asiaan kovin kourin sillä tässä kohdassa se tulee kohtaamaan fanaattista vastarin-taa.

Työläiset kysyvät täysin oikeutetusti: Mitä tekee amma-tillinen järjestö? Mitä se tekee ehkäistäkseen reaali-palkkojen alentamisen? Kaikki, mitä se on tähän asti tehnyt, rajoittuu erääseen julistukseen, joka annettiin syyskuun puolivälissä. Mutta mihinkään käytännöllisiin toimenpiteisiin, se ei ole ryhtynyt, eikä myöskään yksikään sos.dem. kansanedus ta. ja ole korottanut ääntään eduskunnassa. Mutta sensijaan sos.dem. joh-tajat ovat lehdistössä ja muullakin tavoin vainonneet oppositi-ossa olevia työläisiä - "asia, jossa heillä ei pitäisi olla yhteistä valtiollisen poliisin kanssa".

lopuksi kirjoittaja antaa työväenliikkeen poliittisille ja ammatillisille järjestöille kehoituksen kohdistaa ponnistuk-sensa kaikkien vähäväkisten elintason alentamista tarkoittavien yritysten ehkäisemiseen.

Pohjanmaan Sanan N:ossa 130/18.11.39 Pienviljelijäin ja Maalaiskansan Puolueen Oulun läänin vaalipiirin piiritoimikunta on osoittanut "Suomen Pienviljelijän" toimitukselle kirjelmän, jossa myös mainitaan:

"Kun lehtenne käyttää oppositioasemassa ollessaan tänä vakavana aikana liian terävää kieltä arvostellessaan hallituksen otteita, niin toivomme, että Suomen Pienviljelijän toimitus ot-taisi huomioon, hyvästä uskostaan huolimatta, ajan julkiselle sanalle asettamat vaatimukset ja sen että kansan yksimielisyy-dessä on kansan voima." - - -

"Näin ollen Oulun lääninvaalipiirin piiritoimikunta lau-suu toivomuksen, että Suomen Pienviljelijän toimitus oppositio-asemastaan huolimatta alistuisi nyt oleviin oloihin ja toimit-taisi lehden vakavan ajan vaatimalla tavalla",

Jakelu sama kuin N:o 1,

Helsingissä,

Marraskuun 24 p:nä 1939.

AV46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 13.

Neuvostoliiton lehtien uhkaavaa kirjoittelua pidetään enteenä tilanteen kärjistymisestä uudelleen ja muutamissa piireissä odotetaan kriisin alkavan jo aivan lähipäivinä. Suurella myötätunnolla suhtaudutaan monilla tahoilla kannakselaisten hallitukselle jättämään adressiin. Toisaalta pidetään perin vaarallisena sellaisen tilanteen syntymistä, että hallitus joutuisi pysymään Kannasta koskevien alueluovutusten kannalla ja suuri osa kansaa taas asettuisi puoltamaan Kannaksen asukkaiden tinkimättömyyttä. Tällainen mielipiteiden kahtiajakaantuminen olisi ajoissa ohettava huomioon.

Evakuoitua väestöä on saapunut runsaasti takaisin Kannaksen rajapitäjiin. Niinpä Rautuun ja Metsäpirttiin on saatujen tietojen mukaan palannut n. puolet pitäjän väestöstä. Takaisin tulleet ovat asettuneet asumaan sukulaistensa ja tuttaviansa luo niihin kyliin, jotka eivät ole pakkoevakuoinnin alaisia. Mieliala palanneiden keskuudessa on sellainen, "ettei pois enää lähdetä muuten kuin kahleissa". Karjan ja maataloustuotteiden aikaisemmasta poisviennistä johtuen on elintarviketilanne m.m. Raudussa melko synkkä: lihaa ei saada ollenkaan, maitoa melko vähän, meijerivoi maksaa jopa 39 mk kilo; petroolia ei myöskään ole kaupoissa. Kivennavan pitäjän evakuoimattomiin kyliin on myös palannut siirtoväkeä, kun taas Terijoen pitäjän jällellejäänyt väestö on entisestään vähentynyt.

Rajaseudulla kerrotaan, että Karjakeskuskunnan evakuoinnin yhteydessä suorittamissa karjanostoissa on tapahtunut melkeinpä suoranaisiin "ryöstöihin" verrattavia väärinkäytöksiä

esim. siten, että rotulehmät on arvioitu teuraseläimeksi ja painot merkitty väärin. Samoin on herättänyt pahennusta, kun Kivennavan pitäjän evakoiduissa rajakylissä on taloissa suoritettu paljon murtoja ja varkauksia.

Vaasalaisten kommunistien keskuudessa jatkuu yhä voimistuvana toiminta sos. dem. puoluetta vastaan sekä sen yhteydessä arvostellaan hallitusta ja suunnitellaan suoranaista vastustuspropagandaakin. Kommunistit ovat ajatelleet järjestää työpaikoille erikoisia henkilöitä, joiden tehtävänä olisi terästää vastustusta kaikkia hallituksen toimenpiteitä vastaan sekä ehkäistä avustustoimintaa. Samoin levitetään edelleen vahingollisia huhuja ja siinä yhteydessä yritetään harjoittaa toivottomuuspropaganda. Niinpä selitetään, kuinka reserviläiset ovat muka uhanneet lähteä jouluksi koteihinsa, mitenkä Suomen talous ei kestä kauan nykyistä tilannetta ja kuinka Neuvostoliiton vaatimukseen suostuminen olisi ollut Suomelle eduksi ja taannut turvallisuuden.

Osoituksena siitä, miten maanpuolustustoimenpiteitä eräissä piireissä määrättyllä tavalla "arvostellaan" ja koetaan siten lietsoa kansassa tyytymättömyyttä vallitseviin oloihin, otettakoon tähän otteita parin henkilön puheista:

"Huolimatta niistä lukuisista toivomuksista, joita on lausuttu niin reserviläisten kuin heidän omaistensakin taholta, että jo viisi viikkoa "etulinjoilla" olleet reserviläiset laskettaisiin sieltä pois ja tilalle asetettaisiin tuoretta voimaa, ei muutosta tässä suhteessa ole tapahtunut. Tätä toivomusta ei täytetä siitä syystä, että kaikki "etulinjoille" sijoitetut reserviläiset kuuluvat työläispiiriin ja näinollen "etulinjat" pysyvätkin muuttumattomina. Suojeluskuntaan kuuluvat reserviläiset sitävastoin ovat kaikki sijoitetut kaupunkeihin tai suurimpiin maalaiskylisiin, joten heillä näinollen ovat hyvät olot. Eräs (Kuolemajärveltä?) lomalle päässyt reserviläinen on kertonut ruuan muodostuvan "rintamalla" hyvin yksinkertaiseksi. M.m. heille oli tarjottu peräkkäin 26 kertaa perunasoppaa ja perunat, joita soppaan käytettiin olivat paleluneita. Lisäksi ovat reserviläiset joillakin paikkakunnilla

olleet jo 5 viikkoa samoissa alusvaatteissa ja ilman saunaa joten syöpäläisiä on riittämiin» Eräs palveluksesta vapautunut reserviläinen on ollut niin huonossa kunnossa, että hänen on täytynyt levätä joitakin päiviä ennenkuin on jaksanut aloittaa säännöllisen työnteon. Kenttäpostista ja sen hitaudesta puhutaan myös paljon. Sen sensuroiminen on myös herättänyt pahaa verta. On kuultu sanotun, että jos herrat epäilevät sotilaitaan niin paljon, etteivät uskalla antaa heidän kirjeittensä tulla omaisilleen ilman sensuuria, niin tosipaikassa ei tällaisella epäluotettavalla sotaväellä ole mitään virkaa. Miten siihen voi silloin luottaa, kun kirjeetkin täytyy jo rauhan aikana sensuroida."

Muuan toinen taas on kertonut reservistä saapuvan ikäviä tietoja. "Monilla paikkakunnilla on reserviläisten ruoka hyvin huonoa ja lisäksi sitä on vähän. M.m. Ahvenanmaan vesille sijoitetun laivaston ruoka olisi ala-arvoista. Asiantuntijat kuitenkin väittävät, että ruokaa olisi Suomessa saatavissa vaikka kuinka paljon. Ruuan huonouteen ovat syypäät joukko-osastojen talouspäälliköt, sillä he eivät ole tehtäviensä tasalla. Kannaksella on reserviläiset sijoitettu kuuteen puolustuslinjaan. Ensimmäisellä puolustuslinjalla olevat reserviläiset saavat oikein ensiluokkaista ruokaa, mutta mitä tammaksi puolustuslinjalla tullaan, sitä huonompaa ruoka on. Reserviläisten keskuudessa tämä on herättänyt huonoa mielialaa, sillä kaikkienhan pitäisi olla samanlaisia, olivatpa he etulinjassa tai reservinä takana. Myöskin on tapahtunut sellaista, että upseerit ja aliupseerit pitävät suurimman osan lahjapaketeista, sotilaitten jäädessä ilman. On sattunut sellainen tapauskin, että muuan sotilas sai omaisiltaan radion, mutta siitä oli matkalla mennyt lamppu rikki. Sotilas oli mennyt ostamaan uuden lampun radioonsa, mutta kun hän tuli takaisin, oli radio viety upseerien kämppään. Sotilas oli vaatinut omaansa pois, mutta tuloksetta. Oli saanut putkaa epäsotilaallisesta käyttäytymisestään.

Eräs tunnettu merikapteeni on kertonut, että merimiehiä ja laivapäällystä on otettu liiaksi reserviin ja tästä on

ollut suurta haittaa merenkululle. On sattunut tapauksia, että laiva on joutunut satamassa seisomaan kolmekin viikkoa täydessä lastissa, kun on puuttunut jokunen merimies tai päällystöön kuuluva henkilö. Merenkulkuhallitus on kyllä ryhtynyt toimenpiteisiin asiantilan korjaamiseksi, mutta virastokankeuden takia kestää aina muutaman viikon ennenkuin asia ratkeaa myönteiseen suuntaan.

Merimiehille on nykyinen merenkulku kovin rasittavaa, laivapäällystö ei merellä uskalla kovin komentaa miehistöä, sillä miehet menevät satamissa aina valittamaan konsuleille. Englannissa suomalaiset merimiehet ovat hyvässä "kurssissa". Heille annetaan tupakkaa ja viinaksia ilmaiseksi ja kaikesta huomaa heitä kohdeltavan hyvin. Suomalaisten puolella on englantilaisten myötätunto täydellisesti. Amerikassa on kovin innostunut mieliala Suomen auttamiseksi. Vapaaehtoisia on tu-
lossa vaikka kuinka paljon.

Viime kuun alussa, kun tilanne kärjistyi Suomen ja Neuvostoliiton välillä, englantilaisissa satamissa tyhjinä olleet suomalaiset laivat eivät saaneet ottaa mitään lastia, sillä englantilaiset olisivat lastauttaneet näihin laivoihin aseita ja lähettäneet ne Suomeen.

Saksalaisista miinaluotseista kerrotaan, että nämä pyytävät englantilaisia ja muita ulkomaalaisia sanomalehtiä luettavakseen. Saatuaan sanomalehdet, piiloittavat ne huolellisesti vaatteisiinsa. Viime maailmansodan aikana tällainen ei tullut saksalaisten taholta kysymykseenkään, sillä silloin jokin pyytäjä olisi heitetty yli laidan miinaluotsilaivasta. Merimiesten keskuudessa onkin tämän johdosta vallalla sellainen käsitys, että Saksassa on vallalla voimakas Hitlerin vastainen mieliala.

Niistä Turun pukutehtaista ja -verstaista, jotka eivät ole tehneet töitä armeijalle, on tähän mennessä joutunut työttömiksi n. 300 työntekijää, Asia on herättänyt huolestumista ja työttömien keskuudessa ihmetellään, miksi sotilaspukimia valmistavat tehtaات eivät lisää työvoimaansa työttömiksi joutuneista työläisistä, vaikka ne ovat olleet pakotettuja

ottamaan käytäntöön 10 tunnin työpäivän.

Yleensä useissa kansalaispiireissä pidetään mahdollisen työttömyyden lisääntymistä nykytilanteessa onnettomuutena, joka olisi saatava ehdottomasti ehkäistykseen.

Jo aikaisemmin on mainittu, miten muutamat autonkuljettajat ovat saaneet jostakin luvattomasti säännöstelynalaisesta polttoainetta. Tapauksia on yhä edelleen esiintynyt ja parhaillaan tutkitaan Imatralla erästä tällaista "vuotamista". On jo voitu todeta jonkun reserviläisen tarjoilleen Imatran lähistölle sijoitetusta sairaskuljetusautojen bensiinivarastosta eräälle vuokra-autoilijalle polttoainetta ostettavaksi. Myöskin toisesta samaan varastoon kohdistuvasta laajemmasta tapauksesta puhutaan, mutta ovat tutkimukset senkin suhteen vielä kesken.

Tampereen ammatillisen paikallisjärjestön edustajiston kokous on päättänyt, ettei se yhdy vapaan huollon toimikunnan työhön. Päätöksen sanelivat kommunistiset ainekset vähemmistön (sos.dem.) sitä vastustaessa.

Eilen annettiin Kannaksella kaksi ilmahälytystä. Klo 11.30 lensi Huumolan vartion, joka sijaitsee Uudenkirkon rannikolla, yli kaksi venäläistä konetta, jotka tulivat luoteissuunnasta ja hävisivät merelle. Klo 11.30 - 11.45 saapui Kuokkalan ja Tulokkaan väliltä yli rajan kaksi konetta suuntaan länsi.

Neuvostoliiton tšekäläinen lähetystö on eilen ja tänään ostanut Ameriikan dollareilla Suomen rahaa 1.000 markan seteleinä yhteensä 20 milj. markan arvosta. Setelit kuljetaan luultavasti Venäjälle. -

Suomen Sosialidemokraatin konttoriin on tänään jätetty asianomaisessa lehdessä huomenna julkaistavaksi seuraava kahden palstan ilmoitus:

"Haluamme ostaa hyvällä huvilapaikkakunnalla nykyaikaisia ja kaikilla mukavuuksilla varustettuja 1-2 kerroksisia huviloita. Ilmoitukset pyydämme tekemään SST-liiton kauppaval-

tuuskunnalle Suomessa kirjeellisesti tai puhelimitse N:o 20621

Sanomalehdistö:

"Die Welt" 15*11<39:

Leon Blum on jälleen pusertanut esiin krokotiilikyyne-
len. Tällä kertaa hänen sydämensä murtui Suomen "kohtalon"
takia. Emme tiedä, aiheutuvatko hänen lämpimät suhteensa Suo-
meen siitä, että hänen nuorekkaat elostelijan-kirjansa avio-
liitosta ovat tulleet käännetyiksi Suomeksi vai siitä, että
Suomi, tuo "silkkipytty-puolustuksen" ja Antikaisen kiduttajien
maa, erittäin innokkaasti tuki Blumin puuttumattomuuspolitiik-
kaa Espanjassa. Emme myöskään tiedä mitään Blumin ansioista
Suomen itsenäisyyteen nähden. Meille on tunnettua vain, että
Suomi sai itsenäisyytensä bolshevikipuolueen johtajan ja Neu-
vostoliiton käsistä, eli aikana, jolloin Blumin puolueella o-
li täysi touhu tukiessaan Ranskan porvariston imperialistista
sotaa eikä saattanut ollenkaan huolehtia muista kansoista,
olkooppa että kysymys olikin niitten orjuuttamisesta.

Mistä siis Blum saa valtuutensa virittää valitusvirsiä
Suomen puolesta? Monet väittäisivät, että mies on "idealisti"
ja että hänellä on "lempeä sydän", joka ei siedä mitään
"vääryyttä" maan päällä. Mutta jos niin olisi, pitäisi hä-
nen ennen kaikkea välittää siitä, mitä tapahtuu hänen oman
nenänsä alla. Emme kuitenkaan olee kuulleet hänen korottaneen
ääntänsä lukemattomien ranskalaisten kommunistien vangitsemisia
vastaan. Emme tiedä hänen korottaneen itkuista ääntänsä Rans-
kan porvariston kansanjoukkoihin kohdistamaa riehumista vastaan.
Hän ja hänen puolueensa päinvastoin hyväksyy oman hallit-
sevan luokkansa vainotoimenpiteet. Mistä siis tämä yllättävä
"hentomielisyys" Suomen tapauksessa?

Arvoitus ei ole niin vaikea ratkaista kuin ensi nä-
kemältä saattaisi luulla. Todellinen vääräys, joka teh-
dään omien imperialistien hyväksi, jättää Blumin kylmäksi.
Blum & consortes "protestoivat", huutavat ja valittavat vain
silloin, kun tapahtuu asioita, jotka ovat vastenmielisiä hei-
dän omille finanssimagnaateilleen, joiden lakeijoja he ovat,
kun pieniä kansoja vedetään ylös siitä vaaran kuilusta, jo-
hon sotaprovokaattorit ovat ne syöksemäisillään. Blum on kyl-
mäverisesti pettänyt Espanjan kansan ja yhtä kylmäverisesti
hyljännyt Tshekkoslovakian kansan. Hän on kylmästi hyväksynyt
sotaretken oman maansa luokkatietoista proletariaattia vastaan.
Mutta hän vuodattaa katkeria kyyneliä, kun sosialismin maa
ojentaa naapurilleen auttavan kätensä sekä turvaa omansa ja
heidän rauhansa. Blum ja kumppanit avaavat silloin vihansa
sulut, ryhtyvät kaivomyrkytyksiin ja puhkeavat solvauksiin.
Heidän "säälinsä", heidän raivonsa ei tunne silloin mitään
rajoja. Ja jokainen tilaisuus on heistä kyllin hyvä heidän
puhjetakseen soimauksiin. Mutta ulvokoot vain koirat, karavaa-
ni marssii edelleen.

"Ny Dag" 20.11.39:

"Viimeinen näytös suomalais-venäläisissä neuvotteluissa
ei vielä näytetty", kirjoittaa "Dagens Nyheter" (seuraa
selostus k.o. kirjoituksesta, jossa kiinnitetään huomiota
siihen, että Ruotsin oikeusviranomaiset sallivat kommunistileh-
distön joka päivä antaa väriä todistuksia naapurimaasta (Suo-
mesta) ilmeisessä vahingoittamistarkoituksessa). D.N. kiihoittaa
viranomaisia takavarikoimaan "Ny Dagin", koska kommunistileh-
distö on sanonut totuuden suomalais-venäläisistä-neuvotteluista.
Se ei kuitenkaan uskalla väittää, että asia olisi loppuun-
käsitelty tähänastisilla neuvotteluilla. Joka väittää neuvosto-
hallituksen luopuneen suunnitelmistaan, antaa väärän kuvan
tilanteesta. Ruotsin lehdistö on ollut sillä kannalla, että
Suomen hallituksen on parempi tартtua sotilaallisiin keinoihin
kuin suostua Neuvostoliiton minimivaatimuksiin. Mutta silloin
tilanne muuttuu hyvin vakavaksi. Ruotsin hallitus joko yrittää
tukea Suomen taantumusta sotilaallisesti tai se jättää täyt-
tämättä lupauksensa. Edellisessä tapauksessa Ruotsi joutuu sot-
ketuksi sotaan mitättömän Itämeren kalliorannan vuoksi. Jälki-

mäisessä tapauksessa on seurauksena ennenkuulumaton ruotsalaisviha Suomessa.

Lähinnä "Svenska Dagbladetin" "Hosianna-korrespondenssien" jälkeen lienee "Dagens Nyheterin" kirjeenvaihtaja eniten vaikuttanut Suomen harjoittamaan päättömään politiikkaan. Siinä juuri meillä on väärät todistukset. Mutta "Ny Dag" on antanut oikean kuvan asemasta, sillä "meillä on suhteita Suomen työväestöön". Se ei sano mitään ulkomaisille kirjeenvaihtajille, jotka "ambuleeraavat" hotelli Kämpin ja ulkoministeriön informointitoimiston väliä. Suomen työväestöä ei ole sekoitettava Tanneriin ja hänen kaltaisiinsa, sillä se ei unohda niitä kymmeniä tuhansia parhaillaan, jotka on murhattu tai ajettu maanpakoon. Jos Suomen valkokaartilaiset antavat vastuuttomien ruotsalaisten sanomalehtimiesten propagandan stimuloida itsensä ja pitävät sotaa parempana kuin ystävällistä sopimusta, saavat he varmasti tietää, mitä Suomen työväenluokka ajattelee tästä rikollisesta politiikasta.

"Ny Dag" 20.11.39:

"Ahvenanmeren eskaaderi".- "Dagens Nyheterin" reportaasisa 17.11.3- mainittiin nimitys, joka on ollut omiaan herättämään huomiota. Lehti näet tiedoitti erään poliisiasian yhteydessä, mitä "Ahvenanmeren eskaaderin päälliköllä" oli sanottavaa k.o. asiasta. Sen täytyy olla uusi laivasto-osasto, sillä sellaista nimitystä ei ennen ole käytetty. Sitä on voitu joutua käyttämään kiireessä ilmaisemaan osaston toiminta-aluetta. Mutta nykyisen latautuneen poliittisen atmosfäärin vallitessa ei ole viisasta nimittää jotakin laivuetta vieraan territorion mukaan, mikäli ei asianomaisella taholla suoraan ole määrättyjä tarkoituksia,

"Ny Dag" 21.11.39:

"Lapualaishenki saa jälleen yliotteen Suomessa".
"Suojeluskunta ottaa huostaansa propagandan", otsikoi "Ny Dag" etusivulleen lihavilla kirjakkeina painattamansa tiedoituksen suojeluskuntain yliesikunnan 20.11.39 järjestämästä neuvottelukokouksesta, jossa erilaisten järjestöjen edustajista päätettiin muodostaa maanpuolustuksen valistuskeskus. Lehti lausuu: "Konferenssi päätti asettaa valiokunnan, joka pitää huolen propagandasta väestön keskuudessa. Kun tiedetään "suojeluskuntaan" sisältyvän kaiken taantumuksellisimman taantumuksellisessa Suomessa, on helppo kuvitella, mihin suuntaan Suomen kansaa nyt preparoidaan. Lapualaishenki riemuitsee nyt jälleen oikein tosissaan, että kiihoitusta Neuvostoliittoa vastaan tullaan lisäämään".

Jakelu sama kuin N:o 1.

Helsingissä,

Marraskuun 27 p:nä 1939.

AV46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 14.

Neuvostoliiton kiihtynyt propagandatoiminta ei näytä suu-
restikaan järkyttäneen väestön mielenrauhaa niillä paikkakunnil-
la, joissa jo tänään on oltu tietoisia eilisestä Neuvostolii-
ton nootista. Tilannetta kuuleepohdittavan, mutta kaikkialla -
muutamia hakemalla löydettyjä poikkeuksia lukuunottamatta - kes-
kusteluista kuvastuu aina usko tulevaisuuteen. Tilanteen arvos-
teluna lausutaan, ettei Neuvostoliitto toistaiseksi ryhdy aseel-
liseen toimintaan, vaan tulee jatkamaan omaksumaansa näännytys-
politiikkaa. Suomen taloudellinen kantokyky ja hallituksen her-
mojen kestävyys ovat nyt tavallisimpia keskustelunaiheita.

Hallituksen tähänastisia toimenpiteitä ei juuri kuule
moitittavan, mutta, kuten jo edellä olevasta selviää, pelä-
tään sitä, että vaikkei hallitus Neuvostoliiton propagandan
johdosta mihinkään myönnytyksiin ryhtyisikään, jatketaan valmi-
ustilannetta nykyisellään ja näin kulutetaan miljoonia markko-
ja, jotka tulevaisuudessa olisivat tarpeen, ja siten tehdään
juuri niin kuin Neuvostoliitto haluaa. Nämä "neuvonantajat"
arvelevat, että hallituksen olisi nyt oltava joustava ja teh-
tävä juuri päinvastoin kuin Neuvostoliitto haluaa, m.m. koti-
uttamalla kaikessa hiljaisuudessa suurin osa reserveistä ja
keskittämällä tämän hetken toiminta työttömyyden torjumiseen.

Viipurissa on kehittymättömissä kommunistipiireissä esiin-
tynyt tapauksia, jotka osoittavat, ettei näille ole "ylempää"
annettu mitään yhtenäisiä ohjeita, vaan kukin touhuaa oman
käsityksensä ja intonsa mukaan. Yhteistä on vain se, että
koetetaan paisuttaa reserviläisiltä kuultuja juttuja, kielteisiä
tapauksia, jonkinlaiseksi kauhupropagandaksi. Niinpä puhutaan

reserviläisten keskuudessa vallitsevasta kauheasta kurjuudesta, kuinka reserviläisiä kuolee paljon, tulee mielisairaiksi j.n.e. Muuan kommunistinainen on kielleillyt tuttaviaan maksamasta veroja ja vuokria. Muuan toinen taas on puhunut, etteivät he kommunistit pelkää Neuvostoliiton sotaväkeä vaan ainoastaan Suomesta Venäjälle menneitä huligaaneja, jotka tulevat kostaamaan suomalaisille kaiken sen, mitä ovat saaneet Neuvostoliitossa kärsiä.

Kommunistit ja sos.dem, puolueen oppositioon kuuluvat henkilöt tekevät voimaperäistä työtä, etteivät työläiset enää tilaisi "Suomen Sosialidemokraattia". Sen sijaan kehoitetaan tilaamaan "Helsingin Sanomat" tai vaikkapa "Ajan Suunta", ellei voida olla ilman sanomalehteä. Mainittakoon, että muutamissa työläispiireissä on vallalla käsitys, ettei "Suomen Sosialidemokraatti" aja työväestön asiaa.

Muuan kovaksi kommunistiksi tunnettu mieshenkilö, joka aikaisemmin esiintyi erinäisissä tilaisuuksissa m.m. nyrkkitervehdyksin, on tänään Helsingissä kertonut täydelleen kääntyneensä ja olevansa bolshevikeille kiukkuinen kiroten näiden viimeistä rajaprovokatiotakin. Mies huomautti myötätuntonsa olleen ennen Neuvostoliiton puolella, mutta nyt, jos ryssät tulevat tänne, tahtoo hän mennä niitä vastaan taistelemaan ja "tulee lyömään niin kauan kuin peukalo liikkuu",

Kemin seuduilla ovat osuusliikkeiden henkilökunnat ja sos.dem.naisyhdistysten jäsenet ottaneet osaa reserviläisten omaisten avustamiseen. Kuitenkin on havaittu, että tästä toiminnasta ovat vetäytyneet syrjään kaikki kommunistiainekset.

Stadionin työmaalla on toimeenpantu keräys poliittisten vankien hyväksi. Useat työmiehet ovat antaneet 10-50 mk ja varoja saatiin kokoon yhteensä 1.320 mk, millä summalla hankitaan joulupaketteja,

23.11. Vaasassa järjestetyksi suunnitellussa ammattiosastojen johtokunnan kokouksessa piti otettaman käsiteltäväksi kysymys "onko sos.dem. puolueen ja sen sanomalehdistön nykyinen

katsantokanta sopusoinnussa ammatillisen työväenliikkeen kanssa". Yritys kuitenkin epäonnistui, sillä tilaisuuteen saapui vain 12 edustajaa. Tämän vuoksi eräs läsnä ollut kommunistinen edustaja ilmoitti, että vaikka tässä kokouksessa olikin tarkoituksena ottaa esille muutamia tärkeitä periaatteellisia kysymyksiä, ei niitä nyt käsitellä, vaan vasta t.k. 30 päivänä pidettävässä ammatillisen paikallisjärjestön kokouksessa.

Viime päivinä on Kemin seuduilla havaittu reserviläisten lähettäneen nyrkkipostissa omaisilleen kirjeitä, joissa on valitettu reserviläisten keskuudessa vallitsevia kurjia oloja ja pyydetty hankkimaan todistuksia miesten lomalle pääsyä varten, koska muiden kuin suojeluskuntaan kuuluvien muka on mahdotonta muuten päästä. Nämä tällaiset tapaukset ovat kuitenkin poikkeuksia, yleensä on mieliala hyvä.

Tampereen työttömät, joista huomattava määrä on n.s. ammattityöttömiä, ovat tyytymättömiä siihen, ettei kaupunki ole järjestänyt tarpeellisia töitä, vaikka valtuusto jo aikaisemmin on myöntänyt varoja niitä varten.

Kuten viime tiedoituksessa jo mainittiin, on Neuvostoliiton tšekäläinen edustajisto hankkinut vaihtamalla itselleen Suomen rahaa. Viimeisten tietojen mukaan olisi kysymyksessä 45 milj. markkaa. (tänään 27.11. vaihdettiin 200.000 dollaria). Rahat lienee heti toimitettu Venäjälle. Onko niistä ehkä osa jäänyt Suomeen, siitä ei ole tietoa, mutta ei edustajisto ole ainakaan suurempia summia mihinkään tšekäläisien pankkeihin tallettanut.

Se seikka, että rahat on hankittu seteleinä, viittaa niitä tarvittavan joihinkin käteissuorituksiin. Mitä laatua nämä suoritukset mahtanevat olla, mihin p.o. valuuttaoperatiolla yleensäkin pyritään ja tulevatko ne ehkä jatkumaan, ei tällä hetkellä ole tiedossa.

Siltä varalta, että rahoja tultaisiin Neuvostoliiton taholta käyttämään kommunistisen salatoiminnan, vakoilun tai muun maattamme vahingoittavan toiminnan tukemiseen, seuraa valtiollinen poliisi rahojen mahdollista kiertokulkua ja erityisesti pitää

silmällä, esintyykö niitä valvonnalaisten henkilöiden ja järjestöjen rahankäytössä sekä pidätetyiltä tavattavien rahojen joukossa. Myöskin Suomen Pankki ja suurinnat kauppapankkimme yrittävät omasta puolestaan valvoa setelien ilmestymistä jälleen liikkeeseen.

27.11. klo 4.25 pidätettiin Kivennavan Ristikiven luona Neuvostoliitosta karkuun tullut sotilas Teodor Grigorinpoika Hronoff, joka kuului reserviläisenä 181 jalkaväkirykmenttiin. Miestä ajettiin Venäjän puolella takaa, kun hän saapui juosten Suomeen. Aseensa hän oli heittänyt paetessaan, mutta työaseet olivat mukana. Varusteet olivat kaikki erittäin huonossa kunnossa. Mies an passitettu jatko kuulusteluja varten Viipurin.

Viime lauantaina klo 15 aikaan poistui Crichton-Vulcanin työmaalta Turussa omavaltaisesti osa siitä työväestöstä, joka ei olo tehnyt puolustuslaitoksen tilaamia töitä. Toimenpide johtui jo viikkojen aikana kasvaneesta tyytymättömyydestä niilläkin työoloilla, joille ei suoriteta puolustuslaitoksen töitä, käytäntöön otetusta 10-tunnin työpäivästä. Tätä pidennettyä työaikaa on noudatettu esim. lauantaisin niin, etteivät työläiset ole ennen klo 18 päässeet suorittamaan ostoksiaan eikä mitään muitakaan yksityisasioitaan. Ylityöstään - 2 tuntia - eivät työläiset ole myöskään saaneet lisäkorvausta. Omavaltaisesti poistumisesta oli keskusteltu päivällä, mutta mitään varsinaista kiihoitusta ei toimenpide kaivannut.

Tehdaslaitoksen asianomaiset työnjohtajatkin ovat olleet sitä mieltä, että työläisille olisi pitänyt järjestää tilaisuus yksityisasioittensa toimittamiseen. Tähän ei kuitenkaan tehtaan johto ollut suostunut. - Mitään muuta nykyisestä tilanteesta johtuvaa tyytymättömyyttä tai kiihoitusta ei tehtaalla ole tapahtunut, vaikkakin siellä on aineksia, joiden katsantokanta ei ole valtakunnallisen ajattelutavan mukainen. Mainittakoon vielä lisäksi, että kuluvana vuonne käytiin tehtaalla neljän kuukauden työtaistelu, joka ei tuottanut työläisille juuri mitään lisäetuja vaan sen sijaan suuria menetyksiä heil-

le ja tehtaalle. Työläisten keskuudessa onkin nyt ollut val-
lalla käsitys, että korvauksettomilla ylityötunneilla pyritään
hyvittämään tehdaslaitoksen menetyksiä.

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 23.11.39:

Suomalaiset sanomalehdet tiedoittavat, että viime vii-
kolla on pidetty maassa yli 40 (?) kokousta "maanpuolustuk-
sen merkeissä". Kokouskampanjan on järjestänyt äskettäin perus-
tettu lapualaisfascistinen järjestö "Maan Turva", joka yhdistää
itseensä vanhat fascistijärjestöt ja joka on yrittänyt pukea
nuo kansan vihaamat järjestöt uuteen valepukuun. Kun tiedetään
että "Maan Turvan" johtajana toimii tunnettu lapualaisrosvo
ja työläismurhääja Vilho Helanen, eräs IKL:n johtavia voimia,
voidaan helposti arvata heidän kampanjansa tarkoitus ja sisäl-
tö, Se ei ole ollut mitään muuta kuin törkeälajisinta sota-
ylllytystä Neuvostoliittoa vastaan, yleisen mielipiteen "aktivi-
soimiseksi" tarkoitettua sotapropagandaa. Pidettyjen puheitten
pääsuuntana on ollut, ettei Suomi voi eikä tahdo suostua
"Neuvostoliiton vaatimuksiin, jotka uhkaavat sen itsenäisyyttä"
ja ettei ole olemassa muuta tietä kuin avoimen väkivallan.
Sanomalehtiselostuksiin ei ole kuitenkaan otettu sitä runsasta
valikoimaa solvauksia ja törkeitä hyökkäilyjä Neuvostoliittoa
vastaan, joka kuuluu suomalaisten sotakihoittajien "tekstiin".
Mainittakoon, että "Lotta Svärd"-lehti, joka äskettäin sai
vastaanottaa rahälähetysten Ruotsin Norden- keräykseltä, työsken-
telee nyt "Maan Turvan" johdossa. Ei siis ole tarpeen epäil-
lä, mihin nuo Ruotsissa kerätyt varat käytetään: sotapropa-
gandan järjestämiseen Neuvostoliittoa vastaan. Myöskin on luul-
tavaa, että osa kerätyistä varoista käytetään tukemaan lapu-
alaisfascistisia sanomalehtiä, jotka nyt, kun Göbbelsin avus-
tus on alkanut ehtyä, ovat kovassa rahantarpeessa. "Lakeus"
on jo lakannut ilmestymästä ja useita fascistilehtiä Savossa
on yhdistetty.

"Ny Dag" 24.11.39:

Helsinki, torstaina (Inprekorr);

"Suomen hallitsevat luokat harjoittavat kaksinaispeliä.
Paasikivestä tehdään hallituksen mukautumattomuuden syntipukki.
"Sosialidemokraattisia krokotiilinkyyneliä". Täten otsikoi lehti
"Inprekorrin" (Internationale Presse-Korrespondenz) Suomea vastaan
tähdätyn propaganda-kirjoituksen, jossa yritetään saattaa maamme
epäluulonalaiseksi Neuvostoliitolle vihamielisten vehkeilyjen har-
joittamisesta. Suomen hallitsevat luokat eivät muka neuvottelu-
jen keskeydyttyäkään lakkaa epäilyttävästä poliittisesta pelis-
tään. Viime päivinä he ovat päästäneet liikkeelle eräitä koe-
palloja herättääkseen vaikutelman, että heidän asemansa on, "luja"
ja löytääkseen uusia keinoja vaikeasta tilanteesta pääsulle.
Niinpä esim. viralliset piirit selittävät usein, että neuvosto-
esityksiä "tutkitaan tarkoin" ja että "ulospääsytie täytyy löy-
tyä". Tässä hengessä m.m. puhui pari päivää sitten sanomalehti-
miehille muuan ulkoministeriön edustaja. Sekin on luonteenomaista
että diplomaattisella näyttämöllä eivät esiinny valtiomiehet vaan
alemmassa asemassa olevat virkamiehet. Regissöörit pysyttelevät
kulissien takana ja salaavat julkisuudelta todelliset tarkoituk-
sensa, s.o. puuttuvan tahtonsa saada aikaan sopimus Neuvostoliit-
ton kanssa. Säilyttääkseen vähentyneen arvovaltansa levittävät
hallituspiirit huhua, että Paasikivellä oli Moskovassa väärä
"linja" ja että hänen eroaan on odotettava siitä syystä. Paa-
sikivi siis olisi syypää suomalais-venäläisten neuvottelujen epä-
onnistumiseen, kun taas hallitus pyrkisi suhteitten järjestämi-
seen.

Suurmerkityksellinen on myös se tosiasia, että sanomaleh-
dissä tiedoitettu neuvostoesitysten käsittely valtiopäivillä ku-

motaan virallisesti. Siten vahvistuu tosiasia, ettei hallitus aio esiintyä julkisesti eduskunnassa, vaikka sitä varten jo harjoitettiin intensiivistä valmistelukampanjaa.

Lopuksi on mainittava sos.dem. johtajien tökerö kieroilu. Tehtyään voitavansa sopimuksen syntymisen ehkäisemiseksi kaikuu nyt hoidan leiristään imeliä ääniä, että "oikeastaan olisi käytettävä kaikki mahdollisuudet neuvottelujen jatkamiseksi". Varsinkin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Svento valittua al-lapäin, ettei sopimusta saatu aikaan. Näillä krokotiilikyynelil-lään Svento paljastaa sos.dem. johtajien neuvostovastaisen kurs-sin. Ei ole epäilystä, etteivät Suomen johtavat piirit olisi sotkeutuneet pelissään, mutta heidän ei onnistu pettää Suomen kansaa ja maailman yleistä mielipidettä kaikenlaisilla propagan-da-väitteillään "uhkauksista" Neuvostoliiton taholta.

Suomen hallitsevien piirien neuvostovihamielinen linja on paljastettu. Lehdistössä annetaan toiselta puolen selityksiä, et-tä sopimus Neuvostoliiton kanssa on välttämätön ja toiselta puo-len siinä harjoitetaan hillitöntä neuvostovastaista propagandaa. Yhä uusiutuvilla tosiasioilla Suomen hallitsevat piirit todista-vat vihamielisyytensä Neuvostoliittoa kohtaan.

"Ny Dag" 25.11.39:

Suomen hallitus on lakkauttanut erikoisvaltuuksien nojal-la, jotka hallitus on ottanut itselleen, suomalaisen oppositio-lehden "Suomen Pienviljelijän". Lakkautuksen aiheena on lehden esiintyminen Suomen taantumuksen provokatoorista asennetta vastaan Neuvostoliittoon nähden. Aikaisemmin on takavarikoitu eräs toi-nen radikaalinen lehti, "Soihtu". Sitävastoin eivät lapualais-fascistiset lehdet ole olleet minkäänlaisen vainon alaisena hal-lituksen taholta. Tämä yksipuolinen kieltomääräyksien sovellutus osoittaa selvästi, minkä hengen lapset hallitsevat Suomessa, ja sen "demokratian" laadun, mikä siellä vallitsee. -

Lehden samassa numerossa jäljennetään kai Moltken tanska-laisessa "Arbejderbladetissa" julkaisema, seuraavasti otsikoitu kirjoitus: "Suomalaisella maaperällä muodostettiin iskujoukot val-lankumouksen Petrogridia vastaan. Mannerheimille oi ole vieras ajatus antaa säännöllisten suomalaisten joukkojen hyökätä Neu-vostoliittoon. Eräitä muistelmia tilanteesta v. 1919". Kirjoituk-sessa esitetään jo aikaisemmin moneen kertaan esiintuodut pro-vokatiot siitä, kuinka muka Suomi on koko itsenäisyytensä ajan toiminut ponnahduslautana hyökkäyksille Neuvostoliittoa vastaan. Lehti suosittaa kirjoitusta sopivana tutkimusesineenä, koska se sisältää "hyvää aineistoa arvosteltaessa Suomen osuutta imperi-alismin hyökkäyksissä ensimmäistä työläisvaltiota vastaan". Lop-puvetonaan kirjoittaja lausuu: "Ketään el ihmetytä, että Neuvos-toliitto nämä kokemukset mielessään nyt pyrkii varmistamaan tur-vallisuutensa Suomenlahdella... Paljon työläisverta on virrannut Suomen itärajalla maan porvarisluokan harjoittaman politiikan takia. Estääkseen lisää verta virtaamasta Neuvostoliitto esit-tää nyt turvallisuusjärjestelmää, joka pohjautuu takeisiin eikä pelkkiin lupauksiin".

Jakelu sama kuin p 1.

Helsingissä,
joulukuun 14 p:nä 1939.

N^o..... /III.

LV47

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 15.

Kuten tunnettua, ei Suomessa monikaan pitänyt mahdollisena, että Neuvostoliitto ainakaan talven selkään lähtisi sotapolulle, ja vielä vähemmän pitivät vasemmistolaiset ja työläiset yleensä mahdollisena, että "rauhaarakastava Venäjä" ylipäänsä ryhtyisi sotaan sellaista pientä ja omissa oloissaan elävää kansaa vastaan kuin kansamme on. Muuan henkilö on kertonut vain muutamien työläisten alkaneen pelätä sodan puhkeavan silloin, kun Neuvostoliitto katkasi diplomaattiset suhteet maahamme. Useimmat sitävastoin olivat vakuutettuja siitä, että Neuvostoliitto vain pyrki painostamaan edelleen Suomea suostumaan tehtyihin vaatimuksiin ja samalla myös pitkittämään kärjistynyttä tilannetta sitä seikkaa silmälläpitäen, että Suomi, ollessaan pakoitettu pitämään reserviläisjoukkoja valmiina, joutuisi ennen pitkää sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, jotka pakottaisivat alistumaan mahtavamman vaatimuksiin.

Niinpä tulikin 30.11.39 tapahtunut ensimmäinen pommitus työläistenkin keskuudessa täysin yllättäen, jopa niin, että sen tapahduttua ei vielä oikein uskottu sodan alkaneen tai ryssien yleensä pommeja pudottaneen. Niiden työläisten kertomuksia, jotka itse olivat nähneet pommien putoavan, eivät kaikki ottaneet aivan täydestä. Varsinkin äkkijyrkkyyteen taipuvien joukkojen keskuudessa pidettiin mahdottomana, että Neuvostoliitto ryhtyisi pommittamaan kaupunkia. Saman päivän tuhoisa toinen Helsingin pommitus sitävastoin jo oli sellainen, ettei kukaan voinut sen tapahtumista enää epäillä. Tieteenkin oli työläisjoukkojen keskuudessa jossain määrin hermostu-

nutta mielialalaa, mutta yleensä sanoi kertoja todenneensa, että kovin rauhallisesti tai paremminkin sanoen kylmäverisesti pommitukseen suhtauduttiin.

30.11 toinen pommitus aiheutti myös työläisten kaupungin osien tyhjentymisen. Kaupungista ulos vievillä maanteilla oli loppumattomat jonot maalle siirtyviä varsinkin naisia ja lapsia. Oli alkanut Helsingin todellinen evakuointi. Maalle menevät olivat yleensä tyyniä, mutta kaikkialla oli todettavissa mitä kiihkein kiukku ryssiä vastaan. Todella yleinen oli sanonta, että nyt on Stalin tehnyt pahemmin kuin koskaan Hitler, mikä sanonta on paljon puhuva. Venäläisviha leimahti tuokiossa valtavaksi. Aivan julkisesti selittivät työläiset, että he ovat tähän asti tunteneet jonkinlaista myötätuntoa Neuvostoliittoa kohtaan, mutta ettei heillä enää tuosta myötätunnosta ole mitään jäljellä. Ryssä on osottautunut ryssäksi, vieläpä pahemmaksi kuin koskaan ennen.

Nyt, kun sotaa käydään ja aivan selvästi on saatettu todeta, että ryssille pystytään antamaan iskuja takaisinkin, on jopa osittain äkkijyrkkäinkin keskuudessa herännyt todella suuri mielihyvä ja ilo. Asiaamme ei pidetä toivottomana. Siellä täällä kuulee sanottavan, että kunhan vain viralliset tiedoituksemme olisivat tosia eikä kansaa valheellisilla tiedonannoilla petettäisi. On parempi kuulla katkerampikin totuus kuin valheeksi paljastuva propagandaselittely. Suurissa joukoissa vain harvat lausuvat epäilevänsä, että meikäläisten tiedonannot menestyksistämme ovat vääriä. Yleisesti luotetaan siihen, että ryssien lentokoneita on pudotettu se määrä, mikä sanomalehdissä on ilmoitettu - on sanottu, että juuri se on ollut hyvä, ettei heti ilmoitettu kaikkia pudotettuja lentokoneita varmasti pudotetuiksi, vaan osa ilmoitettiin epävarmoiksi tiedoiksi. Edelleen luotetaan yleisesti siihen, että maajoukkomme rajalla pystyvät antamaan pahoja iskuja ryssille. Karttoja seurataan tarkasti ja todetaan, että ryssille perätytmistaistelussa luovutetut alueet eivät ole vielä mitenkään suuria ja sellaisia, että ryssä voisi pröystäillä. Yhä enemmän näyttään uskottavan, että hidas peräytyminen Kannaksella

on todella suunnitelmanmukaista peräytymistä eikä suinkaan pa-
koa. Tämä jos mikään on omiaan nostattamaan rohkeutta Ja
pysyttämään mielen rauhallisena.

"On aivan ryssäläistä viisautta", sanotaan sen johdosta,
että Molotov kieltää Helsingiä ja muita kaupunkeja pommite-
tun. Viha ryssää vastaan on tästä sananselittelystä
saanut katkeran muodon. Tällaisella aloittamisellaan Venäjä
karkoitti viimeisetkin kannattajansa täällä Ja - niin usko-
taan - muuallakin maailmassa.

Kun Moskova muodosti Kuusisen hallituksen "Terijoen kau-
punktiin", nauroivat työläiset yleensä koko hommalle pitäen
sitä ryssän tavanmukaisena propagandana. Kuusinen ei meille
kelpaa, kuuluu sanonta. Yleensäkin pitävät kommunistitkin
venäläistä radiopropagandaa liian paksuna ja arvelevat ohjel-
man laatijoiksi venäläisiä, jotka eivät tunne Suomen oloja.

Muuan Tammisaaren pakkotyölaitoksessa aikoinaan ollut
kommunisti oli t.k. 10 päivänä tavannut nykyjään sotapalve-
luksessa olevia entisiä vankilatovereitaan, jotka myöskin oli
tuomittu valtiopetoksen valmistelusta. Saadakseen selvyyden
miesten nykyisistä mielipiteistä, oli hän ottanut puheeksi
entiset asiat, skp-läisyyden ja suhtautumisen kommunistina
nykyiseen tilanteeseen. Tällöin kumpikin puhuteltava oli jyr-
kästi ilmoittanut "entisen" olevan entistä ja nykyisen ti-
lanteen vaativan jokaista suomalaista miestä täyttämään tehtä-
vänsä maansa puolesta. Kyselijä oli hämmästyntynyt miesten mie-
lipiteiden isänmaallisuudesta ja innostuksesta maanpuolustus-
asiaan.

Ahvenanmaallakin on puolustustahto kehittynyt yksimieli-
seksi ja on siellä perustettu sotilaallinen Hembygdsfronten,
Johon jo nyt on aktiivisesti liittynyt 400 miestä. Joukkoa
harjoitetaan sen majoituspaikassa Finströmin kansanopistossa.

Yleensä voidaan sanoa, että kuluvan kuun alussa väestö,
varsinkin evakuoitu, maassa oli hermostunut ja monin paikoin

arveltiin sodan loppuvan lyhyeen. Kun kuitenkin nyttemmin on pari viikkoa jo kulunut ryssien sotatoimien suurestikaan edistymättä ja heidän kärsittyään tavatonta mies- ja materiaalihukkaa, on mieliala maassa noussut. Tämänpäiväisten tietojen mukaan ympäri maan on mieliala korkealla, luotetaan omien miesten puolustuskuntoon ja kaikessa hiljaisuudessa toivotaan saatavan apua ulkomailta. Rauhan mahdollisuuteen nykyoloissa ei juuri uskota, vaan varustaudutaan kestämaan sotatilaa pitkiksi ajoiksi.

Viipurin lähistöille evakuoituilla kannakselaisilla on toivomuksenaan esitettävänä m.m., että lapsia varten heille hankittaisiin lämmintä vaatetta. Kiireellisen evakuoinnin tapahtuessa oli väestö nimittäin ennättänyt ottaa ainoaltaan vähän varusteita mukaansa. Edelleen toivotaan, että väestölle maaseudulla jollakin tavoin nopeammin lähetettäisiin tietoja rintamalta samoin kuin muistakin tapahtumista. Viipurin seudulla ei radiolla näet voi kuunnella mitään muita kuin Neuvostoliiton asemia. Suomen asemia ryssän asemat häiritsevät. Sanomalehdissäkin tiedot ovat olleet liian niukkoja ja monenkaltaiset huhut ovat varsinkin siirtoväestön keskuudessa saaneet suuren laajuuden. Lehdissä ei juuri milloinkaan puhuta mitään omien joukkojen tappioista ja siksi niitä pidetäänkin paljon suurempina kuin mitä ne todellisuudessa ovat.

Kun Viipuriin ei muutamien päivien kuluessa ole tapahtunut ilmahyökkäystä, on siirtolaisia alkanut palata takaisin järjestelemään liike- y.m. asioitaan, Kuitenkin on vallinnut suurta epäselvyyttä siitä, kenellä viranomaisella on oikeus antaa matkustamialupia henkilöille; toiset väittävät, että niitä antavat sotilasviranomaiset, toiset taas esittävät antajiksi poliisiviranomaiset. - Esimerkkinä mainittakoon, että Luumäellä on junasta poistettu suuri määrä henkilöitä, kun heillä ei ollut asianmukaista matkustuslupaa. Selvä tieto matkustuslupan antamisesta olisi saatava julkisuuteen.

Tervolaan on Petsamosta evakuoitu useita tuhansia henki-
löitä ja kun heidän joukossaan on paljon nuoria miehiä, jot-
ka vetelehtivät paikkakunnalla eivätkä halua ryhtyä mihinkään
töihin, on se herättänyt katkeruutta paikallisessa väestössä.

Eräässä kajaanilaisessa matkustajakodissa pidätettiin 12.
12 kaksi mieshenkilöä, joilla oli Suomessa annetut papinto-
distukset sekä toisella erään sotilaspiirin vapautumistodis-
tus. Kuulustelussa miehet myöhemmin myönsivät olevansa venä-
läisiä ja tulleensa vakoilumatkalle Suomeen, ensiksi Suomus-
salmelle ja sieltä Kajaaniin. Toinen miehistä oli arvoltaan
aliluutnantti. Tänäpä 14.12 löydettiin miesten jäljiltä kät-
kettynä selkäreppu, jossa oli täydellinen radiolähetysasema.
Tutkimuksia jatketaan.

Kemissä on vakoilupelko jälleen samoin kuin muutamilla
muillakin paikkakunnilla kasvanut. Niinpä siellä on tehty
useita ilmoituksia valoilmiöistä, joita on havaittu milloin
missäkin, tutkimuksissa on ilmoitukset havaittu aiheettomiksi.
Sitävastoin on m.m. varuskunnan komentajalta upseeriksi it-
sensä maininnut henkilö tiedustellut, joko kaikki joukot
ovat lähteneet. Asianomainen henkilö ei ole ollut enää mo-
niin päiviin Kemissä ja siksi puhelintiedustelija ei saanut
vastausta. Useilta bensiiniasemilta on myöskin tiedusteltu,
onko niillä vielä paljon bensiiniä varastossa j.n.e.

SKP:n aikaisemmin puuhattu n.s. sodanvaratoiminta näyt-
tää olleen jokseenkin mitätöntä, kun mitään sabotaasitekoja
rintaman takana ei liene sattunut. Muutamat aatteessaan lu-
jina pysyneet kommunistit ovat kuitenkin erään tiedon mu-
kaan ryhtyneet sitä organisoimaan m.m. keräämällä miesryhmiä,
jotka olisivat valmiit rintaman selkäpuolella vakoiluun ja
sabotaasitoimintaan vihollisen hyväksi. Mutta tämäkin puuha
näyttää rajoittuvan perin pieneen henkilöpiiriin ja sen aktii-
visen toiminnan kaavailut tähtäävät aikaan, jolloin viholli-
nen olisi jo paljon kauempana maassamme ja Helsingin valtaa-

minen kysymyksessä.

Marraskuun 30 päivänä 1939 annettiin asetus henkilökoh-
taisen vapauden rajoittamisesta tasavallan suojelulain nojal-
la. Sen perusteella on turvasäilöön suljettu toistaiseksi
kaikkiaan 109 henkilöä. Heistä on 82 Suomen kansalaisia,
pääasiassa tunnetuimpia kommunisteja tai aikaisemmin vakoilu-
asioissa esiintyneitä henkilöitä, joitten vapaana olon on
katsottava vaarantavan maanpuolustusta. Loput 27 ovat ulko-
maalaisia, valtaosaltaan ent. Venäjän alamaisia joukossa muu-
tamia Neuvostoliiton kansalaisia, joitten suhteen kertyneitten
tietojen perusteella oli aihetta epäillä, että he tulisivat
harjoittamaan maanpuolustusta vahingoittavaa toimintaa.

Lisäksi on valtiollinen poliisi etsiskellyt eräitä mui-
takin samanlaisia henkilöitä, mutta ei heitä ole tavattu,
mikä johtuu osaksi siitä, että he evakuoituina ovat muut-
taneet asuinpaikkaansa, mutta on myös todettu, että eräät
heistä ovat ryhtyneet piileskelemään pidätystä välttääkseen.

J a k e l u :

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
UM:n kansliapäällikkö
UM:n poliittisen osaston päällikkö
Maisteri Inkilä
Pl.M:n sanomatoimiston päällikkö
Valtioneuvoston tiedoituskus

VALTIOLLINEN POLIISI

S a l a i n e n .

Helsingissä,

joulukuun 16 p:nä 1939.

N:o/III.

KT46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 16.

Muuan helsinkiläinen kommunistien johtomies on tovereilleen antanut toimintaohjeita nykytilannetta varten ja m.m. maininnut, että on seurattava yleistä tilannetta, keitä heikäläisistä on evakuoitu ja minne y.m.s. Erikoisesti on, hänen kertomansa mukaan, neuvostojoukkojen lähestyessä Helsinkiä koetettava saada vss-miesominaisuuksissa y.m. tavoin selville konekivääripesäkkeet, jotka sitten tankkien lähestyessä on hävitettävä. Tarkoin on myöskin seurattava, minne heikäläiset joutuvat armeijassa ja vss-muodostelmissa. Edelleen on otettava selvää niistä kommunisteista, jotka ovat menneet Lappiin, ja niistä, jotka ovat joutuneet pidätetyiksi. Myöskin on saatava selville ne, jotka tekevät "ohranalle" paljastuksia heikäläisistä. "Ohranat" eivät kaikki tule pääsemään pakoon, joten osa heistä saadaan ennen tulevaa teloitusta puhumaan.

Tästä kiintyy jälleen hucmio siihen, että tunnetut kommunistit ja yleensä kommunistit ovat ilmeisesti sängen suurella innolla ryhtyneet vss-tehtäviin. Muistettaneen aikoinaan asiaa propagoitaessa kommunistien keskuudessa kiertänyt määräys, että heidän on osallistuttava väestösuojelutyöhön, eikä jätettävä sitä ei-kommunistien tehtäväksi. On ymmärrettävää, että myöskin kommunistit ovat oman henkensä säilyttämisen vuoksi kiinnostuneet vss-asiaan, mutta samalla liittyy siihen se ikävä puoli, että he vss-miehinä ovat sotaaikana jossain määrin jopa viranomaisia ja siten heidän liikuskemisensa - johon saattaa liittyä myös kommunistisia pyrkimyksiä - saa tavallaan toisten viranomaisten suojelun osakseen.

Eräs tunnettu Akateemisen Sosialisti-Seuran jäsen on valtiollisessa poliisissa kertonut m.m. mielialoista, jotka tällä hetkellä vallitsevat seuran jäsenten piirissä, mainiten m.m., että mielipiteet ovat nyt muuttuneet. Itse hän sanoi aikaisemmin olleensa neuvosto-

VP/KP N:o 1176/1912-1939.

järjestelmän kannattaja ja Neuvostoliiton ihailijakin, mutta Neuvostoliiton aiheeton hyökkäys Suomeen on tehnyt vaikutuksensa. Kertoja arveli Neuvostoliiton paljon luottaneen täältä saamiinsa tietoihin SKP:sta ja tämän antaneen aihetta liian suureen luottamukseen maassa olevien skp:läisten toiminnasta ja heidän vaikutusvallastaan. Ollessaan puheissa useittenkin aktiivisesti SKP:n toiminnassa mukana olleitten henkilöitten kanssa on hän saanut näistä sen vaikutelman, ettei skp-läisten keskuudessa nyt vallitsisi mikään erikoinen luottamus Neuvostoliittoon. ASS:n jäsenetkin ovat nyt jälleen lähentyneet sosialidemokraatteja.

Muuan ahvenanmaalainen on osoituksena sikäläisen väestön mielialan muuttumisesta kertonut, että keväällä, kun ahvenanmaalaiset keräsivät nimiä adressiin, oli talonpoika Carl Carlsson Stålsbystä käynyt kertojan luona selittämässä, miten tärkeätä on, ettei Ahvenanmaalle tule sotaväkeä. Tämän kuun alussa, kun toimeenpantiin Ahvenanmaalla asuvien, reserviläisten kokoonkutsuminen, joutui kertoja tulemaan Carlssonin autossa Maarianhaminaan. Autossa oli keskusteltu puolustautumisen välttämättömyydestä ja oli Carlsson tällöin huomauttanut keväällä olleensa väärässä ja piti hyvänä, että Ahvenanmaalle tulee sotaväkeä. - Muistettaneen, että Carlsson aikaisemmin oli linnoittamattomuushankkeen johtohenkilöitä ja oli m.m. viemässä yllämainitun adressin kansainliitolle.

Ilomantsissa on todettu erään suomalaisen opastaneen ryssiä omien joukkojen selkäpuolelle ja epäillään tähän toimintaan syylliseksi 14.12. pidätettyä rintamakarkuria, autonkuljettaja Paul Kervistä. Hän on jokin aika sitten tappanut kaksi miestä, joista toinen sotapoliisi. Kervisen kuulusteluja ja asioiden tutkimista jatketaan.

Valtiollisen poliisin eri osastoille on yhä edelleen tehty runsaasti ilmoituksia vakoilutapauksista. Usein voidaan jo heti havaita, ettei ilmoituksissa ole mitään perää, vaan niiden tekijät ovat jonkunlaisen vakoilupsykoosin vallassa. Onpa todettu tällaisten ilmiantojen johtuneen pelkästä henkilökohtaisesta vihasta tai kateudestakin.

Neuvostoliiton lähetystön poistuttua tämän kuun alussa Helsingissä olevasta talostaan jäi sinne kaksi lähetystön henkilökuntaan kuuluvaa miestä. Eilen t.k. 15 päivänä vähän puolenpäivän jälkeen poistui toinen miehistä talosta ja kertoi, mikä vartiossa olleet poliisimiehet saivat hänen puheestaan selvää, että hän pyrki ulkoministeri Erkon puheille. Mies kuitenkin palautettiin takaisin rakennukseen.

Ulkoasiainministeriöstä saatiin vielä samana päivänä lupa, että valtiollinen poliisi saa toimittaa miesten kuulustelun. Illalla ei kuitenkaan lähetystörakennukseen enää päästy, mutta tänään avattiin ovet vapaaehtoisesti ja miehet tuotiin valtiollisen poliisin kuulusteltaviksi.

Miehet, joista toinen on lähetystön taloudenhoitaja ja kirjainpitäjä sekä toinen vahtimestari, kertoivat, että juuri ennen lähetystön poistumista maasta, oli lähetystöneuvos Jelisejeff määrännyt heidät jäämään lähetystöön. He -panivat kuitenkin kovasti vastaan, mutta käsky oli käsky ja erikoisesti huomautettiin, että Suomen lähetystöön Moskovassa jäi myöskin kaksi henkilöä. Miehet kertoivat heidät jätetyn tänne pitämään huolta lähetystön talosta ja omaisuudesta. He toivoivat molemmat, että saisivat poistua kotimaahansa tai jonnekin muualle, sillä talo on kylmillä ja ruokana heillä on ollut vain säilykkeitä. Toinen miehistä oikaisi vielä, ettei hän eilen pyrkinyt ulkoministeri Erkon puheille vaan Saksan lähetystöön saadakseen sen apua maasta poistumista varten.

Ainakin pariin kertaan on Moskovan radiossa esitetty suomalaisen "sotamies Jussi Huttusen" haastattelu ja julkilausuma suomen sotilaille. Huttunen oli aikaisemmin tehtävissä m.m. Kuhmon puhelinkeskuksessa, mutta joutui sitten lähtemään rintamalle Suomussalmelle. Taisteluun mentäessä hän oli kuitenkin, käyttäen piimeyttä hyväkseen, karannut vihollisen puolelle. -Mainittakoon, että Huttunen jo v. 1931 luovutettiin Suomussalmen Raatteessa virallisesti Kainuun rajavartiostolle salatein Neuvosto-Karjalaan menneenä.

Ruotsin kommunistisen puolueen pää-äänenkannattaja "Ny Dag",

jonka muuan numero tämän kuun alussa takavarikoitiin, on yhä edelleen julkaissut Suomen vastaisia kirjoituksia. Tänne saapuneissa numeroissa on huomattavin otsikoin m.m. selostettu Suomen ja Neuvostoliiton tapahtumia ja ovat ne yleensä olleet "Inprekorrin" tietoja. Muutamat otsikot kuvaavat selvästi lehden tyyliä: "Elva av Mannerheims flygplan nedskjutna. Sovjet har fölorat fyra - inte en enda tanks. Sovjettruppema långt söder om Petsamo." "Glädje i New York. Finnarna i USA hoppas på folkregeringen." "Icke civilation utan harhari sade Gustav Möller om Finland. Kända personer skildrar Mannerheims skräckregim." "Mannerheimlinjen forcerad. Flera viktiga trafikcentra har intagits. Petsamos invånare hälsar folkregeringen." "Fyrarna i Finska Viken sprängda av finnarna. Försök gjordes att tvångsevakuera befolkningen." ".Folkmöte i Petsamo tar ställning för folkregeringen. Appel till soldaterna i finska armén." "Befolkningen bortföres med våld av finnarna. De som motsätter sig ordern blir skjutna." "Röda arméns framryckning oemotståndlig. Finsk artilleri blev krigsbyte. Mannerheims trupper lämnade kvar de sårade." "Röd framryckning mot Kexholm. Viktiga genombrott på samtliga fronter. Sovjet har ej använt och kommer ej att använda gas." "Karelen hälsar finska folkregeringen. Drömmen om återförening blir nu verklighet. Finska och karelska folket skall nu skapa ett nytt liv." "Det är allttjämt Mannerheim som härskar. Känd socialdemokratisk parlamentsledamot om Finland. I humanitetens namn bör Mannerheim avlägsnas."

Kirjoituksissa hyökätään yleensä voimakkaasti Suomen nykyistä hallitusta ja erittäinkin Mannerheimia vastaan, koetetaan esittää asiat siten, että Neuvostoliiton vaatimukset olivat kohtuulliset ja että kun Suomi ei niihin suostunut, on Suomi taikka oikeammin suomalaiset sotakeinottelijat sotaan syypäät, ylistetään Neuvostoliiton armeijaa ja sen voimakkuutta, esitetään kaikki mahdolliset lausumat ja päätökset, jotka ovat Neuvostoliitolle myönteelliset, verrataan 1939 sotaa V. 1918 sotaan ja esitetään nykyinen sen jatkoksi, kuvataan Suomen työväestön huonoja oloja ja maassa muka vallitsevaa kurjuutta j.n.e. Lehti koettaa parhaansa mukaan ruotsalaiselle lukijakunnalleen antaa Suomesta, sen kansas-

ta ja oloista mahdollisimman epäedullisen kuvan ja siten yrittää saattaa sen myötämieliseksi Neuvostoliittoa kohtaan.

Seuraavassa muutamia lyhyitä otteita ja selostuksia erinäisistä kirjoituksista.

"Ny Dag" 6.12.39 kirjoittaa etusivulla ja kuvilla varustetuna otsikolla "Mannerheimin ensimmäinen näytös Väinö Tannerin selostamana."

Viittaamalla sotamarsalkka Mannerheimin 3.12.39 julkaistuun lausuntoon: "Tämä sota ei ole muuta kuin vapaussodan jatkoa ja sen viimeinen näytös", jatkaa lehti, ettei v. 1918 n.k. vapaussota tarkoittanut Suomen kansallista vapautta, jonka sovjettiläishallitus jo joulukuussa 1917 oli lahjoittanut, vaan kohdistui silloinen sotaretki yksinomaan työväenluokkaa vastaan. Sen vuoksi sanotaankin kysymyksessä olevan Mannerheimin päiväkäskyn herättäneen huolestumista sosialistien johtajien keskuudessa, varsinkin kun ministeri Tanner vuoden 1918 tapahtumat unohtaen nyt osallistuu viimeisen näytöksen suoritukseen. Osoituksena Mannerheimin ja Tannerin aikaisempien mielipiteiden eroavaisuudesta selostaa lehti laajasti, useampia palstoja pitkässä kirjoituksessaan, Tannerin maaliskuussa 1919, silloisten vaalien johdosta sosialidemokraattista puoluetta vastaan nostetun oikeusjutun yhteydessä oikeudelle jättämää kirjelmää, joka koski vankien kohtelua vankileireillä ja maanpetosasioita käsittelevien tuomioistuinten arvostelua. Lopuksi lehti toteaa, etteivät työläiset vielääkään ole päässeet oikeuksiinsa, sillä punaisten lippujen käyttö kokoontumistunnuksena ja "Internationalin" laulaminen on kielletty.

"Ny Dag" 7.12.39.

Lehti jatkaa edellisen päivän kirjoitustaan lainaten osia kamariherroja Linderin Hufvudstadsbladetissa toukokuussa 1918 olleesta julkaisusta "Luodaan viha, joka ei sammu miespolvien aikana." Kirjeituksessa on otteita erinäisistä ruotsalaisten sosialistilehtien v. 1918 julkaisemista artikkeleista.

Otsikolla "Kun Terijoki otettiin Mannerheimin joukoilta" kirjoittaa eräs lehden kirjeenvaihtaja punaisten puolelta kahden ensimmäisen päivän tapahtumista:

"Ennen perääntymistään olivat valkokaartilaiset sytyttäneet palamaan puhelinkeskuksen, sähkölaitoksen, varastosuojat ja suurimmat liikehuoneistot. Mutta osa meitä erikoisesti kiinnostavia rakennuksia oli säilynyt vahingoittumatta. Esim. talo, jossa on kilpi "Poliisi". Sisällä vallitsi pelottava epäjärjestys. Poliisihierroilla oli ollut selvästi hyvin kiire. Piikan sisällä oli pieni rakennus. Tässä sijaitsi poliittinen poliisi. Siellä kuvastui samanlainen pakokauhu, mutta asiakirjakaapit ja arkisto olivat jällellä koskemattomina. Terijoki oli suomalaisen vakoilun kunniapaikka. Täällä sijaitsi vakoojakoulu. Tästä vakoojapöytästä toimitettiin väkeä koko Karjalan Kannakselle. Täältä saivat suomalaiset rajavartiostot vakoiluraporttinsa ja ne, joiden tuli ylittää raja Neuvosto-Venäjälle, varustettiin täällä."

Kirjeenvaihtaja sanoo nyt käsittävänsä ensimmäisenä sotapäivänä eräässä vartiotuovassa näkemiensä, lukuisten Terijoelle osoitettujen erinäisissä ryssä formuja, hienoja pukuja ja naisten vaatteita sisältävien kookkaiden kääreiden merkityksen.

Mokomasta luolasta päästyään kadulle tapaa kirjeenvaihtaja tuttavansa jalkaväkidivisionan komissaarin, jolloin sukeutuu seuraava keskustelu:

- Mitä uutta rintamalta ?
- Otamme kylän kylän perästä, huomenna olemme Raivolassa. Näkemiin. Helsingissä tavataan. - Heilautti kättään Ja katosi.

Seurasi ohi marssivaa suomalaistoverijoukkoa. Miehillä oli yllään vihreät sotilasmanttelit ja karvalakit päässä. Joukon johtaja selitti osastonsa olevan vain osan pataljoonasta ja itse tulleen majoitusta järjestämään.

- Jospa pääsisimme tappelemaan niin näyttäisimme Mannerheimille kuinka oikeat suomalaiset tappelevat, sanoi Josef Katala.

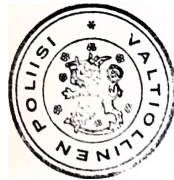
Iloisin kasvoja, meheviä sanoja, työtä ja touhua. Suomalaisen viranomaisten arkistot on lähetettävä pois, asekatkoja on etsittävä. Olin tilaisuudessa, jossa puna-armeija luovutti vallan Terijoella kansanhallituksen edustaja Karholle. Lähtiessään Terijoelta kuuli kirjeenvaihtaja ryssien vallan joutuneen jo Raivolan aseman ja tiedusteli kansanhallituksen "puolustusministeri" Anttilalta ensimmäisen suomalaisjoukon kuulumisia. Tämä vastasi: "Pojat tahtovat tapella. Mieliala on erinomainen ja voitonhalua on. Me tulemme voittamaan".

"Ny Dag" 9.12.39.

Suurin otsikoin julkaisee lehti kolmipalstaisen etusivuselostuksen edellisenä iltana Göteborgin sirkuksessa pidetystä kommunistikokouksesta, jossa Nils Holmberg esitelmöi Suomen kysymyksestä. Ankarasti tuomien Ruotsin muiden puolueiden osoittaman myönteisen mielisyyden Suomen valkoista armeijaa kohtaan, vakuutti hän kommunistisen puolueen päättäneen taistella porvariluokkaa ja sosialidemokraattien johtajien raivostunutta usutusta vastaan sekä helittämättä, viimeiseen saakka pelastaa Ruotsin kansa sodasta. Kokous hyväksyi yksimielisesti seuraavan tervehdyksen Suomen kansalle ja "hallitukselle": Göteborgin työläiset lähettävät tervehdyksensä Suomen taistelevalle kansalle ja sen omalle hallitukselle Kuusinen. Ei mikään maailman mahti voi estää Teiltä valtaa ja sen ikuista säilyttämistä. Eläköön Ruotsin, Suomen ja Sovjetin työväkevien kansojen solidarisuus. Eläköön punainen työläis- ja talonpoikaisarmeija, kansan vapauttaja kapitalismista. Eläköön työväenluokan taistelu sosialismin voittoon saattamiseksi kautta maailman!"

Lehti toteaa edelleen, että sitä ja Arbetar-Tidning'iä vastaan tullaan nostamaan syyte painovapauslain nojalla, t.k. 6 ja 8 p. otsikoilla "Kuusista tervehtivät U.S.A:n työläiset", "Suomalaista kansanarmeijaa on ruvettu organisoimaan" sekä "Petsamon Kansalaiskokous määrää kantansa kansanhallituksen hyväksi", julkaistujen kirjoitusten johdosta. Kahdessa seuraavassa numerossaan julistaa lehti joutuneensa marttyyriksi, sillä Ruotsissa rangastetaan riitä, jotka sanovat totuuden Valko-Suomesta. Ajojahdin kommunistisia lehtiä vastaan väitetään sitten järjestetyn Wallenbergien taholta, koska Ab Svenska Pressbyrå, joka on kieltänyt asiamehiltään mainittujen lehtien levittämisen, kuuluu Wallenbergien Bonnier-haaraan.

Jakelu: sama kuin N:o 15.

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,
joulukuun 22 p:nä 1939.

N:o/III.

IS46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 17.

Eripuolilta maata saatujen tietojen mukaan kaikkialla kansalaiset täysin ymmärtävät puolustussotamme välttämättömyyden ja puolustustahto on mitä parhain. Ne muutamat kommunistit, jotka sodan alkaessa uskoivat Neuvostoliiton valloittavan Suomen muutamissa päivissä, ovat nyttemmin tyystin vaienneet. Pahimpia kommunisteja on pidätetty, muutamat ovat päässeet pakenemaan ja suuri osa jälellä olevista on valmis ase kädessä ryhtymään taisteluun Neuvostoliittoa vastaan. Ymmärrettävästi joitakin yksityisiä suunsöittotapauksia on esiintynyt, muttei niillä liene isompaa merkitystä. Suoritetut ilmapommitukset ovat suuressa määrin myötävaikuttaneet tähän mielipidemuodostumiseen.

Puolustusjoukkojemme kestävyys ja menestykset viime päivinä ovat suuresti vahvistaneet kansalaisten käsitystä, ettei Neuvostoliitto tule Suomelle mitään voimaan, etenkin kun ulkoapain saatava apu nyt näyttää mahdolliselta. Erittäin kiitollisia ollaan työväestön johtajille, jotka radiopuheillaan ovat lopullisesti selventäneet epäröivälle ainekselle puolustussotamme merkitystä.

Siirtoväen keskuudessa on mieliala hyvä. Tosinhan monet henkilöt ja perheet ovat joutuneet sangen puutteellesiinkin oloihin, mutta yleensä ymmärretään se välttämättömyydeksi.

Reserviläiset, jotka ovat päässeet käymään kotiseudullaan, ylittävät oloaan rintamalla ja haluavat nopeasti päästä sinne takaisin. Useat esim. ovat palanneet ennen lomansa loppumista.

Neuvostoliiton suomenkielinen propaganda herättää hymyilyä jopa kommunisteiksikin tunnettujen henkilöiden keskuudessa. Pidetään selvänä, että ohjelman laatijat eivät ole suomalaisia eivätkä tunne oloja maassa, taikka sitten heille on annettu niistä harhaanjohtavia tietoja.

Tiedoituksessa N:o 16 mainittu, Ilomantsissa pidätetty au-

tonkuljettaja Paul Kervinen ja hänen vaimonsa, entinen helsinkiläinen tarjoilijatar Paula Xenofia Olgantytär, o.s Koski, joita epäiltiin parista murhasta ja venäläisten sotajoukkojen oppaina toimimisesta, ovat tunnustaneet murhat, mutta syyttäneet niiden suorittamisesta toinen toistaan. Varmuutta ei ole saatu heidän toiminnastaan ryssien kanssa, mutta yhdeksi oppaaksi on todettu v. 1932 salatein Neuvostoliittoon mennyt n. 35-vuotias työmies Otto Matinpoika Palviainen Ilomantsin Pakkavaarasta.

Ruotsin oikeuskansleri on määrännyt syytteeseen asetettavaksi Pohjois-Ruotsissa ilmestyvän kommunistisen sanomalehden "Norrskensflaman" in julkaisijan rakennustyömies A.E. Carlssonin lehden joulukuun 8 päivän numerossa olevan artikkelin johdosta. Samasta artikkelista joutuivat myöskin "Ny Dag" in ja "Arbeter-Tidningen" in vastaavat toimittajat syytteeseen.

Edelleen on määrätty asetettavaksi syytteeseen Ruotsissa ilmestyvän "Die Welt, Zeitschrift für Politik, Wirtschaft und Arbeiterbewegung" aikakauslehden vastaava toimittaja lehden numerossa 14 olleen kirjoituksen »Volksregierung der finnischen demokratischen Republik mit Kuusinen an der Spitze gebildet. Programm-Erklärung der finnischen Volksregierung" johdosta. P.o. lehden numero on takavarikoitu.

"Savon Työmies" on esperantoseura Helpon toimesta ryhtynyt julkaisemaan artikkelia "Milito en Finnlando", joka sisältää lyhyen selonteon Venäjän hyökkäyksestä Suomeen, olosuhteista, missä se tapahtui sekä pyynnön, nimenomaan siitä syystä, että Neuvostoliiton taholta levitetään kokonaan vääriä ja valheellisia tietoja, selittämään kaikkialla asian todellisuutta. Lehteä postitetaan esperantisteille noin kuuteenkymmeneen eri valtioon, suurimpiin ulkomaalaisiin kaupunkeihin sekä esperantoa taitaville sanomalehtimiehille eri puolilla maapalloa.

Tornionjokilaaksossa Ruotsissa ovat muutamat kommunistit neuvottelleet ja suunnitelleet Tornionjoen rautatiesillan räjäyttämistä. Täten estettäisiin Suomen ja Ruotsin välinen rautatieliikenne ja vaikeutettaisiin Suomen tuontia ulkomailta. Sillan vartijoiksi on jo

asetettu toiset miehet. Asiaa tutkitaan.

Peräpohjolassa valitetaan kovasti, että Pohjolan sk-piirin upseeristoa on siirretty rintamalle muualle Suomeen eikä Lappiin ja Peräpohjolaan, jonka he tuntevat hyvin. Samoin lienee reserviläisiäkin viety muualle.

16.12. löydettiin Tampereella kadulle ehkä vahingossa pudotetusta rahakukkarosta seuraava koneella kirjoitettu julistus:

"Työmies, Pienviljelijä, Talonpoika, Pienliikkeenharjoittaja.

Suomen sos. dem. Työkansa, Suomen proletariaatti.

Suomalainen työmies. Sinun on nyt ratkaistava, valkoisen faskistisen, Mannerheimiläisenkö Suomen puolesta, vaiko punaisen, proletariaarisen Suomen ja vapauden puolesta.

Ei ole kysymys siitä, että sinä teoillasi ja toiminnallasi auttaisit voittoon sitä taikka tätä asiaa, sillä hetkeäkään ei tarvitse epäillä käynnissä olevan sodan lopputulosta - vaan on kysymys siitä, miten vähillä uhreilla ja kivuilla me voimme siitä suoriutua. Taistelu on aina taistelua ja uhreja tulee molemmiin puoliin. Mutta tässä tapauksessa saamme olla ehdottoman varmoja siitä, että Mannerheimiläisen armeijan tuhoa ei voida välttää ja että Mannerheiminkin armeijassa kaatumisen vaara on vähintään yhtä suuri kuin vastapuolen armeijassakin. Mutta mitä nopeimmin me saamme selväksi oman asemamme ja tehtävämme tässä kamppailussa, niin sitä vähemmän me joudumme maksamaan veriuhreja.

Me olemme vakaan harkinnan jälkeen päättäneet ryhtyä auttamaan ja tukemaan punaisen, proletariaarisen hallituksen valtaansa, sillä nyt, jos koskaan, on Suomen työväenluokan hetki lyönyt ja sen vuoksi vetoamme myöskin sinuun, Suomen työmies: Ymmärrä oma asemasi. Tee työtä! Tee probakandaa! Valista tovereitasi! ja jos joudut ase kädessä tämän taistelun polttopisteeseen, niin tiedä silloin paikkasi ja tehtäväsi. Tiedä, että näin on Sinun ja Sinun toverisi tuskia, kärsimys ja vaara pienempi ja sinä ja sinun toverisi olette oikealla tiellä.

Me emme saa unohtaa vuoden 1918 piikkilanka-aitoja ja siitä seuranneita tuskia, kärsimyksiä ja vainoja. Meidän henkemme ja elämämme on meidän omamme, ja uskonto ja isänmaa on porvarin. Puolustakoon porvari itse isänmaataan ja omaisuuttaan, se tehtävä ei kulu meille. Me emme saa olla auttamassa ja tukemassa Mannerheimiä kun hän murhauttaa Suomen proletariaattia, sillä muista, että tuhannet meidän omaisemme makaavat mullassa Mannerheimiläisen kiväärin, nälkäkuoleman ja kärsimyksen uhrina. Et kai Sinä, työmies, ole vielä niin järkeäsi menettänyt, etolisiit valmis uhrautumaan ja antamaan henkesi Mannerheimiläisyyden lipun alla ja kiljuisit voittoa Mannerheimiläisyydelle Mannerheimin ehkä tapattutaman oman isäsi tai veljesi haudan päällä. Älä kadota järkeäsi, Suomen Työmies! Älä antaudu kiihkoisen sota-propagandan ja yllytyksen vietäväksi. Mene, jos sinua kutsutaan, mutta varo, että ei Puna-armeijan soturin veri tule Sinun omalletunnollesi, sillä Puna-armeijan soturi on sinun ja kaikkien sorrettujen ystävä ja hän on valmis uhraamaan verensä tyhmänkin, Mannerheimille uskollisen työmiehen puolesta.

Ei koskaan enää Mannerheimiä, ei sortoa, ei kurjuutta.

Suomen sos. dem. vasemmisto.

Tutkimuksissa ei ole todettu, olisiko julistuksia levitet-

köskappale ja saattanee olla mahdollista, että kyseessä on provokatioyritys.

Aikaisemmin on tiedoituksessa N:o 15 mainittu, että eräästä kajaanilaisesta matkustajakodista pidätettiin valtiollisen poliisin toimesta 12.12 kaksi mieshenkilöä, joiden suoritetuissa tutkimuksissa todettiin olevan venäläisten vakoilijoita, minkä he itsekin tunnustivat.

Nyttermin kuulustelupöytäkirjoja lukiessa havaitsee selvästi, miten huono passientarkastus on ollut. Niinpä miehet, jotka olivat tulleet rajan yli Suomussalmen pitäjän Raatteen eteläpuolitse, olivat Hyrynsalmen sillalla päässeet jatkamaan matkaansa mukanaan olevilla papereilla.

Venäläiset olivat miesten kertoman mukaan jo marraskuussa ryhtyneet valmistelemaan sotaa Suomea vastaan. Heidät molemmat oli koulutettu vakoojiksi ja oli heidän tehtävänään heti sodan alettua mennä Suomeen ja ilmoittaa tietoja joukko-osastoista, niiden kuljetuksista y.m.s. Tiedotustoimintaa varten heille annettiin mukaan radiolähetin- ja vastaanottokone. Sitä he eivät kuitenkaan ole kertaakaan ennättäneet käyttää, kun joutuivat melkein heti Kajaaniin saavuttuaan pidätetyiksi.

Venäläiset saattoivat miehet joulukuun 3 päivänä valtakunnan rajalle, missä heille annettiin suomalainen puku ja varusteet sekä papinkirja ja kutsuntatodistus ja oli kummankin määrä esiintyä niinä henkilöinä, jotka papereihin oli merkitty. Vielä saivat he pistoolit. Rajan ylittivät miehet edellä mainitussa paikassa ja kulivat sitten 4-5 vuorokautta metsissä. Tultuaan Kerälänkylän kohdalla maantielle ryhtyivät miehet hiihtämään tietä pitkin. Sotilasautossa he pääsivät viimeiset 15 km Hyrynsalmelle. Sieltä miesten matka Ristijärven ja Kontiomäen kautta kulki Kajaaniin.

Mainittakoon vielä, että miehet puhuivat murtaen suomea ja oli heissä selvä "ryssän haju", joten näilläkin perusteilla olisi ollut syytä epäillä miehiä heidän Hyrynsalmella sivuuttaessaan passientarkastuksen.

Vakoilijat ovat saaneet tuomionsa.

Edellisessä tiedoituksessa mainitun kahden neuvoetolähetystön

virikailijan kuulusteluissa ei ole ilmennyt mitään uutta heidän jäämistään Suomeen valaisevaa. Molemmat ovat yhtäpitävästi toistaneet selityksensä, että lähetystöneuvos Jelisejeff vasta viime tiggassa heille ilmoitti, että heidän on jätävä tänne hoitamaan ja vartioimaan lähetystöotaloa. Aito venäläisellä vilkkaudella kumpikin selitti, miten he olivat panneet tätä määräystä vastaan, itkussasilmin vedoten siihen, että heidät näin erotetaan perheistään, mutta mikään ei ollut auttanut. Jelisejeff oli vain yliolkaiseen tapansa vastannut, että Suomen kanssa oli muka sovittu siitä, että vastaavasti kaksi henkilöä jäisi Suomen Moskovassa olevaa tala vartioimaan, nousi autoonsa ja ajoi tiehensä hyvästiä jättämättä. Mitään selityksiä siitä, miten pitkäksi aikaa miehet tulisivat Suomeen jäämään, ei heille ollut annettu. Väkivallan uhatessa oli kehoitettu turvautumaan - poliisiin.

Muuten miehet väittävät, että koko kriisin kehityksen aikana ei lähetystön alemmalle henkilökunnalle ollut vähäisimmälläkään tavalla selostettu, mistä Suomen ja Neuvostoliiton välisissä neuvotteluissa oli kysymys ja miten ne saattoivat päättyä, joten sodan puhkeaminen oli ainakin sille tullut täydellisenä yllätyksenä. Päinvastoin oli lähetystössä ollut yleisenä käsityksenä, että asiat selviäisivät neuvotteluteitse. Ensimmäisen lentohyökkäyksen sattuessa aamulla marraskuun 30 päivänä lähetystön palveluskunta ensin luuli, että hälyytys tarkoitti palohälyytystä!

Miehet jättivät ulkoasiainministeriölle pyynnön, että heidät mitä pikimmin toimitettaisiin kotimaahansa tahi Saksaan tai Viroon. Samalla ovat he pyytäneet välittämään heidän kirjalliset anomuksensa Saksan ja Viron lähetystöille Suomessa, että nämä lähetystöt ottaisivat heidät suojelukseensa ja toimittakseen pois Suomesta.

Virosta on nykyisin sangen vaikea saada tietoja. T.k. 21 päivänä saapui eräs jo t.k. 8 päivälle päivätty tiedoitus, jossa muun ohella mainittu venäläisen sotalaiva "Kirowin" tosiaankin uponneen ennenkuin se saatiin hinatuksi Tallinnan satamaan ja mainittiin tarkemmin uppoamispaikkakin. Ottamalla huomioon Viron maantieteellisen aseman ja sen merkityksen venäläisten sotatoimien tukikohtana, olisi valtiollisen poliisin käsityksen mukaan Viroon

kohdistettava kaikki huomio, eikä tässä olisi rajoitettava ainoastaan tietojen ja vapaaehtoisten saantiin sieltä, vaan olisi mentävä pitemmälle. Tässä tarkoituksessa olisi välttämätöntä, että kaikki toiminta, mikä tähän maahan kohdistuu, tulisi tarkoituksenmukaisesti keskitetyksi ja yhtenäisen johdon alaiseksi. Taitavasti hoidettuna ja tämän naapurimaan oloja ja sikäläisiä henkilöitä tuntevien suomalaisten apua käyttäen näyttäisi niiden tietojen perusteella, joita oloista ja mielipiteistä sieltä on, olevan melkoiset mahdollisuudet saada aikaan merkittäviä tuloksia.

Sanomalehdistö:

"Nv Dag" 13.12.39.

Nimim. B. kertoo Moskovassa pidetystä suuresta armeijan ja väestön katselmuksesta, kuvaten siihen osallistunutta kansallisuudeltaan mitä kirjavinta massaa, jota sitoo tietoisuus eroittamattomasta yhteenkuuluvaisuudesta: "He ovat kaikki vapaita kansalaisia ensimmäisessä sosialistiyhteiskunnassa. Sen näkee heidän silmistään, olivatpa ne sitten siniset tai ruskeat, suorat tai vinot ja kuulee heidän iloisesta naurustaan. Olisi kuin lukisi avuttua kirjaa ihmeestä, joka tapahtui 1918 Leninin ja Stalinin murtaessa tsaarivallan nagaikkoiheen, sekä onnellisesta ajasta, jota on vasta kestänyt 22 vuotta, mutta joka päivästä päivään yhä kiteytyy ja voimistuu. Tiedämmehän Neuvosto-Venäjän olevan maailman ainoan täysin demokraattisen valtioluomuksen. Tiedämme jokaisen Neuvosto-Venäjän kansalaisen luonnollisen ja eittämättömän oikeuden olevan saada tehdä työtä ja nauttia siitä oikeudenmukainen palkka. Kenenkään ei tarvitse siellä nähdä nälkää tai paleltua eikä myöskään kärsiä minkäänlaista puutetta. Kenenkään ei tarvitse kerjätä tai kursailla. Tämä jälkimmäinen lause ehkä kaikkein huomattavin väite".

Seuraa ylistys armeijan erinomaisista varusteista, kun näkee heidän kaksinkertaisten 20 miesrivistöjen ohimarssin, jonka hymyilevät Stalin, Vorosjilov ja Budjonny vastaanottavat. "Käytännölliset, hyvin istuvat univormut, kengät, aseet, kaikki puolustusteollisuuden tehtaiden ja työpajojen tuotteita. Tarkastellessa erästä 20 - 30.000 miestä käsittävää talvivarusteisiin puettua joukko-osastoa, saa kansa käsityksen siitä, miten yksityiskohtaisesti sen pojista huolehditaan. Näemme heidät ohittavan johtajiston pitkissä lämpimissä mantteleissa tai suurissa lammasnahkaturkeissa, päässä turkislakit, jaloissa erinomaiset pieksut ja käsissä paksut nahkakintaat. Kunniakorokkeella olevat kansan johtajat ovat tyytyväisen näköisiä, tietoisina velvollisuutensa täyttämisestä ja kaiken valtiossa edistävän jättiläismäisin askelin sekä olevansa miljoonakansansa ihailemat. Eräs Moskova-legionan nuori jäsen ilmoittaa jo puolen miljoonan sotilaan marssineen ohi ja sitten saapuvat siviilit. Tulee seuraamaan satoja eri osastoja, jotka yhtä ryhdikkäästi, avoimin katsein ja varmojin ottein kantavat punaisia lippujaan. Joka vuosi näemme Punaisella Torilla tämän onnellisen kansan esittelevän edistymisensä tuloksia. Elämme kommunismin voitokasta aikakautta. Voimme odottaa paljon idästä - ilmansuunnasta, josta valo tulee."

Pakina muuttuu ivalliseksi: "Lentäjä viidentoista asteen pakkasessa, yllään ainoastaan risainen suojapuku. Joukottain kuoliaaksi paleltuneita ryssiä Suomalaiset kaatavat komppanian komppanian jälkeen, hurraa. Ryssät ovat pukeutuneet lumppuihin ja haluavat mielellään karata. Venäläiset upseerit kertovat kansaa eksytettävän. Puna-armeijalaiset eivät halua taistella, niitä ampuvat omat päällikkönsä. Tässä näytteitä porvarillisten ja sos.dem. sanomalehtien levittämistä fraaseista (ilman hallituksen syytetoimenpiteitä). Mannerheim'ia ylistetään maasta taivaaseen. Työläisiä värvätään "vapaajoukkoihin", joiden tulee auttaa suomalaisia taistelussaan hirvittäviä kom-

munisteja vastaan. Inhoittavaa! Muistakaa, ettei Suomi koskaan ole ollut vapaa, lukuunottamatta sitä lyhyttä aikaa, joka on kulunut siitä, kun Lenin ja Stalin antoivat heille vapauden. Kuinka on Suomi hoitanut aarrettaan? Huonosti, hyvin huonosti! Nykyinen Suomi on puolifascistinen valtio, jossa kansan oikeutta sorretaan, työläiset ja talonpojat, jotka tahtovat luoda vapaan demokraattisen tasavallan, saavat virua vankiloissa tai olla maanpaossa." Varoitetaan työläisiä olemaan luottamatta Mannerheimiin, joka ei ole muuttanut sitten v. 1918. Vakuutetaan Neuvosto-Venäjän tahtovan järjestää ystävyysuhteet vapaan demokraattisen ja kansanvaltaisen valtion kanssa sekä pyrkivän vuokraamaan muutamia mitättömiä alueita miljoonakaupunki Leningradin turvaamiseksi sekä antamaan vastalahjaksi uudelle Suomelle 70,000 km uutta maata n.k. Venäjän Karjalan. Syytettyään sanomalehdistöä valheellisuudesta, vakuuttaa kirjoittaja oikeudet olevan Neuvosto-Venäjän puolella ja että se myöskin tulee sitä puolustamaan. Kehoitetaan vain luottamaan Puna-armeijan vapauttamistoihintaan ja vakuutetaan sen rauhallisesti marssivan voitosta voittoon tulevilla pieksuissaan, lämpimillä mantteleissaan ja aikakautemme parhaiten aseistettuna (ilman kaasua, olkaa siitä varmat).

"Ny Dag" 15.12.39.

Ruotsin kommunistien Espanjan-kävijät, jotka julistautuvat todellisiksi taistelijoiksi demokratian puolesta, antavat toverikokouksessaan seuraavan sisältöisen työläisille osoitetun vetoomukseni "Porvariluokka ja sen lakeijat ovat nyt ennen kuulumattomalla valhepropagandallaan ja käyttäen hyväkseen kansan keskuudessa vallitsevaa sekasortoa ja hajaannusta, avoimesti propagoineet sekä innoittaneet ruotsalaista nuorisoa liittymään sotamarsalkka Mannerheimin armeijaan, saman Mannerheimin, joka verisellä terrorillaan v. 1918 löi suomalaisten työväenluokan.

Silloin kun demokratia ja fascismi ottivat yhteen Espanjassa, esiintyi reaktio Francon puolella, laatien lakeja vapaaehtoisia vastaan, kieltäen kaiken värväksen. Nyt viranomaiset sallivat vapaaehtoisten värväksen Valkosuomen armeijaan.

Me ruotsalaiset Espanjan kävijät emme voi vaieten katsoa tätä skandaalimaista peliä, jota Suomen työläisluokkaa vastaan harjoitetaan.

Taistelut Espanjan juoksuhaudoissa opettivat meidät paljastamaan ja torjumaan vihollisen yritykset saada aikaan erimielisyyttä riveissämme. Opimme yksimielisyyden voiman merkityksen ja antamaan arvoa sosialistisen Sovjettiliiton väsymättömälle taistelulle kapitalismin kukistamiseksi, kansainvälisen työväenluokan vapauttamiselle, sosialismille.

Kun Mussolini tänään lähettää italialaisia pommikoneita käytettäväksi sosialismin sotilaita vastaan, alkää unohtako, että samat pommikoneet ainoastaan vuosi sitten suorittivat mitä eläimellisimpiä murharetkiä espanjalaisen tasavallan naisia ja lapsia vastaan.

Kääntyessämme Ruotsin työtätekevän kansan puoleen, tapahtuu se tunnuslausein: Alkää salliko, että aseet käännetään veljiämme kohti! Revi rikki reaktion likainen valhekudus! Paljasta vastaan puhuvat painutetut Mannerheimin päämajasta lähetetyt "voittosähkeet", joiden ilmeinen tarkoitus on edistää sota-aktivismia Ruotsin kansan keskuudessa. Tutki Suomen kansan "ystäviä" sekä arvostelevia heitä heidän aikaisemman toimintansa mukaan! Tue Suomen kansanhallitusta ja varo, etteivät Ruotsin työläiset suorita juudastekoa Suomen työläisluokalle!

Ruotsalainen rintamataistelijain
Toveriyhdistys."

Jakelu:

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
Päämajan valvontaosaston päällikkö
UM:n kansliapäällikkö
UM:n poliittisen osaston päällikkö
PL.M:n sanomatoimiston päällikkö
Valtioneuvoston tiedotuskeskus

Helsingissä,
joulukuun 29 p:nä 1939.

N:o /III

HS46

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 18.

Ruotsin yli on käymässä vihan ja halveksumisen aalto kommunismia vastaan. Yleisesti vaaditaan julkisen kommunistisen liikkeen kieltämistä ja laittomaksi julistamista. Kommunistipuolueen sanomalehtiä ei levitetä eikä niihin enää tule ilmoituksia, ilmoitustappiot arvioidaan n. 200,000 kruunuksi.

Pahinta peläten kommunistit ovat jo ajoissa polttamalla tai muuten tuhonneet salaiset paperinsa ja muun kompromettoivan aineiston. Poliisin käsiin on kuitenkin joutunut erinäisiä asiapereita, m.m. eräs kirje, josta näkyy ehdotus, että Ruotsin kommunistipuolueen pää-äänenkannattajan sotakirjeenvaihtajaksi Suomeen lähetettäisiin koulittu sanomalehtimies, joka "kan bära vapen och hjälpa till, där de våra behöver ett handslag."

Vaikkakin sanomalehdistömme esittää hyvin huomattavilla paikoilla kirjoitusotteita ulkomaalaisten sanomalehtien Suomea kohtaan myötätuntoisista kirjoituksista, selostaa m.m. sitä isänmaallista mieltä, mikä Ameriikan suomalaisten keskuudessa vallitsee j.n.e., on kuitenkin tässä mainittava, että "Amerikan suomalaisten naisten ainoa äänenkannattaja, Naisten Viiri", jyrkästi eroaa muista. Sen joulukuun 6 päivänä ilmestyneessä numerossa on kirjoituksia, joissa arvostellaan Suomen menettelyä sen ryhtyessä puolustussootaan Neuvostoliittoa vastaan. Edelleen lehti kirjoittaa Suomen kansan "kärsimyksistä, joita sensuroitu sanomalehdistö ei voi salata, julkaisee Suomen väliaikaisen kansanhallituksen ohjelman y.m.s. Sanomalehdistöosastoon lainaamme erään lehden etusivun kirjoituksen.

Viime päivien lentopommitusten yhteydessä on venäläisistä lentokoneista useilla eri paikkakunnilla pudotettu pommien lisäksi

myöskin lentolehtisiä. Näitä on nyt valtiollisen poliisin pääosastolle saapunut useita eri lajeja ja selostettakoon tässä niitä lyhyesti:

Kotkassa on pudotettu m.m. Suojärvellä toimitetun sanomalehden "Kansan Vallan" N:o 6 joulukuun 10 päiväältä. Lehti ilmoittaa itsensä "Suomen työtätekevän kansanrintaman äänenkannattajaksi." Se on painettu huonolle paperille, nelisivuinen, pienehköä kokoa, ei ole mainittu painopaikkaa eikä toimittajia. Etusivulla on kirjoitukset "Kansan vihan myrsky nousee sortajia vastaan", "Työväen marssi", TASSin tietoja sodasta Länsi-Euroopassa, "Työtätekevät ulkomailla hyväksyvät Neuvostoliiton toiminnan" y.m.s. Sisäsivuilla on useita eri kirjoittajien kuvauksia sota- y.m. tapahtumista, samoja, joita silloin tällöin on luettu Moskovan radiossakin. Kielenkäyttö on raakaa, kieliasu huono ja tendenssi tietysti voimakas.

Venäjänkielisessä, pienikokoisessa, 24 sivua käsittävässä Leningradin Neuvostoliiton puolustusasiain kansankomissariaatin kirjapainossa painetussa lehtisessä on julkaistu 1) "Pravdan" artikkeli 4.12.39 kansantasavallan ja Neuvostoliiton välisestä ystävyyssopimuksesta, 2) SKP:n keskuskomitean julistus "Suomen työtätekevälle kansalle", 3) TASSin sähkösanoma kansanhallituksen muodostamisesta, 4) Suomen kansanhallituksen julistus (levitetty suomenkielisenä ja selostetaan myöhemmin), 5) TASSin tiedonanto diplomaattisten suhteiden solmimisesta Suomen demokraattisen tasavallan ja Neuvostoliiton välillä sekä 6) Asunanto- ja ystävyyssopimuksen solmiminen ja sen teksti.

Lentolehtinen "Kehno narri pääministerin paikalla." Lehtistä on pudotettu m.m. 26.12.39 Jokelassa ja sisältää se aikaisemmin valtioneuvoston tiedoituskeskuksen selostuksessa kokonaan selostetun radiopuheen, jossa törkeästi herjataan ent. pääministeri Cajanderia. Kirjoitus on ollut myöskin "Pravdassa" 26.11.39. Lehtisellä näin myöhään levitettynä lienee aivan päinvastainen vaikutus kuin mitä levittäjät ovat arvelleet,

"Suomen kansanhallituksen julistus". Lehtisessä selostetaan niitä syitä, jotka aiheuttivat kansanhallituksen perustamisen, ylisetetään punaista armeijaa, joka saapuu maahan, ei valloittajana, vaan kansamme ystäväenä ja vapauttajana, esitetään Suomen ja Neu-

vostoliiton välistä keskinäisavun sopimusta ja mainitaan, että Suomen kansan vuosisatainen toive: Karjalan kansan jälleen yhdistäminen Suomen kansan kanssa, liittäen sen yhtenäiseen ja riippumattomaan Suomen valtioon, nyt toteutuu. Julistuksessa esitetään sitten kansanhallituksen tehtävät sisäpolitiikassa ja lopuksi kehoitetaan ajamaan nuo pyövelit (nykyiset hallitusherrat) Suomesta loitolle. "Lyötäköön maahan koko vararikkoinen hallituskopla." Julistuksen ovat allekirjoittaneet kaikki kansanhallituksen jäsenet.

"Suomen sotilaat" lentolehteä levitettiin m.m. Helsingissä jo sodan alkupäivinä ja sen jälkeen muillakin paikkakunnilla. Siinä ylistetään neuvostoarmeijaa ja kehoitetaan Suomen armeijaa heittämään pois aseensa, pelastamaan äidit, vaimot ja lapset nälkäkuolemasta, sillä "sota mahtavaa Punaista Armeijaa vastaan on hyödytöntä ja toivotonta. Ajakaa pois Cajanderin ja Mannerheimin kansanvastainen hallitus! Eläköön vapaa, riippumaton Suomen tasavalta! Eläköön Suomen ja Neuvostoliiton kansojen ystävyys!" Allekirjoittaja Leningradin sotilaspiirin päällikkö, II luokan armeijankomentaja Kirill Meretzkov.

SKP:n keskuskomitean julistuksessa Suomen työtätekeväille kansalle osoitetaan, kuinka Suomen vallanpitäjät ovat jo pitkien aikojen kuluessa pyrkineet myymään Suomen itsenäisyyden ja turvallisuuden edut ulkovaltain imperialisteille saadakseen hyvää hinnasta palvella niiden neuvostovastaisia sotapyyteitä. Tästä esitetään "tosiasioita". Sen jälkeen edelleen "arvostellaan" Suomen nykyistä hallitusta, esitetään kansanhallituksen lähimmät tehtävät, ylistetään puna-armeijaa ja kohdistetaan erikseen muutamia sanoja Suomen armeijan sotilaille, ammatillisen järjestöjen jäsenille ja luottamusmiehille, osuustoimintaväelle ja sosialidemokraattisen puolueen jäsenille, pienviljelijöille ja kaikelle muulle talonpoikaissäestölle, Suomen ruotsalaisille työläisille, kalastajille ja muulle rahvaskansalle, henkisen työn tekijöille, työtätekeväille siviisityneistölle ja yleensä lopuksi työmiehille ja työläisnaisille.

Suojärveltä saatujen tietojen mukaan olisi paikkakunnalla oleskellut viime aikoina kolme Kuusisen hallituksen jäsentä. Samalla paikkakunnalla olevat venäläiset upseerit suhtautuvat heihin sangen vihamielisesti. Siellä toimitetaan myöskin tässä tiedotuksessa toisessa paikassa lähemmin selostettu "Kansan Valta" niminen

sanomalehti. Toimituksesta ei kuitenkaan ole tarkempia tietoja,

Neuvostoliiton joukkojen vallattua Suojärven (Naistenjärven) jäi sinne m.m. pari rautatielaitoksen palveluksessa olevaa henkilöä. N. viikko sitten molemmat miehet palasivat "tälle puolelle" ja oli toisella miehistä, mukanaan rahaa n. 26,000 mk, jotka hän väitti kuuluvan rautatieaseman kassaan. Tutkimuksissa ei ainakaan vielä ole havaittu mitään epäilyttävää, mutta mainittakoon tässä, että 27 päivänä kaatui Ilomantsissa kaksi venäläistä, joilta tarvittiin edellä mainituille, miehille kuuluvia henkilöllisyyspapereita.

"Ny Dag"ia ja "Arbeter-Tidningen"iä vastaan nostettua aikaisemmin mainittua painokannejuttua käsiteltiin Tukholman raastuvanoikeudessa 18.12.39, vastaajien, toimittaja Fritjof Lagerin edellisestä ja metallityömiehen Gustav Tjäderin jälkimmäisestä ollessa henkilökohtaisesti läsnä. Samanasaisissa kirjallisissa vastauksissaan selittivät vastaajat asian Ruotsin painovapauslakia koskevaksi periaatteelliseksi kysymykseksi, Syytteenalaisten kirjoitusten lähteiksi ilmoitettiin Pravdassa julkaistu, uutisarvoltaan kiistämätön kirjoitus sähkösanomaselostuksina, joten nyt on kysymys siitä, saadaanko entiseen tapaan oikein toistaa ulkomaanuutisia.

Seuraavassa numerossaan "Ny Dag" kertoo juttua ajettavan merkille pantavalla kuumeisella kiireellä ja julkaisee lehden vastavan toimittajan Rolf Forslund'in puolustuskirjelmän, jossa m.m. korostetaan oikeutta saada tasapuolisesti julkaista molempien taistelevien puolien tiedoituksia.

"Ny Dag"in vastaava toimittaja Fritjof Lager on eilen tuomittu painovapauslain väärinkäytännestä kahden kuukauden vankeusrangaistukseen. Syytteen aiheuttaneen artikkelin otsikkona oli "En fri oavhängig finsk folkrepublik."

Kommunistinen kansainvälinen toimeenpanevakomitea on Stalinille hänen 60-vuotispäivänään lähettänyt tervehdyksen, jossa m.m. sanotaan: "Kun Mannerheimin Ja Tannerin plutokraattinen klikki ryhtyi harjoittamaan sotaprovokatiota Neuvostoliittoa vastaan ja kun Suomen työtätekevä kansa perusti kansanhallituksen, reagoi Sinun johdamaasi neuvostokansa Suomen kansan kutsumana, antamalla heille apua heidän taistelussaan sortajiaan ja ulkomaalaisia imperialistiasiamiehiä vastaan."

Sanomalehdistö:

"Naisten Viiri" N:o 49, 6/12-39.

"Sananen kansanmiehen näkövinkkelistä.

Sympatian aalto Suomea kohtaan Amerikan suomalaisten joukossa on nykypäivinä saanut sellaisen ilmaisumuodon, että pakostakin joutuu ajattelemaan, että tämä ääni on valmiiksi kannutettu jos-sakin sapassa.

Kaikissa tilaisuuksissa missä kaksi ihmistä tapaa toisensa syntyy kuin itsestään keskustelu Suomen kysymyksestä. No, keskusteluissa asiat selviää, sanotaan, mutta tästä asiasta näyttää syntyvän useinkin suoraa huutoa, eikä keskustelua. "Ryssä vie Suomen", on johtavana lankana kaikissa Suomen puolesta ärhentelijöillä.

Mistä johtuu; että Suomenlaulua on ruvettu nyt yhtä äkkiä laulamaan kansamme eräitten piirien keskuudessa? Tämä johtuu siitä Neuvostoliiton rauhasesta esityksestä, että Suomi ja Neuvostoliitto ryhtyisivät yhteistoimintaan keskinäisen turvallisuutensa takamiseksi. Mitäs pahaa tässä sitten on, että tämän takia me suomalaiset työläiset hermostumme ja menetämme kykymme nähdä asioita sellaisena kuin ne ilmenee?

Meistä useimmat Amerikan suomalaiset olemme lähteneet Suomesta pakoon nälkää, sortoa ja kodittomuutta. Suomi ei ole meille antanut muuta kuin ilottoman nälkäisen elämän. Minusta tuntuu, että olemme suuria aasia jos annamme itsemme hypnotismin valtaan imperialistisen sotapropagandan lumoissa.

Me hyvin tiedämme, että Suomi on aina ollut virkamiesten ja metsäparoonien luvattu maa. Suomen kansa sai itsenäisyytensä Venäjän vallankumouksen kautta Leninin, bolshevismin johtajan kädestä. Aina siitä asti on Neuvostovalta myöskin kunnioittanut Suomen itsenäisyyttä.

Mitenkäs virkaherrojen Suomi on suhtaantunut vapauttajiaan kohtaan?

Suomi on tehnyt Karjalan hyökkäyksiä, se on kaiken aikaa huutanut rajat Uraaleille asti, Suur-Suomi karttojakin on jo levitetty, puolfasistinen Suomi on ollut läheisissä suhteissa fasis-ti Saksan kansa, nyt Englannin sotapropagandan kuuliainen tulsu.

Suomen asenne tänä päivänä osoittaa hullun kerskailun asen-netta; turvautua aseisiin, kaupunkien ja suurien maa-alueitten evakuointiin, kaikki tämä maata vastaan tähdättynä, joka on vapaaehtoisesti antanut Suomelle itsenäisyyden ja kaikissa vaiheissa myöskin valmis antamaansa itsenäisyyttä kunnioittamaan. Jonain päivänä kyllä selviää kaikille kuinka sokeita ovat sellaiset ihmiset, jotka eivät kykene näkemään sitä totuutta, että Suomea ei voi uhata mikään vaara idästäkäs, jos Suomen kerskailijat suhtaantuvat arvokkaammin itäistä naapuriaan kohtaan. Sodan provoseeraaminen Neuvostoliiton kanssa voi johtaa kohtalokkaiisiin seurauksiin Suomen kansalle.

Olisi uskonut Suomen hallituksen oppineen jotain Puolan koh-talosta. Puolan maaloortien hallitusta ei ole olemassa enään. Lupa-sihan Englanti ja Ranska tapella Puolan puolesta, nyt ei siitä puhuta mitään, kun Puolan kysymys on ratkaistu. Samallaista on lupaukset Suomen avusta. Suurvallat eivät pane mitään arvoa pie-nille maille, paitsi jos voivat käyttää niitä samoin kuin Suo-mea sodan lietsojana Neuvostoliittoa vastaan. Suomen kansan edes-sä on vaikea aika vieraitten valtojen määräyksestä, mutta sen vaikeudet eivät tule idästä, vaan lännen sodan lietsojain taholta.

Meillä Amerikan suomalaisilla työläisillä olisi aika karistella pois itsemme väären hypnotismin lumoista ja pysähtyä hetkeksi ajattelemaan reaalisesti asioita. Emme me voi estää kehityksen pyörää pyörimästä; petämme itseämme jos niin luulemme. Rauhan muuri seisoo vankkana idässä, ja mitkään hytтын surinat eivät sitä voi kaataa. Meillä on syytä tervehtiä ilolla Neuvostoliiton esityksiä

Suomelle, sillä nämä esitykset toteutettuna turvaisivat Suomen joutumasta astinlaudaksi hyökkäystä valmisterevien kapitalistimaiden taholta. Ollaksemme rehellisiä suomalaisia ja Suomen puolustajia emme tosiaankaan voi toivoa Suomen kansalle sotaa ja sodan kärsimuksen kantamista. Suomen, voidakseen pysyä puolueetteomana, tulisi seurata toisten veljeskansojen menettelyä ja solmita rauhan ja keskinäisen puolustuksen sopimus Neuvostoliiton kanssa, kuten Viro, Liettua ja Latvia.

E.W."

•Ny Dag" 14.12.39.

Etusivulla ja paisutettuna otsikolla: "Stort fiasko i Göteborg för Mannerheims vänner. Mest tomma banker i Mässhallen då Richard Lindström prisade vitgardisterna", kirjoittaa lehti vain muutamien tuhansien yläluokkaan lukeutuvien kokouksen harjoittaneen sotapropagandaa Sovjettiliittoa vastaan ja sitä mustaamalla lietsoneen sotatunnelmaa Ruotsissa, täten vaarantaen sen puolueettomuuden, jota hallituksen sanotaan edustavan. Toivotaan poliisilla tässä kokouksessa olleen läsnä ainakin yhtä monta pika-kirjoittajaa kuin kommunistien sirkuskokouksessa, jotta vastuuttomat sotakiihoittajat lain avulla saatetaan järkiinsä, koska he eivät näytä kunnioittavan maan lakeja tai katso kansan parasta.

Ivalliseseen tapaan kerrotaan kokouksessa nähdyn m.m. neljä Suomeen värvättyä poikaa, jotka ovat kertoneet heitä Göteborgissa olevan ainoastaan 150, jota vastoin Tukholmassa tuhannen, .. Tätä pidetään myöskin näytteenä siitä miten Göteborg proletäärikaupunkina vaalii traditioitaan.

Edelleen julkaistaan runsaasti otteita kokouksessa pidetyistä puheista ja arvostellaan niitä ankarasti.

Kirjoitus päättyy: "Messuhallikokous todisti, että ainoastaan pieni porhoklikki, petturi työnjohtajien avustamana, haluaa Ruotsin ryhtyvän sotaan Mannerheimin puolesta Neuvostoliittoa vastaan. Ruotsin kansan suuri massa torjuu näiden rikkaiden sotaprovokaatiot. Ja aktivismiulvonnot ja vaatii ehdottomasti: Säilyttäkää rauha Neuvostoliittoon! Auttakaa Suomen kansaa, mutta ei sen valkoisia pyöveleitä."

"Ny Dag" 16.12.39.

Kolmipalstaisin suurin otsikoin varustetussa kirjoituksessa kuvataan ruotsalaisten sota-aktivistien hysteeristä sodanlietsontaa ja sanotaan heidän hermotumisensa kasvavan joka kilometriltä, min-kä punajoukot valtaavat mannerheimareilta. Kirjoittajan mielestä ei mikään voi pelastaa Mannerheimia häviöstä eikä estää työläisiä perustamasta itsenäiseen Suomeen demokraattista kansantasavaltaa. Väitetään Englannin yhdessä sota-aktivistien kanssa tahtovan Ruotsia lähettämään Mannerheimin Suomeen niin paljon varustettuja "vapaaehtoisia" joukkoja, sotatarpeita ja rahaa, että näitä toimenpiteitä voidaan pitää Ruotsin hyökkäyssotana Neuvostoliittoa vastaan, jolloin Ruotsista tulisi Englannin ja Saksan imperialistien välisen selvittelyn sotänäyttämö, jolla Ruotsin nuoriso vuo-dattaisi verensä Englannin imperialismin ja kenraali Mannerheimin puolesta.

"Mutta Ruotsin maa ja kansa voidaan pelastaa sodan kauhuista, jos Ruotsin kansa nopeasti ja häikäilemättä selvittää välin-sä äänekkäisiin ja rikollisiin sota-aktivisteihin, jotka vieraiden maiden palvelijoina yrittävät vetää maansa sodan kauhuihin ja hävityksiin".

Otsikolla "Iso ja pieni" kirjoittaa lehti mannerheim-rintaman miesten Suomesta keskusteltaessa ahkerasti käytettävän argumenttia: "oikeuskäsitetä loukataan, kun suurvalta hyökkää pientä valtiota vastaan." Tällä yksinkertaistetulla asiamuodolla yritetään paisuttaa eräitä levinneitä käsitteitä ja otetaan ne poliittisen kysymyksen arvostelun perustaksi. Arvosteltaessa toisia nykyisiä sotia samoin, täytyy asianomaisten sympatian ehdottomasti kohdistua Saksaan sen sodassa Englanti-Ranskaa vastaan. Viimeksi mainitut maat ovat ju-

listaneet sodan Saksaa vastaan. Heillä on käytettävissään yhteensä yli 600 miljoonaa ihmistä ja mittaamattomat maa-alueet sekä raaka-ainelähteet. Saksaan verraten ovat ne jättiläinen kääpiötä vastaan, sillä Saksalla on rajojensa sisällä tuskin 100 miljoonaa asukasta ja on raaka-aineista köyhä maa. Tai verratkaamme Kiinan ja Japanin välistä sotaa. Kiinassa on 450 miljoonaa asukasta ja pinta-alaa noin 10 miljoonaa neliökilometriä. Japanilla siirtomaineen noin 700.000 neliökilometriä ja asukkaita noin 70 miljoonaa* Mannerheimiäisten demagogien mukaan olisi maailman myötätunto niinollen Japanin puolella.

Vähänkin ajatteleva huomaa näiden perusteiden ja "oikeussitteiden" mahdottomuuden.

"Myötätunnon ja vastenmielisyyden eron ratkaisevat ne päämäärät, joiden puolesta taistellaan. Suomessa sovjetijoukot edustavat vapaata suomalaista kansantasavaltaa käsittävät suomenmaalaiset ja karjalaiset kansat, todellinen demokraattinen hallituskuntoisuus, suurpankit ja suurteollisuus kansallistutettuina, tilanomistajien maiden pakkoluovutus, jolloin ne on jaettava pienviljelijäin ja maattoman maalais väestön kesken, kahdeksantuntisine työpäivineen, laajennettuine ja valtion rahoittamine koululaitoksineen j.n.e. Mannerheim edustaa kapitalistista herruutta, työväenluokan painostusta, tehtailijoiden, tilanomistajien ja pankkiirien taloudellista herruutta, työväenjärjestöjen vainoamista, lapualaisten suositusta, kieltäytymistä työehtosopimusten solmimisesta työläisten kanssa, 10- ja 12-tuntista työpäivää tehdas- maatalous- ja metsätoissa, korkeakoulujen monopolisointia porvariluokille j.n.e."

Jakelu:

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
Päämajan valvontaosaston päällikkö
UM:n kansliapäällikkö
UM:n poliittisen osaston päällikkö
Pl.M:n sanomatoimiston päällikkö
Valtioneuvoston tiedoituskus

Helsingissä,

tammikuun 3 p:nä 1940.

N^o .10022 III.

LV47

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 19.

Vuoden vaihteessa eri puolilla maata asutuskeskuksia vastaan tapahtuneet vihollisen ilmahyökkäykset ovat toisin paikoin jossain määrin hermostuttaneet siviiliväestöä ja aiheuttaneet kiireellisen siirtymisen harvempaan asutuille seuduille maalla. Eräissä tapauksissa on arvosteltu suojelustoimenpiteitä ja lausuttu toivomuksia, että ilmatorjunta-aseistusta ja hävittäjälentokoneita näille paikkakunnille, joihin useina perättäisinä päivinä ilmahyökkäyksiä on tapahtunut, kiireellisesti hankittaisiin tai lisättäisiin. Jonkin verran on toivottomuusmielialaa varsinkin naisväen keskuudessa esiintynyt.

Yleensä kuitenkin voidaan sanoa, että mieliala maassa on erinomainen. Puolustusjoukkojemme viimeisin suuri voitto Suomussalmella on voimakkaasti vahvistanut käsitystä, että maamme kykenee puolustautumaan edelleen pitkät ajat. Nyt jo kaikki ymmärtävät, että joukkojemme viime kuun alkupuolella tapahtunut perääntyminen rajaseuduilla johtui taktillisista syistä ja vastaisuudessa sellaiset mahdolliset toimenpiteet eivät enää härttäne kansassa levottomuutta.

Maamme kommunistipiireistä ei kuulu mitään erikoista uutta. Kemin seuduilla ovat muutamat Espanjassa käyneet kommunistit kertoneet kuunnelleensa työväestömme johtajien radioesitelmää ja on heille nyt täysin valjennut, että Moskova on heitä pettänyt. Kun he lähtivät Espanjaan taistelemaan Francoa vastaan, he tekivät sen täysin uskoen taistelevansa fascismia vastaan, vääryyttä vastaan ihmisoikeuksien puolesta. Nyt he ovat nähneet, että juuri Moskova ei välitä mitään ihmisistä, ihmisyksilöistä. Jotkut kommunistit olisivat valmiit lähtemään Suo-
VP/KD N°1/1601.1940.

messa rintamalle Suomen puolesta, jos heillä vain olisi siihen mahdollisuus.

Maamme pohjoisosissa, m.m. Kittilässä, jonne hyvin vähän saadaan tietoja maailman tapahtumista, on syrjäkylien väestö vielä paikutellen Moskovon lumoissa. Moskovon radiota kuunnellaan ahkerammin kuin Suomen ja siihen uskotaan. Vielä jokin aika sitten kokoontui syrjäkylien väestöä iltaisin radiota kuuntelemaan, keskustelemaan asioista, arvostelemaan oman maan oloja j.n.e. Jonkinlaista kiihoitustoimintaakin saattoi tällöin havaita. Mutta nyt suojelupidätyksiin ryhdyttyä on havaittu kiihoitustoiminnan melkein tyysten lakanneen.

Työväestömme mielialaa kuvaa hyvin seuraava tapaus. Kun oli kuultu, että vihollislentokoneet olisivat Viipurin seudulla pudottaneet lentolehtisiä, joissa ilmoitettiin Viipuri pommittettavan raunioiksi, ellei sitä luovutettaisi viholliselle kolmen vuorokauden kuluessa, ryhdyttiin lentolehtisistä ottamaan selvää. Niitä muutamalta estetyömaalla työskentelevältä miesjoukolta tiedusteltaessa, kuului miesjoukosta kirouksia: "Pommittakoon vain perkeleen ryssä, jos sillä luulee meidän antautuvan.- Kyllä ryssä ei Suomeen lasketa milloinkaan. - Antakaa te upseerit meille vain aseita, niin kyllä ryssä pehmitetään. - Tästäkin työmaasta on 450 miestä valmiina lähtemään, kun vain annatte kiväärit kouraan ja tuskin yksikään mies jää pois joukosta, vaikka ollaankin työläisiä." J.n.e. Miehet olivat olleet hyvin tyytyväisiä, kun kuulivat, että aseita kyllä on ja lisää tulee. "Kyllä sitten keväällä hyvää tulee, jos ryssä silloin hyökkää. Ne hukutetaan laumoissa järviin ja jokiin." - Työväestön keskuudesta voidaan kertoa maanpuolustustahdosta useita samanlaisia esimerkkejä.

Kuten valtiollisen poliisin tiedoituksissa marraskuun lopulla mainittiin, hankki Neuvostoliiton helsinkiläinen edustajisto Suomen rahaa silloisten tietojen mukaan ainakin n. 45 milj. markkaa. Mihinkään suomalaisiin pankkeihin ei niitä sijoitettu ja arveltiin jo silloin, että kun rahat hankitaan seteleinä, niitä tultaisiin tarvitsemaan joihinkin käteissuorituksiin. Mitä

laatua nämä suoritukset tulisivat olemaan ja mihin p.o. valvontaoperaatiolla yleensäkin pyrittiin, ei silloin vielä ollut tiedossa.

Siltä varalta, että rahoja tultaisiin Neuvostoliiton taholta käyttämään kommunistisen salatoiminnan, vakoilun tai muun maotamme vahingoittavan toiminnan tukemiseen, on valtiollisen poliisin toimesta seurattu rahojen, joiden numerot saatiin tietoon, mahdollista kiertokulkua pitäen erityisesti silmällä, tavataanko niitä valvonnalanalaisten pidätettyjen ja henkilöiden rahojen joukossa.

Nyttemmin on valtiollinen poliisi saanut tietää, että Suomussalmella viime viikon lopulla menestyksellisesti päättyneiden taistelujen jälkeen 92.000 markan arvosta p.o. seteleitä joutui suomalaisten huostaan. - Edelleen on sotilaspartio 27.12. pidättänyt Suomussalmella erään vakoilijan, joka on kuulusteluissa myöntänyt olevansa jo toista kertaa vakoilumatkalla Suomussalmelta Kajaaniin. Mieheltä tavattiin seitsemän kappaletta 100 markan seteleitä ja näistä oli kuusi kappaletta myöskin Neuvostoliiton edustajiston marraskuussa hankkimia.

Edellä olevastakin jo selviää, että Neuvostoliitto on suomalaista rahaa hankkinut ainakin vakoilutoimintansa rahoittamiseksi sekä, samoin kuin aikaisemmin syksyllä Virossa, miehitysjoukoilleen käyttövaroiksi.

M.m. Sallan rintamalla ovat ryssät ryöstäneet kaatuneilta suomalaisilta sotilailta kaiken niin tarkoin, että näille on jäänyt ylleen mahdollisesti vain alusvaatteet. Sotilaspuvut, mukana olleet mahdolliset paperit ja numerolevyt on otettu. Tämän johdosta voidaan odottaa, että vihollisen vakoilijoita saataneen lähiaikoina esiintyä suomalaisissa sotilaspuvuissa mukanaan asianmukaisia henkilöllisyystodistuksia, vieläpä numerolevykin.

Pielisjärvellä on eräältä kaatuneelta viholliselta tavattu kirje, joka viittaa kolmine siinä esiintyvine etunimiseen vakoluyhteyden olleen olemassa Lieksasta Joensuuun v. 1938 loppu-

puolella. Asiaa tutkitaan ja kirjeessä mainittujen henkilöllisyyttä selvitetään.

Lentohyökkäyksen tapahtuessa 1.1.40 Ouluun pudotettiin muuan vihollisen lentokone, jossa miehistönä oli kapteeni, luutnantti ja aliupseeri. Papereita tutkittaessa on havaittu m.m., etteivät kapteeni ja luutnantti olleet kommunistisen puolueen jäseniä vaan vasta kandidaatteja. Kapteenilla oli mukanaan anomuskaavake jäseneksi pyrkimistä varten ja olisi siinä ollut selvitettävä m.m. suoritettut "urotyöt."

Muuan Ruotsin kommunistipuolueen jotohenkilö on kertonut m.m., että nykyisen Suomen ja Neuvostoliiton välisen sodan aikana ei puolue voi pysyä välinpitämättömänä vaan se on pakotettu työskentelemään Neuvostoliiton hyväksi. Kun sota kuitenkin tulee jatkumaan, sillä rauhallinen ratkaisu ei lähiaikoina ole mahdollinen, niin Neuvostoliiton joukkojen lähestyessä Ruotsin rajaa seurannee mahdollisesti Ruotsin kommunistipuolueen toiminnan kieltäminen. Puolueen johto on sitä mieltä, että tämä voi tapahtua milloin hyvänsä. Tältä varalta on jo nyt ryhdytty toimenpiteisiin. M.m. hankitaan n. 20-25 puolueen johtomiehelle salaisia asuntoja maan suurimmissa kaupungeissa.

Toiminnan kieltämisestä on seurauksena myöskin melko varmasti kommunististen johtohenkilöiden vangitseminen kaupungeissa ja maaseudulla. Puolue laskee näiden lukumääräksi 50-60. Tällöin aloittaa heti toimintansa puolueen salainen poliittinen toimisto, johon kuuluu viisi jäsentä. Jokainen näistä on yhteydessä muutaman illegaalisen "toverin" kanssa ja siten saadaan tiedot ja tiedonannot kulkemaan.

Myöskin voi olla mahdollista, kertojan mielestä, että puolue tulee ilman toiminnan kieltämistäkin suorittamaan työnsä suureksi osaksi salaisesti. Odotetaan vain määräyksiä kominterniltä ja Neuvostoliiton hallitukselta. Heti sen jälkeen kun Suomen ja Neuvostoliiton väliset neuvottelut olivat keskeytyneet, oli komintern kehoittanut skandinaavisia kommunisteja voimasanoilla puhumaan Suomen "sabotaashista" Neuvostoliiton rauhanpolitiik-

kaa vastaan.

Muuan Neuvostoliitosta tullut kuriiri oli kertonut, että Neuvostoliiton hallituksen aikomuksena oli ryhtyä johonkin toimenpiteeseen, jonka avulla Neuvostoliiton auktoriteetti vallankumouksellisena mahtina maailman työläisten keskuudessa palautettaisiin. Tästä lienee johtunut "Kuusisen hallituksen" perustaminen. Tahdottiin osoittaa maailmalle, että komintern ja kommunismi yhä edelleen elävät Neuvostoliitossa. Sama kuriiri oli edelleen kertonut, että komintern on viime kuukausina saanut ikäviä ilmoituksia kaikista maista. Työväestö ja kommunistit ulkomailla eivät oikein ymmärrä Neuvostoliiton politiikkaa ja saksalais-venäläisiä sopimuksia.

Se seikka, että Suomi valittiin Puolan jälkeen ensimmäiseksi uhriksi, missä vallankumouksellinen hallitustapa saatettaisiin voimaan, johtui sekä siitä, että Suomi on Neuvostoliiton "pahin naapuri" että Suomi kapitalistisena maana on huonona esikuvana miljoonille Pohjois-Venäjällä eläville suomensukuisille kansalaisille. Koska Suomi lisäksi aina on tuntenut suurta myötätuntoa Saksaa kohtaan tahtoi Stalin hyökkäyksellään Suomeen osoittaa työväestölle kaikissa maissa Neuvostoliiton vallankumouksellisen politiikan olevan täysin itsenäistä eikä Saksasta käsin johdettavissa. Edelleen se olisi haasteena Englannille, jolla Neuvostoliiton mielestä on liian suuri vaikutusvalta Skandinaviassa.

Koska Suomi lisäksi on tunnettu aikanaan "valkoisen terrorin" maana, olisi vaikeata saada kapitalististen maiden sosialidemokraattista työväestöä taistelemaan Suomen puolesta. Stalinin päämääränä on aina ollut vallankumouksellinen hyökkäys Suomea vastaan ja kun Stalin nyt on siihen ryhtynyt, on vähän toiveita rauhallisesta ratkaisusta porvarillisen Suomen ja kommunistisen Neuvostoliiton välillä. Neuvostoliiton intresseihin kuuluu myöskin valloittaa Suomi niin pian kuin mahdollista, koska Stalin pelkää Saksan ja länsivaltojen riitaisuksiensa loputtua suuntaavan hyökkäyksensä Neuvostoliittoa vastaan.

Sanomalehdistö:

P. Miljukovin äänenkannattaja (Pariisi) "Poslednija Novosti" N:ossa 6822 - 1/12-39 julkaisi pääkirjoituksessaan "Toinen rikollinen järjestön teko mielettömyys" seuraavaa:

"Aikoinaan me nimitimme neuvostovallan tunkeutumista Puolaan yhdessä Hitlerin kanssa rikolliseksi mielettömyydeksi, rikolliseksi tulevaan Venäjään katsoen ja koko maailman silmissä. Ei kysymyksen olemus, jolla kysymyksellä on suuri historiallinen menneisyys, minkä johdosta voi riidelläkin ja päästä sovintoon, vaan sen ratkaisutapa sisältää rikollisuutta ja mielettömyyttä. Nyt, juurikaan Venäjän-Suomen rajoilta saatujen tietojen jälkeen, täytyy toistaa sama arvostelu sekä neuvostodiplomatiasta että neuvostostrategiasta. Venäjän onnettomuus on siinä, että neuvostovallan anastuspyrkimykset, joita ei mitenkään voi puolustaa, olkoonpa tulos mikä tahansa, saattavat Suomen moraalisesti täysin riemuitsemaan ja katsomaan sen olleen oikeassa koko maailman silmissä, mutta asettavat hyökkäävän puolen syytettyjen penkille.

Vielä eilen, kun samasta kysymyksestä kirjoitettiin edellinen artikkelimme ja selostettiin kaikki väliin rikkoutumista edeltäneet tapahtumat ynnä neuvottelut, oli olemassa heikko toivo, ettei neuvostovalta ylitä "Rubikonia", että Moskovassa kuitenkin olisi säilynyt jonkunlainen kohtuuden- ja arvontunto kansainvälisissä suhteissa ja että "suden psykologia": "olet syyllinen jo sentakia, että tahdon syödä" - ei pääsisi voitolle. Mutta neuvostolan pölkkyvät katkaisivat tämän viimeisenkin langan. Puna-armeija tunkeutui Suomen maaperälle ja neuvostolentäjät heittivät ensimmäiset pommit Helsinkiin.

Ensimmäisissä sähkösanomissa mainitaan kolme rajakohtaa, joissa on aloitettu puna-armeijan sotatoimet: Kronstadt pommitti pattereillaan Vammelsuuta; ilmahyökkäyksen kohteeksi joutui rajalla oleva Suojärvi, ja lopuksi neuvostojoukot ovat vallanneet Suomen puolen Kalastajasaarentoa sekä, mikä on tärkeintä, saarentoa mantereeseen yhdistävän kannaksen. Kalastajasaarento on äärimmäisessä pohjoisessa Venäjän ja Suomen välisellä rajalla, Vammelsuu äärimmäisessä etelässä, ja Suojärvi keskellä (Laatokan pohjoispuolella). Siten neuvostovallan hyökkäyssuunnitelma käsittää koko rintaman ja on ryhtytty todelliseen agressioon. Mutta toistamme vieläkin, ei hyökkäyksen laajuus (mittasuhteet) eikä lopullinen tulos tällä hetkellä mitään lisää tapahtuneeseen - moraalisen arvostelun näkökulmasta katsoen - vaan ne jäävät joka tapauksessa rikollisiksi ja järjettömiksi.

Meidän, venäläisen demokratian, venäläisen sivistyneistön, määrätyn suunnan ("virtauksen") edustajain on - ei suinkaan ensi kertaa - noustava Suomea puolustamaan. Suomen vapaan elämän puolesta, sen perustuslain puitteissa me olemme taistelleet tsaarivallan aikoina; sen itsenäisyyttä me puolimme väliaikaisen hallituksen päivinä, ja nyt tietystikin meidän koko myötätuntomme on tuon kansan puolella, jonka valtioelämää on häiritty niin raa'alla ja kynnillisellä tavalla."

P. Miljukov tarkasteli kirjoitussarjansa "Neuvostoliiton oikea ja vasen käsi" kolmennessä artikkelissa "Taistelu vai yhteistoiminta" 7/12-39 "Poslednija Novostissa" Neuvostoliiton äkillistä "tyylin muutosta" Suomen suhteen, ja katsoi Neuvostoliiton puoluejohdon saaneen toimia vapaasti vastoin neuvostohallituksen virallista asennetta, mistä on ollut seurauksena Goljatin kaksintaistelu Davidin kanssa, eikä siitä ole Goljatilille kunniaa lainkaan koitunut.

Miljukov korostaa, ettei Molotovilta tietenkään voi vaatia historian oppikirjan taitamista. Mutta Molotoville on huomautet-

tava Suomen rajakysymyksestä, että Aleksanteri I palautettuaan vapaaehtoisesti Suomelle Pietari Suuren ja Elisabetin valtaamat alueet, siirsi rajan aivan Pietarin kaupungin porteille. Molotov viittaa epäonnistuneesti myös neuvostohallituksen erityiseen jalomielisyyteen, joka "takasi Suomelle riippumattoman olemassaolon". Suomihan itse oli jo julistautunut itsenäiseksi Venäjän vallankumouksen kehittyessä ja silloin heikon neuvostohallituksen vastentahtoinen sekä myöhästynyt "tahtonilmaisu" vain perästäpäin vahvisti tapahtuneen kumouksellisen teon. Molotov on luihusti tällöin viitannut Miljukoviin, mutta silloin kun Miljukov suomalaisten kanssa taisteli Suomen valtion puolesta, Suomi itse piti kiinni vain lain turvaamista ystävyys-suhteista. Siten neuvostohallitus oli kronologisesti ensimmäinen, jonka oli ratkaistava naapuruuskysymys "riippumattoman" maan kanssa. Ja kuinka nyt Neuvostoliitto ratkaisee tätä probleemaa? Ei koskaan aikaisemmin, ei edes Bobrikovin pahimpana sortokautena, jota vastaan yhdessä taisteltiin, saattanut kenekään päähän palkähtää, että Suomi milloinkaan voisi joutua sellaisten - venäläisen kolossin suorittamain - hirveiden hävitysten kohteeksi kuin mitä nyt päivittäin lehdistä saa lukea, - varsinkin kun tuo kolossi oli tunnustanut Suomen "riippumattomuuden". Tosin Molotov muutamaa tuntia ennen kuin puna-armeijat tunkeutuivat Suomeen kumosi "huhut" Neuvostoliiton hyökkäysaikeista. Hän nähtävästi viimeiseen saakka laskelmoi taloudellisen painostuksen avulla saavansa Suomen taipumaan. Mutta kun joulukuun 1 päivän lavastus kaikessa kiireessä vaihdettiin aivan päinvastaiseksi, niin Molotov 2 päivänä julisti, ettei hän halua neuvotella laillisen hallituksen kanssa, vaan tunnustaa ainoastaan Kominternin asettaman, venäläisten pistimiin nojautuvan suomalaisten kommunistiegranttien hallituksen.

"Ny Dag" 21.12.39.

Etusivulla, neljälle palstalle ulottuvalla otsikolla "Ruotsins avustusjoukot Mannerheimin avuksi. Ruotsin virallinen puolueettomuus murretaan. Valkokaartikenraali Linder päällikkö", kirjoittaa lehti ruotsalaisten valkokaartivärvärien nähtävästi nyt saaneen hallituksensa suostumaan lähettää avustusjoukko-osasto Mannerheimin tueksi Neuvostoliittoa ja Suomen työläisiä vastaan käydyssä taistelussa. Lehden käsityksen mukaan vaarantavat taantumukselliset herrat täten virallisesti julkaistua puolueettomuutta, häikäilemättömällä ja välipitämättömällä tavallaan, sillä he tahtovat vetää Ruotsin sotaan Neuvostoliiton kanssa, silläkin uhalla, että maa joutuu Englannin ja Saksan välisen sodan taistelutantereeksi.

Toisessa paikassa lehteä valitetaan kovasti. Ruotsin kommunistipuolueen pienenä painoksena julkaiseman lentolehdisen "Mannerheim tai Kuusinen? Herras- tai kansanvalta Suomessa" takavarikkoon joutumista. Lentolehden sisällöstä ilmoitetaan siinä käsitellyn Suomen oloja, mannerheimiläisten "vapaussotaa" v. 1918 työväenluokan verisin ja kehoitetun taisteluun sotaaktivisteja vastaan estämällä Ruotsia yhtymästä kapitalismin kanssa Suomessa. Sanotaan taantumuksen kaikin keinoin yrittävän estää Suomea koskevan totuuden levittämisen, samanaikaisesti kuin sota-aktivistit saavat kylvää vihaa radiossa, sanomalehdissä ja kotiin lähetetyissä lentolehdissä sekä sallitaan kansanhallituksesta ja Neuvostoliitosta levitettävän mitä karkeimpia valheita, jotavastoin totuuden julistaminen Mannerheim-vallasta yritetään tukahduttaa poliisin ja tuomioistuimen avulla.

"Ny Dag" 27.12.39.

Lehti selostaa sotatilannetta Neuvostoliiton 23.12.39 julkaiseman virallisen tiedoituksen mukaisesti kolmen ensimmäisen viikon ajalta. Numerotiedot ovat laaditut mahdollisimman valoisiksi Neuvostoliiton hyväksi. Niinpä esimerkiksi väitetään suo-

malaisten kärsineen huomattavasti suurempaa mieshukkaa kuin venäläisten. Vakuutetaan Mannerheim-linjaa painostettavan rauhallisesti, mutta vastustamattomasti, joskaan puna-armeija ei milloinkaan ole aliarvioinut hyvin tuntemiaan vaikeuksia, joita sen on Suomessa kestättävä, eikä ole koskaan ajateltukaan voittoa Suomen armeijaa yhdellä iskulla, kuten vihamieliset ulkomaalaiset porvaristolehdet lukijoilleen uskottelevat. Ihmetellään vielä sitäkin, ettei ulkomaalaisia lehtiä ollenkaan kiinnosta verrata puna-armeijan saavutuksia siihen hitauteen millä Siegfried-linjalla edetään.

Lehteä viime aikoina kohdanneista "onnettomuuksista", lukuisista takavarikoimisista ja haasteista, valittaa lehti etusivulla, ettei toimitus ole aina edes tietoinen takavarikointien syistäkään sekä julistaa suurin kirjaimin etusivun alareunassa: "Huolimatta syytteistä, takavarikoista ja boikottiyrittämisestä tulee Ny Dag kuten tavallisesti tammikuussa. Tilatkaa vain ajoissa"

Jakelu sama kuin N:ossa 17.

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,

Salainen.

tammikuun 8 p:nä 1940.

N:o /III.

KT47

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 20.

Muuan itärajalla suomalaisille antautunut venäläinen lääkintäkapteeni on m.m. kertonut, että hänen käsityksensä mukaan Neuvostoliitto tahtoo Suomen sodassa päästä hallitukselle epämieluisista aineksista. Vähemmistökansallisuuksia tapatetaan etulinjoissa ja sodan aikana on aina helppo löytää syitä epäonnistumisiin ja siten voidaan poistaa johtavilta paikoilta epämieluisat henkilöt. Venäjällä on paljon nykyisen järjestelmän vastaisia aineksia, mutta näiden organisoituminen todelliseksi taistelujärjestöksi on vaikeata. Vain vähäinen osa kansasta on kommunisteja ja heidän avullaan kansa pidetään kurissa. Tavallinen kansanmies ei rintamalla ollessaan ollenkaan käsitä, mistä syystä hänen on taisteltava suomalaisia vastaan, sillä kukaan ei todella usko pienen Suomen voivan Neuvostoliittoa uhata.

Poliittisista kiihoittajista on kertoja maininnut, että he ovat selittäneet sodan alussa suomalaisten työmiesten tekevän kapinan ja ottavan puna-armeijan vapauttajanaan vastaan. Kun sotilaat ovat havainneet pienien polttamatta jääneitten talojen olevan siistejä, peltujen, puutarhojen ja teiden olevan kunnossa j.n.e., ovat kiihoittajat selittäneet joukoille taloissa asuvan rikkaita ja suojeluskuntalaisia, joita valtio avustaa. Miehet olisivat uteliaita nyt tietämään missä sitten asuu rajaseudun hätää kärsivä työväestö. Vangeiksi saaduilta suomalaisilta sotilailta tavatun runsaan rahamäärän on selitetty johtuvan siitä, ettei Suomen rahalla ole mitään ostoarvoa ja siksi sitä pitää olla paljon.

Haavoittuneitten huolto vihollisen puolella on huonoa. Ensiapupaikat ovat metsissä kuusten juurella ja niissä on vain turkkeja alusina ja peitteinä, niitäkin vähän. Monet tienvar-

VP/KD N:o 29/1604-1940.

sikylät ovat haavoittuneita täynnä ja on haav. kuljetettu junnilla paljon Sisä-Venäjällekin. Ryssät suojaavat esikuntiaan, varastojaan ja majoituspaikkojaan punaisen ristin tunnuksilla. (Kerran oli eräässä esikunnassa selitetty, että suomalaiset tekevät sanoin ja siksi näillä tunnuksilla merkittyjä paikkoja saakin huoletti pommittaa.)

Neuvostoliiton armeijan päällystön ja miehistön suhteesta kertoja selitti, että "herra on herra ja musikka vain musikka". Rivimiehissä ei ole taistelutahtoa eikä itsenäistä toimintaa voi havaita. Jokaiseen tekoon täytyy päällystön aina antaa eri käsky. Esikunnissa kritikoidaan aina epäonnistumisten syitä, mutta tuloksiin ei päästä. Todetaan vain suomalaisten panevan sisukkaasti vastaan. Komppanioissa on jo useita eri kansallisuuksia. Niihin on aina koetettu sijoittaa muutamia suomea puhuvia miehiä, joita käytetään erilaisiin "pettämistehtäviin".

Viime viikkojen kuluessa on valtiollisen poliisin eri osastoille tehty lukuisia ilmoituksia n.s. hartevalaisten matkasaarnaajien harjoittamasta maanpuolustuksenvastaisesta kiihoituksesta, ja on tällaisia saarnaajia kuulusteltu.

Kansainvälisen Raamatuntutkijain seuran eli Vartiotornin Suomessa oleva virallinen johtaja, insinööri K.J. von Haartman-Harteva on kuulustelussa m.m. kertonut seuran ottaneen sellaisiin valtiollisiin järjestelmiin kuin kommunismi ja fascismi vastustavan asenteen, koska nämä eivät ole tuottaneet onnea maailmalle. Seuran päämääränä on Jumalan valtakunta, jossa tulee vallitsemaan teokratia. Edelleen hän antoi ymmärtää, ettei Raamatuntutkijain seura tunnusta mitään isänmaa-käsitettä. Kristityiksi itsensä laskevat ihmiset katsovat olevansa kansaa yli maailman, mutta tottelevat ilolla kaikkia sen maan lakeja, jossa asuvat, elleivät ne ole ristiriidassa raamatun kanssa.

Kun eräässä seuran kirjasessa mainitaan m.m., että Jehovan todistajat "kieltäytyvät tervehtimästä minkään kansan lippua tai ketään ihmistä" ja edelleen "jonkin lipun tai ihmisen tervehtiminen tekisi heistä Kaikkivaltiaan Jumalan lain rikkojia ja

koituisi heidän ikuiseksi tuhokseen", on Harteva selittänyt sen olevan seuran periaatteen. Vaikkakin eri kirjasissa ja puheissa usein asetutaan vastustamaan sota, myöntää seura nykyisen Suomen puolustussodan oikeutetuksi. Suomen kristikanean rukoileminen isänmaan puolesta ei auta. Sodassa puhuu vain tekniikka ja vaikka vastassa on sellainenkin vihollinen kuin ateistinen bolshevikkivaltio, ei kannata rukoilla, sillä kaikki riippuu siitä, miten Jumala katsoo hyväksi sallia.

Joku aika sitten Ruotsissa toimitetun "Die Welt" lehden takavarikoinnin johdosta on muuan ruotsalainen kommunisti ker-tonut toimenpiteen johtuneen Suomen kysymyksestä. Lehden tar-koituksena on korvata aikaisemmin monia vuosia Sveitsissä il-mestynyt "Rundschau". "Rundschau" oli kommunistisen internatio-nalen koko Euroopan ja ulkoeurooppalaisia maita käsittävä propagandalehti. Kun kuitenkin Sveitsi eristäytyi Neuvostolii-tosta ja sieltä on vaikea pitää yhteyksiä Neuvostoliittoon ja muihin maihin, päätti Komintern painattaa julkaisua Ruot-sissa. Osa "Rundschaun" toimittajista on siirtynyt sinne ja samoin on saatu Sveitsistä osa "Rundschaun" osoitteita ja yhteyksiä, mutta Ruotsissa tullaan nämä yhteydet kuitenkin organisoimaan uudelleen julkaisua varten tarvittavan aineiston saamiseksi.

Aikaisemmassa tiedoituksessa mainitun Suojärvellä julkaista-van propagandalehden "Kansan vallan" lisäksi on Suomussalmella todettu painetun lehteä "Suomen kansan ääni". Sen vastaavaksi toimittajaksi on merkitty J. Niiranen, jonka on tiedetty ai-kaisemmin toimineen opettajana Karjalan erill. jääkäripataljoo-nassa sekä kirjoittaneen "Punaiseen Karjalaan". "Suomen kansan äänen" sisällöstä mainittakoon, että siinäkin on, kuten "Kan-san vallassa", suurin osa sisällyksestä Neuvostoliiton alu-eella asuvien ja sen armeijassa olevien henkilöiden kirjoi-tuksia. Ne lienee kuitenkin laadittu toimituksessa. Edelleen julkaistaan "Kuusisen hallituksen" ja Neuvostoliiton väliset sopimukset y.m.s. Pariisen palstaa on uhrattu myöskin Neuvosto-

liiton radioissa luetuille TASSin "uutisille". Ne on kaikesta päättäen otettu suoraan radiosta ja siten on "uutisissa" koomillisia nimiäkin, esim. Gaid Park (Hyde Park). New dag (Ny Dag), Reyter (Reuter), Maashinon linja (Maginot-linja) j.n.e.

"Suomen kansan ääni" sekä lisäksi lentolehtisiä on painettu Suomussalmen Juntusrannassa Perttulan talossa olevassa kirjapainossa, jonka ryssät ovat tuoneet sinne tullessaan.

Näytteeksi lehden tasosta otettakoon tähän pari kirjoitusta:

"Uudet tehtävät.

Ruhtinaan kylän kansan kokous, joka oli 17 p:nä joulukuuta v. 1939, tuli käännekohtaksi kansalaisten elämässä. Tässä kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin tärkeitä tehtäviä, jotka on asetettu Uuden Kansanhallituksen taholta Suomen kansan eteen, sen etujen turvaamiseksi.

Kokous valitsi suurella aktiivisuudella ja yksimielisyydellä Kansanrintaman komitean 7 hengestä.

Mitkä tehtävät asettuvat uuden Kansanrintaman paikallisen Komitean eteen ?

Ne tehtävät ovat seuraavat:

- 1) Antaa työtätekeväälle kansalle työtä ja työttömyyden lopettaminen.
- 2) Teiden kuntoon rakentaminen.
- 3) Uuden koulun rakentaminen suojeluskuntalaisten polttaman koulun sijalle.
- 4) Osuuskaupan uudesti järjestäminen ja väestön tyydyttäminen ruoka- ja vaatetus tarpeilla.
- 5) Järjestää itsesuojelusryhmiä elämän ja omaisuuden turvaamiseksi ja suojeluskuntarosvojen hävittämiseksi.

Toivomme uudelle komitealle tuloksellista työtä näissä tärkeissä tehtävissä, jotka tulevat palvelemaan kansan elin-etuja.

Pekka".

"Avautuvat opintiet.

Me Suomen työläisnaiset olemme saaneet raataa raskaissa töissä varhaisesta aamusta myöhäiseen iltaan emmekä ole saaneet osaksemme vähääkään kunnioitusta. Meidän on täytynyt olla syrjässä yhteiskunnallisista tehtävistä.

Me työläisnaiset, jotka emme ole kuuluneet "Lotta-Swärd"-yhdistykseen, emme ole olleet koirankaan arvoisia. Meitä on pilkattu ja haukuttu "punikiksi" ja "ryssäksi".

Meille on avautunut tie elämään. Tämä iloinen uutinen saa monen sydämen varmasti ilosta sykkimään. Nyt me saamme vapaasti toimia ja olemme samanarvoisia miesten rinnalla. Köyhästä työläisperheestäkin niin tytöt kuin pojatkin nyt voivat

lähteä opin teille. Naisillekin on tullut mahdollisuus saavuttaa sivistys ja osallistua yhteiskunnallisiin tehtäviin.

Hanna Kukkonen".

Sanomalehtiosastossa olevan selostuksen lisäksi mainittakoon, että ruotsalainen "Ny Dag" lehti useissa kirjoituksissaan törkeästi hyökkää maahamme vapaaehtoisiksi ilmoittautuneita miehiä vastaan. Verrataan Suomen ja Espanjan sotaa toisiinsa sekä tietysti huomautetaan, että Suomessa taistellaan määrättyjen kapitalististen pyrkimysten hyväksi, "Valkokaartilaiset" haluavat tapella kartanonomistajien, vapautta vailla olevan olotilan, riiston ja maanviljelijäin velkojen säilyttämiseksi. - Parin palsta otsikolla lehti kertoo Suomen pakolaisten tuomitsevan "mannerheimiläisen" hallituksen. Pakolaiset on ajettu kotoaan väkivallalla ja senjälkeen valkokaartilaiset polttivat, ne. Tekstissä ei ole mitään asiaa. - Sen johdosta, että Neuvostoliiton jokin radioasema on lähettänyt Lahden aallolla suomenkielistä kiihoituspropagandaa Lahden radioaseman ollessa vaiti, lehti varustaa uutisensa otsikolla "Lahtis radiostation i folks händer ?" Lontoon tietoon, että Neuvostoliiton radioasema olisi lähetyksen suorittanut "Ny Dag" huomauttaa tiedon tuntuvan uskomattomalta. "Mutta sitävastoin voidaan ajatella, ettei asema enää ole Mannerheimin, joukkojen hallussa vaan sitä hallitsevat suomalaiset työläiset".

Sanomalehdistö:

"Ny Dag" 30.12.39.

Otsikolla "Pieni Suomi ja Suuri Neuvostoliitto" kirjoittaa lehti Mannerheim-rintaman lempipropaganda-aiheena olevan kalastaa työväen ja pieneläjien myötätuntoa suurta Neuvostoliittoa vastaan taistelevaa pikku Suomea kohtaan. He eivät mainitse mitään pienen Suomen taantumushallitusten jo useamman vuoden ajan yhdessä Imperialististen suurvaltojen kanssa suunnittelemasta hyökkäyssodasta Neuvostoliittoa vastaan. Ei sovi myöskään mainita valkosuomalaisilla alkuaikana olleen rajoilla huomattamasti enemmän joukkoja kuin vastustajallaan. Ennen taisteluja olivat valkosuomalaiset mobilisoineet vähintään 300.000 miestä ja sen jälkeen on kutsuttu vanhemmat ikäluokat, joten lukumäärä nykyään lienee 400.000. Mobilisointi alkoi jo silloin kun Neuvostoliitto tarjosi ystävällisiä neuvotteluja. Venäläisten joukot Suomen rajoilla eivät ole 40-60 kertaa suuremmat kuin valkosuomalaisten. Tähän saakka ne ovat ehkä olleet pienemmät.

Porvarilehdistökin liioitteli röyhkeästi joku päivä sitten

kertomalla lukijoilleen Kannakselta Petsamoon olevan rajalla 300.000 miestä punajoukkoja. Niinollen ymmärrämme heidän lukumääränsä olevan huomattavasti pienemmän.

Ainoastaan Leningradin piirin paikallisjoukot osallistuvat taisteluihin. Neuvostoliitolla on valtavat rajat vartioitavina, Tyynen Valtameren rannalta Turkestanin kautta Persian ja Turkin rajoille. Mannerheimin vallan lopettamiseen tuskin tarvitaan muuta kuin paikallisjoukot. On tyypillistä, että venäläiset tiedoitukset puhuvat vain partiokahakoista ja tiedusteluoperaatioista, jotavastoin valkosuomalaiset puhuvat hirvittävistä hyökkäyksistä.

Jakelu sama kuin. N:ossa 17.

VALTIOLLINEN POLIISI

Salainen.

Helsingissä,
tammikuun 13 p:nä 1940.

N:o /III.

KT 47

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 21.

Kansan puolustustahto ilmenee eri paikkakunnilta saatujen tietojen mukaan edelleen vankkumattomana. Jokin aika sitten rintamantakaisten paikkakuntien pommitukset synnyttivät luonnollisesti paikallisessa asujaimistossa hermostuneisuutta, mutta on tilanne siinäkin suhteessa parantunut. Esim. Vaasasta siirtyi väestöä runsaasti maaseudulle, mutta nyt on jo joitakin henkilöitä palannut sinne asioitaan järjestelemään. Yleisenä havaintona voidaankin sanoa, että tällaisen "rauhanajan" sattuessa siirtoväestö liian nopeasti on valmis palaamaan takaisin kotipaikkakunnalleen.

Viimeisimmät sotatiedot Suomussalmelta ovat yhä vielä huomattavasti nostattaneet kansan mielialaa. Usko omien joukkojen voittoon lisääntyy eikä juuri minkäänlaista toivottomuutta, muutamia harvoja poikkeuksia lukuunottamatta, esiinny. Tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todella sanoa, että Suomen kansa on tällä hetkellä täysin yksimielinen. Minkäänlaisista poliittisista erimielisyyksistä ei voitane puhua, hallituksen jäseniä y.m. maamme johtohenkilöitä ei kuule arvosteltavan ja kommunistinen toimintakin on lamassa. Esimerkkinä mainittakoon, että muutamat entiset punakaartilaisetkin, jotka aikaisemmin on tunnettu mielipiteiltään hyvin vasemmistomielisiksi, ovat käyneet tekemässä valtiolliselle poliisille ilmoituksia epäilyttävistä henkilöistä ja heidän puuhistaan. Tämän kaiken he ovat tehneet ilmeisestikin ilman vilppiä tai suosioon pyrkimistä. Eivät myöskään pommitukset ole saaneet kansan rivejä hajomaan, vaan päinvastoin ne tiivistyvät, joten pommit saavat ainoastaan yhä nousevan vihan suuntautumaan niiden heittäjiä ja heidän tarkoituksensa vastaan.

VP/KD N:o 51/1607-1940.

Huhuja mitä erilaisimmista asioista on maassamme kiertänyt runsaasti. Niiden synnyttäjinä ja levittäjinä voitaneen pitää etupäässä edesvastuuttomia kansalaisia, ja henkilöitä, jotka ovat panneet niitä liikkeelle lähinnä maata vahingoittavassa tarkoituksessa. Monesti aiheuttavat huhun myöskin viranomaisten puutteelliset tai viivästyneet tiedoitukset. Alkuunpanijoita on useissa tapauksissa vaikea saada selville. Esimerkkeinä mainittakoon yli koko maan levinnyt tieto erään elokuvanäyttelijätäreemme vakoilusta ja teloituksesta, mikä huhu sittemmin laajennettiin käsittämään monia tunnettuja saman alan taiteilijojamme. Mutta huhu en tullut viime aikoina yhä verenhimoisemmaksi. Niinpä on muka muuan kannakselainen pappi teloitettu vakoilijana. Eräs kannakselainen kirkkoherra taas olisi avoimen hautansa ääressä polvillaan tunnustanut toimineensa 15 vuoden ajan ryssien apulaisena. Ja nyt sodan aikana antaneensa näille tietoja, koska on luullut Suomen vastarinnasta huolimatta kuitenkin häviävän. Nämä tällaiset huhut ovat ilmeisesti aiheuttaneet Suomen kristikansalle paljon surua ja huolta. Edelleen olisi Kannaksella muuan patterin päällikkö paljastanut ryssien vakoojaksi ammutettuaan patterillaan siten, ettei ryssä vain vahingoittunut. Samassa jutussa olisi sittemmin Kannaksella vangittu kaikkiaan 200 henkilöä. Viimeksimainittu osoituksena siitä, miten puolustuslaitostammekin vahingoittavia huhuja voidaan levittää.

Vaikkakin kurista kotirintamalla ja huhujen vastustamisesta on jo paljon puhuttu ei olisi haitaksi sitä edelleen tehostaa sekä sen lisäksi armeijamme yksiköissä huomauttaa sotilaille, etteivät he kirjeissään ja lomilla ollessaan levittelisi mitä mielikuvituksellisimpia juttuja. Yleensähan tietoa sitä innokkaammin edelleen kerrotaan mitä hirveämpi se on.

Innostus maanpuolustustoimintaan ahvenanmaalaisten keskuudessa näyttää yhä kasvamisen merkkejä, varsinkin nuorison keskuudessa. 7.12.39 perustettuun Ålands Hemvärn-järjestöön on tähän mennessä ilmoittautunut n. 750 vapaaehtoista, niistä suurin osa

18-21 vuotiaita, 3a uusia ilmoittautumisia tapahtuu jatkuvasti. Yhteensä 300 miestä on jo noin 3 viikon ajan qllut harjoituksissa Finströmin kansanopistolla ja Jomalan maamieskoululla. Tarkoituksena on kuuden viikon harjoitusajan jälkeen heidät kotiuttaa ja tilalle ottaa uudet miehet. Kotiutetut miehet alkavat järjestää harjoituksia kotikylissään. Suurin innostus maanpuolustukseen on havaittavissa Saltvikissa, Maarianhaminassa, Föglössä ja Kökarissa, jota vastoin Ekerössä ja Lumparlandissa, - separatismien pahimmin saastuttamissa pitäjissä - innostus asiaan on vähäisin. Viimemainitusta paikasta oli, kun yhden nimen käsittänyt vapaaehtoisten värväysluettelo oli sieltä palautettu Ålands Hemvärn-järjestön toimistoon, samalla ilmoitettu, että miehet tarvitaan kaikki kotona, joten he eivät voi osallistua toimintaan. - Mainittakoon vielä, että Finströmin kansanopiston johtaja, tunnettu separatistijohtaja, maisteri J. E. Eriksson, nyttemmin on pitänyt sunnuntaisin hemvärn-kurssilaisille luentoja Suomen historiasta, mihin aineeseen tšekäläisissä kouluissa on aikaisemmin kiinnitetty huomiota vain sen verran kuin on ollut välttämätöntä ja pakollista.

Monin paikoin sitävastoin suuri osa vanhempaa väestöä suhtautuu maanpuolustustyöhön vastenmielisesti ja useinkin vasta pitkien selitysten jälkeen se saadaan ryhtymään välttämättömiin toimenpiteisiin. Niinpä on sotilaiden majoitus monesti tuottanut vaikeuksia. Kun esim. Jomalan pitäjän Svibyn kylässä olevan lentokentän läheisyyteen piti majoitettaman n. 80 lentojoukkoihin kuuluvaa miestä, ei kukaan ollut halukas luovuttamaan edes tyhjinä olevia telojaan heidän käytettäväkseen, vaan viitattiin siihen, että- venäläisetkin olivat täällä ollessaan majoilleet tyhjiä ladoissa, ja sellaisiin saisivat suomalaisetkin tyytyä. Majoitus oli järjestettävä majoituslautakunnan välityksellä. - Kun sanotulta lentokentältä piti poistettaman sinne vihollisen mahdollisen maihinlaskuyrityksen estämiseksi kuljetetut ajoneuvot y.m. esteet, saatiin asukkaat poistamaan sanotut esteet vasta uhkausten jälkeen heidän ensin pidettyään asian johdosta kokouksia. - Sanotunlaista vastenmielisyyttä maan-

puolustusta kohtaan on ilmennyt etenkin länsiosissa maakuntaa, kuten Ekerössä, Hammarlandissa sekä osissa Finströmin ja Jomalan pitäjiä. - Maakunnassa on kuitenkin paikkakuntia, joissa väestön suhtautumisessa suomalaiseen sotaväkeen ei ole huomauttamisen aihetta; ovatpa eräillä seuduilla asukkaiden ja sotilaiden välit muodostuneet varsin hyviksi, niin että sotilaille, heidän siirtyessään toisille paikkakunnille, on järjestetty eroajaisillanviettoja, joissa heitä on paikkakuntalaisten toimesta kestitty ja heille pidetty puheita.

Mitä tulee maakunnassa oleviin, aikaisemmin kommunismiin myötämielisesti suhtautuneisiin henkilöihin, käy mieliala heidän keskuudessaan varsin selvästi ilmi erään tällaisen henkilön lausumasta: "Kun Stalin teki liiton Hitlerin kanssa, menetti hän paljon ihailijoitaan, jotka alkoivat epäillä koko kommunismin olevan vain petosta. Kun venäläiset sitten hyökkäsivät Suomeen, luopuivat hänestä yhä useammat, niin että hänen "ihailijoinaan" enää ovat vain ne, joilla tästä hyökkäyksestä on tuloja".

Eräs venäläisten joukossa taistellut suomalainen työmies on pidätyksensä jälkeen kuulustelussa kertonut joulukuun loppupuolella Suomussalmelle edenneitten venäläisten joukkojen levittäneen tietoja, joiden mukaan Suomussalmi ja Puolanka on jo vallattu, Kajaani piiritetty ja myöskin Kannaksella venäläisten joukot voittaneet. Tietoja oli levitetty lentolehtisten avulla sekä niistä ilmoitettu Juntusrannalla osuusliikkeen talossa pidetyissä kokoustilaisuuksissa, joissa puhujina esiintyneet muuan mies- ja naishenkilö olivat selittäneet Suomi voitavan vallata muutamassa tunnissa, jos sitä vain halutaan ja pannaan kaikki 2500 lentokonetta liikkeelle. Suomalaiset olivat aloittaneet sodan niin raukkamaisesti, että olivat työkeillä ampuneet Neuvostoliiton rauhallisia sotilaita. Vakuutettiin, ettei Suomen kansalle tehdä mitään pahaa, vaan että Suomeen pitää saada "kansanhallitus", jonka kanssa siitä jo on tehty sopimus.

äskettäin julkisuuteen ilmestyneen lentokirjasen "Finland" laatija, tanskalainen kirjailija Martin Andersen-Nexö en nyttemmin saanut tunnustusta Moskovon "Pravdassa", joka on julkaissut kirjailijan artikkelin "Mörkrets röst" sekä jatkanut siihen, että Andersen-Nexö edustaa parasta eurooppalaista älymystöä esiintyen avoimesti ja urhoollisesti Suomen kansan puolesta julistaen solidaarisuuttaan sen kansanvaltaisen hallituksen kanssa ja häväisten mannerheimiläis- valkokaartilaiset. Kirjailija on joutunut, kuten Pravda jo on maininnut, taantumuksellisten voimien ja ensisijassa sosialidemokratian katkeran vainon alaiseksi. Terävästi kirjoitetussa lentokirjasessaan Nexö «soittaa "haisevan sosiälidemokratian ja sen "jumalien" periaatteettomuuden, kyynillisyyden, taantumuksen ja lahjottavaisuuden. Nämä "pimeyden henget", sosialidemokraattisen sakan henget, tukahduttavat kaiken elollisen ja kiihoittavat niitä vastaan, jotka taistelevat kansan vapauden ja onnen puolesta."

Jakelu sama kuin N: o 17.

Helsingistä,
tammikuun 17 p:nä 1940.

№...../III.

LV47

Valtiollisen poliisin tiedotuksia № 22.

Oulussa on viime päivinä väestöuojeluviranomaisten toiminta herättänyt suurta tyytymättömyyttä. Niinpä sunnuntaina ei toisen hälytymerkin jälkeen lainkaan annettu "ilmavaara ohi"-merkkiä. Monet ihmiset joutuivat tämän vuoksi oleskelemaan pimeään saakka väestösuojissa ja läheisissä metsissä. Oulussa ei koko päivänä havaittu lainkaan lentokoneita. Eilen oli jälleen hälytys, mutta kun tällöinkään eivät vihollisen lentokoneet esiintyneet, ovat monet paikkakuntalaiset huomauttaneet, että "hiljaisen hälytyksen" jälkeen Oulun väestösuojeluviranomaisilla on puhelin käytettävissään, joten he voivat ehdottoman varmasti saada tiedon, koska koneet Oulua todella lähestyvät eikä hälytystä tarvitse antaa silloin, kun ne ovat esim. Kajaanissa. On odotettavissa, että seuraavan ilmahälytyksen tapahtuessa paikallinen väestö ei tule annettuja määräyksiä tarkoin noudattamaan ja siksi toivotaankin nopeasti saatavan aikaan parannus.

Helsingissä taas herättää ihmetystä, ettei viime lauantaina sattuneen ilmapommituksen edellä hälytysmerkkiä annettu tarpeeksi ajoissa. Vihollisen lentokoneet olivat jo usean minutin ajan liikuskelleet muutaman kilometrin päässä kaupungin länsipuolella ja vasta niiden suunnatessa kulkunsa kaupungin yläpuolelle hälytyssireenit alkoivat ulvoa.

Suomussalmella on pidätetty "puhdistuksen" jälkeen 12.1. m.m. viisi henkilöä, joista kaksi on 14.1. suoritetuissa kuulusteluissa todettu vihollisen vakoojiksi. Asia lienee ollut pikaoikeudessa esillä ellen illalla.

Suomussalmelta on nyttemmin siirretty useita satoja henki-

löitä venäläisten hallussa olleilta alueilta Lumijoelle. Parhaillaan suoritetaan siellä tutkimuksia ja kuulusteluja ja on niissä jo nyt todettu ainakin muutamien henkilöiden toimineen ryssien oppaina ja apumiehinä.

Muutamat karjalaisten pakolaisten johtomiehet ovat tämän kuun alussa pitäneet neuvottelukokouksen, jossa päätettiin esittää Karjalan ulkomaiselle valtuuskunnalle toivomus, että se ottaisi yhteyden Suomen hallitukseen karjalaisten joukkojen muodostamiseksi Suomen sotilasjohdon määräysten ja täydellisen huollon alaisina sekä koettaisi saada aikaan kaikkien heimojärjestöjen kanssa yhteistyön ja Vienen ja Aunuksen Karjalaa koskevien asioitten keskittämisen erikoisen järjestön hoitoon. Eräs johtohenkilö on kirjeessään nimenomaan huomauttanut, että jos kaikki järjestöt toimivat erillään ei toiminnalla ole onnistumisen edellytyksiä eikä Suomen hallitukseen voi täydellä luottamuksella suhtautua mihinkään järjestöön.

Osoituksena pakolaisten halusta toimia otettakoon sissipataljoonan alullepanijain itäkarjalaisille ja inkeriläisille osoittamasta kiertokirjeestä seuraava ote:

"Kansamme kohtalo on joutunut vaakalaudalle: joko elämme tai kaadumme kunnialla. Muuta mahdollisuutta ja valinnan varaa ei ole. Sen vuoksi veremme pyhä ja tinkimätön velvollisuus kuuluu: kivääreille. Yksilöinä ja hajallaan ollen me olemme heikkoja, mutta yhdessä vahvoja. Sitäpaitsi ei yhdelläkään meistä ole oikeutta jättäytyä syrjästäkatsojaksi ja toisarvoisiin tehtäviin, kun kansakuntamme yhteinen ja ylevä asia kutsuu meitä lippujen alle. Nyt on jokainen veljensä vartia".

Eräällä paikkakunnalla Pohjois-Suomessa on muuan tunnettu kommunistinainen kertonut mielipiteittensä Neuvostoliittoon nähdyn nykyisten tapahtumien takia muuttuneen. Salmijärvellä hän oli puhutellut Venäjältä tulleita rajaloikkareita, jotka pettymisistään huolimatta ovat vieläkin kommunisteja. Venäjällä oli heidän kertomansa mukaan tehty virheitä m.m. siinä, että talonpoikain tilat pakkokollektivisoitiin. Talonpojat ovat nyt

valmiit milloin tahansa lähtemään vallankumouksen teille yhdessä hallitukselle vihamielisten puna-armeijalaisten kanssa. Stalin tovereineen voidaan milloin tahansa syöstä vallasta.

P.o. kommunistinainen piti mahdollisena, että Suomi voittaa sodan ja tuntui hän sitä toivovankin, mainiten m.m. muutamien työläistoveriensa taistelleen erittäin sankarillisesti Neuvostoliiton sotilaita vastaan. Kysymykseen, kuinka hän puoluelaisena saattaa unohtaa Leninin ja Stalinin ohjelman ja päämäärät maailmanvallankumouksesta, oli nainen huomauttanut, etteivät ne opit hänen käsityksensä mukaan enää sovi meidän nykyisiin oloihimme, sillä Neuvostoliiton johto on nyt paljastanut tarkoituksensa valloittaa pienet kansat ja alistaa ne valtansa alaisiksi palvelemaan venäläistä imperialismia. Maa, joka on aina selittänyt edistävänsä rauhaa ja suojelevansa pieniä kansoja, on nyt paljastanut todelliset tarkoituksensa ja saanut vastaansa kansojen vihan ja inhon.

Eräältä naishenkilöltä Suomussalmella on tavattu 8.000 markkaa Neuvostoliiton Suomessa olleen edustajiston ennen sodan alkua hankkimia suomalaisia seteleitä. Tutkimuksissa on todettu naisen saaneen rahat venäläisiltä, jotka olivat niillä suorittaneet ostoksensa miehittämällään paikkakunnalla.

J a k e l u: Sama kuin № 17.

Helsingissä,
tammikuun 23 p:nä 1940.

Nº...../III.

IV47

Valtiollisen poliisin tiedoituksia Nº 23.

Kuulusteltaessa erästä "Vartiotorni ja Raamattu ja Traktaattiseura" nimisen seuran palveluksessa olevaa mieshenkilöä, joka m.m. on ilmoittanut, ettei hän tule ryhtymään mihinkään aseelliseen sotapalvelukseen, ei edes sairaankantajaksi tai -hoitajaksi, koska miehiä voidaan taas käyttää sotilaallisiin tarkoituksiin "perkeleen ja saatanan" hyväksi, on hän Viron oloista kertonut m.m. seuraavaa;

Kiertäessään kirjakauppiaana puolentoista vuoden ajan useilla eri paikkakunnilla Virossa hän oli viime syksynä venäläisten joukkojen marssiessa maahan havainnut suuressa osassa kansaa esiintyvän mielipiteen, että olisi ryhdyttävä aseelliseen vastarintaan. Esim. kun kertoja meni taloihin myymään kirjojaan, sanottiin hänelle; "Tuokaa meille myytäväksi kiväärejä, niitä me nyt tarvitsemme venäläisiä vastaan". Yleensä puhuttiin, että Suomi olisi kieltäytynyt antamasta apua Virolle, jos se ryhtyisi vastarintaan, ja samoin olivat tehneet Liettua ja Latvia. Jos venäläiset nyt pakottavat Viron taistelemaan Suomea vastaan, ei tähän suostuta, vaan virolaiset siirtyvät Suomen joukkoihin. Tällaista ovat puhuneet etupäässä maalaiset, joiden kanssa kertoja joutui kosketuksiin. Neuvottelujen aikana syksyllä olivat monet maalaisnuorukaiset ja -miehet selittäneet karakaavansa Suomen puolelle, jos sota syttyy. Nyt viimeksi oli kerrottu Tallinnassa useiden satojen miehien ilmoittautuneen Suomeen vapaaehtoisiksi.

Virolaiset seuraavat suurella mielenkiinnolla ja tarkoin Suomen sotatapahtumia ja suomalaisten menestyksistä on yleensä riemuittu. Suomen radiolähetyksiä, suomenkielisiäkin, seurataan.

Neuvostoliiton Virossa olevista sotavoimista kuulusteltava
VP/KD Nº 78/1611.1940.

kertoi, että ollessaan Abiassa venäläisten joukkojen kolmen päivän aikana marssiessa Pärnua kohti ja sieltä edelleen Saarenmaalle ja Hiidenmaalle, vartiossa olleet virolaiset suojeluskuntalaiset olivat sanoneet tankkeja olleen n. 400, jotka tankit yleensä olivat olleet keskikokoisia ja pieniä. Autoja oli mennyt n. 1000, joukossa panssariautoja, ja oli niihin sijoitettu sotilaita. Tykistöä ei oltu nähty, mutta lienee sitä kuljetettu yön aikana, jolloin kuljetettiin kolonneja ja äänestä päätellen raskaasti kuormattuja moottoriajoneuvoja, tankkeja tai muita, Neuvostoliiton sotilaat olivat olleet kohtalaisen hyvin pukeutuneita, ainoastaan jalkineet olivat huonot, ja jo matkalla sotilaat olivat ostaneet Viron rahalla itselleen uusia jalkineita.

Tallinnassa olisi sattunut kertojan kuuleman mukaan yhteentoista venäläisten joukkojen ja virolaisten välillä. Joulukuun alkupuolella oli kadulla runsaasti sekä maaväkeen että laivastoon kuuluvia venäläisiä sotilaita. Satamassa ei ollut sotalaivoja, mutta kerrottiin niitä olevan Tallinnan lähistöllä.

Tietoja vihollisen haltuun jätetyistä rajakylistä.

Neuvostoliiton sotajoukot ovat Hyrsylän mutkan kylissä "takavarikoineet" asukkaitten vaatteet, vieläpä ikkunaverhotkin. Vain yksi vaatekerta henkilöä kohden on jätetty jokaiselle. Niinikään on pakkoluovutettu heiniä, jotka kuitenkin on luvattu korvata, milloin, sitä ei ole mainittu.

Asuintaloissa ryssät käyttäytyvät pahasiivoisesti liaten pihamaat ja talojen seinustat.

Ryssien valtaamilla alueilla on käytännössä Suomen raha. Tie- ja muissa töissä oleville kansalaisillemme on luvattu maksaa työpalkat Suomen rahassa, joka yksinomaan kelpaa kaupoissa. Niissä ei kuitenkaan ole muita kuin sattumalta jääneitä tarvikkeita. Ainoastaan sokeria ovat ryssät myyneet suomalaisille, ja on kerrottu, että päällystö on nämä määrät ottanut sotaväen varastoista ja siten sotamiehet jääneet ilman sokeria. Tästä on johtunut nurjamielisyyttä sotamiesten keskuudessa.

Eri kylissä ovat ryssät järjestäneet asukkaille useita kokouksia, joissa on valittu eräänlaisia toimihenkilöitä. Näiden

tehtävänä lienee toimia välieliminä ryssien sotilasjohdon ja paikallisen asujamiston välillä. Yleensä ollaan haluttomia menemään p.o. kokouksiin, mutta nyttemmin on epäsuorasti huomautettu, että se on tavallaan pakollista.

Ainakin Hautavaaran kylässä on järjestetty joka ilta tanssiaisia ja käynee niissä suomalaisia tyttöjä vastoin vanhempiensa tahtoa. Ryssät ovat muuten tuoneet Hautavaaraan venäläisiä naisia asumaan sotaväen kanssa yhdessä.

Edellä mainittujen kokousten lisäksi ryssät harjoittavat propagandatoimintaansa levittämällä suomalaisten keskuuteen "Kuusisen hallituksen" julisteita ja "Kansan valta" nimistä, valtiollisen poliisin tiedoituksissa aikaisemminkin jo selostettua sanomalehteä. Propagandapuheissa on tammikuun alkupuolella selitetty Neuvostoliiton joukkojen jo olevan lähellä Helsinkiä. Sitä ei kuitenkaan ole uskottu, sillä koko sodan ajan on tykkien jyske kuulunut rajakyltiin. Hyrsylän kylän asukkaat sitäpaitsi voivat radioillaan kuulla suomalaisia radiotiedoituksia ja levittää niitä lähiseutujenkin asukkaille. Monilla muilla paikkakunnilla on suomalaisten radiovastaanottimet tehty käyttökelvottomiksi.

Hautavaaran kylään sijoitettu ryssän sotaväki on ollut huonosti varustettu ja kyläläiset ovatkin sanoneet sotilaita "räsynukeiksi". Mieliala joukkojen keskuudessa on laamaannuksissa ja miehistön keskuudessa huhutaan suurista tappioista, joita venäläiset ovat kärsineet eri rintamanosilla. Miehistön ja päällystön välinen suhde on huono.

Vapaaehtoisena on Suomen armeijan palvelukseen ilmoittautunut m.m. Helsingissä olevan Saksan lähetystön kauppa-attashea Otto von Zwehl. von Zwehl on toiminut tykistöupseerina Saksan armeijassa 1912-1919 saaden erotessaan kapteenin arvon. Maailmansodassa hän oli mukana eri rintamilla 1914-1918, m.m. Itämeren divisionassa Suomessa.

Eräistä ulkomailta tavatuista, Suomeen vihamielisesti suhtautuvista piireistä lähtöisin olevista papereista otettakoon tähän näytteeksi muutamia otteita, jotka kuvaavat Suomen-vastaisen propagandan laatua:

"Daily Worker" on haastatellut eristä nuorta Suomesta saapunutta merimiestä. Kysyttäessä häneltä Mannerheimistä hän kertoi nähneensä msnnerheimiläisiä veteraaneja paraatissa. Miehet olivat olleet kurjasti pukeutuneet. Kuusisesta hän ei ollut kuullut paljonkaan, mutta väitti vanhempien ihmisten puhuvan hänestä kunnioittavasti. Kuusinen oli ollut jo ennen vapaussotaa sosialidemokraattisen puolueen huomatuimpia nimiä. Tannerin hän kertoi olevan hyvin vaikutusvaltaisen, työläisille puhuvan miljonäärin. Kansanhallituksen ohjelman hän oli lukenut ja mainitsi sitä kannattavansa. - - -

Eräässä Minneapoliksessa pidetyssä kokouksessa muuan suomalais-amerikkalaisen työväenliikkeen veteraani mainitsi, että niinpian kuin Suomen kansa saa tietää Kuusisen hallituksesta, se tulee liittymään sen kannattajaksi, koska koko kansa toivoo tätä hallitusta ja koska Kuusisen ihanteena on saada elää sovusta suuren naapurimaan, Neuvostoliiton kanssa.

Muuan amerikan-suomalainen on kertonut heillä kaikilla olevan sukulaisia Suomessa, mutta koskaan he eivät ole kirjeissään maininneet mitään Mannerheimin-linjaata. He tuntevat vain Kirke-linjan, joka on saanut nimensä eräästä englantilaisesta, joka sen on suunnitellut. Edelleen suomalaiset tietävät valkokaartilaishallituksen aina vuodesta 1920 valmistelleen sotaa Neuvostoliittoa vastaan. Kun suomalaiseen työläisliittoon ja sen sisarjärjestöihin Yhdysvalloissa kuuluu 8-10.000 jäsentä, on sen vaikutus Amerikassa asuviin 325.000 suomalaiseen suhteellisen suuri.

J a k e l u : Sama kuin V 17.

Helsingissä,
tammikuun 24 p:nä 1940.

N:o...../III.

LV47

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 24.

Yliopiston metsätieteellisellä laitoksella Helsingissä oleskelee eri vss-ryhmien henkilökuntaa yhteensä n. 300 henkeä. Mieliala on kalkissa ryhmissä ollut erinomainen. Epäkohtana kuitenkin mainitaan, että vapaa-aikolna sallitaan ryssän radion kuuntelu. Lisäksi kerrotaan tavattoman paljon kaikenlaisia huhuja ja niiden syntymisen on sitäkin enemmän mahdollisuutta, kun suurella osalla henkilökuntaa on upseeri- y.m. tuttavuuksia, joilta on mahdollisuus saada "luottamuksellisia" tietoja. Väestösuojelukeskus voinee sopivalla tavalla alaisilleen yleensäkin terottaa vaiteliaisuuden tärkeyttä.

Eräillä paikkakunnilla on tehty havainto, että sangen monet henkilöt suhtautuvat väärällä tavalla ilmahälytyksiin. He eivät heti hanki itselleen saatavissa olevaa suojaa, vaikka heidän toimensa ja tehtävänsä eivät heidän paikoillaan oloa vaatisikaan. P.O. esiintymisen surullisena seurauksena mainittakoon, että jokin aika sitten Antrean asemaa pommitettaessa muuan sotilas kuultuaan ilmahälytysmerkin joi rauhassa suojelukunnantalolla kahvia ja alkoi vasta sitten siirtyä suojaan. Pommitus oli jo kuitenkin alkanut ja ehdittyään ovelle hän sai sirpaleen vatsaansa. Seurauksena oli kuolema. Vaikka 15 konetta pommitti paikkakuntaa aiheuttaen suurta aineellista tuhoa, m.m. useita taloja vaurioitui, ratapiha vahingoitui ja patteriin osui pommi puolentoista metrin päähän tykistä, oli tämä tietävästi ainoa ihmishengen menetys.

Muuan suomalainen, Neuvostoliitossa koulutuksen saanut kommunistien johtohenkilö on kertoillut nykyhetkeä koskevista toiv-
VP/KD N:o 83/1612.1940.

mintaohjeiata ja tilanteesta sekä sen kehityksestä m.m. seuraa-
vaa:

Nykyisen sodan ratkaisuvaihe tulee siirtymään huhti- touko-
kuuhun, jolloin asemasota muodostuu mekaaniseksi sodaksi ja
loppuselvittely käy nopeasti. Rintaman lähestyessä Helsinkiä on
kaikkien nopeasti vetäydyttävä "maan alle". Tykistövalmistelun
aikana on pysyttävä kivitaloissa ja varattava sorkkarautoja
ja rautakankia, sillä tehtävät tulevat suoritettaviksi kella-
reissa ja katoilla. Lähemmät ohjeet tullaan antamaan myöhem-
min ja tarvittavat aseet saadaan ajoissa ryhmittäin. Kuiten-
kin on nyt niiden, jotka eivät ole "kuumia", seurattava tar-
kasti ohranan ja kontrolliviranomaisten menetelmiä ja tästä
tehtävä riittävät johtopäätökset sekä sitten ajoissa mentävä
"maan alle". Sörnäinen on kaupunginosa, jossa ei säily, sillä
siellä tullaan tarkastukset suorittamaan ohranan läsnäollessa
ja silloin ei mitään pelastumismahdollisuutta ole.

Rintaman lähestyminen Helsinkiä kohti tulee tapahtumaan ve-
sien auettua, koska silloin vasta voidaan suorittaa ratkaise-
vat maihinnousut. Hakusotatoimenpiteet tulevat kestäämään myö-
hään tammikuun loppupuolelle, jolloin lahtarien aseet ja si-
joitukset ovat kaikilta kohdin selvät. Viimeaikaiset toimenpi-
teet eivät ole olleet mitään operatiolta sotilaallisessa mie-
less, vaan kaikki johtuu Neuvostoliiton sotatoimien erilaisuu-
desta imperialistien sodankäyntitapoihin verrattuna. Tästä asian-
tuntemattomuudesta johtuu irvistely, että puna-armeija seisoi si
savijaloilla. Puna-armeijan seläntakaisen rintaman toiminta on
iskukyvyltään siksi mahtava tekijä, että nykyiset lahtarien par-
tioretket eivät ole näihin tekoihin verrattavissa.

Sen jälkeen kun Neuvosto-Suomi on syntynyt, on ratkaista-
va monia pulmia, sillä maamme pikkuporvaristoa on vaikeata saa-
da tajuamaan Neuvostoliiton ystävällistä suhtautumista maatamme
kohtaan. Luonnollisesti tulee tuholaisia olemaan paljon, eten-
kin teknillisesti sivistyneiden keskuudessa, mutta siitä huoli-
matta ei viimeainittuja voida likvidoida. Sitävastoin raivataan
pois papit ja sosialidemokraattiset puoluepamput sekä heihin
verrattavat. Tämä tuhoaminen tapahtuu sotatoimien yhteydessä, sil-
lä sodan jälkeen sitä on enää vaikea suorittaa. Julkisia ja

salaisia ohranaita täytyy saada kiinni niin paljon kuin mahdollista, sillä heidän avullaan saadaan selville järjestöihin pesiytyneet ohranan kätyrit. Vasta sen jälkeen suoritetaan ohranan likvidointi. Osittain tietysti pyrkii n.s. virallisia ohranaita Neuvosto-Suomenkin palvelukseen, kuten on tapahtunut esim. Venäjällä ja Puolassa, ja nämä ovatkin arvokkaita, joskin myöhemmin tuhottavia. Viime aikoina on havaittu Suomen ohranain käyttävän puolalaista menettelytapaa ainakin postauksessa ja muutamissa muissakin toiminnoissa. Kun tällöin ohranatkaan eivät tiedä muita kuin alaisensa provokaattorit ja kätyrit, on heitä saatava mahdollisimman paljon elävinä kiinni, jotta heiltä voidaan puristaa esiin mahdollisimman paljon tietoja. Voi nimittäin tapahtua, että Ruotsista ja Norjasta jää osa tynkänä järeille ja sinne voi muodostua tuholaiskeskus, josta valmistellaan ja ohjataan tuholaiten toimintaa.

Nykyiset kaupunkien ja siviiliväestön pommitukset ovat valitettavasti luoneet tuholaisille sellaisen maaperän työväestön keskuudessa, ettei asiantila ole vuodessa korjattavissa, vaan vaatii pitempiä aikoja ja perusteellista kulttuurityötä, mikä saadaan päätökseen vasta silloin kun Suomessa on kirjaimellisesti sanoen kulttuurivallankumoustyö tehty loppuun. Venäjällä tämä työ on vienyt aikaa lähes 20 vuotta ja Suomessa ovat edellytykset sen suorittamiseen kansan yleissivistyksen ja luonteen takia vielä huonommat.

Maata viljelevää väestöä ei saa likvidoida yksinomaan sillä perusteella, että se kuuluu suojeluskuntaan. Toisin on asiantilaita, jos henkilöt ovat murhamiehiä ja "piiskureita". Suomalainen maanviljelijäväestö on niin korkealla tasolla ammatiltaan ja yleissivistykseen nähden, ettei sitä voida raivata pois kuin ainoastaan määrättyissä tapauksissa. Varma on, että yksityisomistusoikeus jälleenrakentamistyön yhteydessä tulee ainakin alkuaikoina säilytettäväksi. Tilanherrain ja herraskartanoiden maita sitävastoin tullaan jakamaan pientilallisille, torppareille ja talonpojille. Täten saadaan maalaisväestö suhtautumaan ystävällisesti Neuvosto-Suomeen ja sen virkailijoihin sekä itse pääjärjestelmään. Kulttuurityön avulla voidaan sittemmin siirtää neuvostotalouteen.

Lääkäri- ja insinöörikysymysten järjestely on kaikkein vaikeimpia tehtäviä. Kun koulutusaika on pitkä ja kun koulutuksen täytyy olla perusteellinen, emme näiden ammattien harjoittajina tule elinaikanamme näkemään omaa ainestamme, ja kysymyksen lopullinen järjestäminen jää myöhempään ajankohtaan. Esim. Neuvostoliitossakaan ei tätä kysymystä ole vielä voitu järjestää tyydyttävästi. Lääkäriammattissa ei edes tuholaistoimintaa voida tarkata kuin osittain. Pahimpana haittana on, että lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelu jää mahdollisimman paljon yleisten kaavojen varaan ja ainoastaan porvarillisen aineksen keskuudessa havaitaan todelliset saavutukset. Työläisintelligentit jäävät kaikesta tästä osattomiksi. Seurauksena on myöskin tieteellisen kehityksen pysähtyminen.

Tilanne, mihin sodan jälkeen joudutaan maata uudelleen rakennettaessa, on toisenlainen kuin mitä meidänkin piireissämme odotetaan. Neuvostoliitosta ei ojenneta meille valmiina kaikkea sitä, mitä me tarvitsemme, kaikkea sitä, mikä sodassa on hävitetty, vaan me saamme apua ainoastaan sen verran, että pystymme alkamaan suuren sosiaalisen rakennustyöemme. Meidän tulee itse suorittaa työ, valvoa työntekoa, kasvattaa työntekijät j.n.e. Neuvostoliitto sitävastoin ylläpitää maamme puolustusjoukot ja nostaa ne kunnollisesti aseistaen nykyaikaiselle tasolle.

Tuotantolaitosten valvontakin tulee olemaan vaikeasti ratkaistava kysymys, sillä luotettavan ja tietopuolisesti pystyvän aineksen saanti tähän tehtävään ei ole helppoa. - Teknillisesti kehittynyttä joukkoa omissa piireissämme on vähän, sillä on havaittu, että ne, jotka ovat siirtyneet teknillisille aloille, ovat jättäneet vallankumouksellisen ajattelun ja lopulta vieraantuneet meistä kokonaan. Sopivaa ja tehokasta keinoa tämän asiailan korjaamiseksi ei ole keksitty. Yleensä pidetään Suomessa käytännössä olevaa opiskelutapaa tähän syynä sikäli, että opiskelu, jos henkilö haluaa edistyä, vie tyystin voimat. Lisäksi on otettava huomioon ne edut, mitkä porvarillisella nuorisolla on jo opiskeluvuosista alkaen.

Tuleva valvontatyö edistyy ratkaisevasti, jos onnistumme saamaan käsiimme poliisi- ja ohra-arkistot mahdollisimman kos-

kemattomina ja ehjinä. Siitä onkin olemassa hyviä toiveita ja valvontatyötä helpottaa Neuvostoliitossa kehitetty menetelmä, jonka avulla tuholaiset ja provokaattorit paljastuvat nopeasti ja varmasti, jos saadaan kirjallisia raportteja, olkootpa ne naamioituja miten tahansa.

J a k e l u : Sama kuin № 17.

VALTIOLLINEN POLIISI

S a l a i n e n .

Helsingissä,

tammikuun 26 p:nä 1940.

N:o /III.

KT47

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 25.

Kittilään evakuoitunut Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän asukkaat, jotka mielipiteiltään ovat isänmaallisia, ovat kovasti ihmetelleet, että Kittilässä ja erittäinkin sen syrjäkylissä on vielä paljon Neuvostoliiton radion tiedoituksia ja lupauksia uskovaa, valistumatonta ja "pimeydessä elävää" kansaa. Joitakin tällaisten henkilöitten omistamia radioita on saatettu pois käytännöstä ja poliisiviranomaiset ovat harkinneet muutamien vastaanottimien takavarikointia. Kun lisäksi paikkakunnalla on ryhdytty erikoisiin toimenpiteisiin, m.m. joitakin henkilöitä on toimitettu turvasäilöön ja evakuoidulle väestölle järjestetään töitä sekä kun rintamalta lomalla käyneet henkilöt, kuten myöhemmin lähemmin selostetaan, ovat esiintyneet erinomaisesti, on toiveita tämänkin asiantilan korjaantumisesta.

Tervolassa esiintyvät Petsamon evakuoitunut tyytymättöminä, juonittelevat ja harjoittavat pientä kiihoitustakin. Heidän ja paikkakuntalaisten kesken on ollut kaiken aikaa pientä kahiinaa ja molemmat puolet tekevät toisistaan valituksia. Molemmissa lienee vika, sillä petsamolaiset ovat osittain epäluotettavaa väkeä ja yleensä vaikeasti käsiteltäviä ja tervolalaiset taas hieman itsekkäitä eivätkä osanne oikein sopeutua nykyisiin oloihin.

Hyvän kuvan siitä, miten paljon lomalla käyvät sotilaat voivat vaikuttaa siviiliväestön mielialaan, antaa seuraava valtiollisen poliisin etsivän kuvaus Kittilästä, joka, kuten edellä jo on mainittu, lienee nykyiseen tilanteeseen suhtautumiseensa nähden maamme "pimeimpiä" paikkakuntia:

Suomussalmen voiton jälkeen sai n. 60 Kittilän pitäjältä kotoisin olevaa sotilasta lomaa. Heidän paluunsa kotiseudulle teki siviiliväestöön valtavan vaikutuksen. Kun paikkakunnan väestö syystä tai toisesta tuntuu suhtautuvan varovaisesti radiossa ja sanomalehdissä annettuihin tietoihin yliluonnollisilta tuntuvista voitoista ja suurista sotasaaliista, eikä omista tappioista yleensä mainita juuri mitään, niin on hartaasti odotettu miehiä lomalle, jotta heiltä itse paikalla olleina voitaisiin saada mahdollisimman lähellä totuutta olevia tietoja. Miesten saavuttua Kittilään joutuivat he heti uteliaiden piirittämiksi. Ensimmäiseksi ällistyttivät he omaisensa ja tuttavansa pirteydellään, hyvätuulisuudellaan ja hyvinvoinnillaan, sillä varmaan he olivat odottaneet tapaavansa lomalle tulijat näännyksissä ja laihoina. Mutta kun sotilaiden suusta alkoi tulla juttua, niin ei ihmetyksellä ollut rajoja. Kaikki kertoivat kuin yhdestä suusta, että Suomussalmen voitoista ja niiden yhteydessä julkisuuteen annetut tiedot sotasaaliista ja kaatuneiden ryssien lukumäärästä ovat aivan liian vaatimattomat. Ja kun rintamalla kaatuneista kittiläläisistä jokaisesta erikseen annettiin yksityiskohtainen selitys, missä paikassa ja tilanteessa ja millä tavalla kukin oli henkensä menettänyt, niin oli luottamus kertojiin täydellinen. Kun sotilaiden esiintyminen kaikessa oli varmaa ja luottamusta herättävää ja kun he puheissaan kehoittivat kotiseudun väestöä rauhallisuuteen ja luottamaan heihin, rintamamiehiin, niin sai usein nähdä vieraiden ihmisten syleilevän sotilaita kyynelsilmin.

Eräiden henkilöiden tekemien havaintojen mukaan ovat Suomessa vielä oleskelevat saksalaiset viime aikoina alkaneet esiintyä varsin Suomi-ystävällisesti. Kummallisinta on, että muutos näyttää tapahtuneen kaikilla samaan aikaan. On ajateltavissa, että saksalaisten tarkoituksena on jälleen päästä läheisempään kanssakäymiseen suomalaisten kanssa. Saksalaisten järjestelyn yhtenäisyydestä mainittakoon tässä esimerkkinä seuraava viime kesänä Berliinissä sattunut tapaus: Erään ammattikun-

nan edustajia oli kaikista maista kutsuttu Berliiniin yhteensä toista tuhatta henkilöä. Heille järjestetyssä juhlatilaisuudessa oli runsaasti naisia ja viinejä. Myöhemmin todettiin, että jokainen saksatar oli kuin määrätyn kaavan mukaisesti esittänyt vieraalleen kymmenkunta kysymystä - jokainen nainen samat kysymykset.

Kuten valtiollisen poliisin tiedoituksissa jo usein aikaisemmin on mainittu, oli Turussa Crichton-Vulcanin tehdaslaitoksen työläisten joukossa useita henkilöitä, jotka arvelivat Suomen menetelleen väärin, kun Neuvostoliiton vaatimuksiin ei suostuttu, vaan ryhdyttiin aseelliseen vastarintaan. Ensimmäisen Turkuun kohdistuneen ilmahyökkäyksen jälkeen ovat mielipiteet kuitenkin tässä asiassa muuttuneet ja viha Neuvostoliittoa kohtaan on kasvanut. Joissakin yksityisissä henkilöissä on luonnollisesti vieläkin havaittavissa ryssän ihailua, mutta eivät he sitä sanoin ilmaise, koska toisin ajattelevat ovat lausuneet erinäisiä kommunisteihin kohdistuvia uhkauksia. - Maanpuolustuksen tukemiseksi toimeenpantuun keräykseen ovat ottaneet osaa melkein kaikki työläiset niitä lukuunottamatta, jotka ovat joutuneet Turun pommituksista kärsimään.

Työväestön keskuudessa paheksutaan yleisesti erään insinöörin menettelyä, koska hän on huomauttanut, ettei työläisten tarvitse poistua työpaikalta heti hälytyksen tapahduttua vaan vasta sitten, kun lentokoneet ovat näkyvissä. Arvelun mukaan tehtaan johto ei anna arvoa työläisten hengelle, vaan, kun hälytysajaltakin täytyy maksaa palkka, koetetaan saada tehdaslaitoksen täten kärsimät tappiot mahdollisimman pieniksi.

Osoituksena SKP:n toiminnan vaikeutumisesta mainittakoon erään paikkakunnan solujen keskuselimen ilmoittaneen, ettei jäsenmaksuja tammikuussa enää tarvitse kerätä, koska se on tarpeetonta. Vielä viime joulukuussa vastaava keräys suoritettiin. Organisaattori oli m.m. huomauttanut toimenpiteen johtuvan siitä, että "edes rintamallakaan pojat eivät saa mitään

aikaan".

Tässä yhteydessä viitattakoon "Amerikan suomalaisen edistysmielisen väestön äänenkannattajan" "Työmies"-lehden viime joulukuun 3 päivän numerossa olleeseen TASSin sähkösanomaan, jossa sulkumerkkien väliin on luultavasti lehden toimituksessa lisätty seuraava:

"Monien porvarillisten uutistoimistojen tiedonantojen mukaan on Suomen armeijasta tapahtunut joukkokarkaamisia, Armeijaan värvätyt työläiset ja köyhät talonpojat kieltäytyvät taistelemasta Puna-armeijan sotilaita vastaan ja haluaisivat ystävällisten suhteiden hetikohtaista muodostamista Neuvostoliiton kanssa. Tyytymättömyys kansan keskuudessa hallituksen järjetöintä sotapolitiikkaa vastaan on yleinen. Kapinamieliala leviää ja kapinallisia mielenilmauksia ja levottomuutta havaitaan kaikkialla kansan keskuudessa. Hallitus koettaa sitä salata ja sotilasterrorilla tukahuttaa, mutta se on jo niin ilmeinen, etteivät porvarilliset uutistoimistotkaan enää voi jättää siitä mainitsematta."

Eräs valtiollisessa poliisissa kuulusteltavana ollut entinen kommunistinen kansanedustaja on avoimesti myöntänyt olleensa aikaisemmin vasemmistotyöväen liikkeen johtohenkilöitä, muttei kuitenkaan ole koskaan hyväksynyt SKP:n osuutta tässä liikkeessä. Vielä hän ei kuitenkaan - ehkä henkilökohtaisista syistä - ole voinut liittyä sosialidemokraattiseen puolueeseen, koska sen johtajat silloin ennen, kun hän joutui heidän kanssaan aattellisiin yhteenottoihin, eivät hänen mielestään käyttäneet sopivia menettelytapoja.

Nykyinen ajankohta on hänellekin osoittanut lopullisesti, että Neuvostoliitto vain valhepropagandansa avulla on voinut pysyä pystyssä, eikä se milloinkaan ole kulkenut sillä linjalla, jolle 1918 vallankumous sen aluksi suuntasi. Sen imperialistiset pyrkimykset ovat nyt paljastuneet.

Keskustellessaan joidenkin yksityisten työläisten kanssa kuulusteltava oli joutunut ihmettelemään, että oli vieläkin

olemassa henkilöitä, jotka eivät näe mitään pahaa Neuvostoliiton siviiliväestöön kohdistuneissa lentopommituksissa. Ovatpa jotkut itsekin maininneet olevansa valmiit kärsimään jonkinlaisen "marttyyrikuoleman".

Jakelu sama kuin N:o 17.

VALTIOLLINEN POLIISI

S a l a i n e n.

Helsingissä,

helmikuun 1 p:nä 1940.

№..... /III

LV42

Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 26.

Eräs tornionjokilaaksolainen on kertonut, etteivät edes ne Ruotsin puolelle asuvat, kiihkeimmät kommunistisen puolueen jäsenet ja etappimiehetkään, joitten kanssa on joutunut kosketuksiin, ole hyväksyneet ryssän hyökkäystä. Aikaisemmin SKP:n aktiivisin avustaja Haaparannalla on kääntynyt "korpelalaisuuteen" ja jättänyt puoluetoiminnan. Hän ei enää sano olevansa edes tietoinenkaan niistä Haaparannalla asuvista henkilöistä, jotka hänen toiminnasta luovuttuaan ovat toimineet SKP:n avustajina tai olisivat Ruotsin kommunistipuolueen jäseniä. Sanoo kuitenkin pitävänsä mahdollisena, että jotkut SKP:n ja Ruotsin kommunistipuolueen jäsenistä ovat edelleenkin ryssän avustajia. Kun ainakin Suomen puolella Tornionjokilaaksossa SKP:n toiminta kertojan tietämän mukaan on kokonaan lamassa, niin uskoo, että tällaiset ryssän asioitten palvelijat ovat aivan yksinäisiä ilmiöitä, joille ei anneta ohjeita ylemmiltä elimiltä, vaan voinevat he olla yhteydessä ryssän palkkaamiin vakoilijoihin.

Yleensäkin on kommunismi Ruotsissa tällä hetkellä vastatulessa ja sen toiminta taantunut. Ruotsin ammattijärjestön voimaperäinen Suomen tukeminen ja säälimätön työskentely kommunismia vastaan on ollut omiaan sitä heikentämään ja saattanut sen vaikeuksiin.

Suomeen Ruotsin kautta saapuvien tavaralähetysten kuljetusten turvaamiseksi on Norrlannissa olevaa kommunistista rautatiehenkilökuntaa siirretty Etelä-Ruotsiin, lähinnä Skåneen.

Ruotsin kommunistinen sanomalehdistö kärsii kovaa rahapulaa. Pää-äänenkannattaja "Ny Dag", josta aikaisemmin on ollut run-
VP/KD № 136/1619.1940.

saasti otteita valtiollisen poliisin tiedoituksissa, saa kirjoituksensa postitse Moskovasta, vaikkakin lehti itse mainitsee nämä kirjoitukset Suomessa olevien kirjeenvaihtajiensa lähettämiksi. Luulajassa ilmestyvä Norrskens Flamman, jonka painos on nyt 11.000 kpl., on tammikuun loppupuolella muutettu kustannusten pienentämiseksi iltapäivälehteksi. Lehden ilmoitustulot ovat pienet.

Pohjois-Norjassa voidaan havaita kommunismin viime aikoina elpyneen. Ennen Suomen ja Neuvostoliiton välisen sodan alkamista olivat kommunistit yleensä hiljaa, mutta nyt he ovat ryhtyneet toimimaan aktiivisesti Suomea ja Suomea tukevia yhdistyksiä, yrityksiä y.m. vastaan.

Norjan kommunistinen puolue on lähettänyt piirijärjestöille 20/12-39 päivätyn luottamuksellisen kiertokirjeen, jossa m.m. huomautetaan, että Norjan kommunistinen puolue on tällä hetkellä tärkeän ratkaisun edessä. Kiertokirjeessä kehoitetaan toimimaan entistä pontevammin ja järjestämään piirikokoukset ennen 1/2-40. "Suurten tehtävien johdosta on tärkeätä, että kokoukset pidetään ennen mainittua päivämäärää".

Täysin luottamuksellisten tietojen mukaan on Norjan kommunistinen puolue suunnitellut Alattion kuntaan Norjaa varten Kuusisen hallituksen tapaista hallitusta, joka julistettaisiin "maan kansalliseksi hallitukseksi".

Hallituksen päämiehenä tulisi olemaan kommunistinen sanomalehtimies Arvid Gilbert Hansen, joka on syntynyt 5/5-94. Hansen on oleskellut useita vuosia Neuvostoliitossa ja on hänen havaittu viime aikoina käyttävän runsaasti rahoja. Hän on matkustellut pitämässä puheita ja esitelmiä, jotka ovat käsitelleet Suomen ja Neuvostoliiton välistä sotaa. Tätä propagandaa hän on suorittanut Neuvostoliiton hyväksi. Puolustusministeriksi tulisi Oswald Olsen, joka on verraten tuntematon henkilö. Hän ei ole ollut Norjan kommunistipuolueessa millään tavoin johtavassa asemassa. Ulkoministeriksi tulisi sanomalehtimies Christian Gottlieb Hilt, joka on syntynyt 29/1-88. Hilt on oleskellut Moskovassa vuosina 1929 - 1937 ja on hän toiminut siellä norjalaisen kommunistisen sanomalehden "Arbeiderin" Moskovan kirjeenvaihtajana.

Alattion kommunistien johtomies William Granås, joka myös on kunnallisneuvoston puheenjohtaja, on uskollinen Stalinin kannattaja.

Norjan viranomaiset ovat kiinnittäneet huomiota näihin kommunistien suunnitelmiin, mutta tarkistettuja tietoja kommunistien aikeista ei ole vielä saatu, Pohjois-Norjassa on, kuten jo aikaisemmin on mainittu, huomattavasti kommunisteja, jotka edelleen ovat uskollisia stalinilaisuudelle.

Suomeen ja Suomesta tapahtuvan kauttakulkuliikenteen turvaamiseksi ovat Norjan viranomaiset ryhtyneet tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Joulukuussa Pohjois-Norjaan siirtyneestä suomalaisesta Petsamon väestöstä on tähän mennessä noin 300 työkykyistä miehenkilöä palautettu Ruotsin kautta Suomeen. Naisia, lapsia ja työkyvyttömiä miehiä yhteensä yli 1.000 on jäänyt Norjaan, missä Norjan punainen risti ja muut hyväntekeväisyysjärjestöt huolehtivat heistä. Noin 70 sotilasta, joukossa joku upseeri ja aliupseeri, on internoitu Trondhjemiin.

Otteita käsiinsaadusta venäjänkielisestä ohjekirjasesta "Avuksi si propagandisteille ja agitaattoreille. Finljandija (Suomi). (Historiallinen ja yhteiskunnallis-taloudellinen selostus)":

Itsenäiseksi valtakunnaksi Suomi muodostui suuren lokakuun sosialistisen vallankumouksen tuloksena. Neuvostohallitus tunnusti joulukuun 31 p:nä 1917 Suomen itsenäisyyden. Tämän itsenäisyyden taantumukselliset oikeistopiirit möivät sitten englantilais-ranskalaisille sodanlietsojille. - - - -

73,6 % Suomen teollisuuslaitoksista on sijoitettu maan eteläosiin. Tärkeimmät teollisuuskeskukset ovat: Helsinki - 28,2 % bruttotuotannosta, Tampere - 12,6 %, Turku - 7,9 %, Kotka - 7 %, Viipuri - 5,7 % ja Pori - 5,5 %.

Sotatarvike-suurteollisuutta ei Suomessa ole. On 4 asetehdasta ja yksi tykkitehdas. Turussa ja Helsingissä on tehdasosastot, joissa valmistetaan aseitten osia. On myös 2 ruuti- ja 1 patruunatehdas. Tampereella on lentokonetehdas, Helsingissä lentokoneverstaita. Suuri Crichton-Vulcan veistämö valmistaa pait-

si kauppa-aluksia, pieniä sota-aluksia. Hyökkäysvaunutehtaita ei ole.

Muu teollisuus, johtuen sen huonosta soveltumisesta sotalilauksiin, sekä yleensä maan huonosta industrialisoinnista ja raaka-aineen puutteesta, ei kykene antamaan huomattavia tuotteita armeijaa varten. Siksi erityisesti viime vuosina hallitus ja sotilaspiirit voimakkaat! ovat vahvistaneet sotateollisuutta. - - - - -

Armeijan taktillinen valmennus perustuu suomalaisiin ohjesääntöihin, jotka on laadittu Saksan ja RKKA:n ohjesääntöjen perusteella. Suomen ohjesäännöissä on erikoisen huolellisesti valmisteltu:

1) toiminta metsässä 2) toiminta talviolioissa ja 3) toiminta yöllä. Suurta huomiota kiinnitetään sissitoimintaan ja toimintaan laajan rintaman puolustamisessa. Joukko-osastoja opetetaan täydelliseen maaston hyväksi käyttöön sekä yllätyksellisiin iskuihin vihollisen sivustaan ja selustaan. Erikoista huomiota kiinnitetään hiihtoon.

Kuri armeijassa on ankara. Sotilaitten koulutuksessa on huomattava osa "kulttuuriluennolla", esitelmillä, jotka ovat sisällöltään neuvostovastaisia ja uskonnollis-natsionalistisia. Erikoisesti harjoitetaan propagandaa Suur-Suomi aatteesta s.o. sovettimaitten valtaus Itämerestä Uraliin saakka. Tämä propaganda on erikoisesti voimistunut viime vuosina armeijassa ja maassa. Paitsi vakinaista armeijaa on Suomessa suojeluskunta-, kulakkien ja porvarien aseistettu järjestö (työläiset sitä nimittävät lahtarikaartiksi). - - - - -

Suomen Hallitusjärjestelmä.

Suomi on porvarillinen tasavalta. Sen valtiomuoto kokonaisuudessaan on sovellettu suojaamaan porvariston intressejä. Tämän valtiomuodon mukaisesti korkeimman lakiasäätävän vallan piti kuulua eduskunnalle ja korkeimman täytäntöönpanovallan presidentille. Valtiomuodon mukaisesti eduskunnan jäsenet valitaan "yleisellä, yhtäläisellä, välittömällä ja salaisella äänestyksellä", mikä kuitenkin todellisuudessa ei esiinny yleisenä ja yhtäläisenä. Äänestys-oikeutta vailla ovat alle 24-vuotinen nuoriso sekä naiset. Äänioikeutta vailla ovat henkilöt, jotka joskus ovat

tuomitut "valtiopetoksesta". Vaalilain säännökset on kohdistettu työläisiä vastaan.

Valtiomuodon mukaan eduskunnan jäsenet nauttivat parlamentaarista koskemattomuutta, mutta tätä pykälää ei ole milloinkaan noudatettu niihin edustajiin nähden, joiden on epäilty olevan kommunismille myötätuntoisia.

Tasavallan presidenttivalitaan 6 vuodeksi. Viimevuosina Suomen hallitussuunta on kehittynyt taantumuksen voimistumiseen. N.s. demokraattiset vapaudet ovat yhä enemmän tulleet likvidoiduiksi ja eduskunnan kustannuksella kasvaa presidentin valta, presidentin, joka noudattaa Suomen porvariston taantumuksellisten piirien politiikkaa. Muodollisesti on Suomi riippumaton, mutta itse asiassa sitä riippumattomuutta ei sillä ole. Si-dottuaan itsensä Englannin ja Ranskan imperialisteihin Suomen hallituspiirit muodostuivat heidän käsissään kuuliaiseksi aseeksi. He luovuttivat Suomen alueen ja armeijan sodanlietsojien käskynalaisiksi ja heidän määräyksensä mukaan muuttivat maansa taistelukentäksi hyökkäystä varten Neuvosto-Venäjän kimppuun. Suomi on englantilais-ranskalaisen imperialismiin leikkikalua, joka kauan sitten on menettänyt itsenäisyytensä. - - -

Neuvostoliitto tarjosi useasti useiden keskinäisten kysymysten järjestelyä sekä Suomen ja neuvostokansan välisen ystävyyden vahvistamista, mutta Suomen porvaristo hylkäsi jyrkästi kaikki SSSR:n rauhantarjoukset.

Tahallisesti pitkittäen Neuvostokansan ja suomalaisten turvallisuutta koskevia neuvotteluja, viivyttäen niitä ja lopuksi ne katkaisten, Suomen porvaristo tarmokkaasti valmistautuu sotaan Neuvostoliittoa vastaan.

Vastauksena SSSR:n rauhallisiin tarjouksiin Suomen hallitus toimeenpani yleisen liikekannallepanon, kutsuen aseisiin 25 ikäluokkaa, toimeenpani suurempien kaupunkien asujamiston evakuoinnin (Helsingistä esim. on evakuoitu 120.000 ihmistä s.o. lähes puolet koko kaupungin asujamistosta), järjesti teollisuuden sotilastarpeita silmällä pitäen ja muutti koko maan yhtenäiseksi sotilasleiriksi.

Provosoiden sotaa Suomen sotilaspiirit keskittivät Karjalan Kannakselle Leningradia uhaten aina 7 divisionaa. Suomen ulko-

asiainministeri Erkko ja toiset Suomen oikeistoklikin edustajat julkisesti kehoittivat sotaan SSSR:ää vastaan. Oikeistopiirit kiihdyttivät lakkaamatta sovettivastaista propagandaa.

Sodanlietsojat lännessä, ensi sijassa englantilaiset imperialistit, tarmokkaasti ylläpitävät Suomen oikeistopiireissä neuvostovastaista mielialaa. Suomen oikeistohallituksen sodanuhka Neuvostoliittoa vastaan aiheuttaa lukemattomia onnettomuuksia Suomen työtätekeväälle kansalle.

Suomen porvaristo aloittaen sotaseikkailun SSSR:ää vastaan tulee ehdottomasti murskaamaan päänsä. - - - - -

Jakelu: Sama kuin N° 17.

VALTIOLLINEN POLIISI

Salainen.

Helsingissä,
helmikuun 5 p:nä 1940.

N° /III.

IS42

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 27.

Valtiollisen poliisin Pohjois-Suomessa havaitsemista epäkohdista mainittakoon m.m., että esim. Kemissä oleskelee parsillaan kerjäläisiä, jotka oikein ammattinaan ovat piirittäneet ruotsalaisten vapaaehtoisten joukon. Huomattuaan ruotsalaisten olevan auliita antamaan avustusta ovat varsinkin lapset suurina parvina oleskelleet heidän majoitus- ja ruokailupaikoillaan sekä myöskin katujen kulmissa, linja-autoasemilla, kahviloissa ja elokuvateatterien ympäristöllä almua kättämässä. Eräästä soppajonosta olikin jo muuan sotavalokuvaaja ehtinyt ottaa todistuksen siitä, miten "vapaaehtoiset ruokkivat nälkää ja puutetta kärsivää siviiliväestöä." - Kun omat viranomaisemme ja lukemattomat avustusjärjestömme ovat jo huolehtineet niin siirtolaisten kuin paikallistenkin tarvitsevien toimeentulosta ja kun työtömyyttä ei maassa sanottavassa määrässä ole, on Kemissä kiinnitetty asianomaisten viranomaisten huomiota k.o. epäkohtaan, jotta ei maastamme ja sen oloista annettaisi ulkomaille aivan väärää kuvaa.

Ruotsista ja muualtakin ulkomailta saapunutta vaateavustusta on huoltoviranomaisten välityksellä m.m. Kemissä jaettu melkein jokaiselle pyytäjälle ja yleensä ovat saajat olleet avustuksiin tyytyväisiä. Kun Kemissä kuitenkin tällaista vaateavustusta on jaettu paljon, on tultu huomaamaan, että pyytäjät ajan mittaan käyvät entistä vaativammiksi. Äskettäin jo huoltokanslian virkailijatkin erehtyivät moittimaan, että "tätä tällaista roinaa" olisi täällä Suomessa omastakin takaa.

Valtiollisen poliisin Kemin osasto vielä kiinnittää asianomaisten huomiota siihen, että kun yli koko maakunnan ulottuva ilmatorjunta- ja hälytysverkosto on lähettänyt puhelimitse tiedotuksen sa ilman codea, sivulliset ovat useissa tapauksissa joutuneet tahto-

VP/KD Nio 147/1620.1940

mattaa näitä tiedoituksia kuulemaan eikä vakoilijoilla niinollen ole ollut kuuntelulaitteillaan, erikoista vaivaa niiden seuraamisessa.

Muuan jo vanhempi rovaniemeläinen mieshenkilö, jonka valtiollinen poliisi tuntee aikaisemmin hänen erilaisista mielenosoituksistaan, agitatiostaan ja joidenkin vasemmistojärjestöjen toimintaan osallistumisestaan y.m., on nyt ryhtynyt - ilmeisestikin kommunistisuutensa ohella kuuluisuutta hakeakseen - poliittisten unien näkijäksi. Mies on selittänyt hänelle ilmoitetun "näkemyksissä", että ilmapommitukset ovat vain omien herrojemme provokatiota. Samoin hän on unissaan kuulema nähnyt, miten presidenttipari Kallio lähiaikoina heitetään eduskunnasta kellareihin j.n.e. Mies on nyt pidätettynä tutkimuksia ja mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten ja on hänen jo nyt suorite-
tuissa kuulusteluissa todettu käyttäneen uniaan järjestelmällisen ja maan turvallisuutta vaarantavan agitation aiheena.

SKP:n pettymyksistä mainittakoon - edelleen Pohjois-Suomesta - m.m., kuinka vannoutuneet vallankumoukselliset ovat saaneet kokea vanhojen puoluetovereittensa petturuutta. Eräs rintamalla oleva jäsen on kirjoittanut aatetovereittensa kauhuksi, miten hän on ollut mukana. jo neljässä taistelussa, miten ryssiä annetaan päihin niin että roikaa" ja miten "meillä on täällä hyvä henki ja hyvä olla".- Eräs kemiläinen entinen kommunistien majoittaja on selittänyt "am-
mattitovereilleen" olevansa tyytyväinen, kun sai elää ja nähdä nämäkin päivät ja ryssän työläisystävyyden todellisen laadun. Oli huomauttanut, etteivät agentit enää tule saamaan majaa hänen luonsa.

Eräällä paikkakunnalla Tornionjokilaaksossa on erään kaatuneen sotilaan isä kieltäytynyt antamasta poikaansa sankarihautaan, koska pitää häntä "liian hyvänä sellaiseen leposijaan". Sekä isä että pojat ovat aikaisemmin olleet tunnettuja "pikkukommunisteina", mutta ovat kaksi edelleen rintamalla olevaa poikaa nyt kokonaan muuttaneet kantansa ja joutuneet isänsä kanssa p.o. hautausasiasta vakavaan erimielisyyteen.

Kuvaavana esimerkkinä mainittakoon, että muuan Kemin Kivikolla asuva skp-läinen nainen, joka on tähän saakka ollut "pesunkestävä" kommunisti, on nyt tehnyt - ainakin näennäisesti - täydellisen kääntymyksen. M.m. äskettäin oli nainen selittänyt eräälle henkilöi-

le itkien olleensa joskus niin sokea ja tyhmä, että on uskonut SKP:n olevan sen oikean puolueen, johon jokaisen työläisen pitäisi kuulua. Nyt hän on niin vihainen, että jos hänellä olisi vähän kään valtaa, hän panisi vankilaan tai ammuttaisi kaikki suomalaiset kommunistit yhdessä ryssien kanssa. Nainen oli selittänyt saaneensa rintamalla lähettinä olevalta pojaltaan niin kauniita ja isänmaallisia kirjeitä, ettei hän voi niitä itkemättä lukea. Poika on kirjoittanut siellä vallitsevan hyvän puolustustahdon ja kaikkien aikaisemmin vallinneista puoluerajoista riippumatta olevan tovereita ja veljiä keskenään. Uskoo sellaisen joukon tulevan selviytymään voittajana taistelussa.

Saksaan suhtautumisesta mainittakoon esimerkkinä, että parissa Kemissä olevassa saksalaissyntyisessä perheessä ovat aikaisemmin seinä koristaneet Hitlerin kuvat ja perheiden jäsenet ovat aina jouluuulle saakka käyttäneet natsitervehdystä, mutta näistä on nyt kuitenkin luovuttu. - - Saksan Kemissä oleva konsuli on Saksan lähetystölle ilmoittanut, ettei hän katso voivansa enää pysyä virassaan.

Vaasassa on voitu todeta sikäläisten kommunisteiksi tunnettujen henkilöiden osoittaneen suurta mielenkiintoa kaupunkia vastaan kohdistettujen ilmapommitusten aiheuttamiin tuhoihin. Niistä he ovat keskustelleet omissa piireissään ja tuntuneet olevan tyytyväisiä, kun vahinkoja on täten aiheutettu porvareille työläisten sitävastoin päästessä vähällä.

Jo valtiollisen poliisin viime tiedoituksessa esitettiin lukuja Pohjois-Norjasta Ruotsin kautta Suomeen palautetuista Petsamon asukkaista. Osoitukseksi siitä, minkälaisia ihmisiä näiden pakolaisten joukossa on, mainittakoon tässä muutamien Kemiin saapuneiden matkallaan tekemiä havaintoja: Useat pakolaistoverit ovat kertoneet olevansa suosiollisia ryssille, vaikkakaan kaikki eivät mielipiteitään suinkaan tuoneet rehellisesti esiin. Kun pakolaiset olivat asuneet Narvikin työväentalossa ja siellä saaneet kuulla, että heitä tullaan siirtämään takaisin Suomeen, olivat useat lausuneet paheksumisensa. Muuan Kemistä kotoisin oleva mieshenkilö oli tiedustellut norjalaisilta viranomaisilta, tullaanko pakolaiset siirtämään Suomeen,

vaikka he eivät sitä itse tahtoisikaan, ilmoittaen samalla, ettei hän tule vapaaehtoisesti Suomeen lähtemään. Muuan toinen taas on huomauttanut, ettei hän lähde Suomeen pakollakaan, sillä Suomessa hän joutuisi astumaan sotaväkeen ja sitä hän ei tahdo, koska "Suomen herrat vain ottavat voitetustakin sodasta kaiken kunnian eivätkä sitten enää tunnekaan köyhälistön jäseniä".

Eräässä helsinkiläisessä vaatetusliikkeessä on keskusteltu paljon SAK:n ja työnantajien välisestä sopimuksesta. Se tuomitaan sikäli, ettei aika ollut otollinen sellaisen tekemiseen. SAK:n on näet tarvinnut antaa vielä nytkin liiaksi myöten, kun taas siinä tapauksessa, että sopimus olisi tehty myöhemmin, työnantajat olisivat joutuneet peräytymään.

Venäläisten sotajoukkojen hyökättyä maahan 30 päivänä marraskuuta 1939 jäi m.m. Suomussalmen pitäjässä joukko paikallista väestöä asumaan kotitaloihinsa rajan läheisyydessä. Kun suomalaiset jouluun lopulla olivat hajoittaneet siellä olevat venäläiset joukot, ryhdyttiin viranomaisen toimesta evakuoimaan tätä paikallista väestöä pois rajan läheisyydestä, m.m. Hyrynsalmelle n. 70 henkilöä. Eräitä siellä olevia ja muuallekin siirtyneitä sekä Kajaanin sotavankilaan sijoitettuja henkilöitä kuulusteltaessa, jotta saataisiin jonkinlaista valaistusta venäläisten toiminnasta, on todettu m.m. seuraavaa:

Muuan kansakoulunopettajatar oli useita kertoja ollut puheissa ryssien kanssa ja oli näiden joukossa aina joku suomea puhuva sotilaspukuinen mies ja kerran samoin pukeutunut nainen. Jo heti ensi kerralla ryssät hänen luonaan vieraillessaan veivät radion ja loppuaikoina ruokaa ja muuta tavaraa. Vastikkeeksi he antoivat paperilapun, jossa radio ilmoitettiin takavarikoiduksi. Eräät Suomussalmen paikalliset asukkaat olivat luovuttaneet ryssille aseitaan. Vuodenvaihteessa muuan talonisäntä ilmoitti ryssien vartijoille, että suomalaisia partioita oli ollut läheisyydessä.

Pajuvaarassa oli pidetty kokous, jossa m.m. eräs paikkakuntalainen oli kertonut jo 20 vuotta toivoneensa ryssien tulevan. Lisäksi ryssät olivat esittäneet propagandafilmejä. - Juntusrannalla oli perustettu erikoinen komitea ja sen kokouksissa oli laadit-

tu työsuunnitelma, johon koulunpidon lisäksi sisältyi tien rakentaminen Lehtovaarasta Juntusrantaan ja edelleen Saarikylään aina kirkonkylän tiehen saakka sekä vielä kansakoulun rakentaminen Juntuskylälle. Koulunpito oli määrätty aloitettavaksi 3/1 -40. Kun kuulusteltava kuitenkin kieltäytyi sitä aloittamasta, ellei asuntolaan tuotaisi ruokaa, niin sitä luvattiin auliisti. Historiassa ei olisi saanut opettaa mitään vapaussodasta eikä Mannerheimistä eikä painostaa Venäjää. Opettajatarta oli lisäksi kehoitettu kirjoittamaan miehelleen, joka palvelee alikersanttina, että hän palaisi takaisin antamaan aseensa puna-armeijalle ja ryhtyisi myöskin hoitamaan opettajatehtäviä.

Suomussalmen Rönnynniemellä pidettiin kansalaiskokous ja otti siihen kymmenkunnan ryssän lisäksi osaa n. 20 kyläläistä. Kaikkien läsnäolleiden nimet merkittiin muistiin. Kokouksen avasi joku venäläinen siviilipukuinen mies, joka huonolla suomenkielellä selitti, että tilaisuudessa oli perustettava kansankomitea. Tämän jälkeen muuan suomalainen selosti venäläisten Suomeen tuloa mainiten, etteivät he ole tulleet Suomea valloittamaan, vaan sen kansaa vapauttamaan. Kokouksen sihteeri määrättiin lukemaan pari painettua julistusta, joista toinen käsitteli Neuvostoliiton ja Kuusisen hallituksen tekemää sopimusta. Sen jälkeen tiedusteltiin yleisöltä, kuka hyväksyy ponnet. Kun puheenvuoroja ei käytetty, niin muuan aamulla kylään tullut patrullimies puolsi niiden hyväksymistä. Erään huonosti suomea puhuvan miehen määräyksestä merkittiin pöytäkirjaan kokouksen hyväksyvän ponnet. Muuan venäläisten mukana Suomussalmelle tullut karjalainen nainen selosti Karjalan asioita ja väitti, ettei Karjala ole tyhjä, vaan on siellä kaikki hyvin. Lopuksi kokous päätti, ettei Rönnynniemelle perusteta omaa kansankomiteaa, vaan kaksi kokouksen valitsemaa henkilöä edustaa kylää Juntusrannan komiteassa. Kokouksen pöytäkirjan ottivat venäläiset mukaansa.

Yleensä ovat kuulusteltavat kertoneet, että väestö paikkakunnalla olevista eri kaupoista oli itse ottanut itselleen tavaraa. Eräässä kaupassa oli kirja, johon kaikki otot merkittiin. Venäläiset sulkiivat paikkakunnalle tullessaan osuuskaupan ja sinne siirrettiin m.m. erään kaupan tavarat. Siviiliväestölle ei myyty mitään, mutta sensijaan kävi Uhtualta kuorma-autolla mies- ja naishenkilö

myymässä sokeria, tupakkaa, tulitikkuja ja saippuaa. Nainen puhui suomea. Eräällä kerralla komitea osti sokeria, tupakkaa y.m. lähes 8.000 mk arvosta ja komitealta saivat kyläläiset sitten tavaroita edelleen.

Venäläisillä oli mukanaan kirjapaino ja tämä sai voimansa ulkona olevasta autosta. Lehtisiä ilmestyi usein ja pikkupojat kuljettivat niitä eri taloihin. Lehdistä ei tarvinnut mitään maksaa. Elo-kuvat oli sijoitettu siten, että ne voitiin kuljettaa paikasta toiseen autolla tai hevosella. Kuvat olivat äänitetyt ja esitettiin niitä jokaisessa kylässä, joka oli ryssien hallussa.

Venäläisten työmailla oli töissä n. 50 miestä ja kymmenkunta hevosta. Palkkaa saivat miehet 45 mk päivässä.

Jakelu: Sama kuin N° 17.

Helsingissä,
helmikuun 9 p:nä 1940.
N:o..... /
IS41

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 28.

Etelä-Pohjanmaalla työläisten vanhemman polven keskuudessa, siinä, joka 1920-luvulla aktiivisesti otti osaa kommunistiseen toimintaan, vaikuttaa vielä vanha n.s. "työläiskommunismi" - se, jota nyt ryssän radio sodan aikana on Suomen kansalle julistanut. Tähän ryhmään kuuluvat henkilöt eivät ymmärrä eivätkä pyrikään ymmärtämään nykyhetken politiikkaa eivätkä voi mitenkään käsittää, ettei Suomi loka - marraskuun neuvotteluissa tehnyt Neuvostoliitolle myönnytyksiä. Edelleen he eivät usko päämajan tiedoituksia sotatapahtumista ja arvelevat esim. Suomussalmen voitonkin ilmoittamisen olevan vain jonkinlaista sotapropagandaa. Tällaisia ajatuksia ei kuitenkaan esitetä julkisesti väkijoukoissa, vaan ainoastaan omissa piireissä.

Yleensä voidaan eri puolilta maata saatujen tietojen mukaan havaita tunnettujenkin kommunistien liittyneen sosialidemokraatteihin ja voimakkaasti koettavan edistää maanpuolustustyötä. Monesti on tietysti hyvin vaikea ratkaista, onko tällainen siirtyminen, täysin vilpittöntä, ja täytyy moniin tällaisiin henkilöihin edelleenkin suhtautua varovasti. Mainittakoon tässä kuitenkin pari pientä tilannetta kuvaavaa tapausta.

Muuan helsinkiläinen, joka toimii sairaankantajana rintamalla, oli kerran joutunut taisteluun ja havaitsi ryssien hyökätessä vieressään tunnetun helsinkiläisen "tulipalokommunistin". Kun ryssät hyökkäsivät ja suomalaiset tulittivat heitä, nostivat ryssät kätensä ylös antautumisen merkiksi, mutta tällöin oli tämä entinen skp-läinen karjaissut: "Perkele, ei mitään voimisteluharjoituksia" jatkaen ammuntaansa. (Aikaisemminhan ryssät ovat antautumisyrityksiään joskus käyttäneet petollisesti.)

Muuan toinen skp-läinen ja Espanjan-kävijä, jolle ei tullut reserviinmenomääräystä, meni itse ilmoittautumaan vapaaehtoiseksi rintamalle. Hän oli ollut tavattoman innostunut, kun jälleen pää-
VP/KD N:o 156/1621.1940.

sée sotimaan huomauttaen, että nyt saavat 7 mk tuntipalkat toistaiseksi jäädä. Kuolemaa hän ei pelännyt lainkaan mainiten olevan saman, koska kuolee. "Oikean asian puolesta nyt kuolee, jos niin on määrätty."

Pari Kemin sos.dem. naisyhdistyksen johtohenkilöä on mitä ankarimmin tuominnut SKP:n toiminnan. He ovat selittäneet kaikkien SKP:n johtohenkilöiden niin Suomessa kuin muissakin maissa olevan syypäitä nykyisen kaaoksen syntymiseen ja yleensäkin toiminnallaan ja valheellisella politiikallaan saattaneen monta tyhmyä ja yksinkertaista työläistä vankiloihin kärsimään. Kemin skpläisten viime syksynä saamia rangaistustuomioita he ovat pitäneet aivan liian lievinä ja oikein olisi menetelty, jos syylliset olisivat saaneet elinkautisen kuritushuone- tai kuolemantuomion. Yleensä vakuutetaan, että jos säännölliset ja normaaliolot vielä palautuvat ja työläisjärjestöjen toiminta pääsee jatkumaan, niin tullaan huolehtimaan, ettei yksikään skp-läinen, ellei hän todella ole tehnyt täydellistä parannusta, pääse näihin yhdistyksiin tai järjestöihin edes jäseneksikään. - Tässä yhteydessä voidaan mainita, että useat kemiläiset kommunistit, jotka ovat osoittautuneet "parantumattomiksi", ovat joutuneet muiden työläisten vihan kohteiksi eikä heillä näytä enää sanottavasti olevan ystäviä työläispiireissä. Luonnollisestikaari heillä ei tällä hetkellä ole mitään mahdollisuutta osallistua minkäänlaiseen työväen järjestötoimintaan.

Vihollisen hallussa olevassa Suojärven pitäjä ja sen erikylissä vallitsevista oloista on saatu m.m. seuraavia tietoja:

Asukkaat näillä alueilla elävät entisillä vilja- ja ruokavaroilla haalimalla niitä kokoon autioiksi jääneistä taloista. Ryssät olivat siihen jo heti sodan ensimmäisinä päivinä kehoittaneet. Eräässä kaupassa ei ole mitään muuta ryssäläistä tavaraa kuin aivan ala-arvoista tupakkaa, jota on kolmea eri hintaluokkaa: 4:50, 2:50 ja 50 p kymmenen kappaleen laatikko. Asukkaat valittavat, ettei kaupasta ole saatavissa mitään syötäväksi kelpavaa ruokaa. Maksuvälineenä on käytetty edelleen suomalaista rahaa. - Mitään erikoisia ansiotöitä ei asukkaille ole järjestet-

Pimeän aikana on käsketty pitää talojen ikkunat peitettyinä sekä edelleen kehoitettu asukkaita kaivamaan pommisuoja mieluimmin talojensa lattioiden alle. Ihmiset saavat vapaasti liikkua rajalle päin Moisiovaaraan saakka ja siitä edelleen erikoisella lupalapulla. Rajalta ovat ryssät evakuoineet kaikki epäilyttävät henkilöt. - Ryssät ovat levittäneet huhuja, että Suomessa on otettu kaikki miehet 15-ikävuodesta alkaen pakolla rintamalle. Propagandasta voidaan vielä mainita, että asukkaille on täälläkin jaettu suomenkielisiä lehtiä m.m. "Kansanvaltaa". Ryssien mukana on ollut aina suomenkielentaitoisia ryssän sotilaspukuun pukeutuneita henkilöitä, jotka ovat koettaneet ylistää Neuvostoliiton oloja sekä saada mahdollisimman paljon tietoja Suomesta. Kouluja ei ainakaan viime kuun loppuun mennessä oltu missään avattu.

M.m. Moisiovaaran lähellä sijaitsevaan Saavainmaan kylään ovat asukkaat jääneet, kuten muihinkin pienempiin syrjäkyliin, edelleen paikoilleen. He ovat nyttemmin jo sopeutuneet melko hyvin uusiin oloihin ja ovat tyytyväisiä, kun ryssät eivät ole tehneet heille mitään pahaa. Radiot ovat ainakin eräissä taloissa edelleen käytännössä, mutta koko sodan aikana niillä ei ole voitu kuunnella mitään muita kuin ryssän lähetyksiä.

Muuan saksalainen, joka joulukuun alkupäivinä lähti maanmies-
tensä kanssa höyrylaiva Donau'lla Saksaan, on nyttemmin tultuaan käymään Helsingissä kertonut tavanneensa m.m. kreivi von der Goltzin, jonka kanssa kertoja oli keskustellut Suomen asiasta ja oli tällöin m.m. ollut puheena mahdollinen Suomelle annettava epävirallinen apu. Kreivi von der Goltz sekä useat korkeassa asemassa olevat saksalaiset upseerit ovat jyrkästi tuominneet Saksan nykyisen politiikan. Saksassa vihataan tällä hetkellä aivan yleisesti von Ribbentropia ja pidetään häntä syypäänä Saksan ja Neuvostoliiton välisen sopimuksen solmimiseen. Kreivi von der Goltz on kehoittanut kertojaa tuttavapiirissään ja muuallakin tekemään propagandaa Suomen asian hyväksi ja oikomaan ja kumoamaan niitä Tass'in tietoja, joita Saksan sanomalehdistö yleisesti julkaisee. Näistä uutisista hän nimenomaan huomautti, että kansa suhtautuu niihin

epäileväisesti. - Saksalaiset toivovat tällä hetkellä vain rauhan palautumista. Sellaista innostusta kuin maailmansodan alkaessa vuonna 1914 ei ole missään havaittavissa. Kansa ei enää m.m. jaksa innostua johtajan puheista ja vakuutteluista. - Suomeen oli kertoja saapunut takaisin ollakseen täällä yhteydessä joidenkin Suomeen sodan alussa jääneiden Finnlandkämpferien kanssa sekä koettaakseen auttaa Suomea sen taistelussa ryssää vastaan.

"Suomalaiset pakolaiset vetoovat Norjan kansaan, he eivät halua. takaisin Suomeen nykyoloissa", kirjoittaa "Arbeiderbladet" (komm. Norja). Lehti kertoo, että joukko suomalaisia pakolaisia on lähettänyt eräille pohjois-norjalaisille lehdille kirjeen, jossa ilmoittavat haluttomuutensa palata takaisin kotimaahan, josta heidät on viranomaisten määräyksestä pakotettu matkustamaan pois. He selittävät, että nyt kun he ja heidän perheensä ovat päässeet turvaan, aletaan heitä rangaistusuhkauksin pakottaa takaisin maahan, joka on polttanut heidän kalliilla hinnalla hankitun omaisuutensa, sotaan, johon terveesti ajatteleva Suomen kansa on syytön. Kun he kuitenkin toivovat, ettei Norjan kansa sallisi hallituksensa suomalaisten fascistien vaatimuksesta rikkoa puolueettomuuttaan, vetoavat he Norjan kansaan, jotta se tukisi heidän turvapaikkaoikeus-vaatimuksiaan. Pakolaiset ovat kyllä halukkaita palaamaan takaisin kotimaahansa, jos heille voidaan antaa vakuus heidän perheittensä turvallisuudesta, mutta näissä oloissa he eivät tunne itseään turvatuiksi. Kaikki työkykyiset miehet ja naiset on määrätty palaamaan kotimaahan, mutta allekirjoittajat selittävät, että heidän lapsensa jäävät Norjaan. Vaimot eivät halua erota miehistään tai lapsistaan ja vaativat, siinä tapauksessa että heidät pakotetaan matkustamaan, oikeuden ottaa lapset mukaansa. Myöskin pakolaiset vaativat, jos heidät pakotetaan poistumaan tästä maasta, jonka kansa on ottanut heidät niin vieraanvaraisesti vastaan, että heidät lähetettäisiin johonkin puolueettomaan maahan.

Valtiollisen poliisin haltuun on joutunut kaksi suurikokoista saksankielistä Suomen-vastaista propagandajulkaisua, jotka on Moskovasta lähetetty Ruotsin kommunistilehdistölle. Toisen nimenä on "Finnland, Spezial bulletin Nr. 25, Dezember 1939" ja toisen

"Der Kampf gegen die Mannerheim, Spezial bulletin Nr. 26, JDezember 1939". Nämä "bulletinit" sisältävät osittain samoja kirjoituksia kuin tiedoituksissa', aikaisemmin mainitut Kuusisen "hallituksen" propagandajulkaisut "Suomen Kansan Ääni" ja "Kansan valta". Niissä luonnollisesti yritetään esittää bolshevistiset rosvot Suomen kansan vapauttajina, selittää Suomen hallitus ja armeija kansan verenimijöiksi, tosiasiat päälaelleen kääntäen kuvata sitä "innostusta", jolla muka Suomen kansa on ottanut vastaan bolshevistiset maahantunkeutajat, ja ylistellä puna-armeijan "sankaritekoja". Kirjoituksista huokuu - paitsi tahallista vääristelynhalua - mitä täydellisin tietämättömyys maastamme ja täällä vallitsevista oloista. Niinpä eräässäkin kohdassa mainitaan, että "Callio, muuan Suomen Pankin johtajista, tuli kuuluisaksi siitä syystä, että hän julisti sodan Neuvostoliitolle". Myöskin selitetään hänen käskystään aikaisemmin asetetun "koko vallankumouksellinen sejm-ryhmä lakien ulkopuolelle". - Useiden kirjoitusten allekirjoittajina esiintyy venäläisiä, joten ne näyttävät olevan käännetyt venäjänkielestä saksaksi.

Ruotsinmaalainen aikakauslehti nimeltä "Ungdomens Röst" pyysi tuonnottain Bernhard Shaw'lta lausuntoa Ruotsin ja Neuvostoliiton välisistä suhteista. Shaw antoi pyyntöön seuraavan vastauksen:

"Minun on vaikea käsittää, miksi "Ungdomens Röst" vetoaa vanhaan 83-vuotiaaseen gentlemaniin. Neuvostoliiton ulkopoliittikan määrää pakostakin kapitalistivaltioiden vihamielisyys. Ruotsin, tuon ryhmän suhteellisesti edistyneen ja valistuneen jäsenen, pitäisi luopua vihamielisyydestään ja teljetä hullujenhuoneeseen kaikki ne, jotka kuvittelevat, että Kaarle XII ja Pietari Suuri vieläkin olisivat noiden maiden luonteenomaisia edustajia".

Tukholmasta ilmoitetaan 16.1.1940 norjalaiselle kommunistilehdelle "Arbeiderenille", että tunnettu tanskalainen Neuvostoliiton ystävä, kirjailija Martin Andersen-Nexö, jonka kirjoja tuonnottain poltettiin roviolla Tanskassa (niiden bolshevistisen tendenssin vuoksi), on nyt joutunut myöskin Ruotsin hallituksen huomion kohteeksi. Hallitus nimittäin on päättänyt takavarikoida

Nexön v. 1936 ilmestyneen kirjan "Finland - den politiske terrorns land". Kirjasta oli ilmestynyt toinen painos, johon liiksäksi oli liitetty eräs: Nexön erillinen Suomea käsittelevä kirjoitelma. - Saman lehden tammikuun 20 päivän numerossa kerrotaan, että Tanskan valtiopäivien konservatiivinen ryhmä on ehdottanut, että Andersen-Nexöltä peruutettaisiin hänelle aikaisemmin myönnetty valtionavustus.

Andersen-Nexölle, joka Toivo Antikaisen y.m. kommunistikatyrien juttujen yhteydessä teki itsensä "kuuluisaksi" meilläkin yrittämällä maailman yleisen mielipiteen silmissä mustata oikeuslaitostamme, on nimiltä mainittu ryhmä "neuvostokulttuurin ystäviä" lähettänyt onnittelunsa vuodelle 1940. Tarkoituksena on tietenkin kannustaa Andersen-Nexön liukasta kynää uusiin ponnistuksiin Skandinavian työväestön oikeus- ja moraalikäsitteiden hännäämiseksi ja bolshevikien Suomea vastaan kohdistaman rosvohyökkäyksen puolustamiseksi.

Onnittelijat selittävät toveri Nexön "sankarillisuuden" nostattaneen heissä "ylpeyden ja ihailun" tunteen häntä kohtaan. Hän on näet jälleen ymmärtänyt, miten "suurenmoinen" on "suuren" Stalinin valtioteko, jolla tämä "ainaiseksi vapautti" Länsi-Ukrainan ja Länsi-Valkovenäjän kansat, ja nyt onnittelijat toivovat, että hän ymmärtäisi myöskin "Suomen kansan vapaustaistelun Mannerheimin ja Tannerin inhoittavia rosvolaumoja vastaan", että hän osasi oikein arvioida "neuvostomaan rajatonta humanismia ja sankarillista punaista armeijaa, joka nyt auttaa usein koeteltua Suomea vapautumaan terroristien ja murhaajien ikeestä". Varmuuden vuoksi onnittelijat lopuksi imartelevat Andersen-Nexö'ä lausumalla, että "vaikka vihollinen polttaa sinun kirjojasi, sinä kuitenkin avoimesti, ilman pelkoa ja epäilystä paljastat ne, jotka henkilökohtaisen etunsa vuoksi ovat alhaisesti ja pelkurimaisesti juosseet vihollisen leiriin".

Jakelu: Sama kuin N° 17.

S a l a i n e n

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,

helmikuun 17 p:nä 1940.

N:o /

IS41

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 29.

Yleensä on valtiollisen poliisin tekemien havaintojen mukaan mieliala maassa edelleen hyvä. Siirtoväen on todettu olevan tyytyväisen oloihinsa. Nyt saadut avustukset ovat sikäli riittävät, että kansan toimeentulo kaikkialla on tyydyttävä. Minkäänlaista huomattavammassa määrässä esiintyvää toivottomuuspropagandaa ei ole havaittu harjoitetun, puhumattakaan siitä, että esim. ryssän radiopropagandalla taikka lentokoneiden pudottamalla lentolehtisillä olisi minkäänlaista tarkoitettua vaikutusta. Vaikkakin useimmista perheistä on henkilöitä rintamalla, suhtautuu kotiseudun väki tilanteeseen rauhallisesti.

Viime päivinä Kannaksella tapahtuneita kovia taisteluja seurataan kaikkialla jännittyneinä ja yleensä kansan keskuudessa uskotaan, että k.o. taistelut osittain tullevat ratkaisemaan sodan ja ainakin on niiden onnellisella päättymisellä suuri vaikutus tilanteen vastaiseen kehitykseen. - Nyt on lisäksi kansa yhä enemmän alkanut seurata ulkomaan tapahtumia, johtuen tämä ulkomailta saapuvista myötätunnonosoituksista sekä taloudellisesta että muusta ulkomailta tulevasta avusta. Erittäinkin ollaan tyytyväisiä Englannin hallituksen vapaaehtoisia koskevasta päätöksestä.

Valitettavana epäkohtana on voitu todeta, että monista asutuskokeskuksista niissä tapahtuneiden pommitusten jälkeen maaseudulle siirtyneet vanhuksset ja lapset ovat joitakin päiviä sen jälkeen, kun paikkakunnalla on ollut rauhallista, jälleen alkaneet palata takaisin koteihinsa. Esim. Helsingissä, Vaasassa y.m. voidaan havaita kaduilla usein suurehkojakin lapsijoukkoja. Tämän epä-

VP/KD N:o 181/1625.1940.

kohdan korjaamiseksi olisi uhanalaisilla paikkakunnilla kiireellisesti ryhdyttävä tehokkaisiin toimenpiteisiin.

Erittäin hyvän kuvan väestön suhtautumisesta lentopommituksiin saivat valtiollisen poliisin edustajat käydessään muutama päivä sitten Porvoossa välittömästi pommituksen jälkeen. Paikkakuntalaisia puhuteltaessa havaittiin, kuten sanomalehdistön edustajat ovat Porvoon pommitusta koskevilla kuvauksissaan maininneet, ettei kansa ollut mitenkään järkyttynyt. Kaupunkilaiset auttoivat mahdollisuuksiensa mukaan toinen toistaan. Venäläisviha siellä vain on, kuten yleensä kaikkialla muuallakin, äärettömästi kasvanut eivätkä viholliset ole siellä saaneet aikaan tarkoittamaansa vaikutusta. Myöskin äärimmäiset vasemmistolaiset suhtautuvat nyttemmin vihamielisesti raakaan hyökkääjään.

Uusina todistuksina kommunistiemme mielenmuutoksesta heidän suhtautumisessaan Neuvostoliittoon ja isänmaallisen mielialan syntymisestä heidän piireissään, johtukoonpa tämä vaikka siitäkin, että he ovat havainneet Suomen puolustusvoimien pystyvän pitämään puoliaan heidän aikaisemmin ihailemaansa Neuvostoliiton puna-armeijaa vastaan taikka mahdollisesti pelosta, että sodan päätyttyä Suomen voittoon heidän oleskelunsa maassa ja erittäinkin työläispiireissä tulisi muodostumaan vaikeaksi, otettakoon tähän muutamien valtiollisessa poliisissa tunnettujen helsinkiläisten kommunistien lausuntoja.

Erään aikaisemmin useita vuosia kommunistisesta toiminnasta linnassa istuneen mieshenkilön mielestä ryssä joutuu joka päivä yhä suurempiin vaikeuksiin. Jos Suomi kykenee pitämään puoliaan vielä jonkin aikaa yhtä menestyksellisesti kuin tähänkin asti, niin ryssän sisäinen elämä alkaa horjua. Hän myöntää kyllä Suomalakin olevan omat vaikeutensa ja niiden olevan suuretkin, mutta hän antaa arvon sille, että koko maailma nyt käytävässä sodassa on Suomen puolella ja Neuvostoliittoa vastaan. Kapitalistiset maat ovat paljon voimakkaammat kuin Neuvostoliitto ja tämä seikka myöskin edistää Neuvostoliiton häviötä. Saksan ja Neuvostoliiton välisestä sopimuksesta hän, tuntien melko hyvin Neuvostoliiton olot, on lausunut sen olevan ainoastaan paperilla ja

suhtautui sen kummallekin maalle tuottamiin etuihin sangen epäillen.

Valtiollisen poliisin erittäin hyvin tuntema skp-läinen, joka m.m. on ottanut osaa Espanjan sotaan, on nyttemmin käynyt ilmoittautumassa työvelvolliseksi, kun häntä ei ole päästetty rintamalle. Mieheissä näyttää kaikesta päättäen tapahtuneen suuri muutos. Häinkin on samaa mieltä kuin useat muut skp-läiset, että Suomen tulee välttämättä mahdollisimman nopeasti saada ulkomaista apua. Jos kansaa ja erittäinkin rintamalla olevia joukkoja nyt liikaa väsytetään, niin mahdollisesti voivat kansan hermot pettää, vaikka se muuten olisikin hyvässä kunnossa. Jos niin käy, tulee Suomi häviämään sodan.

Valtiollisissa poliisissa on ollut tutkittavana mielenkiintoinen vakoilujuttu, josta tässä lyhyesti mainittakoon seuraavaa:

Eräänä iltana lähti Leningradin lähistöllä olevalta lentokentältä suuri matkustajalentokone, jossa sen miehistön lisäksi oli muuan lentokapteeni sekä kolme Suomeen vakoilutarkoituksessa vietävää mieshenkilöä, näistä kaksi suomalaista ja yksi inkeriläinen. Viimemainitut olivat kaikki siviilipukimissa. Aikomuksena lienee ollut pudottaa miehet eräälle paikkakunnalle Porvoon lähistöllä, mutta jostakin syystä he vähän ennen puoltayötä tulivat kaikki onnellisesti laskuvarjoineen alas Hämeenlinnan lähistöllä. Kullakin miehellä oli kaksi laskuvarjoa, joista kuitenkin ainoastaan toiseen oli tarvinnut turvautua. Kaksi miehistä tapasi toisensa melkein heti alastulon jälkeen, kolmannen sitävastoin jäädessä yksikseen. Kaikkien kolmen aikomuksena oli tämän jälkeen tavata toisensa eräässä Porvoon lähistöllä olevassa talossa ja yksikseen jäänyt mieshenkilö, joka tuntee hyvin olosuhteet ja olot Suomessa, pääsikin sinne saakka. Molemmat toiset sitävastoin pidätettiin eräänä päivänä heidän nukkuessaan heinäladossa. Samana iltana valtiollisissa poliisissa alotettujen kuulustelujen perusteella voitiin seuraavan yön kuluessa pidättää kolmas mieshenkilö kohtauspaikasta. Myöhemmin on löydetty kaikki laskuvarjostimet, käsikranaatit y.m. miehillä mukana olleet varusteet. Mainittakoon, että paitsi miehillä olleita kuutta laskuvarjostinta löytyi vielä seitsemäs, jolla oli laskettu miesten

sukset alas.

Kuulusteluissa on päästy selville siitä, että miehistä yhden aikomuksena oli tulla Helsinkiin, jossa hän olisi hankkinut itselleen apulaisia ja toimittanut kaiken saamansa aineiston määrättyyn paikkaan. Toisen henkilön oli tästä "postipaikasta" toimitettava posti edelleen majapaikassa olevalle radistille, jonka tehtävänä sitten oli lähettää tiedot Neuvostoliiton sotilasviranomaisille. Radiolähetyksiä varten oli radistilla mukanaan lähetin- ja vastaanottokone, jonka avulla hän jo kerran oli ollutkin esimiestensä kanssa yhteydessä ilmoittaen onnellisesta Suomeen saapumisesta. Pitkän kävelymatkan aikana koneet kuitenkin olivat jostain syystä joutuneet epäkuntoon eikä yhteyttä uudelleen oltu saatu.

Edelleen on kuulusteluissa saatu selville erinäisiä mielenkiintoisia seikkoja Neuvostoliiton vakoilutoiminnan järjestämisestä, henkilöstön kouluttamisesta tähän tehtävään, kuvauksia oloista Neuvostoliiton sotajoukoissa, siviiliväestön keskuudessa j.n.e.

Valtiovallan Ruotsin kommunistipuoluetta vastaan kohdistamien toimenpiteiden johdosta julkaisi "Ny Dag" helmikuun 12 päivän numerossaan pääkirjoituksen "P o l i i s i h y ö k k ä y s p u o l u e t t a v a s t a a n". Lehti lausuu aluksi, että demokraattinen traditio, joka on ollut Ruotsin ylpeytenä, on nyt hyljätty ja alaston poliisidiktatuuri otettu sen tilalle. Eikä siinä kylliksi, että on toimeenpantu laitton razzia kommunistista puoluetta ja useita satoja sen jäseniä vastaan, vaan lisäksi on kotitarkastuksissa menetelty laittomalla tavalla. Tarkastukset Ny Dagin, Stormklockanin ja Arbetarkulturin huoneistoissa on näet toimitettu haltijoiden poissaollessa, jollaista ei ole tapahtunut edes Hitlerin Saksassa, Mannerheimin Suomessa eikä Daladierin Ranskassa. Tästä syystä lehti sanoo olevan aihetta epäillä Ruotsissa aiottavan sovelluttaa käytäntöön sitä kansainvälistä poliisimenetelmää, joka käyttää vääriä asiakirjoja taistelussa kommunistipuolueita vastaan. "Ny Dag" viittaa niihin huomiota herättäneisiin paljastuksiin, jotka aikoinaan tehtiin n.s. Munckin ryhmäkunnasta ja sen yhteistyöstä Tukholman silloisen poliisimestarin Hårlemanin kanssa (v.1927), jonka lehti sanoo herättäneen suurta

kiihtymystä mm. sos.dem. lehdistössä. - Itse toimenpiteen lehti selittää muodostuneen ilmeiseksi fiascoksi, jollainen sen "täytyy ollakin, sillä komm. puolue ei harjoita vakoilua eikä maanpe-tosta". Sellaista harjoittavat sota-aktivistit, jotka jo kuukausi-kaupalla ovat ylläpitäneet kiihoitusta kommunistista puoluetta vas-taan tarkoituksella provosoida tällainen toimenpide. Nykyinen hal-litus on nyt antautunut näiden ainesten vaatimuksien edessä, sil-lä he juuri ovat toimenpiteen takana. "Ny Dag" muistuttaa evers-ti Gyllenkrokin sanoja, että tarvitaan 100.000 ruotsalaista vii-meistään maaliskuun 15 päivään mennessä puolustamaan valkokaarti-laisten linjoja Suomessa. Kun on ilmeistä, että Suomen valko-kaartilaisten rintama horjuu, ovat Ruotsin sota-aktivistit hermos-tuneita ja tahtovat nyt pakottaa hallituksen tällaisiin toimen-piteisiin, jotka ovat kohdisteut Ruotsin koko työväenluokkaa se-kä kaikkia rauhanystäviä vastaan. Tätä suurinta poliisiväkival-taa vastaan Ruotsin historiassa on siitä syystä mobilisoitava kaikki rauhan ja edistyksen voimat Ruotsissa.

Pohjoismainen kommunistilehdistö on edelleen voimakkaasti hyö-kännyt Suomea vastaan. Näytteeksi otettakoon tähän muutamia kir-joituksia:

Luulajassa ilmestyvä kommunistilehti "Norrskensflamman" on jul-kaissut kirjoituksen, joka röyhkeässä provokatoorisuudessaan on miltei ennätys alallaan. Kirjoitus on otsikoitu "Inför sam-manbrott i Finland". Siinä väitetään päivä päiväl-tä tulevan selvemmäksi, että Mannerheim-linjan luhistuminen on edessä. Joukko ministereitä ja Suomen päämajan emissaareja on viime viikkoina kierrellyt maailmaa, etsien itselleen uusia asuin-paikkoja, sittenkuin heidän politiikkansa Suomessa on kärsinyt lopullisen haaksirikon, mutta että kaikkialla heille tulee kat-keria kokemuksia. - Amerikka on pysytellyt viime aikoina hyvin hiljaisena. Sieltä ei tule mitään sotilalaallista apua eikä myös-kään lainaa, päätellen siitä, että ent. presidentin Hooverin käyn-tiinpanema n.s. humanitäärinen avustustoiminta on antanut hyvin kurjia tuloksia. Englanti oli toinen suuri toivo, mutta vain po-liittiset idiootit voivat uskoa, että Albionin ylpeät pojat uh-raisivat ainoatakaan miestä lupauksiensa täyttämiseksi. Ranska puuttumattomuus! Ruotsin sota-aktivistit tekivät poliittisen vara-riikon jo joulukuun 2. päivänä. Nyt on vain päivien kysymys, mil-loin Ryti, Tanner ja Mannerheim seuraavat puolalaisten oppimes-tariensa esimerkkiä, he kun jo useita kuukausia ovat "istuneet

ja tutkineet omaa napaansa ja kiroilleet tyhmää konservatismiaan". - Sitten lehti ryhtyy selittelemään, ettei Suomen kansan yksimieli-syys ole läheskään niin kestävä kuin Ruotsin työläisille yrite-tään uskotella. Päivittäin tapahtuu työläisten vangitsemisia ja te-loituksia. Työläiset lakkoilevat Turussa ja muissa paikoissa ja puhutaan työläislevottomuuksista Viipurissa, Kotkassa j.n.e. Halli-tus vaihtaa oleskelupaikkaansa kerran toisensa perästä. Nyt huhuil-laan Vaasan olevan sen olinpaikkana, mikä johtuneesi siitä, että Vaasa on ainoa paikka maassa, josta vielä on säännöllinen lento-liikenne ulkomaille, ja sieltä on siis parhaat pakenemismahdolli-suudet. - Lopuksi lehti sanoo hyvillä perusteilla uskovansa, että Ryti, Tanner ja muut nyt kiroilevat englantilaisia ja ruotsalai-sia neuvonantajiaan, jotka petkuttivat heidät sotaan Neuvostoliit-toa vastaan. Mutta nyt ei ole enää peräytymismahdollisuutta. Siitä syystä pitäisi ruotsalaisen neuvon tällä hetkellä kuulua. "Pakat-kaa matkalaukkunne, Ryti, Tanner, Mannerheim ja muut Suomen nykyi-sestä tilanteesta vastuunalaiset! Teidän taantumuksellinen hallitus-komentonne on tehnyt vararikon. Sen tuloksena ei voi olla muu kuin vapaa ja demokraattinen Suomen kansantasavalta."

"Ny Dag" N° 31, 7/II 1940, julkaisee etusivullaan huomiota he-rättävin otsikoin kirjeen, jonka Mauri Ryömä lähetti ministeri Väi-nö Tannerille 19 päivänä viime joulukuuta ja jonka johdosta Mauri Ryömä - N.D:n tiedoittajan arvelun mukaan - lienee vangittu. Kir-jeessään Ryömä yrittää todistella, ettei valistunut osa Suomen työ-väestöä vähimmässäkään määrässä kannata nykyistä "onnetonta" poli-tiikkaa, joka "uhkaa syöstä turmioon tuhansia", ja että ministe-ri Tannerilla olisi tähän politiikkaan suurin syy sillä Tanneria lähellä olevat porvariston edustajat ovat häneen verrattuina vain syyntakeettomia onnenonkijoita". Kirjeen kirjoittaja väittää minis-teri Tannerin toiminnan punaisena lankana olleen jo kahdenkymmenen vuoden ajan "joko avoin tai peitetty vihamielisyyden herättäminen Neuvostoliittoa vastaan, sekä kaikkien niiden hillitön vainoaminen, joita hän vain epäillyt ystävällisestä suhtautumisesta tuohon maahan". Samoin kirjoittaja selittää Tannerin ajaneen Suomen työ-väenluokan "yhdenmukaistamispolitiikkaa" ja että nyt hänelle on tullut suuri sadonkorjuuaika: pää suoraan seinää vastaan. Tämän joh-dosta Ryömä katsoo velvollisuudekseen ilmoittaa ministeri Tanneril-le, että Suomen työväenluokka menee rintamalle vain vastoin tah-toaan ja pakosta ja toivoo ystävällisiä suhteita Neuvostoliiton kanssa. Hän sanoo pelkäävänsä, että kun tämä kirje saapuu minis-teri Tannerin käteen, tällä jo on "pysyvä paikka Suomen histo-riassa satojen työläisten ja talonpoikain murhuttajana". Lopuksi Ryömä ilmoittaa lähettävänsä tämän kirjeen julkaistavaksi "ainoa-le työväenluokan asiaa edustavalle lehdelle, Soihdulle", sekä min. Tannerin tarkoituksia edustaville "S. Sosialidemokraatille" ja "Palk-katyöläiselle", jotka julkaisevat sen, jos niissä on "hitunenkaan sitä demokratiaa, jonka puolesta sinä sanot taistelevasi".

"Meidän täytyy kuiskailla, pian saamme puhua". - Luulajalainen kommunistilehti "Norrskensflamman" jäljentää helmikuun 8. päivän numerossaan erään suomalaisen pakolaisnaisen kommunistiselle "Arbeideren"-lehdelle lähettämää siivotonta kirjettä, jonka se sanoo "osoittavan selvästi, mikä on Suomen työläisten todellinen mieliala". Muutamia "Suomen nykyistä hallituskomentoa suorasukaisesti luonnehtivia arvosteluja" lehden on täytynyt jättää julkaisematta, koska "sellaisista totuuksista" olisi Ruotsissa seurauksena syyte. - Kirjeen pääsisältö on seuraava:

Minut karkoittivat kodistani suomalaiset valkokaartilaiset, n.k. demokraatit. Meidät lähetettiin paria päivää ennen joulua, jolloin punainen kansanarmeija valloitti - - - ja sieltä junalla Tornioon. Ruotsissa minut vastaanotti muuan lotta, joka vei minut erään sosialidemokraattisen naisen luokse. Tämä varoitti minua kommunisteista. Mutta minulla on "proletaarinen vakaumukseni" ja purin hampaani yhteen, sillä minä tiedän, mitä suomalaiset kommunistit saavat kokea. Muutaman päivän perästä kysyin rouvalta, oliko tämä kuullut puhuttavan "Suomen suuresta miehestä, Toivo Antikaisesta". "Hänhän on murhaaja", vastasi rouva. "Ei, hän on Suomen suurimpia vapaussankareita", sanoin minä, jonka jälkeen rouva meni pois suunniltaan ja alkoi puhua ylistävästi Mannerheimista sekä varoitella minua kotimaasta karkoitetuista työläisjohtajista.

Senjälkeen kirjoittaja kuvailee, miten hänet lähetettiin eteläänpäin erääseen suurempaan ruotsalaiseen taloon, jossa hänen pitää työskennellä ilmaiseksi "vieraanvaraisille ruotsalaisille herrasmiehille". Siellä puhutaan joka päivä kauniisti suurista keräyksistä Suomen urhoollisen ja yksimielisen kansan hyväksi. Kirjoittaja sanoo tulevansa sairaaksi kuullessaan, millaisia historioita siellä kerrotaan sotatarveostoista j.n.e. Suomen nykyisille vallanpitäjille, vaikka "Kuusinen istui kansanhallituksessa, kun Lenin antoi meille vapauden". Suurimpana halunaan hän selittää olevan päästä Petsamoon ja sieltä suksilla kotiseudulleen, sillä hän vaakuuttaa olevansa hyvä hiihtäjä.

Lopuksi kirjoittaja sitten varoittaa Skandinavian työläisiä keräämästä varoja Mannerheimin Suomelle, koska se olisi työläisten murhaa. Maan vankilat näet ovat viimeisinä kahtenakymmenenä vuotena olleet täpötäynnä työläisiä. Hän kehoittaa Pohjolan kansoja heräämään ja olemaan antamatta sos.dem. johtajain uskotella itselleen, että Mannerheim muka taistelisi kansanvallan puolesta. Sitä ei voi kukaan uskotella suomalaisille, joiden "on täytynyt kuiskailla kaksikymmentä vuotta, mutta jotka pian saavat tilaisuuden puhua ääneen."

Bolshevikien kansainvälinen tietotoimisto "Inprekorr" on lähettänyt kommunistilehdistöä kiertämään kuvauksen Itä-Suomen "vapautetuilta alueilta". Siinä selitellään mahtipontisesti, miten "vapauden aamurusko" nyt loistaa Itä-Suomen köyhien kylien yllä ja

miten se pian leviää yli koko maan. Suuren osan väestöstä sanotaan olevan karkoitettu kotiseuduiltaan, mutta "ne, jotka eivät ole antaneet pelottaa itseään, iloitsevat nyt siitä, että he ovat uhmanneet herrojensa käskyjä ja jääneet kyliinsä." Jokaiseen kylään kuuluu olevan perustettu kansainrintamakomiteoja, jotka jo ovat alottaneet energisen toiminnan. Puna-armeijalaiset eivät kuulu tekevän väestölle mitään pahaa, vaan vieläpä maksavatkin ostamistaan elintarpeista ja muista tavaroista niiden täyden arvon. Paenneiden asukkaiden jälkeensä jättämä irtaimisto on rekisteröity. Hautavaaran kylässä Suojärvellä on kansainrintamakomitea jo kiiruh-
tanut rekisteröimään karjan ja hankkinut sille rehua. Myöskin on suositeltu kylän molempien kauppojen tavarain rekisteröinti, onpa vielä tavaravarastoja lisättykin. Parhaillaan on ryhdytty toimenpiteisiin koulujen avaamiseksi. Samoin on menetelty Suojärven Mois-
sionvaaran kylässä. Salmin pitäjän Karkun kylässä oli ensimmäisenä toimenpiteenä kauppojen avaaminen kansainrintamakomitean toimesta. "Hinnat ovat nyt vähän alhaisempia kuin ennen konfliktin puhkeamis-
tista." Salmin HyrsyIässä ja Juntusrannassa, joissa elämä kulkee säännöllistä latuaan, on avattu sekä kaupat että koulut. Lenster-
järven ja Suojärven sahalaitoksia sekä Salmin paperitehdasta on ryhdytty panemaan kuntoon. "Demokraattisen Suomen tasavallan nuori armeija huolehtii yhdessä puna-armeijan kanssa siitä, etteivät valkokaartilaiset enää saa tilaisuutta häiritä asujamiston rauhal-
lista elämää."

Jakelu: Sama kuin N° 17.

Salainen.

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,

helmikuun 24 p:nä 1940.

N:o /III.

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 30.

Kun Ruotsin taholta kuluvalle viikolla julkisesti ilmoitettiin, ettei se tule antamaan Suomelle minkäänlaista aseellista apua, julkaisi maamme sanomalehdistö asiasta artikkeleita, joissa monessakin oli hyvin pessimistinen sävy. Niissä lisäksi korostettiin Suomen ja Ruotsin yhteisen sotilaallisen esiintymisen tärkeyttä sekä huomautettiin Suomen kansan nyt taistelevan yksin Euroopan etuvartiona ylivoimaista vihollista vastaan. Kun nämä sanomalehtien kirjoitukset ovat ainakin muutamilla paikkakunnilla aiheuttaneet hermostuneisuutta, jopa osittain muutamissa piireissä on ruvettu kuvittelemaan Suomen taistelun toivottomuutta, olisi ehkä syytä harkita, miten kansalle selostettaisiin puolustusmahdollisuuksiamme tällä hetkellä niin, ettei samalla heikennettäisi pyrkimyksiämme ulkomaisen avun lisätystä saannista.

Valtioneuvoston tiedotuskeskuksen tilanneselostuksessa N° 132 21/2 -40 on jo kotimaan tilanteesta mainittu, että Riihimäellä on herättänyt väestösuojien puute yleistä tyytymättömyyttä. Kun muutamien päivien kuluessa useat kymmenet ryssän lentokoneet pommittivat Riihimäkeä aiheuttaen siellä paljon aineellista vahinkoa, ihmishenkien menetyksiä y.m., on luonnollisesti ymmärrettävissä, että asujamistossa, sen joutuessa viettämään päivänsä ulkosalla saamatta ruokaa, asuntoa j.n.e., oli havaittavissa hermostuneisuutta. Väestönsuojaolot paikkakunnalla ovat varsin kehnot. Siitä huolimatta, että m.m. poliisiviranomaisten taholta on kiirehdytty niiden rakentamista, ei siitä kuitenkaan ole ollut toivottuja tuloksia. Paikkakunnalla olisi runsaasti sotilaita y.m. henkilöitä, jotka, kun vaan alotteentekijä olisi, vapaaehtoisesti tulisivat avustamaan väestönsuojien rakentamisessa, ja niitä voitaisiin hyvin

VP/KD N:o 205/1629.1940.

helposti saada riittävästi kauppalan halki kulkevaan hiekkaharjuun.

Samanlaista tyytymättömyyttä väestönsuojeluviranomaisia kohtaan kuin Riihimäellä on havaittavissa monilla muillakin paikkakunnilla, joissa väestöllä ei ole tarpeellisia suojamahdollisuuksia, kuten esim. Hyvinkäällä.- Siviiliväestön turvaaminen on siksi tärkeä asia, että siinä tähän saakka tapahtuneet laiminlyönnit olisi mahdollisimman nopeasti korjattava.

Valtiollisen poliisin miesten liikkuesssa maaseudulla he ovat havainneet taloissa olevan puutetta työvoimasta. Talven aikana on kuitenkin mainittu tilanteesta jotenkuten selvittävän, mutta kevätöiden ajaksi toivotaan yleensä saatavan aputyövoimaa ja, mikäli mahdollista, ammattitaitoista. On m.m. esitetty, että reservissä olevat isännät saisivat tähän aikaan lomaa, koska he itse pystyvät parhaiten suunnittelemaan ja järjestämään kevättyöt. Valtion viljelyssuunnitelmaan on suhtauduttu hieman epäillen, koska suunnitelman tekijät eivät tietenkään voi tietää talojen ja peltojen tilaa ja isäntien aikaisempia viljelyssuunnitelmia. Siihen aputyövoimaan, mikä ulkomailta tultaneen saamaan, on suhtauduttu myötemielisesti, mutta toivotaan, että tämänkin työvoiman tulisi olla ammattitaitoista.

Muuan aikaisemmin Venäjällä ollut tunnettu helsinkiläinen "teikijäkommunisti" on kuultuaan laskuvarjohyppääjistä pitänyt sitä merkinä voimaperäisempien sotaliikkeiden alkamisesta, arvelleen, ettei pitkää aikaa enää kulu siihen, kun Helsinki ympäristöineen "vapautuu". Jo maaliskuun kuluessa tultaneen saamaan yhteyksiä Neuvostoliittoon. Erikoisen iloinen hän oli ollut kuultuaan, etteivät suomalaiset ole onnistuneet saamaan ulkolaista apua* Tätä hän pitää Neuvostoliiton diplomatian ansiona selittäen Englannin pettävän Suomen ja Skandinavian saadessaan Neuvostoliitolta muunlaisia takeita. Suurena vaarana hän kuitenkin piti Saksan ja Italian taholta mahdollisesti tehtäviä rauhanvälitysyrityksiä. Tällöinkin luonnollisesti tulee kysymykseen ainoastaan "venäläinen rauha", mutta kuitenkin saattanee siitä olla seurauksena vain suunnitelmien osittainen toteutuminen. - Kaikkiaan on tässä sodassa varsi-

naisesti vain kolme vaihetta. Venäläiset ovat tähän saakka noudattaneet n.s. hakusotaa, jonka avulla on pyritty saamaan selville suomalaisten linjojen todellinen vahvuus. Seuraavana vaiheena on läpimurto ja kun kaikki kuljetukset y.m.s. on loppuun suoritettu) tapahtuu sen jälkeen enintään kolmen viikon läpimarssi. Edelleen hän lausui arvelunaan Neuvostoliiton aikovan kiirehtiä Suomen sodan siirtämistä pois päiväjärjestyksestä.

Niistä vakoilijoista, joita vihollisemme on lähettänyt maahan eri paikkakunnille, on suurin osa suomalaisia (sotilaskarkureita, n.s. rajaloikkareita ja amerikansuomalaisia) taikka karjalaisia ja inkeriläisiä, joilla suomenkielentaitoisina on jonkinlaisia menestymisen edellytyksiä. Heille on annettu koulutusta tehtäviin erityisillä kursseilla ja on niillä ollut kymmeniä henkilöitä, joten melkoinen määrä tuollaisia vakoilijoita on jo Suomeen joko tullut tai on tänne odotettavissa. Tähän mennessä on heitä useita joutunut kiinni ja heidän kuulustelujensa perusteella on voitu tehdä erinäisiä huomioita, joiden yleisempäänkin tietoon saattaminen olisi ehkä tarpeellista.

Vakoilijoille annettavien tehtävien laadun perusteella voitaneen määritellä joitakin seutuja ja paikkakuntia, mihin voidaan olettaa vakoilijoiden asettuvan. Tässä niiden luetteleminen kuitenkin lienee vaikeata. Esimerkin vuoksi mainittakoon, että useiden kiinni joutuneiden vakoilijoiden tehtävänä on ollut, paitasi joukko-osastojen sijoituspaikkojen, suuruuden, aseistuksen ja muonituksen seuraileminen, myös sotilaskuljetusten tarkkailu, joten on ymmärrettävissä, että he mahdollisesti olisivat asettuneet sinne, missä sellaisen tehtävän suorittaminen olisi ollut mahdollista, siis rautateiden varsille, asemille ja rautateiden risteyskohtiin. Erittäinkin on havaittu, että ulkomailta saapuvaa sotilaallista apua on viime aikoina erityisesti huomioitu ja täten lienevät vakoilijoiden oleskeluseutuja vapaaehtoisjoukkojen kokoontumispaikat ja ulkomailta saapuvan materiaalin maahantuontipaikat. Tämän lisäksi on vakoilijain tehtävänä hankkia tietoja myöskin väestön, etenkin siirtoväen, mielialoista, elintarpeiden hinnoista y.m. ja täten voidaan olettaa heitä olevan m.m. siirto-

väestönkin keskuudessa.

Vakoilijat saapuvat Suomeen usein 2-3 hengen ryhmissä, jolloin työnjako on sellainen, että 1-2 "liikkuvaa" miestä hankkii tietoja ja yksi ilmoittaa ne viholliselle salaisella radiolähettimellä. Se saattaa olla sijoitettuna esim. latoon tai torppaan jossakin syrjäseudulla. Tällaisen vakoiluryhmän toimintapiirinä on yleensä rajoitettu alue, joka saattaa käsittää useitakin pitäjiä.

Erikoista huomiota on kiinnitettävä ryssän asiamiesten melko taitavasti väärennettyihin henkilöllisyys- y.m. asiapapereihin. Kaatuneilta tai vangeiksi joutuneilta suomalaisilta sotilailta taikka muulla tavoin on vihollinen saanut haltuunsa erilaisia asiapapereita, sotilaspasseja, kutsunta- y.m. todistuksia, joukko-osastojen komennus-, henkilö- y.m. todistuksia, suojeluskuntien jäsenkortteja, autonajokortteja, työtodistuksia y.m., joissa olevia leimoja malleina käyttäen on valmistettu leimasimia ja väärennettyihin todistuksiin siten saatu "oikeita" leimoja. Henkilöitä tarkkailtaessa on ollut syytä kiinnittää huomiota m.m. papinkirjoihin, sotilastodistuksiin y.m., joiden perusteella poliisiviranomaiset, ollessaan tietoisia niissä esiintyvistä virheellisyyksistä, helposti saattavat todeta p.o. henkilön henkilöllisyyden. Edelleen ovat poliisiviranomaiset tietoisia niistä papereista, joita jokaisella sotilaspuvussa esiintyvällä miehellä tulee olla. - Vihollinen on halunnut kaikesta päättäen hankkia tänne vakoilijoiksi lähettämilleen henkilöille mahdollisimman paljon erilaisia henkilöllisyystodistuksia, asiapapereita y.m. ja näiden runsauskin saattanee useissa tapauksissa herättää epäilyksiä. Lisäksi viranomaiset ovat voineet havaita, että henkilö, jolta puuttuu tarpeellinen tuntemus maamme oloista y.m.s., häntä puhuteltaessa, varsinkaan kun henkilölle Venäjällä ei voida selostaa jonkin määrätyn paikkakunnan merkkihenkilöitä, rakennuksia, maastoa y.m.s., saattanee paljastua vakoilijaksi.

Valtiollisen poliisin tähänastisten kokemusten perusteella on jo voitu havaita, että venäläinen vakoilija voidaan paljastaa esim. "ryssän hajun", sokeripalojen t.m.s. perusteella. Samoin on mahdollisuus paljastaa vakoilija hiihtotaidon sekä erittäinkin kar-

jalaiset ja inkeriläiset kielimurteen perusteella.

Marraskuussa 1939 sekä myöhemmin tämän vuoden kuluessa mainittiin jo valtiollisen poliisin tiedoituksissa Neuvostoliiton edustajain hankkineen ennen sotaa Suomen Pankin seteleitä. Näiden setelien perusteella on myöskin jo voitu todeta vakoilijoilta. Mikäli p.o. seteleitä vakoilijoilta tai muualta saadaan, olisi ne kaikki vaihdettava Suomen Pankissa uusiin seteleihin sekä tehtävä käyttökelvottomiksi.

Siitä huolimatta, että viime aikoina valtiollisen poliisin eri osastoille on tehty paljon aiheettomia ilmoituksia erinäistä henkilöistä, joita heidän naapurinsa y.m. ovat epäilleet vihollisen vakoilijoiksi, lienee kuitenkin syytä sopivalla tavalla erittäinkin viranomaisten sekä mahdollisuuksien mukaan siviiliväestön mieleen edelleenkin teroittaa vakoiluvaaraa.

Moskovan Pravdan helmikuun 12 päivän numerossÄ 42 on otsikolla "Päivän teemoja" julkaistu artikkeli, jossa viitataan Mauri Ryömän ja Ruth Adlerin avoimiin kirjeisiin, joista edellinen on osoitettu Tannerille ja jälkimmäinen Ruotsin sosialidemokraattiselle puolueelle. Toisessa paikassa samassa lehdessä selostetaan tätä Ruth Adlerin kirjettä,

Artikkelissa mainitaan, että näiden kirjeiden sanotaan paljastavan Suomen ja Ruotsin sosialidemokraattisten puolueiden johtajien katalan lakonrikkuritoiminnan. Koska Mauri Ryömän kirjelmän sisältö jo on valtiollisen poliisin edellisessä katsauksessa selostettu, kosketellaan tässä ainoastaan Ruth Adlerin kirjettä. Siinä hän syyttää Ruotsin sosialidemokraattisen puolueen johtoa siitä, että se on luopunut luokkataisteluperiaatteesta ja petollisesti ryhtynyt sovittelupolitiikkaan. Ulkonaisen vaaran verukkeella työväenpuolueelta on riistetty sananvapaus, ajatuksenvapaus ja ammatillisen järjestäytymisen vapaus. Sosialidemokratiasta on tullut pelkkä harhakuvitelma ja kaikkialla harjoitetaan mitä häikäilemättömintä panettelua maailman ensimmäistä socialistista valtakuntaa vastaan.

Artikkelissa sanotaan edelleen, että Ryömän sekä Adlerin kir-

jelmät merkitsevät syytettä ei ainoastaan Tanneria ja Z. Höglundia vastaan, vaan kohdistuvat ne yhtä suuressa määrin muita sosialidemokratian pettureita kuten Blum'ia, Faure'a, Jouhaux'ia vastaan Ranskassa, Attlee'a, Greenwood'ia ja Citrine'ä vastaan Englannissa, Green'iä vastaan USA:ssa j.n.e. Edelleen artikkelissa sanotaan, että kirjeiden kirjoittajat repivät kansainvälisen sosialidemokratian johtajien kasvoilta pois naamarit. Lehti sanoo, että Mauri Ryömä ja Ruth Adler eivät ole ainoita huutavia ääniä korvessa. Belgialainen Fernand Brenfau on aikaisemmin paljastanut Belgian työväenpuolueen johtajien petturuuden. Sveitsiläinen Leon Nicole on Travail-lehden palstoilla jo aikaisemmin rohkeasti ja päättävästi esiintynyt sodanlietsoja-sosialisteja vastaan ja Neuvostoliiton puolesta. Huomattava määrä Englannin Labour-järjestöjen johtajista on myöskin siirtynyt kommunistipuolueen kannattajien joukkoon.

Lopuksi artikkelinsa vakuutetaan muka päivittäin saapuvien tietojen osoittavan Norjan, Ruotsin, Tanskan, Englannin, Kanadan, Yhdysvaltain y.m. maiden työläisjärjestöjen edustajien mitä päättäväisimmin esiintyvän Mannerheimin Suomea vastaan, hyväksyen sosialismin maan politiikan näitä degeneroituja valkokaartilaisia ja englantilais-ranskalaisen imperialismin edustajia vastaan.

Valtiollisen poliisin tiedoituksessa N° 28 ollut kirjoitus "Suomalaiset pakolaiset vetoavat Norjan kansaan* he eivät halua takaisin Suomeen nykyoloissa", oli julkaistuna "Arbeideren" issa (komm.,. Norja) eikä "Arbeiderbladet"issa, joka on sosialidemokraattinen lehti.

Jakelu: Sama kuin N° 17

Salainen.

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,
maaliskuun 1 p:nä 1940.

N:o...../III.

IS41

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 31.

Eräällä Lounais-Suomen paikkakunnalla tutkittaessa valtiollisen poliisin toimesta pakkoevakuoitujen siirtolaisten elämää, niitä puutteita ja epäkohtia, joita esiintyy, ja siirtoväen keskuudessa mahdollisesti tapahtuvaa isänmaanvastaista toimintaa, on eri haastattelulausuntojen y.m. perusteella voitu todeta m.m. seuraavaas

Siirtoväen asema on paikkakunnalla suurin piirtein tyydyttävä. Ottaen huomioon nykyisen tilanteen ja paikkakunnalle pakkoevakuoidut useat tuhannet siirtolaiset, ymmärtää hyvin huollossa ja majoituksessa esiintyvän puutteita. Molemmiin puolin näyttää kuitenkin olevan hyvää halua niiden poistamiseen. Asukkaiden luonteiden eroavaisuudet, työtä ja ruokailua koskevat tottumukset ja hermostolliset järkytykset ovat useinkin välillisiä syitä niihin hankauksiin, jotka kuitenkin ajan oloon ovat vähitellen poistumassa. Paikallinen väestö ei aina jaksaa käsittää, että sinne tänne hajoitettu perhe, sukulaiset ja tuttavat etsivät toinen toisiaan saadakseen selvyyttä yhteisistä asioista. Myöskin täytyy etsiä sitä vähäistä omaisuutta, jonka siirtoväki on saanut pelastetuksi ja joka myöskin on sijoitettu eri paikkoihin. Lisäksi vieraissa oloissa syntynyt orpoudentunne pakottaa osaltaan etsimään ystäviä ja tuttavvia.

Tätä siirtoväen matkusteluhaluahan on monilla paikkakunnilla moitittu. Myöskin moititaan paikottain siirtolaisia laiskoiksi ja työhön haluttomiksi, mutta tällöin useinkin jätetään huomioonottamatta, että parhain aines on rintamalla sekä linnoitustöissä ja että siirtolaiset yleensä ovat naisia, lapsia, vanhuksia ja työkyvyttömiä henkilöitä, jotka eivät enää raskaimpiin puuhiin ky-

VP/KD № 243/1634.1940 .

kene. Useilla on lisäksi mukanaan heikohkot pukimet, joten he talviaikana eivät voi juuri ulkosalla työskennellä.

Mitä naisten työhön tulee, on otettava huomioon siinäkin maakunnallinen eroavaisuus. Karjalaiset naiset aluksi arkaillen eivät uskaltaneet ryhtyä kotitalousaskareita toimittamaan, vaan halusivat ensiksi seurata niiden suoritusta.

Epäkohtana voitaneen pitää, ettei palkasta ole aina etukäteen sovittu. Myöskin ruokailuajoista on tehty valituksia. Samoin kaivataan kotoisia ruokalajeja, joten oma talous omine keittiöineen olisi siirtoväen yleinen toivomus. Eniten valituksia aiheuttavatkin juuri yhteismajoitukset. Myöskin kertovat useat siirtolaiset ollessaan talossa täysihoidossa joutuneensa kärsimään vääryyttä, sillä vaikka he tekevät työtä ahkerasti joka päivä, niin isäntä nostaa valtiolta muonituskorvauksen maksamatta heille mitään.

Yleisvaikutuksena siirtoväen asemasta saatu kuva on edullinen. Siirtoväki on suurin piirtein tyytyväistä ja siihen suhtaudutaan tyydyttävästi. Epäkohtiakin on, mutta niiden poistamiseksi viranomaiset työskentelevät tarmokkaasti. Maanpuolustustahtoinen ja isänmaallinen mieliala on siirtoväen keskuudessa yleinen. Työnvälitystoimistoja olisi syytä mahdollisuuksien mukaan perustaa, jotta siirtoväki voisi paremmin vapailta työmarkkinoilta saada kykijensä mukaista työtä ja työnantajat tietäisivät, mistä työvoimaa saa.

Siirtoväen olopaikkakuntien asukkaita näyttää erikoisesti kiinnostavan vakoiluvaara. Mitä moninaisimpia huhuja kiertelee eräiden henkilöiden siirtoväen keskuudesta joutuessa epäilysten alaisiksi. Ilmiantoja tehdään epäluotettaviksi epäillyistä, mutta osoittautuvat ne viranomaisten lausuntojen mukaan yleensä aiheettomiksi tai niitä ei voida todistaa.

Muuan tunnettu helsinkiläinen kommunisti on äskettäin ker-tonut Saksan ja Neuvostoliiton välisen sopimuksen sekoittaneen aluksi kaikkien työläisten ajatukset, sillä eihän kukaan voinut olettaakaan kahden valtion, joissa on vallalla aivan päinvastainen valtiomuoto, tekevän tällaista sopimusta. Aika tulee kuitenkin näyttämään, kuinka kauan se pysyy voimassa. Toisena yllä-

tyksenä työläisille tuli Neuvostoliiton hyökkäys Suomeen. Sitä ei aikaisemmin olisi voitu kuvitellakaan. Kaiken sen jälkeen, mitä ryssä on armeijastaan esittänyt, ei olisi voinut uskoa sitä sotilaallisesti niin heikoksi, kuin mitä se todellisuudessa on. Suomalaiset ovat oikeita sotilaita, mutta hekään eivät kestä kovin kauan, ellei ulkomailta saada tuntuvasti apua. Hänen mielestään suomalaisten on voitettava, oli hinta sitten mikä hyvänsä. Jokainen suomalainen on selvillä, että ellemme voita sotaa, niin meillä kaikilla on edessämme matka Siperiaan tai sitten kuolematäällä synnyinmaassamme.

"Tässä kapitalistisessa yhteiskunnassa on minullakin oma liikeyritykseni ja voin pitää apulaisia niin paljon kuin haluan ja kannattaa. Omistan pienen osakehuoneistonkin, joka tosin on ostettu velaksi. Yhteiskunnallisesti olen täysin vapaa henkilö. Mitä sitten on tarjolla Neuvostoliitossa? En voisi harjoittaa omaa liikettäni, en olisi vapaa kansalainen, valtio olisi työnantajani", kertoi mies.

Ollessaan vuosia sitten pitemmän ajan Tammissaaren pakkotyölaitoksessa kertoja joutui seurustelemaan paljon erään entisen kommunistikansanedustajan kanssa. Tällöin hän tuli huomaamaan tässäkin henkilössä olevat puutteellisuudet. Kansanedustaja oli selittänyt puheet aina valmiiksi laadituiksi, joten hänellä itsellään ei ollut ollut niistä mitään vaivaa. Samoin hän oli maininnut röyhkeyden avulla aina päästävän maailmassa eteenpäin. Kun tällaisia henkilöitä on johdossa, on minkään aatteen edistymisen mahdotonta. Entisyydestään vapautuminen on vaikeata, ja kertoja mainitsi siitä itsellään olevan hyvän kokemuksen. Rintamalle hän ei ikänsä takia enää pääse, mutta työvelvolliseksi hän on käynyt ilmoittautumassa oltuaan työttömänä melkein koko sota-ajan.

Maanpuolustustahto Ahvenanmaalla on viime viikkoina jatkuvasti osoittanut kasvamisen merkkejä. Ålands Hemvärn-järjestön jäsenmäärä on suuresti lisääntynyt ja kuuluu siihen nykyään suurin osa kotosalla olevista asekuntoisista miehistä. Niinpä esim. Eckerrön pitäjässä, joka aikaisemmin oli separatismin tyyssija, on järjestöön liittynyt lukuisasti miehiä. Ensimmäinen sotilasharjoituskursseilla ollut joukko on nyt kotiutettu ja uudet miehet

ovat paraikaa kursseilla. Koulutetut miehet järjestävät kotikylissä harjoituksia säännöllisesti 2-3 kertaa viikossa ja on osanotto niihin erittäin runsas.

Maanpuolustusvoimien taloudellinen tukeminen ja muun avun toimittaminen on viime aikoina myöskin huomattavasti vilkastunut. Tammikuun alkupäivinä perustettiin siellä Suomen Punaisten Ristien Ahvenanmaan paikallisosasto ja vähän myöhemmin Ahvenanmaan naisten avustusjärjestö, jolla nyt on jo toistakymmentä paikallisosastoa eri puolilla maakuntaa. Sen tarkoituksena on m.m. lämpimien varusteiden ja muiden tarvikkeiden sekä rahavarojen kerääminen armeijalle. Tähän keräykseen on yhtynyt myöskin Ahvenanmaan nuorisoliitto paikallisseuroineen. Armeijan tarpeita varten toimeenpannalla hevosloimikeräyksellä on saatu jo noin tuhatkunta lointa. Joulukuun lopulla maanpuolustuksen tukemiseksi alulle pantu n.s. "kolmen miehen keräys" - keräyslistan ovat allekirjoittaneet Albert Jansson, Arthur Nordblom ja B.J. Palme - on tähän mennessä tuottanut noin 550.000 markkaa, joten sanottuun tarkoitukseen on, huomioonottaen aikaisemmat keräykset, maakunnasta kerätynyt yhteensä noin miljoona markkaa.

Paikallisten asukkaiden suhtautumisessa suomalaiseen sotaväkeen ei enää ainakaan suuressa määrin ole moittimisen aihetta. Myöskin maakunnan johtavissa, entisissä separatistipiireissä on ollut havaittavissa, kuten jo aikaisemmin on mainittu, mielipiteiden tervehtymisen merkkejä. Osoitukseksi tästä mainittakoon vielä, että esim- talollinen Carl Carlsson, joka joulukuussa 1938 johti Maarianhaminassa toimeenpantua mielenosoituskulkuetta ja huhtikuussa 1939 kävi viemässä ahvenanmaalaisten adressin Kansainliitolle Geneveen, pani alulle ja johtaa edellämainitun hevosloimikeräyksen.

Mielialojen ja toimintojen kehittymiselle Ahvenanmaalla edellä selostettuun suuntaan antoivat tuntuvaa virikettä ja vauhtia tammikuun loppupuolella tapahtuneet pommitukset, jolloin pommeja putosi m.m. jäälle Maarianhaminan välittömään läheisyyteen ja kaupunkiinkin, jossa eräitä rakennuksia vaurioitui ja pari naista sai vammoja. Ennen pommituksia oli maakunnassa liikkunut huhuja, joiden mukaan Moskovan radiossa oli ilmoitettu, ettei Ahvenanmaata

tultaisi pommittamaan, vaan että bolshevikit tulisivat vapauttamaan ahvenanmaalaiset suomalaisten sorrosta. Näiden huhujen perusteella oli Ahvenanmaalla tuudittauduttu haaveisiin, että ahvenanmaalaiset saisivat olla rauhassa. Pommit rikkoivat kuitenkin varsin uskottavalla tavalla nämä haaveet ja seurauksena oli viiranomaisten moittiminen ilmatorjunta-aseiden pois kuljettamisesta. Moitteista osattomiksi eivät myöskään jääneet Sundblom ja hänen hengenheimolaisensa, joiden katsottiin kannanotollaan asevelvollisuus- ja linnoituskysymykseen aiheuttaneen nykyisen olotilan.

Viime aikoina on Suomeen saapunut luvatta ja salatein Suomenlahden yli joko hiihtäen tai jalkaisin eri ryhmissä joitakin virolaisia mieshenkilöitä, jotka ovat valtiollisessa poliisissa toimitetuissa kuulusteluissa ilmoittaneet lähteneensä Virosta aikomuksin liittyä vapaaehtoisina Suomen armeijaan. Useat miehistä ovat kertoneet vihaavansa venäläisiä ja tämä sekä suomalaisten aikaisemmin antama apu Viron itsenäisyystaistelussa ovat olleet suurimpina vaikuttimina heidän päätökseensä.

Muutamat vapaaehtoiset kertovat aikoneensa jo aikaisemmin päästä salakuljettajain moottoriveneillä Suomeen. Tarkan rannikkovalvonnan vuoksi eivät veneet kuitenkaan sodan puhkeamisen jälkeen ole uskaltaneet lähteä merelle.

Matka Suomenlahden yli ollut erittäin seikkailurikas. Jäällä on ollut railoja, suuria jäärykkiöitä, toisin paikoin paljon lunta j.n.e., joten kulkeminen on muodostunut hyvin raskastavaksi. Onpa eräiden tietojen mukaan muutamia vapaaehtoisiksi pyrkiviä hukkunutkin railoihin. Matkalla eivät venäläiset rajavartijat taikka lentokoneet olleet miehiä huomanneet.

Vähän tammikuun puolivälin jälkeen oli sellaista Viron suojeluskuntalaisten, jotka eivät ole täyttäneet 20 vuotta eivätkä siis suorittaneet asevelvollisuuttaan, luovutettava kiväärinsä sekä hallussaan olleet patruunat varastoihin. Syyksi on selitetty aseiden luovuttaminen vanhemmille suojeluskuntaan liittyville henkilöille. Toisaalta taas on kuultu venäläisten vaatineen tällaista toimenpidettä, koska he ovat pelänneet nuorison ryhtyvän vastarintaan. Myöskin on kerrottu aseita otetun pois siksi, että on todettu Suomeen lähteneen vapaaehtoisia. Aseensa luovuttaneita oli

n. 5.000 - 6.000 mieätä.

Mielenkiintoisen havaintona on muuan Rakveresta Suomeen saapunut mies kertonut sodan alusta alkaen joulun tienoille saakka paikkakunnan ohitse lentäneen päivittäin idästä mahdollisesti Paltiskiin, Kuusikuun tai Ketnaan, jotka ovat lentotukikoh-
tia, n. 20 pommikoneen laivueita. Vuodenvaihteessa käsittivät laivueet enää n. 10 konetta ja lensi niitä Rakveren yli 2 - 3 kertaa viikossa ja viime viikkoina ovat lennot vähentyneet vieläkin huomattavammin. Ennen lähtöään Suomeen oli kertoja n. viikkoa aikaisemmin viimeksi nähnyt 7 koneen laivueen. Koskaan ei paikkakunnalla ole havaittu lentokoneiden olevan matkalla lännestä itään.

Viron puolella ovat sangen useat venäläiset pommikoneet tehneet pakkolaskun. Kerrotaan, että satakunta neuvostolaista lentokonetta olisi siellä tuhoutunut. Useimmat onnettomuudet ovat aiheutuneet maahan laskeutuessa, sillä venäläisissä koneissa yleensä ei ole suksijalaksia vaan pyörät.

Sen johdosta, että venäläiset sotalaivat joku aika sitten ampuivat virolaista harjoituslennolla ollutta lentokonetta, on kuultu useita laivueen upseereita ja sotilaita tulleen ammutuiksi. Leningradiin matkalla olleissa tavarajunissa on myöskin kuljetettu sellaisten venäläisten sotilaiden ruumilta, jotka huhujen mukaan on ammuttu kapinallisina venäläisten tukikohdissa.

Työläisten puheiden mukaan pitäisi Tallinnan n.s. Miinasatamassa olla kiinni jäätyneinä 13 neuvostovenäläistä sota-alusta, joukossa m.m. sukellusveneiden emälaiva. Lisäksi on joltakin sukellusveneitä ja kaksi muuta sota-alusta telakalla Kauppasatamassa.

Esimerkkinä Viron kansan ystävällisyydestä niitä vapaaehtoisia kohtaan, jotka ovat lähdössä Suomeen, mainitsevat kuultut, ettei kukaan ota lähtijöiltä maksua, ja halu auttaa Suomea on yleinen. Matkan vaikeudet aiheuttavat kuitenkin, ettei vapaaehtoisia vielä ole auuremmin joukoin tullut. Varsinaisen kansan myötätunto Virossa on ehdottomasti Suomen puolella. - Ennen Viron-Neuvostoliiton sopimuksen solmimista oli osa reserviläisiä kutsuttu palvelukseen. Yleisen käsityksen mukaan kenraa-

li Laidoner olisi halunnut asevoimin vastustaa Neuvostoliittoa,
mutta presidentti Päts päätti taipua.

Jakelu:

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
Päämajan valvontaosaston päällikkö
UM:n kansliapäällikkö
UM:n poliittisen osaston päällikkö
YE:n sanomatoimiston päällikkö
Valtioneuvoston tiedotuskeskus

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,
maaliskuun 9 p:nä 1940.

N:o /III.

IS41

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 32.

Mieliala kansan keskuudessa on edelleen kohtalaisen hyvä, vaikkakaan ei voida kieltää, etteikö jo ensimmäisten linjain menetyksissä ja sen jälkeen vetäytyminen Länsi-Kannaksella pohjoista kohti olisi vavahduttanut kansaa ja herättänyt jonkin verran levottomuutta siitäkin huolimatta, että sotamarsalkka Mannerheim vakuutti puolustuksemme ja uusien linjojemme kestävän. Vaikka päämajan tilannetiedoituksissa on ilmoitettu paristakin Laatokan koillispuolella saadusta suurehkosta voitosta, vihollisen lentokoneiden pudottamisista, suurista määristä tuhottuja hyökkäysvaunuja, vihollisia y.m., ovat monestikin perättäin ilmoitetut perääntymiset olleet omiaan aiheuttamaan epäilyjä puolustuksemme jatkuvasta kestämisestä ja kansamme tulevasta kohtalosta. Suurin osa kansaa on kuitenkin siinä vakaassa luulossa, että perääntymiset Kannaksella johtuvat suomalaisen sotilasjohdon pyrkimyksestä säästää mahdollisimman paljon omia miehiä, ja suhtautuu se luottamuksellisesti tulevaisuuteen.

Vannoutuneissa kommunistijoukoissa ja varsinkin niiden vanhemmassa väessä sekä naisten joukossa on vielä eri puolilla maata jonkin verran sellaisia yksityisiä henkilöitä, jotka luotetussa tuttavapiirissään elättelevät entistä aatettaan, unelmoivat Neuvosto-Suomesta ja riemuitsevat viime aikoina ilmoitetuista puolustuslinjojemme menetyksistä. Valtaosa näistä joukoista on kuitenkin jo arveluita hylännyt Moskovan. Suurin osa kursseilla ja kalterien takana koulutetuista maanalaisen toiminnan johtohenkilöistäkin näyttää muuttaneen poliittisia mielipiteitään. Nyt he moittivat Kominternin petosta ja imperialistisuutta sekä siviiliväestön että

VP/KD № 274/1638.1940.

kotiseudun pommitusta.

Tietoon Työnantajien Keskusliiton ja SAK:n välisestä sopimuksesta on kaikkialla ja erittäinkin työväestön keskuudessa oltu tyytyväisiä. Ovatpa skp-läisetkin pitäneet sitä onnistuneena, vaikka ovatkin kiiruhtaneet selittämään sen olevan vuosikausien aikana käydyn määrätietoisen luokkataistelun ansiota ja järjestyneen työväestön nyt saaneen ahdinkoon hätyytetyn porvarin nöyrytymään, mitä se ei ikinä olisi rauhallisissa oloissa ja valtakautenaan tehnyt. Sopimuksen merkitystä painostetaan erikoisesti sillä, että kaikista vastaisista erimielisyyksistä huolimatta työläistä on tulevaisuudessa pidettävä tasavertaisena sopimuspuolena.

Esimerkkeinä kommunisteissa tapahtuneista mielenmuutoksista mainittakoon tässä vielä muutamista valtiollisen poliisin tietoon tulleista tapauksista:

Erästä Simon tunnetuimmasta kommunistiperheestä, jonka koti vuosikausia on ollut kommunistien vakituksena etappipaikkana ja tuottanut Kemiinkin johtajavoimia ja josta nytkin on jäseniä kuritushuoneessa, kaatui yksi pojista urhoollisesti taisteltuaan rintamalla. Lomalla käyneen veljensä kertoman mukaan olisi vainaja joutunut ryssien vangiksi ja saatu sittemmin kuolleeeksi räähättynä takaisin. Tapaus on järkyttänyt kotiväkeä ja usko ryssään on ruvennut horjumaan. Kolmas veli, joka nostoväkeen kuuluvana oli äskettäin jälkitarkastuksessa, olisi kansalaisluottamusta nauttimattomana voinut välttää rintamalle joutumisen ja hankkiutua työvelvolliseksi, mutta ei halunnut sitä tehdä.

Muuan kemiläinen, jonka asunnossa "Puna-Avun" valtakautena pidettiin solukokouksia ja joka majoitettuaan piiriorganisaattoreita tuli sittemmin tuomituksi, on haavoituttuaan toipumislomalla äskettäin ollessaan kertonut niistä miehistä, jotka nyt ovat rintamalla, kommunismin ja ryssän ihailun lähtevän, olivatpa aikaisemmin olleet miten punaisia tahansa. Häinkin, kuten monet muut, on kertonut venäläisten järjettömästä propagandasta, julmuudesta sekä vankeiden ja haavoittuneiden räähkäämisestä.

Kittilässä lomalla käynyt reserviläinen, ent. kommunisti, oli kotiväelle ja kyläläisille kertonut kuvauksia suomalaisten voitoista ja sankariteoista sekä haukkunut ryssiä. Ympäristöön kotiseudul-

la sotamiehen puheet tekivät terveellisen vaikutuksen, mutta koto-
naan ei poika saanut kauankaan oleskella, sillä entisen uskonsa
säilyttänyt isä ajoi hänet maantielle.

Kemin lähistöllä on eräs valtiollisen poliisin tuntema skp-
läinen - tosin jo vanhemmalta ajalta - lahjoittanut paikkakuntan-
sa suojeluskunnalle 2.000 mk.

Reserviläisten avustamiseen ja heidän perheittensä huoltoon
osallistuneiden ent. kommunistien nimistä tulisi pitkä luettelo.

Venäläisemigranttien keskuudessa tuntuu olevan melko yleinen
se käsitys, että Suomi pysyessään pelkästään aseelliseen toimin-
taan rajoittuvassa puolustusasenteessaan ei ajan mittaan tule kes-
tämään Neuvostoliiton hyökkäystä. Suomen tulisi omasta puolestaan
kehittää voimakas vastahyökkäys aatteellisella pohjalla itse neuvos-
tojärjestelmän kukistamiseksi ja tässä toiminnassa olisi Suomen käy-
tettävä liittolaisinaan syntyperäisiä venäläisiä. Jotkut suosittelevat
hyökkäystä stalinismia vastaan Trotskin avulla, toiset piirit taa-
sen äärimmäisten porvarillis-kansallisten aatteiden nimessä, mainitak-
semme vain nämä kaksi vastakkaista kantaa, joiden väliin mahtuu
monia muita katsantokantoja itsekunkin poliittisen ryhmäkunnan edus-
tamien käsitysten mukaan. Näytteeksi venäläiskansallisella kannalla
olevien piirien ajatustavasta esitettäköön seuraava Brysselissä il-
mestyvässä viikkolehdessä "Russkij Jezhenedel'nik v Belgiji" 23/2-
40 otsakkeella "Suomen tragedia" julkaistu artikkeli, jonka on kir-
joittanut v. 1934 Suomen kautta Neuvostoliitosta paennut Urheilu-
ohjaaja Boris Solonevitsh:

"Metallimyrskyllä, aina kolmeen kymmeneen ammukseseen sekunnissa,
raivaa puna-armeija tietänsä Suomeen. Yli tuhat ruumista päivittäin
pinoaa se Mannerheim-linjan varustuksille. Aina puukkotaisteluihin
saakka joutuvat suomalaiset sankarillisesti puolustautuessaan.

Näin kuluvat päivät. Epäselvää, monimutkaista peliä pelaa Sak-
sa tässä pohjoismaisessa taistelussa. Ruotsi menettää arvovaltansa
viimeisetkin rippeet kunniallisten ihmisten silmissä...

Ja me - monesti päivisin kääntelemme ahdistavin sydämin ra-
dionappuloita kuullaksemme "information de la Finlande".

Kaikkialla - radiossa, sanomalehdissä, puheissa - kuulemme

toistuvasti: "Nuo ryssät, nuo kurjat, nuo likaiset ryssät".

Puremme yhteen hampaamme ja vaikenemme. Sillä mitäpä voisimme sanoa? Onhan totta, että venäläisin hurraa-huudoin vyöryvät hyökkäysaallot Suomea vastaan, venäläisellä verellä ostaa Stalin »voittonsa". "Venäjää" ja kaikkea "venäläistä" vastaan kasvaa politiikkaan perehtymättömien ihmisten viha.

Olkoon, että nämä korvapuustit ovat ansaitsemattomia - ne pysyvät silti korvapuusteina. Meitä oikeita venäläisiä, jotka palvelemme Venäjää, meitä ei ole Mannerheim-linjalla, jossa meidän paikkamme tietenkin olisi. Ei sitä varten, että vain auttaisimme pientä maata punaisia vastaan, eikä sitä varten, että voitaisiin tuhota mahdollisimman paljon 18 - 19 vuotiaita venäläisiä nuorukaisia, vaan sitä varten, että voisimme koskettaa heidän sydämissään venäläisiä kieliä ja komissaarien veren hinnalla raivata tiemme Venäjälle ja työntää sieltä pois jumalattoman vallan.

Neuvostoliitto alkoi taistelun Suomessa yrittämällä aikaansaada kansalaissodan (Kuusisen hallitus). Valitettavasti Suomen hallitus ei vastannut samalla mitalla. Se ei tohtinut iskeä neuvostojärjestelmän heikkouden perussyihin. Se päätti lyödä pois kiväärin puna-armeijalaisten käsistä konekivääreihin, ei sanan eikä aatteen voimalla. Se ei halunnut uskaltaa muuttaa kansallissotaa kansalaissodaksi. Vielä nytkin se toivoo voittavansa hyökkäämättä. Voivansa "torjumalla" hyökkäyksen saada "kunniallisen rauhan". Niin läheinen naapuri kuin punapeto onkin, ei sen luonteeseen ole sittenkään riittävästi perehdytty.

Tämä Suomen virhe saattaa käydä sille kohtalokkaaksi. Mitä "Euroopan apu" merkitsee, se onviime aikoina tarpeeksi usein nähty. Puhtaasti sotilaallisessa taistelussa pieni maa ponnistelee itsensä uuvuksiin. Taistelu sanan voimalla on aivan heikkoa, ja me valkoiset venäläiset tunnemme ja näemme Suomen tekemän kauhean virheen, mutta me olemme voimattomia..

Voimattomia - toistaiseksi. Sillä me uskomme, että Suomi lopultakin käsittää, ettei se voi puolustaa riippumattomuuttaan kuullilla, vaan hajoittamalla puna-armeijan sisältä päin ja auttamalla kansallisen Venäjän luomistyössä. Yhä nopeammassa tempossa vahvis-

tuu käsitys, että todellisen venäläisen isänmaanystävän ääni voi aikaansaada enemmän kuin kymmenet suomalaisten konekiväärien patruunavyöt.

Venäläiset eivät, Jumalalle kiitos, ole pelkureita. Tämän on osoittanut nykyinenkin halpamainen sota. Sen vuoksi suomalaisen sotilasjohdon ei tulisi rakentaa venäläisen nuorison pelkoon suomalaisia konekiväärejä kohtaan, vaan venäläiseen sieluun, venäläiseen tunteeseen, venäläiseen ylpeyteen. Vain me, valkoiset venäläiset, voimme kaiken tämän kääntää bolshevismia ja komissaareja vastaan. Ja suokoon Jumala, että meidänkin vuoromme tulisi. Me odotamme, me olemme tarpeen, me olemme valmiit."

"Ny Dag" (№ 46 , 24/2 -40) väittää porvarillisten sotakirjeenvaihtajien kertoneen Tukholmassa, että Suomen "mannerheimiläiset" ovat herättäneet eloon perinteensä vuodelta 1918 ja ampuneet kaikki kommunistivangit. Porvarilliset kirjeenvaihtajat jatkaa lehti - eivät kylläkään ole mitään luotettavia todistajia, mutta kun samantapaisia huhuja, on kuulunut muiltakin tahoilta ja kun he ovat erityisesti maininneet Toivo Antikaisen, punaisen puolen sankarin Karjalan sotaretkiltä, esitämme Mannerheimin hallituksen ja ruotsalaisten sotakirjeenvaihtajien vastattavaksi ääri kysymyksen: "Elääkö Toivo Antikainen?"

Jos uskottaisiin porvarillisia kirjeenvaihtajia ja suomalaisia sotatiedoituksia - kirjoittaa "Ny Dag" helmikuun 24 päivän numerossaan - eivät valkosuomalaiset paraillaan käytävässä sodassa olisi kärsineet ollenkaan tappioita. Norjalaisen "Arbeiderbladetin" (sos.dem.) sotilaallinen avustaja kirjoitti joitakin päiviä sitten:

"Nyt täytyy säästää voimavaroja ja jokaista miestä mikäli mahdollista. Siitä syystä ovat myöskin suomalaisten tappionumerot suhteellisen vähäiset; tappiot lienevät 50.000 ja 75.000 miehen välillä".

On huomattava - jatkaa "Ny Dag" - että kysymyksessä on sama sotilaallinen avustaja, joka aikoinaan ennusti suomalaisten lyhyessä ajassa valloittavan Petroskoin, Muurmanskin ja kaikki venäläisten tukikohdat Muurmanin radalla. Nyt hän on vahingossa myöntänyt suo-

malaisten tappiot näin suuriksi. Kaikesta päättäen ovat suomalais-
ten tappiot huomattavasti suuremmat kuin venäläisten. Venäläisten
väitetyt joukkotappiot ja suomalaisten voitot ovat nimittäin ol-
leet systemaattisesti levitettyjä sähkevalheita.

Lopuksi "Ny Dag" vielä ihmettelee, ettei ruotsalaisista va-
paaehtoisista, neljää ilmailuluutnanttia lukuunottamatta, ole il-
moitettu ketään kaatuneeksi ja ainoastaan yksi haavoittuneeksi.
Lehti pitää selviönä, että missä on taisteluja, siellä on myös
kaatuneita. "Vai onko todellakin koko ajan pidetty ruotsalaisia re-
servissä vai pitävätkö paikkansa ne huhut, jotka kertovat, että
sellaiset asiat pidetään järjestelmällisesti salassa, jotteivät ne
vahingoittaisi vapaaehtoisten värväystä."

"Pajalan provokaatiopommit" - "Ny Dag"

julistaa helmikuun 26 päivän numeronsa pääkirjoituksessa, että Ruot-
silla on täysi aihe panna vastalauseensa Pajalan pommituksen joh-
dosta ja vaatia vahingonkorvausta. Keneltä korvausta olisi vaadit-
tava, siitä lehti ei ole nähtävästi oikein selvillä, mutta ar-
velee, että uusi tutkimus on osoittava syyllisen, jos asetetaan
tutkimuksen pohjaksi kysymys, onko jossakin maassa olemassa halli-
tus, jolla on palava halu vetää Ruotsi sotaan Neuvostoliittoa vas-
taan ja joka selittää, ettei se ajan mittaan voi pitää puoliaan
ilman huomattavaa sotilaallista apua Ruotsilta ja muilta valtioil-
ta. Eikö silloin voitaisi pitää todennäköisenä, että sellaisen maan
epätoivoiset ainekset olisivat laskeneet, että "venäläisten" pom-
mien pudottaminen suojattomaan ruotsalaiseen kylään päästäisi val-
loilleen suuttumuksen aallon, joka ratkaisevalla tavalla muuttaisi
tilanteen ja vetäisi Ruotsin mukaan sotaan? Tämän jälkeen lehti
hyökkää Ruotsin "mannerheimiläislehdistöä" vastaan, joka väittää
vääräksi neuvostohallituksen "kategorisen" selityksen, ettei k.o.
päivänä yhtään neuvostolaista konetta lentänyt Pajalan eikä yleensä
Ruotsin alueen yläpuolella, ja joka tekee järjettömiä syytök-
siä neuvostohallitusta ja punaista ilmalaivastoa vastaan. Tällaista
menettelyä lehti nimittää "vastuuttomaksi peliksi", sillä pommi-
hyökkäys puolueettoman maan rauhallista kylää vastaan on vakava
asia, ja sen tekee paljon vakavammaksi, jos kysymyksessä on tar-

koituksellinen provokatio, kuten "Ny Dagista" nyt tuntuu - neuvostohallituksen vastauksen jälkeen, vaikkakin lehti aluksi piti mahdollisena sitä otaksumaa, että jokin bolshevikien lentokoneosasto olisi "menettänyt orientointikykynsä, kuten asianlaita oli Kallaxössä."

Jakelu: Sama kuin N° 31

Salainen.

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,

maaliskuun 15 p:nä 1940.

N:o /III.

IS41

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 33.

Viime keskiviikkoamuna Suomen ja Neuvostoliiton välillä tehty rauha tuli koko kansalle suurena yllätyksenä. Vielä silloin ei tiedetty, joutuuko Suomi rauhassa luovuttamaan Neuvostoliitolle joihtakin alueita, ja jos joutuu, niin mitä. Suomen kansahan luonnollisesti halusi rauhaa, mutta ei se senkään saamiseksi olisi halunnut myöntyä edes Neuvostoliiton jo viime syksyn neuvotteluissa esittämiin vaatimuksiin. Päämajan tiedonantojen, joihin Suomen kansa yleensä on koko sodan ajan suhtautunut luottamuksella, mukaan on suomalaisten sotajoukkojen menestys kuluneiden sotakuukausien aikana ollut kansan aikaisempia toiveitakin parempi. Kun vielä lisäksi sotamarsalkka Mannerheim vakuutti melko äskettäin linjojensa kestävän, ulkomailta tiedettiin virallistenkin ilmoitusten perusteella saadun ja saatavan lisää apua, ulkomainen sanomalehdistö oli ylistävin sanoin kuvannut Suomen kansan urhoollisuutta, sen voimakasta puolustustahtoa ja yksimielisyyttä, sotilaiden uljuutta, kotirintaman rauhallisuutta, loistavia johtajia j.n.e. ja kun sotilaat ovat lomilla kotiseuduillaan ja rintamilta lähettämissään kirjeissä kuvanneet oman rintamansa kestävyyttä ja vakuuttaneet sen jatkuvasti kestävän, oli luonnollisesti myöhemmin päivällä ulkoministeri Tannerin, pitämällä radiopuheella, jossa selostettiin Suomen valtuutettujen edellisenä yönä hyväksymät ankarat rauhan ehdot, suorastaan lamaannuttava vaikutus kansaan.

Valtiollisen poliisin eri tahoilta maata vielä samana päivänä ja sen jälkeenkin saamien ilmoitusten mukaan on tieto rauhasesta sekä siinä Neuvostoliitolle luovutettavista alueista ollut kansalle täydellinen murheviesti. Kaikkialla kuultiin katkeria sanoja, nähtiin itkeviä ihmisiä ja kaikki olivat epätoivoisia. Useilla paikakunnilla toimeenpantiin suruliputuksia eikä kukaan m.m. edellä selostettujen syiden takia voinut käsittää, kuinka tällainen rauha on

VP/KD № 310/1643.1940.

ollut mahdollinen, sillä sitä ei oltu voitu odottaa. Kansan epätoivo ja suru on ilmennyt myöskin työhaluttomuudessa. Joissakin tehtaissa työväestö on lähtenyt kesken päivän töistä sanoen, ettei siitä sillä hetkellä ole työntekijäksi.

Kun sittemmin saatiin kuulla kahden valtioneuvoston jäsenen eronpyynnöstä, on useilla paikkakunnilla lausuttu sellaisiakin arveluja, ettei rauhanteko vielä olisi ollut välttämättömyys ja hallituksenkin keskuudessa esiintyneiden erimielisyyksien juuri sitä todistavan. - Useilla tahoilla on kuitenkin myöhemmin p.o. eronpyyntöjä arvosteltu.

Suhtautuminen Ruotsiin on ollut kaikkialla vihamielistä. Tämä kansan katkeroituminen on hyvin ymmärrettävissä, kun saatiin tietää ruotsalaisia vapaaehtoisia saapuneen Suomeen odottamattoman vähän, varsinkin kun lisäksi Ruotsin ulkoministeri jo aikaisemmin oli selostanut, ettei Ruotsi voi antaa Suomelle aktiivista aseellista apua. Myöhemminhän Ruotsi ja Norja olivat vielä kieltäneet länsivaltojen lupaamien apujoukkojen kuljettamisen maittensa kautta Suomeen, koska siten olisi saatettu niiden puolueettomuus vaaraan. Kaikki tämä osoitti Ruotsin jälleen ajattelevan ainoastaan omaa itseään eikä siis voivan, saattamatta puolueettomuuttaan mahdollisesti vaaranalaiseksi, tukea "veljeskansaansa sen taistelussa idän barbarismia vastaan". Suomen kansahan oli luottanut siihen, että jos se omin voimin jonkin aikaa pystyy taistelemaan ja pitämään puoliaan suurta vihollista vastaan, se tulee saamaan muualta apua ja siten voi jatkuvasti säilyttää riippumattomuutensa ja koskemattomuutensa.

Monilla tahoilla ollaan tietoisia Saksan Ruotsiin ja mahdollisesti Suomeenkin kohdistamasta painostuksesta, joka seikka juuri on pelottanut muita pohjoismaita antamasta Suomelle apuaan. Jo aikaisemmin, kuten valtiollisen poliisin tiedoituksissa ennen sotaa ja sodan kuluessa on selostettu, on kansasta entinen saksalaisystävällisyys hävinnyt. Nyt kuullaan Saksa rinnastettavan Neuvostoliittoon ja pidetään sitä Neuvostoliiton ohella Suomen suurimpana vihollisena.

Siitähän on myöskin oltu tietoisia, että länsivallat, Ranska ja Englanti, jotka ovat sodassa Saksaa vastaan, tietenkin ajattelevat etupäässä itseään ja omia intressejään, mutta ottaen huomioon, että näiden intresseihin kuuluu juuri Suomen säilyttäminen itsenäisenä pohjoismaisena valtiona ja kun ne vielä viime päivinä sen

avun lisäksi, mitä niistä jo oli Suomeen saatu, olivat luvanneet lähettää tänne huomattavia sotilasosastoja, on kansan myötätunto yleensä niiden puolella. Ymmärretään kyllä, että aseellisten joukkojen kuljettaminen Suomeen samoin kuin viime syyskuussa niiden kuljettaminen Puolaan, olisi ollut vaikeata. Sitä seikkaa, ettei sellaisiin toimenpiteisiin oltu ryhdytty aikaisemmin, on kuitenkin ankaraasti arvosteltu. Tällä hetkellä kansa yleensä ei toivokaan mitään muuta niin hartaasti kuin että länsivallat pystyisivät voittamaan taistelunsa Saksaa vastaan, jolloin Suomella olisi tilaisuus saada takaisin nyt menetetyt alueet.

Kun kansa sitten torstainvastaisena yönä kuuli sotamarsalkka Mannerheimin päiväkäskyn sekä edelleen presidentin radiopuheen, alkoi se ymmärtää, että rauhan solmiminen niilläkin ehdoilla, joihin Suomen valtuutettujen oli täytynyt suostua, oli välttämättömyys.

Tänään saatujen tietojen mukaan on tilanne maassa edellä mainitussa suhteessa parantunut. Nyt ollaan jo sitä mieltä, että työt on kaikkialla saatava käyntiin täydellä voimalla, on ryhdyttävä rakentamaan uudelleen sitä, mitä sodassa on menetetty. Armeijan taistelukuntoisena ja voimakkaana pysyttämistä pidetään tärkeänä. Kansan on oltava edelleenkin yksimielinen eikä missään nimessä, saa ruvetta väittelemään rauhansopimuksesta, sen syistä eikä siitä mahdollisuudesta, olisiko ollut viisaampaa hyväksyä Neuvostoliiton vaatimukset jo syksyllä, jolloin Suomi olisi joutunut luovuttamaan sille nyt luovutettavaa paljon pienemmän alueen. Yleensä tuntuu siltä, että kansa vähitellen alkaa ymmärtää tapahtuneen tosiasian ja että "oli viisaampaa antaa maata kuin menettää koko maa ja kansa".

Helsingissä on t.k. 11 päivänä poliisiviranomaisten huostaan joutunut seuraava kadulta löydetty, monistettu lentolehtinen:

"JULISTUS SUOMEN KANSALLE

Kansalaiset.

Mannerheim-linjat ovat murtuneet. Suurin osa Karjalan kannasta on menetetty ja Viipuri menetetään. Viipuri ja kannas ovat raunioiksi hävitetyt. Sotaa on käyty kolme kuukautta eikä sotilaallisesti merkitsevää ulkomaista apua ole saatu eikä enää ennätetä saamaan. Kaikki ulkovallat ovat uudestaan tehostaneet puolueettomuuttaan. Yksikään suurvalta ei ole ryhtynyt edes valmistelemaan avunantoa eikä ole olemassa tietä, jota myöten apu voisi tulla.

Sotilaallisesti ja poliittisesti on sodan kulku ratkaistu. Jäl-

jellä on vain pitkäallinen ja verinen "taistelu viimeiseen mieheen".

Mitä se merkitsee?

Sankarillinen armeijamme, kaikki miehemme jätetään teurastettaviksi. Taisteluissa ja omilla peräytymistoimenpiteillämme hävitetään maamme, sen kaupungit ja kylät, kotimme ja omaisuuteenne niinkuin Kannas ja Viipuri ovat tuhotut. Kourallinen johtajia voi paeta Ruotsiin, mutta suurimman osan kansaamme on jätävä paikoilleen autioksi tehtyyn maahan, sanomattomaan kurjuuteen. Muutamassa viikossa tuhotaan, mitä miespolven työllä ei pystytä jälleen rakentamaan.

Juuri näin saatetaan kansamme kokonaan vieraan armoille silloin, kun sen moraalista voimaa ja työkykyä kipeimmin tarvittaisiin Suomen suojaamiseen ja rakentamiseen Euroopan muuttuvissa olosuhteissa. Tämä on epäkansallisinta politiikkaa, mitä ajatella voidaan. Se on isänmaanpetosta.

Siihen on hallitus meidät johtanut pyrkiessään peittämään ja paikkaamaan erehdyksiään ja valheitaan. Cajanderin-Tannerin hallitus salasi alusta alkaen Neuvostoliiton vaatimusten vakavan luonteen. Se johti maan sotaan ennenkuin kansalle annettiin tilaisuus päättää, haluaako se sodan vai sopimuksen.

Cajanderin-Tannerin ja Rydin-Tannerin hallitukset ovat täydellisesti hallitsemallaan sanomalehdistöllä ja muulla propagandakoneistollaan uskotelleet, että Suomi saa ulkomailta sotilaallista apua, vaikka hallitukselle oli ilmoitettu, että sitä ei ole saatavissa. Englanti ja Ruotsi ovat valmiit taistelemaan Venäjää vastaan vain viimeiseen suomalaisen sotilaaseen asti.

Cajanderin-Tannerin ja Rydin-Tannerin hallitukset ovat ehkäisseet totuuden levittämisen ja toiminnan rauhan hyväksi laittomuutena ja rikoksena ja teljenneet sadottain kansalaisia turvasäilöön. Tuhannet kansalaiset ovat poliisin silmälläpidon alaisia. Maassa vallitsee sensuuri ja pakkovalta, jommoista ei pahimpanakaan sortokautena ole ollut.

Kansalaiset.

Hallitus on meitä alusta alkaen pettänyt, mutta meidän ei siliti tarvitse tuhoutua. Kun hallitus ei tahdo eikä kykene meitä pelastamaan, on meidän toimittava. Meidän on pelastettava poikamme ja puolisoimme, isämme ja veljemme mielettömästä verilöylystä, vaimomme ja lapsemme lentopommituksilta ja pakomatkoilta, kotimme ja omaisuutemme tuholta. Meidän on turvattava Suomen jatkuva kansallinen kehitys. Missä sankarillisinkaan taistelu ei auta, siinä on turvaututtava viisaaseen valtiotaitoon.

Meidän on kaikkialla vaadittava

että eduskunta viipymättä erottaa Rydin-Tannerin hallituksen asettaa valtakunnanoikeuden tutkimaan sen ja Cajanderin hallituksen osuutta sotaseikkailuun ja estää ministerit pakenemasta ulkomaille.

että uusi hallitus muodostetaan kaikkien puolueitten rauhaa tahdovista ryhmistä,

että sotatoimet Neuvostoliittoa vastaan viipymättä lopetetaan ja että Neuvostoliiton kanssa solmitaan sopimus Neuvostoliiton

ja Suomen molemminpuolisen turvallisuuden ja Suomen täydellisen itsenäisyyden pohjalla.

ISÄNMAAN LIITTO

Vallitsevan terrorin takia, emme voi panna nimiämme julkisuuteen ennenkuin rauhanliike esiintyy koko voimalla. Liitossa ovat mukana kaikki kansalaispiirit. Suomen puolesta! Rauhan puolesta!"

Lentolehtisen tyyli osoittaa, etteivät julistuksen takana ole yksinomaan SKP:een kuuluvat henkilöt. Sen enempää levittämistä ei ole havaittu.

Tampereelle saapuneet tanskalaiset vapaaehtoiset n.s. siviilipalvelusmiehet ovat siellä käytöksellään herättäneet yleistä pahennusta. He juopottelevat ja käyttäytyvät kaduilla ja ravintoloissa naisia kohtaan tavalla, joka herättää mitä suurinta vastenmielisyyttä ja suuttumusta kaupungin asujaimiston keskuudessa. Onpa kuulunut jo uhkailuja, että jos tällainen käyttäytyminen tulee jatkumaan, käyvät suomalaiset sanoista tekoihin.

Jakelut: Sama kuin N° 31.

Salainen.

VALTIOLLINEN POLIISI

Helsingissä,

maaliskuun 29 p:nä 1940.

N:o..... /III.

IS43

Valtiollisen poliisin tiedoituksia N° 34.

Valtiollisen poliisin osastoilta ja edustajilta viime päivinä saatujen tietojen mukaan voitaneen mainita, että kaikkialla jatkuu yhä edelleen mielipiteidenvaihto pari viikkoa sitten solmitusta rauhasta ja niistä raskaista ehdoista, joihin maamme oli suosituttava. Eri kansalaispiireissä pidetään nykyään vallitsevaa tilannetta kuitenkin vain "väliaikaisena". Hallituksen toimenpiteitä on arvosteltu, mutta arvostelu päättyy yleensä aina toteamukseen, että hallitus on menetellyt parhaaksi katsomallaan tavalla, ja ymmärretään, etteivät yksityiset kansalaiset voi tietää kaikkia niitä tekijöitä, jotka olivat vaikuttamassa nyt solmittuun, meille epäedulliseen rauhaan. Tilanteeseen suhtaudutaan vakavanharkitsevasti, mutta parempaa aikaa odotetaan luottavaisina ja toivorikkaina.

Sotamarsalkkamme on saanut osakseen kaikkien sotilaittemme jakamattoman kunnioituksen, vieläpä sellaistaenkin, jotka omien sanojensa mukaan ovat aikaisemmin olleet toisella kannalla. Sotilaat ja muut kansalaiset käsittävät sodan johdon ja hallituksen välillä vallinneen yksimielisyyden rauhanneuvottelujen aikana.

Eräät helsinkiläiset työvelvolliset, jotka ovat joutuneet linnoitus- y.m. töihin vasta sodan loppuvaiheessa, ovat nyttemmin rauhan solmimisen jälkeen alkaneet harjoittaa tyytymätöntä mielialaa synnyttävää kiihoitusta. Sodan kestäessä oli mieliala miesten keskuudessa suurin piirtein katsoen hyvä. Silloinkin kyllä jo esiintyi muutamia yksilöitä, jotka aina olivat valmiit moittimaan oloja, mutta ankaralla kurilla lieenee ollut peloittava vaikutus. Nyt sodan päätyttyä ovat monet miehet rohkaistuneet ja m.m. alkaneet vaatia työvelvollisten vapauttamista. Eräs mukana oleva henkilö on-

VP/KD N:o 335/1646.1940.

kin arvellut, että ellei, kun ruoka on heikkoa ja asunnot huonot ja ahtaat, näissä kohdin saada korjausta aikaan, voi jonkinlaista kapinamielialaa helposti syntyä. Jo nyt on keskusteltu "passiiviseen vastarintaan" ryhtymisestä, t.s. olisi tehtävä työtä niin vähän kuin suinkin mahdollista ja yleensä ruvettava vastustamaan annettuja määräyksiä. Myöskin on suunniteltu jonkinlaisen työvelvollisten luottamuselimen perustamista, jonka elimen tehtävänä olisi ajaa työvelvollisten asiaa.

Vaasan seudun kommunistit, joille myös rauha oli yllätys, ovat selittäneet Neuvostoliiton ajaneen heidän, kommunistien, etujaan, sillä Neuvostoliitto on nyt saanut maassamme suuremman vaikutusvallan. Tyytymättömyyden hallitusta kohtaan uskotaan lisääntyvän ja siten muodostunee kommunistiselle propagandalle otollista maaperää. Nyt toivotaan vain Suomen ryhtyvän uudelleen sotaan Neuvostoliittoa vastaan ja silloin tulisi kommunisteille "vihdoinkin" hyvä tilaisuus lietsoa maassa vallankumousta.

Jo ennen sotaa sekä sodan aikana evakuoitiin paikallinen asujamisto m.m. Suomussalmelta ja Kuhmosta kauemmaksi länteen. Heti rauhan solmimisen jälkeen on tämän siirtoväen keskuudessa havaittu voimakas halu päästä palaamaan entiselle kotiseudulle. Viranomaisen mielestä olisi kuitenkin palaaminen koetettava estää ainakin toistaiseksi, koska näillä seuduilla on edelleen runsaasti räjähtämättömiä ammuksia, miinoja y.m., ja ne voisivat aiheuttaa siviiliväestölle suuria vahinkoja. Kun lisäksi tämän rajaseutuväestön keskuudessa on paljon epäluotettavaa ainesta, olisi harkittava, eikä ainakin joissakin tapauksissa tällaisia henkilöitä olisi sijoitettava asumaan muualle maahan, missä heidän mahdollinen valtionvastainen toimintansa ei voisi olla niin vaarallista kuin raja-seudulla.

Valtiollisen poliisin havaitsemista epäkohdista mainittakoon m.m.:

Lomalla tai komennuksella olevat sotilashenkilöt selostavat rautateillä, ravintoloissa y.m. liian paljon erinäisiä rintamilla sattuneita tapauksia mainiten monesti m.m. sellaistaakin, josta,

sen joutuessa vieraiden valtioiden tietoon, saattaa olla maallemme ja erittäinkin sen puolustuslaitokselle vahinkoa.

Rauhan tultua solmituksi keskustellaan siviiliväestön keskuudessa erinäisten virastojen, sotateollisuuslaitosten y.m.s. sodan-aikaisista sijoituspaikoista.

Monilla paikkakunnilla on havaittu sodan aikana alullepantujen väestönsuojien rakentamistöiden nyt rauhan tultua solmituksi keskeytetyn.

Tyytymättömyyttä on herättänyt alkoholin anniskelu ravintoloissa sikäli, että ateriointi sen saamiseksi on määrätty pakolliseksi. Kansanhuoltoministeriä on useita eri kertoja kehoittanut noudattamaan ravintoaineiden käytössä mitä suurinta säästäväisyyttä ja nyt kuitenkin voidaan ainakin pääkaupungin ravintoloissa havaita henkilöitä, jotka syötyään yhden kerran ja nautittuaan aterian oikeuttaman alkoholimäärän, siirtyvät toiseen ravintolaan, missä uudelleen tilaavat ruokaa ja, nautittuaan ainoastaan alkoholin, jättävät ruoan melkein koskemattomana pois heitettäväksi. Usein saattaa kuulla henkilöiden kertovan "syöneensä" jo saman illan kuluessa useitakin eri aterioita eri ravintoloissa. Alkoholin liiallinen käyttö olisi saatava torjutuksi jollain muulla todella tehokkaalla tavalla.

Pääkaupungissa on viime päivien kuluessa havaittu vuokratason nousua. Henkilöiden, jotka eivät aikaisemmin ole tehneet vuokrasopimusta, on nyttemmin ollut vaikea saada hankituksi asuntoa, koska vuokranantajat ainakin joissakin tapauksissa odottavat asuntopulan yhä kasvavan. Esimerkkinä mainittakoon, että Käpylästä asuntoa hankineet henkilöt ovat saaneet vastauksen: "Tehän olette helsinkiläinen, emme teille vuokraa. Karjalaisilta saamme paremman vuokran."

Riihimäen keskusvankilassa havaittiin senjälkeen, kun sota Suomen ja Neuvostoliiton välillä oli alkanut, kaikkien poliittisten vankien reagoineen siihen hyvin voimakkaasti. Heidän esiintymisensä oli muuttunut ylimieliseksi ja uhmailevaksi, mutta mitään erikoista he eivät kuitenkaan olleet saaneet aikaan. Tämä ilmiö ei ollut havaittavissa yksinomaan poliittisissa vangeissa, vaan

myöskin kriminaalirikollisissa. Joulun aikoihin jo kuitenkin oli kaikki palautunut ennalleen ja lienee siihen vaikuttanut sekin, että vankilaviranomaisten taholta oli uhattu siirtää uhmailijat ja yltiöpäät sotatoimialueella sijaitseviin vankiloihin.

Saksalaisviha maassamme näyttää, mikäli se enää on mahdollista, yhä edelleen kasvavan. Omiaan sitä ovat lisäämään lomalla olevien sotilaiden kertomukset siitä, kuinka m.m. Kannaksen taisteluissa Neuvostoliiton armeijan tykistötoimintaa ovat johtaneet saksalaiset sotilashenkilöt, tiedot vangeiksi saaduista saksalaisista j.n.e. Osoituksena tästä lisääntyneestä saksalaisvihasta mainittakoon, että eräässä helsinkiläisessä suurliikkeessä ei henkilökunta enää tervehdi liikkeen palveluksessa jo kauan ollutta saksalais-syntyistä apulaisjohtajaa. Eräästä helsinkiläisestä, saksalaisten omistamasta liikkeestä on taas osa suomalaisesta henkilökunnasta ai-keissa sanoutua irti palveluksesta.

Ahvenanmaan suhde Suomeen näyttää rauhan jälkeen edelleen parantuneen ja vaikuttanee tähän lähinnä Hangon ympäristöineen luovuttaminen venäläisille, koska tämä luovuttaminen saattaa Ahvenanmaan nyt huomattavasti lähemmäksi "vaaravyöhykettä". Niinpä monet maakunnan johtohenkilöt ovat nyt myöntäneet menetelleensä väärin aikaisemmassa suhtautumisessaan asevelvollisuus- ja linnoittamiskysymyksiin. Näyttää näin ollen siltä, etteivät Ahvenanmaan linnoitustyöt tulisi maakunnassa kohtaamaan ainakaan sanottavaa vastustusta. Harrastus maan- ja varsinkin kotiseudun puolustukseen näyttää myöskin jo juurtuneen ja Ålands Hemvärn, joka oli tarkoitettu vain sota-ajan toimivaksi ja senjälkeen hajoitettavaksi järjestöksi, pyritään nyt saattamaan pysyväksi suojeluskuntaa vastaavaksi järjestöksi. Tosin muutamat henkilöt tulevat vielä tekemään voitavansa nostattaakseen mielialan maakunnassa linnoittamistöitä ja Hemvärn-järjestön vakinaiseksi saattamista vastaan, mutta uskotaan kuitenkin heidän menettäneen niin paljon aikaisemmasta kannatuksestaan, etteivät he tule pyrkimyksissään onnistumaan. Lotta Svärd-järjestöamme vastaava Ahvenanmaan naisten avustusjärjestö, joka nyttemmin on omaksunut nimen "Föreningen Ålands Hemvärnkvinnor" ja jolla on huomattava osuus isänmaallisen mielialan ja puolustustahdon nostat-

- 1 -

tamisessa maakunnassa, jatkaa yhä toimintaansa ja kohdistuu se lähinnä väestösiirtojen takia hädänalaiseen tilanteeseen joutuneiden avustamiseen ja kotien hankkimiseen siirtoväen lapsille, joita maakunnassa valmistaudutaan vastaanottamaan.

Otteita ruotsalaisten vapaaehtoisten keskuudessa ilmestyneestä lehdestä "Den frivillige" № 8:

"F I N L A N D S S A K V A R I N T E V Å R.

Bottenlös förtvivlan i Svenska

Frivilligkårens led.

V å r t S v e r i g e s o m v i ä l s k a d e s v e k
s i t t b r o d e r l a n d.

=====

Bottenlös förtvivlan präglar våra finska bröders ansikten. Men vi stå ändå i dag bredvid den med samma känsla av avund och beundran som vi känt under dessa hjältemodiga krigsmånader. De ha gjort sin plikt. Deras land har uppjudit sina bästa krafter, ljutit sitt dyraste blod för fosterland och för Nordens frihet. Vi ha ingenting fått uträtta. Vi hade inget land bakom oss. Vårt Sverige, soa vi älskade, svek sitt broderland, svek sig självt, svek allt vad tro och heder heter i världen. Vi skämmas nu inför våra finska bröder. Vi låge i dag hellre stupade därute vid fronten, in tvingades återvända till ett land som alltjämt styres av en vanärens och neslighetens regering. Vårt enda hopp är nu: må den stora dagen komma, då Sverige verkligen blir ett fosterland för oss, då de tomma frasernas tid är förbi, då Nordens sak är också Sveriges sak, då vi få hjälpa Finland till en fred av annat slag än den som slöts den trettonde mars 1940.

=====

Sveriges ledning visste att Finland måste besegras om inte hjälp anlände i tid och att denna hjälp måste komma från Sverige. Ändå gjordes ingenting. Regeringen drog sig inte för att använda slagordet Finlands sak är vår, men endast för att bryta udden av den allvarliga sanning som låg i dessa ord. Det var ett medvetet falskspeleri med ord. Regeringen utslungade svulstige proklamationer om sin medkänsla och om nordisk gemenskap. Med gemenskap menade man att Finland ensamt borde strida för hela Norden. Rykten om frivilligkårens enorma storlek och om verkningsfull hjälp av obestämt slag utsläpptes för att nedtysta oppositionen. Radiomeddelanden om den "kraftiga frivillighjälpen" sändes till utlandet för att nedtysta kritik över Sveriges passivitet. Tyskland fick samtidigt agera spöke för att skrämma dem, som klart såge vart utvecklingen pekade hän.

"Ansvariga kretsar" likriktade och mörkläde. Nu se vi resultatet av denna inkompetenta lednings verksamhet.

Finland började till sist tröttna. Det måste ju gå så. Det stolta finska folket bad Sverige om hjälp. Regeringen nekade och gav publicitet åt sitt nekande. Så blev Per Albin Hanssons deklaration en dödsstöt åt broderfolket.

Västmakterna erbjödo sin hjälp, men Sverige vägrade genomfart. "Ni ska finna skenorna på de svenska järnvägarna upprivna", yttrade utrikesminister Günther då västmaktshjälpen "hotade" att rädda Finland.

För den svenska regeringen var freden det högsta goda i stället för rätten och friheten. Man ville pressa fram vilka uppoffringar som helst från finsk sida, bara freden så snart som möjligt kom till stånd. Det har blivit fred, men vilken fred!

Slöhet, inkompetens, bristande historisk bildning, rädsla och förlamad handlingskraft äro de egenskaper hos regeringen, som bragt Sverige i det skammens läge i vilket det nu befinner sig. Osäkrare och orosfylldare har aldrig landets framtid varit. Vems skulden därtill är, ligger i öppen dag."

"Norrskensflamman" 20.3.1940:

Ruotsin hallitus on sivuuttanut kaikki muodollisuudet voidakseen antaa kuljetuskiellon kommunistista lehdistöä vastaan. Mitään paluuta demokraattiseen järkevyyteen on tuskin odotettavissa - huolimatta rauhasta Suomessaa kaksi Ruotsin huomattavinta kirjailijaa on todennut pahimman perustuslain loukkauksen Ruotsin painovapausasetuksen 127-vuotisessa historiassa. He ovat selvittäneet, että kysymyksessä on avoin mielipidevaino. Mutta taantumukselliset sanomalehdet, sellaiset kuin "Den Svenske", "Sverige Fritt", "Nationell Tidning", "Folkets Dagblad" ja kaikki muut, jotka todella palvelevat ulkomaisia intressejä, saavat edelleen saarnata peittelemätöntä sota-aktivismia ja nykyisen yhteiskuntajärjestelmän kumoamista ilman että hallitus tai muut viranomaiset vaivautuisivat antamaan niitä vastaan kuljetuskieltoa. Kaikki löyhkääviä valheita Suomen sodan aikana julkaisseet sanomalehdet saavat monopoolin Ruotsin yleisen mielipiteen muokkaamisessa. Rauschnigin kirja Hitleristä takavarikoidaan kaksi kertaa viikossa, mutta valheet Neuvostoliitosta palkitaan monopoolilla. Ruotsin entinen ulkoministeri Undén on äskettäin osoittanut eräässä artikkelissaan, että Ruotsin kaikki sanomalehdet, lukuunottamatta kommunistisia, tulisivat tuomituiksi, jos hallitus soveltaisi painovapauslain määräyksiä, kun kysymyksessä ovat loukkaukset Neuvostoliittoa vastaan. Juuri tänä ajankohtana, jolloin on ilmeistä, että Ruotsin pian täytyy ryhtyä neuvottelemaan laajennettavista kauppasuhteista sosialismin maan kanssa, hallitus valmistelee mielenosoituksellista kuljetuskieltoa juuri niitä lehtiä vastaan, jotka ovat kieltäytyneet ottamasta osaa tuohon raakaan likaamis-kampanjaan Neuvostoliittoa ja sen johtavia miehiä vastaan.

Taantumus, sosialidemokratia ja porvarillinen vasemmisto ovat tilanneet tämän kuljetuskiellon, vaikka ne hyvin tietävät, että kommunisteja vastaan tähdätyt lait seuraavalla kerralla kohdistetaan nii -

tä itseään vastaan. Mutta he eivät ole oppineet mitään Saksasta _ ja muista Euroopan maista saaduista kokemuksista. Vallassaolijat tietävät pahojen päivien (vargatider) lähentyvän ja tahtovat siitä syystä tukkia kommunistilehdistön suun. Siinä on heidän suurin virhelaskelmansa. Uudet esteet propagandamme tiellä eivät vähennä sen tehoa. Lehtemme jokainen numero on kulkeva kädestä käteen ja nostettava Ruotsin työtätekevän väestön taisteluun rauhan ja vapauden vihollisia vastaan. Niistä on muodostuva herättävä taistelumerkki sota-aktivismia, riistopolitiikkaa ja taantumuksellista yhdenmukaistamisjärjestelmää vastaan Ruotsissa, joka kerran oli demokraattinen maa."

Jakelu:

Tasavallan Presidentti
Valtioneuvoston jäsenet
Sotaväen päällikkö
YE:n päällikkö
Päämajan valvontaosaston päällikkö
UM:n kansliapäällikkö
UM:n poliittisen osaston päällikkö
YE:n sanomatoimiston päällikkö
Valtioneuvoston tiedotuskeskus

SISÄLLYS

Pvm	Tiedote n:o	pdf-sivu
Lokakuun 28 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia No 1.	1
Lokakuun 30 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 2.	5
Marraskuun 1 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia 3.	12
Marraskuun 3 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 4	21
Marraskuun 6 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 5.	29
Marraskuun 8 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 6.	37
Marraskuun 10 p:nä 1939.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 7	44
Marraskuun 13 p:nä 1939.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 8.	48
marraskuun 15 p:nä 1939.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia No 9.	55
Marraskuun 17 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 10.	62
Marraskuun 20 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N: o 11.	69
Marraskuun 22 p:nä 1939.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 12	78
Marraskuun 24 p:nä 1939.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 13.	90
Marraskuun 27 p:nä 1939.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 14.	97
joulukuun 14 p:nä 1939.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 15.	103
joulukuun 16 p:nä 1939.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 16.	109
joulukuun 22 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 17	115
joulukuun 29 p:nä 1939	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 18.	122
tammikuun 3 p:nä 1940	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 19.	129
tammikuun 8 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 20.	137
tammikuun 13 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 21.	143
tammikuun 17 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 22.	148
tammikuun 23 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 23.	151
tammikuun 24 p:nä 1940.	Valtioisen poliisin tiedoituksia № 24.	155
tammikuun 26 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 25.	160
helmikuun 1 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 26.	165
helmikuun 5 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 27.	171
helmikuun 9 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 28.	177
helmikuun 17 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 29.	183
helmikuun 24 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia N:o 30.	191
maaliskuun 1 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 31.	197
maaliskuun 9 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 32	204
maaliskuun 15 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 33.	211
maaliskuun 29 p:nä 1940.	Valtiollisen poliisin tiedoituksia № 34.	216